

Załącznik nr 2
do uchwały Nr CCX/4146/2017
Zarządu Województwa Lubelskiego
z dnia 29 sierpnia 2017 r.

**Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Lubelskiego
na lata 2014 – 2020**

Lublin, dnia 29 sierpnia 2017 r.

Spis treści

Spis treści.....	2
I. Ogólny opis RPO WL 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji.....	5
I.1. Status RPO WL 2014-2020.....	5
I.2 Opis RPO WL 2014-2020.....	6
I.3 Zarys finansowania RPO WL 2014-2020.....	9
I.4 Opis systemu wyboru projektów.....	10
II. Opis poszczególnych osi priorytetowych RPO WL 2014-2020 oraz poszczególnych działań/ poddziałań	14
II.1. Oś Priorytetowa 1 <i>Badania i innowacje</i>	14
OPIS DZIAŁANIA 1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa	14
OPIS DZIAŁANIA 1.2 Badania celowe	19
OPIS DZIAŁANIA 1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	24
OPIS DZIAŁANIA 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	28
OPIS DZIAŁANIA 1.5 Bon na innowacje	33
II.2 Oś priorytetowa 2 <i>Cyfrowe Lubelskie</i>	39
OPIS DZIAŁANIA 2.1 Cyfrowe Lubelskie.....	39
OPIS DZIAŁANIA 2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.....	47
II.3 Oś priorytetowa 3 <i>Konkurencyjność przedsiębiorstw</i>	55
OPIS DZIAŁANIA 3.1 Tereny inwestycyjne	55
OPIS DZIAŁANIA 3.2 Instrumenty kapitałowe.....	60
OPIS DZIAŁANIA 3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe.....	65
OPIS DZIAŁANIA 3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	70
OPIS DZIAŁANIA 3.5 Bon na doradztwo.....	75
OPIS DZIAŁANIA 3.6 Marketing gospodarczy	79
OPIS DZIAŁANIA 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	84
OPIS DZIAŁANIA 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	90
II.4 Oś priorytetowa 4 <i>Energia przyjazna środowisku</i>	96
OPIS DZIAŁANIA 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE.....	96
OPIS DZIAŁANIA 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	103
II.5 Oś priorytetowa 5 <i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna</i>	111
OPIS DZIAŁANIA 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw.....	111
OPIS DZIAŁANIA 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	118
OPIS DZIAŁANIA 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	126
OPIS DZIAŁANIA 5.4 Transport niskoemisyjny	134
OPIS DZIAŁANIA 5.5 Promocja niskoemisyjności.....	142
OPIS DZIAŁANIA 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	148
II.6 Oś priorytetowa 6 <i>Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów</i>	159
OPIS DZIAŁANIA 6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	159
OPIS DZIAŁANIA 6.2 <i>Mała retencja</i>	163
OPIS DZIAŁANIA 6.3 Gospodarka odpadami.....	167
OPIS DZIAŁANIA 6.4 Gospodarka wodno-ściekowa.....	172
II.7 Oś priorytetowa 7 <i>Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego</i>	179
OPIS DZIAŁANIA 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	179
OPIS DZIAŁANIA 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej.....	187

OPIS DZIAŁANIA 7.3 Turystyka przyrodnicza	192
OPIS DZIAŁANIA 7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	197
II.8 Oś priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	203
OPIS DZIAŁANIA 8.1 Regionalny układ transportowy	203
OPIS DZIAŁANIA 8.2 Lokalny układ transportowy	208
OPIS DZIAŁANIA 8.3 Transport kolejowy	213
OPIS DZIAŁANIA 8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	218
II.9 Oś priorytetowa 9 Rynek pracy	224
OPIS DZIAŁANIA 9.1 Aktywizacja zawodowa	224
OPIS DZIAŁANIA 9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	236
OPIS DZIAŁANIA 9.3 Rozwój przedsiębiorczości	242
OPIS DZIAŁANIA 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	250
OPIS DZIAŁANIA 9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	257
OPIS DZIAŁANIA 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	269
OPIS DZIAŁANIA 9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	275
II.10 Oś priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	284
OPIS DZIAŁANIA 10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	284
OPIS DZIAŁANIA 10.2 Programy typu outplacement	292
OPIS DZIAŁANIA 10.3 Programy polityki zdrowotnej	300
OPIS DZIAŁANIA 10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	312
II.11 Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne	320
OPIS DZIAŁANIA 11.1 Aktywne włączenie	320
OPIS DZIAŁANIA 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	332
OPIS DZIAŁANIA 11.3 Ekonomia społeczna	349
OPIS DZIAŁANIA 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	363
OPIS DZIAŁANIA 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	375
OPIS DZIAŁANIA 11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	388
II.12 Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	394
OPIS DZIAŁANIA 12.1 Edukacja przedszkolna	394
OPIS DZIAŁANIA 12.2 Kształcenie ogólne	404
OPIS DZIAŁANIA 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	418
OPIS DZIAŁANIA 12.4 Kształcenie zawodowe	424
OPIS DZIAŁANIA 12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	439
OPIS DZIAŁANIA 12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	448
OPIS DZIAŁANIA 12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	462
II.13 Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna	469
OPIS DZIAŁANIA 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	469

OPIS DZIAŁANIA 13.2 Infrastruktura usług społecznych.....	475
OPIS DZIAŁANIA 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich.....	482
OPIS DZIAŁANIA 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	492
OPIS DZIAŁANIA 13.5 Infrastruktura przedszkolna.....	501
OPIS DZIAŁANIA 13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	506
OPIS DZIAŁANIA 13.7 Infrastruktura szkolna	512
OPIS DZIAŁANIA 13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.....	517
II.14 Oś priorytetowa 14 Pomoc techniczna	526
OPIS DZIAŁANIA 14.1 Pomoc techniczna.....	526
III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)	531
IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji	540
A. Wymiar terytorialny - formy obligatoryjne	540
B. Wymiar terytorialny - formy fakultatywne	546
V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji PO	549
VI. Spis skrótów.....	555
VII. Załączniki	556

I. Ogólny opis RPO WL 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji

I.1. Status RPO WL 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 (RPO WL 2014-2020) jest jednym z 16 regionalnych programów operacyjnych, które służyć mają realizacji Umowy Partnerstwa (UP) w zakresie polityki spójności. UP określa strategię Polski, priorytety i warunki efektywnego i skutecznego korzystania z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w latach 2014-2020 w celu realizacji unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

RPO WL 2014-2020 został zaakceptowany przez Komisję Europejską (KE) decyzją nr C(2015) 887 z dnia 12 lutego 2015 r.¹ oraz przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 10 marca 2015 r.²

Z uwagi na ramowy charakter RPO WL 2014-2020, IZ RPO została zobowiązana na mocy art. 2 pkt 25 i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217 z późn. zm.) do przygotowania dodatkowego dokumentu uszczegóławiającego jego zapisy. Dokumentem takim jest niniejszy Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014-2020 (SZOOP), zwany również Uszczegółowieniem. Stanowi on kompendium wiedzy dla potencjalnych beneficjentów Programu na temat typów i możliwości realizacji projektów w jego ramach. Zawarte w nim informacje dotyczące m.in. typów projektów możliwych do dofinansowania, kryteriów oraz zasad ich wyborów, a także listy potencjalnych beneficjentów, umożliwią prawidłowe przygotowanie projektu i wniosku o jego dofinansowanie.

SZOOP został opracowany zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 30 stycznia 2015 r. w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, które powstały w celu zapewnienia jednolitych warunków przygotowania i przyjmowania SZOOP.

Dokument składa się z części ogólnej, która zawiera informacje z zakresu interwencji oraz podstawowych zasad realizacji Programu przedstawionych w formie opisowej oraz części szczegółowej, zawierającej informacje nt. poszczególnych Osi Priorytetowych i Działań przedstawionych w formie tabelarycznej. SZOOP zawiera w szczególności informacje o rezultatach planowanej interwencji wyrażonych wskaźnikami, typach projektów i beneficjentów, planie finansowym i formach wsparcia oraz poziomach dofinansowania, a także kwestiach dotyczących pomocy publicznej.

¹Decyzja Wykonawcza Komisji nr C(2015) 887 z dnia 12 lutego 2015 r. przyjmująca niektóre elementy programu operacyjnego "Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020" do wsparcia z Europejskiego Funduszu Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla regionu lubelskiego w Polsce.

²Uchwała nr XXI/355/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 marca 2015 r. w sprawie przyjęcia „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”.

Zgodnie z art. 2 pkt. 25 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 za przygotowanie i przyjęcie SZOOP odpowiada Instytucja Zarządzająca programem operacyjnym, tj. w przypadku RPO WL 2014-2020 Zarząd Województwa Lubelskiego. W zakresie kryteriów wyboru projektów, które zawarte są w załączniku do SZOOP, dokument ten zatwierdzany jest przez Komitet Monitorujący, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ramowego³. Projekt SZOOP lub jego zmian jest przekazywany przez IZ do zaopiniowania przez IK UP pod kątem zgodności z UP i wytycznymi horyzontalnymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, obowiązującymi w okresie realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Treść SZOOP lub jego zmiany są podawane do publicznej wiadomości wraz z datą, od której SZOOP lub jego zmiany są stosowane, w szczególności na stronie internetowej IZ (www.rpo.lubelskie.pl) oraz portalu⁴ (www.funduszeuropejskie.gov.pl), natomiast komunikat w tym zakresie ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego.

I.2 Opis RPO WL 2014-2020

Celem RPO WL 2014-2020 jest podniesienie konkurencyjności regionu w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej. Cel Programu jest spójny ze strategicznymi celami rozwoju regionu lubelskiego, określonymi w *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* (z perspektywą do 2030 r.)⁵. Ponadto, dokumentem kierującym interwencję RPO WL 2014-2020 w zakresie badań i innowacji jest *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku*⁶, wyznaczająca m.in. inteligentne specjalizacje regionalne i priorytety polityki innowacyjnej.

Planowana interwencja RPO WL 2014-2020 wpisuje się w główne cele określone w Umowie Partnerstwa, Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala nowoczesności (DSRK), Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategii rozwoju społeczno - gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 i pozostałych 8 zintegrowanych strategiach. Zakłada ona likwidację najważniejszych luk warunkujących rozwój województwa, występujących w zakresie infrastruktury (w szczególności transportowej oraz wykorzystania OZE), wspierając jednocześnie innowacyjność i konkurencyjność gospodarki oraz wzmacniając aktywność zawodową społeczeństwa. Działania podjęte w ramach RPO WL 2014-2020 przyczynią się także do dalszego wdrażania Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB).

³ **Rozporządzenie ramowe** tj. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

⁴ Tj. portal internetowy, o którym mowa w art. 115 ust. 1 lit. b rozporządzenia ogólnego - www.funduszeuropejskie.gov.pl.

⁵ Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta uchwałą nr XXXIV/559/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)”.

⁶ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku przyjęta uchwałą nr XLIX/794/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 31 października 2014 r. w sprawie przyjęcia Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku.

Zakres wsparcia w ramach RPO WL 2014 - 2020 wpisuje się w 10 celów tematycznych (CT) i w wybrane priorytety inwestycyjne (PI) polityki spójności, wyznaczone na poziomie całej UE w pakiecie rozporządzeń dotyczących perspektywy 2014-2020. Transpozycja priorytetów inwestycyjnych na działania RPO WL 2014-2020 została przedstawiona w Załączniku do SZOOP.

Realizacja Programu będzie przebiegała poprzez wdrażanie 14 osi priorytetowych: 9 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz 5 (w tym oś dotycząca pomocy technicznej) z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wsparcie w ramach poszczególnych Osi Priorytetowych zostało zaplanowane w następujący sposób.

W ramach Osi 1 *Badania i innowacje* (CT 1) interwencja (zgodna z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku) będzie skierowana na pobudzenie aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw poprzez inwestycje w infrastrukturę niezbędną do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych oraz wdrażanie instrumentów zachęcających do współpracy przedsiębiorstw i jednostek badawczo-rozwojowych.

Wsparcie finansowe w ramach Osi 2 *Cyfrowe Lubelskie* (CT 2) kierowane będzie na działania zwiększające dostęp do informacji w postaci cyfrowej oraz powszechność e-usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (np. systemy informacji przestrzennej, digitalizacja zbiorów, inteligentne systemy zarządzania).

W Osi 3 *Konkurencyjność przedsiębiorstw* (CT 3) przewiduje się wsparcie dla przedsiębiorstw tworzących nowe produkty i usługi (w tym oparte na TIK), rozszerzających działalność poza rynek lokalny oraz nawiązujących współpracę (w tym w ramach klastrów) w celu zwiększenia swojej pozycji konkurencyjnej. Interwencja skierowana będzie również na tworzenie odpowiedniego klimatu dla rozwijania działalności gospodarczej, w tym: tworzenia terenów inwestycyjnych, zwiększenia dostępu do profesjonalnych usług i fachowej wiedzy oraz promocji gospodarczej na rynkach krajowych i międzynarodowych. Ze względu na przyjęte założenia strategiczne ważnym aspektem kierowanego wsparcia będą regionalne inteligentne specjalizacje.

W Osi 4 *Energia przyjazna środowisku* (CT4) wsparcie ukierunkowane zostało na rozwój energetyki wykorzystującej OZE w wielu wymiarach (produkcja energii i efektywna jej dystrybucja, wsparcie przedsiębiorstw działających w sferze obsługi sektora OZE, zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej, wykorzystanie OZE w celu zmniejszania zużycia paliw konwencjonalnych i ograniczenia tzw. niskiej emisji).

W ramach Osi 5 *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna* (CT 4) zaplanowano wsparcie dla inwestycji związanych z wdrażaniem strategii niskoemisyjnych. Będą to inwestycje, mające na celu ograniczenie zużycia zasobów i energii w sektorze produkcyjnym, a także poprawę efektywności energetycznej budynków. Ponadto wspierane będą działania przyczyniające się do rozwoju przyjaznych dla środowiska i niskoemisyjnych zintegrowanych systemów transportu miejskiego.

Interwencja w ramach Osi 6 *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* (CT 5 i 6) będzie dotyczyła gospodarowania zasobami wód, w szczególności rozbudowy systemu zbiorników małej retencji oraz zapewnienia skutecznej ochrony w sytuacji wystąpienia klęsk żywiołowych, a także zapewnienia odpowiedniego sprzętu dla właściwych służb. Wsparcie finansowe kierowane będzie również na porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (zgodnie z tzw. dyrektywą ściekową)⁷. W odniesieniu

⁷ Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG).

do gospodarki odpadami wsparcie zostanie skierowane na dokończenie tworzenia sprawnego systemu zagospodarowania odpadów w oparciu o instalacje regionalne, wdrażanie technologii odzysku, a także likwidację zagrożeń wynikających ze składowania odpadów oraz rekultywacji wysypisk.

Działania realizowane w ramach Osi 7 *Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego* (CT 6) będą służyły podnoszeniu świadomości ekologicznej oraz ochronie i przywróceniu właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków. Równolegle do przedsięwzięć ochrony przyrody wsparcie kierowane będzie na zachowanie zasobów kulturowych regionu i ich wykorzystanie w procesach rozwojowych. Interwencja obejmie ochronę zabytków oraz rozwój instytucji kultury.

Interwencja podejmowana w ramach Osi 8 *Mobilność regionalna i ekologiczny transport* (CT 7) skierowana zostanie na modernizację dróg tak, by zapewnić integrację regionalnego układu transportowego z krajowym systemem transportowym. Ważnym aspektem będzie uzupełnianie dotychczas realizowanych inwestycji na najważniejszych szlakach. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na zapewnienie dostępu do najważniejszych ośrodków gospodarczych oraz inwestycje w niskoemisyjny transport publiczny zwiększający mobilność mieszkańców. Inwestycje w transport kolejowy są zadaniem państwa, jednak dostrzegając wagę tej formy transportu część alokacji zostanie przekazana na modernizację regionalnych linii kolejowych oraz zakup niskoemisyjnego taboru kolejowego.

Wsparcie w ramach Osi 9 *Rynek pracy* (CT 8) skierowane będzie do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo (w szczególności do osób, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy) poprzez działania aktywizacji zawodowej, rozwój przedsiębiorczości, wsparcie usług w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3.

Wsparcie finansowe Osi 10 *Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian* (CT 8) kierowane będzie na poprawę kondycji przedsiębiorstw sektora MŚP oraz przystosowanie pracodawców i pracowników do koniecznych zmian związanych z globalnymi trendami.

Ze względu na rozległość problemów związanych z ubóstwem wynikających głównie z problemów rynku pracy, wsparcie RPO WL w ramach Osi 11 *Włączenie społeczne* (CT 9) kierowane będzie na zwiększenie integracji społecznej oraz poprawę dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. poprzez aktywizację społeczno-zawodową. Ponadto realizowane będą działania mające na celu zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej i usług zdrowotnych jak również działania nakierowane na rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej.

Planowana w ramach Osi 12 *Edukacja, kwalifikacje i kompetencje* (CT 10) interwencja kierowana będzie na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym. Ponadto planowane działania mają oddziaływać na poprawę jakości kształcenia i lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, w tym w systemie kształcenia ustawicznego i zawodowego, co w konsekwencji stwarza realne szanse na płynne przejście z systemu edukacji na rynek pracy.

Interwencja RPO WL w ramach Osi 13 *Infrastruktura społeczna* (CT 9 i 10) będzie się skupiała na wybranych częściach infrastruktury zdrowia, usług społecznych, edukacji. Istotnym elementem interwencji będzie kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów (miejskich oraz wiejskich), podporządkowana celom społecznym, w ramach której przewiduje się także wsparcie przedsiębiorstw społecznych.

Ponadto do właściwej realizacji RPO WL 2014 – 2020 przyczyni się interwencja w ramach Osi 14 *Pomoc Techniczna*, która zapewni efektywne oraz zgodne z prawem i politykami wspólnotowymi wdrażanie RPO WL poprzez wsparcie instytucji uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu.

W ramach RPO WL 2014 – 2020 realizowany będzie nowy instrument terytorialny tj. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). ZIT w województwie lubelskim realizowany będzie na obszarze miasta Lublin i jego obszarze funkcjonalnym (w oparciu o art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz w czterech miastach subregionalnych (Biała Podlaska, Chełm, Puławy, Zamość) jako Strategiczne Inwestycje Terytorialne (w oparciu o art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).

Działania podejmowane w ramach RPO WL 2014 – 2020 będą komplementarne w stosunku do przedsięwzięć realizowanych w ramach innych programów krajowych: PO Inteligentny Rozwój, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Polska Wschodnia, PO Polska Cyfrowa, Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Z uwagi na ograniczone środki finansowe w stosunku do potrzeb regionu, w ramach RPO WL nie będą mogły zostać dofinansowane wszystkie inwestycje przyczyniające się do rozwoju województwa, lecz jedynie te, które będą najbardziej zgodne z założeniami Programu. Ponadto, zgodnie z zasadą dodatkowości wsparcie z funduszy polityki spójności na inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia nie zastępuje publicznych lub równoważnych wydatków strukturalnych państwa członkowskiego. Dlatego RPO WL nie należy traktować jako jedyne, ale jako jedno z wielu narzędzi, przyczyniających się do podniesienia konkurencyjności regionu, wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia.

IZ RPO zapewni przestrzeganie horyzontalnej zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, adekwatnie do unijnych wymogów polityki spójności, a także zasady równości szans płci, adekwatnie do unijnych wymogów polityki spójności, tym samym przyczyni się do wyrównywania szans kobiet i mężczyzn oraz zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć.

Co do zasady wydatki kwalifikują się do otrzymania wkładu z RPO WL 2014 - 2020, jeżeli zostały poniesione przez beneficjenta i zapłacone między dniem 1 stycznia 2014 r. a dniem 31 grudnia 2023 r. Obszarem realizacji programu jest województwo lubelskie, które jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

1.3 Zarys finansowania RPO WL 2014-2020

Na realizację RPO WL 2014-2020 przeznaczono łączną kwotę środków UE oraz odpowiadającego im wkładu krajowego w wysokości 2 624,66 mln EUR.

Wkład środków UE w finansowanie Programu wynosi 2 230,96 mln EUR, co stanowi 85 % ogółu środków zaangażowanych w finansowanie Programu. Wkład środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 1 603,40 mln EUR, zaś 627,56 mln EUR pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Szacunkowy poziom wkładu krajowego wyniesie 393,70 mln EUR. Wielkość krajowego wkładu publicznego dla RPO WL wyniesie 236,48 mln EUR, co stanowi 9 % ogółu środków zaangażowanych

w finansowanie Programu. Wielkość środków prywatnych zaangażowanych we współfinansowanie Programu została wstępnie oszacowana na poziomie 157,22 mln EUR, co stanowi 6 % ogółu środków zaangażowanych w finansowanie Programu.

Podział środków EFRR oraz EFS na poszczególne Osi Priorytetowe, jak również odpowiadający im wkład krajowy zawarty jest w Rozdziale III *Indykatorywny plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)*.

Podział środków w ramach Programu uwzględnia wymagane w regulacjach UE dla polityki spójności poziomy koncentracji tematycznej (tzw. ring-fencing):

- na wsparcie innowacji, prac B+R, wzmocnienie przedsiębiorstw, e-usługi, jak też działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE (tj. CT 1, 2, 3, 4) przeznaczonych będzie 54,52 % środków EFRR z Programu,
- na działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE (tj. CT 4) skierowanych będzie 25,56% środków EFRR z Programu,
- na promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (CT 9) – 28,76% środków EFS z Programu,
- 61,46% środków EFS z Programu będzie przeznaczony na pięć priorytetów inwestycyjnych w ramach CT 8, 9, 10 (PI 8i, 8iii, 9i, 9iv, 10iv).

Podstawę certyfikacji środków w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne. W związku z powyższym wkład UE w finansowaniu projektu wyliczany jest w odniesieniu do kwalifikowalnego wkładu krajowego (krajowe środki publiczne + krajowe środki prywatne).

W ramach RPO WL przewidziane jest zarówno bezzwrotne finansowanie projektów w formie zaliczki/refundacji, jak również finansowanie zwrotne za pośrednictwem instrumentów finansowych.

Zasada cross-finansingu, będzie miała zastosowanie w przypadku Osi Priorytetowej 2 *Cyfrowe Lubelskie*, Osi Priorytetowej 9 *Rynek Pracy*, Osi Priorytetowej 10 *Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian*, Osi Priorytetowej 11 *Włączenie społeczne*, Osi Priorytetowej 12 *Edukacja, kwalifikacje i kompetencje* oraz Osi Priorytetowej 13 *Infrastruktura społeczna*. Oznacza to, że część wydatków kwalifikujących się do wsparcia w ramach środków jednego Funduszu finansowana będzie przy wykorzystaniu środków drugiego Funduszu.

I.4 Opis systemu wyboru projektów

Procedury wyboru i zatwierdzenia projektów w ramach RPO WL 2014-2020 opracowywane są zgodnie z zapisami rozporządzenia ramowego oraz ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o *zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*, zwanej w tym podrozdziale *ustawą*, a także *Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy właściwa instytucja⁸ przeprowadza wybór projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny oraz zapewnia wnioskodawcom równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania.

Złożone projekty podlegają ocenie pod względem spełnienia kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, zgodnych z warunkami określonymi w art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia ramowego. Kryteria wyboru projektów w ramach RPO WL zamieszczone są w załączniku do SZOOP.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy wybór projektów odbywa się w trybie konkursowym albo pozakonkursowym. Podstawowym trybem wyboru projektów jest tryb konkursowy. Odstępstwo od trybu konkursowego może mieć miejsce tylko w uzasadnionych przypadkach, które czynią tryb konkursowy nieefektywnym (w tym kosztowo) lub niemożliwym do zastosowania. Niecelowe lub nieefektywne zastosowanie trybu konkursowego ma miejsce w sytuacji, gdy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3 ustawy, dotyczące charakteru projektu oraz wnioskodawcy, który jest z góry znany.

W trybie konkursowym wniosek o dofinansowanie projektu jest składany w ramach konkursu organizowanego i przeprowadzanego przez właściwą instytucję (IZ, IP). Konkurs jest postępowaniem służącym wybraniu do dofinansowania projektów, które spełniły kryteria wyboru projektów i:

- 1) uzyskały wymaganą liczbę punktów albo
- 2) uzyskały kolejno największą liczbę punktów, w przypadku gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, o których mowa w pkt 1.

Właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu, ogłoszenie o konkursie, co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie projektu. Właściwa instytucja przeprowadza konkurs na podstawie określonego przez siebie regulaminu. Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu nie może być krótszy niż 7 dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu.

Oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przez projekty uczestniczące w konkursie dokonuje Komisja Oceny Projektów (KOP), powoływana przez właściwą instytucję.

Projekt podlega ocenie pod względem spełnienia kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez komitet monitorujący, zgodnych z warunkami określonymi w art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia ramowego. KOP przygotowuje listę ocenionych projektów, zawierającą przyznane oceny, wskazując projekty, o których mowa w art. 39 ust. 2. Właściwa instytucja, zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy rozstrzyga konkurs, zatwierdzając ww. listę projektów. Po rozstrzygnięciu konkursu właściwa instytucja zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu listę projektów wybranych do dofinansowania wyłącznie na podstawie spełnienia kryteriów wyboru projektów albo listę projektów, które uzyskały wymaganą liczbę punktów, z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania.

⁸ Część zadań związanych z wyborem projektów w ramach RPO WL, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy została powierzona Instytucjom Pośredniczącym. Przez właściwą instytucję należy rozumieć – w zależności od Działania RPO WL 2014-2020 - IZ (tj. Departament Wdrażania EFRR lub Departament Wdrażania EFS UMWL) lub IP (Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, Wojewódzki Urząd Pacy w Lublinie lub Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)). Przy każdym Działaniu RPO WL 2014 – 2020 każdorazowo wskazano podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów.

Właściwa instytucja przekazuje niezwłocznie wnioskodawcy pisemną informację o zakończeniu oceny jego projektu i jej wyniku wraz z uzasadnieniem oceny i podaniem liczby punktów otrzymanych przez projekt lub informacji o spełnieniu albo niespełnieniu kryteriów wyboru projektów.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów może mieć miejsce tylko przy zaistnieniu łącznie dwóch okoliczności, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3 ustawy:

- wnioskodawcą danego projektu, ze względu na jego charakter lub cel, może być wyłącznie podmiot jednoznacznie określony przed złożeniem wniosku o dofinansowanie;
- dany projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju lub regionu, lub obszaru objętego realizacją ZIT, lub dotyczy realizacji zadań publicznych.

Tryb pozakonkursowy będzie jedynym trybem wyboru projektów w ramach pomocy technicznej, ze względu na fakt, że wnioskodawcami tych projektów będą jednoznacznie określone podmioty realizujące zadania publiczne, polegające na wypełnianiu obowiązków wynikających z ustawy.

Tryb pozakonkursowy będzie także jednym z trybów wyboru dla projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, ze względu na jednoznacznie określony podmiot oraz zakres realizacji zadań publicznych opisanych w RPO WL 2014 – 2020, tj.:

- projekty realizowane przez powiatowe urzędy pracy dotyczące wsparcia osób bezrobotnych - Działanie 9.2 (tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w przypadku objęcia wszystkich powiatowych urzędów pracy, w przypadku braku takiej możliwości stosowany będzie tryb konkursowy),
- projekty realizowane przez jednostki pomocy społecznej dot. kompleksowego działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów ośrodków pomocy społecznej (Program Aktywizacja i Integracja – PAI) – w ramach Działania 11.1 (tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w przypadku objęcia wszystkich jednostek pomocy społecznej danego typu, w przypadku braku takiej możliwości stosowany będzie tryb konkursowy),
- projekty dotyczące koordynacji obszaru ekonomii społecznej w regionie realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie (w ramach Działania 11.3),
- projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych realizowane przez właściwe komórki organizacyjne Instytucji Zarządzającej RPO WL (w ramach Działania 12.2),
- projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych realizowane przez właściwe komórki organizacyjne Instytucji Zarządzającej RPO WL (w ramach Działania 12.4).

W trybie pozakonkursowym będą realizowane projekty zidentyfikowane w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2020, które będą współfinansowane ze środków EFRR.

Ponadto, w trybie pozakonkursowym będzie realizowana część projektów zgłoszonych w dokumencie pn. „Przedsięwzięcia o priorytetowym znaczeniu dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030r.)”, które będą współfinansowane ze środków EFRR. Projekty umieszczone w tym dokumencie po przejściu tzw. procedury negocjacyjno-uzgodnieniowej prowadzonej przez IZ RPO będą mogły uzyskać status tzw. projektu strategicznego, który w zależności od wyników ww. procedury będzie mógł być realizowany w trybie pozakonkursowym. Procedura negocjacyjno – uzgodnieniowa jest identyfikacją projektu w rozumieniu art. 48 ust. 3 ustawy. IZ RPO nie

przewiduje organizacji bezpośredniego naboru na projekty strategiczne realizowane w trybie pozakonkursowym.

Tryb pozakonkursowy znajdzie również zastosowanie dla identyfikacji projektów z zakresu instrumentów finansowych (współfinansowanych zarówno ze środków EFRR, jak i EFS) wdrażanych przez podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013. Podmiot ten będzie musiał spełnić kryteria wymienione w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. *uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.*

Instytucja zarządzająca zamieszcza w załącznikach do SZOOP informację o projekcie oraz o podmiocie, który będzie jego wnioskodawcą. Właściwa instytucja wybiera do dofinansowania projekt, który spełnił kryteria wyboru projektów albo spełnił kryteria wyboru projektów i uzyskał wymaganą liczbę punktów. Właściwa instytucja zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o projekcie wybranym do dofinansowania.

II. Opis poszczególnych osi priorytetowych RPO WL 2014-2020 oraz poszczególnych działań/ poddziałań

II.1. Oś Priorytetowa 1 *Badania i innowacje*

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 1 *Badania i innowacje*

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej

Cel szczegółowy 2: Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw

3. Charakter Osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	100 416 755
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa

OPIS DZIAŁANIA 1.1 <i>Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem szczegółowym Działania jest wzrost aktywności sektora B+R w strategicznych dla regionu dziedzinach gospodarki, stworzenie wysokiej jakości infrastruktury naukowo - badawczej oraz zwiększenie powiązań pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorstwami, co konsekwentnie przełoży się na wzrost nakładów na B+R w relacji do PKB.</p> <p>Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020, a w szczególności odnoszą się do zwiększenia efektywności wykorzystania infrastruktury naukowo-badawczej do prowadzenia i komercjalizacji badań w dziedzinach związanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (CI25). Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI27). Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej. Liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach (CI24). Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej.

9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R. 2. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo – badawczej. 3. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26). 4. Liczba wspartych laboratoriów badawczych.
10. Typy projektów	<p>Wsparcie rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej jednostek naukowych prowadzących działalność gospodarczą, w tym zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do świadczenia usług badawczo-rozwojowych na rzecz przedsiębiorstw. Możliwość współfinansowania infrastruktury B+R musi być powiązana z mechanizmem skutecznej komercjalizacji. Dodatkowo dofinansowany projekt musi być realizowany na terenie województwa lubelskiego. Zakresem wsparcia nie będą objęte konkretne badania celowe.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>– Jednostki naukowe⁹ Dopuszcza się możliwość współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorcami, innymi jednostkami naukowymi, szkołami wyższymi.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 10 041 676
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Mapa projektów, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych,

⁹ W rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2014 r., poz. 1620 z późn. zm.) prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.

	<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. W ramach Działania 1.1 możliwe będzie wsparcie przedsięwzięć z zakresu infrastruktury B+R, spełniających następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> – zgodność przedsięwzięcia z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego), – uwzględnienie przedsięwzięcia w Kontrakcie Terytorialnym, – wsparcie stworzenia/doposażenia infrastruktury B+R w jednostkach naukowych możliwe jest wyłącznie w przypadku, gdy infrastruktura ta stanowi element dopełniający istniejące zasoby, w tym powstałe w ramach wsparcia udzielonego w ramach perspektywy 2007-2013, – powstała w wyniku przedsięwzięcia infrastruktura B+R będzie dostępna dla podmiotów/osób spoza jednostki otrzymującej wsparcie, – finansowanie infrastruktury TIK w jednostkach naukowych jest możliwe tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji projektu badawczo-rozwojowego, – przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R służy realizacji wskazanych w projekcie badań (konieczne jest przedstawienie opisu prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowania w gospodarce), – konieczność określenia wskaźnika odnoszącego się do osiągnięcia wzrostu przychodów ze źródeł prywatnych, którego wartość powinna zostać osiągnięta na koniec okresu kwalifikowalności lub trwałości projektu. W przypadku braku osiągnięcia wskaźnika na projekt zostaną nałożone konsekwencje finansowe. 3. Preferowane będą projekty realizowane w kooperacji i uzupełniające istniejące zasoby oraz projekty współfinansowane ze źródeł prywatnych. 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 5. Część gospodarcza projektu powinna stanowić powyżej 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury zgodnie z Rozporządzeniem nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 roku. wnioskodawca powinien określić strukturę

	<p>wykorzystania infrastruktury na cele gospodarcze i niegospodarcze, i na tej podstawie określić jaka część projektu ma charakter gospodarczy.</p> <p>6. W przypadku gdy projekt realizowany jest bez wkładu finansowego przedsiębiorcy uczelnia wnosi wkład własny na poziomie co najmniej 50% wydatków kwalifikowalnych związanych z częścią gospodarczą, w tym jednocześnie obligatoryjny jest wkład finansowy uczelni na poziomie nie mniejszym niż 2,5% wydatków kwalifikowanych w ramach projektu.</p> <p>7. W przypadku gdy wkład przedsiębiorstwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych będzie stanowił co najmniej 10% uczelnia wnosi wkład własny stanowiący różnicę do poziomu minimum 50% wydatków kwalifikowalnych w zakresie części gospodarczej.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	<p>Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1516 z dnia 10 czerwca 2015 r. ustanawiającego, na mocy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, stawki ryczałtowe dla operacji finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w sektorze badań, rozwoju i innowacji).</p> <p>Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 20%.</p>
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 26 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Trak-

	tatu)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<p>W przypadku projektów dotyczących jedynie infrastruktury komercyjnej: 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury komercyjnej i niekomercyjnej:</p> <p>Część komercyjna - 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>Część niekomercyjna – 85%</p> <p>Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<p>W przypadku projektów dotyczących jedynie infrastruktury komercyjnej: 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury komercyjnej i niekomercyjnej:</p> <p>Część komercyjna - 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>Część niekomercyjna – 85%</p> <p>Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>50% w przypadku objęcia projektu/części projektu programem pomocy publicznej</p> <p>15% - dla części projektu nieobjętej programem pomocy publicznej</p> <p>Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 400 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 400 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	<p>Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.</p>
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finan-	<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.</p>

sowych	
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 1.2 Badania celowe

OPIS DZIAŁANIA 1.2 <i>Badania celowe</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Badania celowe</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększenie udziału sektora przedsiębiorstw w ogólnej wartości nakładów na działalność badawczo-rozwojową w regionie oraz zwiększenie skali wdrażanych innowacji przez przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego. Do najważniejszych barier wpływających na niską aktywność B+R przedsiębiorstw w regionie należy zaliczyć wysokie koszty innowacji, brak wykwalifikowanego personelu oraz ryzyko braku osiągnięcia założonego celu, które wynika ze specyfiki prowadzenia prac B+R. Istnieje zidentyfikowana potrzeba uruchomienia kompleksowego systemu wsparcia inwestycji ukierunkowanych na opracowanie nowych produktów/usług, procesów lub też wprowadzenie znaczących ulepszeń do istniejących produktów/usług, procesów. Oczekiwanym rezultatem tego typu przedsięwzięć jest wzrost innowacji wytwarzanych i wdrażanych w regionie przez przedsiębiorstwa. Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośrednio	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych. 2. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów. 3. Przychody ze sprzedaży licencji.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26). 5. Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R. 6. Liczba realizowanych projektów B+R. 7. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej. 8. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R.

10. Typy projektów	<p>Projekty polegające na opracowaniu nowych produktów/usług, procesów lub też wprowadzeniu znaczących ulepszeń do istniejących produktów/usług, procesów. Wsparciem zostaną objęte koszty przeprowadzenia badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych¹⁰, w tym m.in. koszty: aparatury, sprzętu, budynków i gruntów (w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu); koszty personelu zaangażowanego w projekt; koszty badań; wartości niematerialnych i prawnych, ekspertyz, analiz¹¹.</p> <p>Przewidziana pomoc będzie miała charakter kompleksowy, obejmując interwencją również finansowanie linii pilotażowych oraz działania w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji. Uruchomienie pierwszej produkcji oznacza pierwsze przemysłowe zastosowanie urządzeń/instalacji o charakterze pilotażowym i prototypowym lub pierwsze inwestycje niepieniężne w sprzęt/urządzenia i instalacje, z uwzględnieniem kolejnych etapów, czyli fazę testowania, walidacji itp., ale nie obejmują już masowej produkcji czy komercyjnej sprzedaży.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>– Przedsiębiorstwa¹²</p> <p>Dopuszcza się możliwość współpracy przedsiębiorstw z innymi przedsiębiorstwami (zgodnie z art. 33 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. <i>o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020</i>), organizacjami pozarządowymi (prowadzącymi działalność w zakresie zbieżnym z projektem), jednostkami naukowymi, szkołami wyższymi.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 39 732 176
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020,

¹⁰ Definicja badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych zawarta jest w art. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

¹¹ Zgodnie z art. 25 ust. 3 w art. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

¹² Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), duże przedsiębiorstwa.

(jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Projekty muszą być zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 (w oparciu o indykatorywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie w ramach Działania nie obejmuje wdrożenia wyników badań do masowej produkcji czy komercyjnej sprzedaży. Możliwe jest natomiast uruchomienie pierwszej produkcji, co oznacza pierwsze przemysłowe zastosowanie urządzeń/instalacji o charakterze pilotażowym i prototypowym lub pierwsze inwestycje niepieniężne w sprzęt/urządzenia i instalacje, z uwzględnieniem kolejnych etapów, czyli fazę testowania, walidacji itp. 4. Wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest wyłącznie pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności B+R w regionie oraz zagwarantowania współpracy z MŚP i jednostkami naukowymi. Ponadto wsparcie finansowe z funduszy udzielone dużemu przedsiębiorcy nie może spowodować znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium Unii Europejskiej. 5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ra-</i>

	<i>mach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1516 z dnia 10 czerwca 2015 r. ustanawiającego, na mocy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, stawki ryczałtowane dla operacji finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w sektorze badań, rozwoju i innowacji). Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 20%.
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie przewiduje się stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków. W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 25 <i>Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Badania przemysłowe: <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 80 % – Średnie przedsiębiorstwa: 75 % – Duże przedsiębiorstwa: 65 % Eksperymentalne prace rozwojowe: <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 60% – Średnie przedsiębiorstwa: 50% – Duże przedsiębiorstwa: 40 % Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z

	zastosowaną stawką ryczałtową
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<p>Badania przemysłowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 80 % – Średnie przedsiębiorstwa: 75 % – Duże przedsiębiorstwa: 65 % <p>Eksperymentalne prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 60% – Średnie przedsiębiorstwa: 50% – Duże przedsiębiorstwa: 40 % <p>Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową</p>
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>Badania przemysłowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 20 % – Średnie przedsiębiorstwa: 25 % – Duże przedsiębiorstwa: 35 % <p>Eksperymentalne prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 40 % – Średnie przedsiębiorstwa: 50 % – Duże przedsiębiorstwa: 60 % <p>Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 80 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: 5 000 000,00 PLN</p>
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 80 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 5 000 000,00 PLN</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: 20 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia: 3 000 000,00 PLN</p>

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach

OPIS DZIAŁANIA 1.3 <i>Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Celem szczegółowym Działania jest zwiększenie udziału sektora przedsiębiorstw w ogólnej wartości nakładów na infrastrukturę badawczo-rozwojową w regionie.</p> <p>Wsparcie udzielone w ramach Działania będzie koncentrować się na pobudzeniu sektora prywatnych przedsiębiorstw do świadczenia usług badawczo-rozwojowych na rzecz innych podmiotów. Uzasadnieniem dla realizacji interwencji jest potrzeba zwiększenia prorynkowej aktywności badawczej przedsiębiorstw.</p> <p>Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej. 2. Liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach (CI24). 3. Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej. 4. Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (CI 25).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2).

	<p>3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6).</p> <p>4. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26).</p> <p>5. Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R.</p> <p>6. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej.</p> <p>7. Liczba wspartych laboratoriów badawczych</p>
10. Typy projektów	<p>Wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia realizowane na terenie województwa lubelskiego, polegające na stworzeniu lub rozwoju istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, w szczególności:</p> <p>- zakup środków trwałych: aparatury i urządzeń laboratoryjnych oraz wartości niematerialnych i prawnych, na bazie których planowane jest prowadzenie działalności B+R.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>– Przedsiębiorstwa¹³</p> <p>Dopuszcza się możliwość współpracy przedsiębiorstw z innymi przedsiębiorstwami (zgodnie z art. 33 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. <i>o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020</i>), organizacjami pozarządowymi (prowadzącymi działalność w zakresie zbieżnym z projektem), jednostkami naukowymi, szkołami wyższymi.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 37 732 177
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów – Wspólne działania informacyjno – promocyjne.

¹³ Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), duże przedsiębiorstwa.

	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Projekty muszą być zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. (w oparciu o indykatorywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest wyłącznie pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności B+R w regionie oraz zagwarantowania współpracy z MŚP i jednostkami naukowymi. Ponadto wsparcie finansowe z funduszy udzielone dużemu przedsiębiorcy nie może spowodować znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium Unii Europejskiej. 4. Warunkiem wsparcia inwestycji w ramach Działania 1.3 będzie przedstawienie przez przedsiębiorstwo planów dotyczących prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowania w gospodarce. 5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
20. Warunki i planowany zakres stosowania	Nie dotyczy

cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1516 z dnia 10 czerwca 2015 r. ustanawiającego, na mocy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, stawki ryczałtowe dla operacji finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w sektorze badań, rozwoju i innowacji). Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 20%.
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie przewiduje się stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków. W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% – Duże przedsiębiorstwa: 50% <p>Projekty generujące dochód: koszty kwalifikowalne pomniejszone zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową</p>
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% – Duże przedsiębiorstwa: 50% <p>Projekty generujące dochód: koszty kwalifikowalne pomniejszone zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową</p>

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 30% – Średnie przedsiębiorstwa: 40% – Duże przedsiębiorstwa: 50%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu wynosi: 100 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu wynosi: 10 000 000,00 PLN
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 100 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000 000,00 PLN Minimalna kwota wsparcia: 50 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia: 3 000 000,00 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań

OPIS DZIAŁANIA 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Transfer technologii i komercjalizacja badań</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Głównym celem Działania jest stworzenie platformy współpracy pomiędzy sferą nauki i biznesu w oparciu o efektywny i skutecznie funkcjonujący model brokerów innowacji. Brokerzy innowacji jako „łącznik” nauki i biznesu będą zobowiązani m. in. do zapewnienia przepływu informacji pomiędzy środowiskami nauki i biznesu; identyfikacji potrzeb przedsiębiorców i potencjału rynku; dysponowania wiedzą o ofercie uczelni oraz o przyjętej strategii rozwoju województwa lubelskiego.</p> <p>Dzięki współpracy środowiska nauki i biznesu nastąpi wzmocnienie procesu transferu technologii we wdrażaniu i rozwijaniu innowacji w</p>

	<p>przedsiębiorstwach, a w konsekwencji dokonanie komercjalizacji badań opracowanych przez szkoły wyższe/jednostki naukowe.</p> <p>Realizacja Działania wpłynie na zwiększenie dostępu przedsiębiorstw z woj. lubelskiego do wiedzy naukowej poprzez nawiązanie współpracy ze szkołami wyższymi/jednostkami naukowymi w zakresie wypracowania konkretnych efektów wdrożeniowych. Nastąpi podniesienie jakości komunikacji pomiędzy przedsiębiorstwami i szkołami wyższymi/jednostkami naukowymi prowadzącej do zintensyfikowania współpracy sfery nauki i biznesu.</p> <p>Ponadto poprawi się dostęp do informacji o wzajemnych potrzebach i ofertach instytucji naukowych i przedsiębiorstw oraz wzrost świadomości i poziomu wiedzy przedstawicieli nauki i biznesu w zakresie korzyści płynących ze wzajemnej współpracy.</p> <p>Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które podjęły współpracę z jednostkami naukowymi. 2. Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych podmiotów oferujących usługi w obszarze komercjalizacji wiedzy. 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4).
10. Typy projektów	<p>Wspierane będą projekty doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji oraz działania dotyczące finansowania usług związanych z pobudzaniem transferu technologii i komercjalizacją badań wyłącznie w obszarze inteligentnych specjalizacji regionu.</p> <p>W szczególności wspierane będą następujące przedsięwzięcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nawiązywanie kontaktów i organizacja spotkań z przedstawicielami środowiska naukowego i gospodarczego służących inicjowaniu procesów komercjalizacji wyników badań naukowych; 2. Budowanie i utrzymywanie sieci powiązań między środowiskiem naukowym a otoczeniem gospodarczym; 3. Pomoc w zakładaniu przedsiębiorstw odpryskowych (przez naukowców we współpracy z uczelnią); 4. Doradztwo w zakresie zawierania umów np. : licencyjnych, sprzedaży praw własności do wynalazku objętego zgłoszeniem patentowym, o powiązaniu kooperacyjnym, o wykonanie usług badawczych, o współpracy badawczo-rozwojową, o przeniesienie autorskich praw majątkowych itp. <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Instytucje otoczenia biznesu (IOB) - podmiot, bez względu na formę prawną, który co do zasady nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe, a prowadzona przez niego działalność służy tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.</p> <p>Możliwe są m.in. następujące formy prawne działalności instytucji otoczenia</p>

	<p>biznesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, 2) izby i stowarzyszenia zrzeszające przedsiębiorców, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe, 3) instytucje wspierające przedsiębiorczość, m.in. inkubatory i akceleratory przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>, parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne, centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii (działające jako instytucje wspierające zaplecze badawczo – rozwojowe), ośrodki innowacyjności, 4) jednostki organizacyjne administracji publicznej nastawione na wspieranie rozwoju gospodarki regionalnej/lokalnej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 6 910 726
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Beneficjent musi zagwarantować, że wszystkie projekty realizowane przez przedsiębiorstwa z sektora MŚP na tzw. drugim poziomie będą wpisywać się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o inدىkatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020</p> <p>(na podstawie art. 28 Pomoc dla MŚP na wspieranie innowacyjności Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 500 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>

29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 500 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 1.5 Bon na innowacje

OPIS DZIAŁANIA 1.5 <i>Bon na innowacje</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Bon na innowacje</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Głównym celem Działania jest wsparcie przedsiębiorców prowadzące do zwiększenia ich aktywności w zakresie współpracy z sektorem naukowo-badawczym. Działanie ma na celu zapewnienie podmiotom z sektora MŚP dostępu do wysokiej jakości usług badawczo-rozwojowych, istotnych w procesie opracowywania nowych lub ulepszonych produktów i usług. Wsparcie prowadzi do usprawnienia procesu transferu technologii i zwiększenia poziomu wdrażania innowacji w działalności rynkowej przedsiębiorstw w ramach inteligentnych specjalizacji województwa lubelskiego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które podjęły współpracę z jednostkami naukowymi. 2. Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych. 3. Liczba zgłoszeń wzorów użytkowych. 4. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych. 5. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6).

	<p>4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI 28).</p> <p>5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI 29).</p> <p>6. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26).</p> <p>7. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R.</p> <p>8. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego.</p> <p>9. Liczba realizowanych projektów B+R.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Projekty polegające na zakupie wyników prac B+R, związanych z wdrożeniem lub rozwojem produktu/usługi/technologii (pod warunkiem przeprowadzenia prac rozwojowych uzupełniających/dostosowujących produkt/usługę/technologię do specyfiki przedsiębiorstwa).</p> <p>Dodatkowo, przy realizacji projektu polegającego na zakupie wyników prac B+R wsparciem mogą zostać objęte koszty usług w zakresie zaawansowanych badań rynkowych i analiz przedwdrożeńiowych, koszty dostępu do specjalistycznych baz danych oraz koszty usług w zakresie wykonania badań dotyczących jakości i zgodności z określonymi wymogami lub normami oraz certyfikacji nowych lub znacząco ulepszonych rozwiązań.</p> <p>2. Projekty polegające na zakupie usług badawczo-rozwojowych, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowania nowej lub udoskonalonej usługi, produktu, technologii produkcji lub nowego projektu wzorniczego, w tym opracowanie cech technicznych i/lub użytkowych, projektu inżynierskiego – konstrukcyjnego, technologicznego, oprzyrządowania itp.; – opracowania prototypów, projektów pilotażowych lub demonstracyjnych; – testowania i walidacji nowych lub ulepszonych produktów/usług/technologii w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania; <p>Dodatkowo, przy realizacji projektu polegającego na zakupie wyników prac B+R wsparciem mogą zostać objęte koszty usług w zakresie zaawansowanych badań rynkowych i analiz przedwdrożeńiowych, koszty dostępu do specjalistycznych baz danych oraz koszty usług w zakresie wykonania badań dotyczących jakości i zgodności z określonymi wymogami lub normami oraz certyfikacji nowych lub znacząco ulepszonych rozwiązań.</p> <p>3. Projekty polegające na zakupie usług doradczych w zakresie ochrony własności intelektualnej, związane z przygotowaniem zgłoszenia patentowego/wzoru użytkowego, dotyczące: wykonania badań, analiz i ekspertyz prawnych, ekonomicznych i technicznych dotyczących przedmiotu zgłoszenia oraz opłaty dotyczące dokonania zgłoszenia.</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<p>Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, Dz.U. L 124 z 20.5.2003), pro-</p>

	wadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego, potwierdzoną wpisem do odpowiedniego rejestru.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 6 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu.

<p>(jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Projekty muszą być zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Podmiotami, od których mogą zostać zakupione wyniki prac B+R lub usługi przeprowadzenia prac B+R mogą być wyłącznie:<ol style="list-style-type: none"> a) jednostka naukowa w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki posiadająca siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:<ul style="list-style-type: none"> – podstawowa jednostka organizacyjna uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni; – jednostka naukowa Polskiej Akademii Nauk w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk; – instytut badawczy w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych; – międzynarodowy instytut naukowy utworzony na podstawie odrębnych przepisów, działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; – Polska Akademia Umiejętności; – inna jednostka organizacyjna niewymieniona w pkt 1-5, będąca organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę w rozumieniu art. 2 pkt 83 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014; b) spółka celowa uczelni, o której mowa w art. 86a ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym lub spółka celowa jednostki naukowej; c) centrum transferu technologii uczelni, o którym mowa w art. 86 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym; d) przedsiębiorca posiadający status centrum badawczo-rozwojowego, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej; 4. W przypadku projektów dotyczących zakupu wyników prac B+R ww. zakup będzie możliwy wyłącznie w przypadku przeprowadzenia prac rozwojowych uzupełniających/dostosowujących produkt/usługę/technologię do specyfiki przedsiębiorstwa. 5. Pomoc może być udzielana przedsiębiorcom, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1407/2013, oraz przypadków, o których mowa w art. 3 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289). 6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie rea-</i>
------------------------	--

	<i>lizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Pomoc udzielana w ramach Działania ma charakter pomocy de minimis. Pomoc udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	85%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	15%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 15 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 15 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 100 000 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	Nie dotyczy
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy

II.2 Oś priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	72 255 674
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 2.1 Cyfrowe Lubelskie

OPIS DZIAŁANIA 2.1 <i>Cyfrowe Lubelskie</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Cyfrowe Lubelskie</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem działania jest zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej poprzez działania ukierunkowane na zwiększenie zakresu informacji i zasobów sektora publicznego udostępnionych w postaci cyfrowej, wzmocnienie stopnia cyfryzacji administracji oraz rozwój elektronicznych usług publicznych w zakresie tworzenia i cyfryzacji nowych, poprawy funkcjonalności i e-dojrzałości istniejących usług, integracji oraz zwiększenia stopnia dostępności dla obywateli.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obszaru województwa objęta cyfrową ewidencją gruntów i budynków. 2. Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną. 3. Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 4. Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3-dwustronna interakcja. 2. Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego. 3. Liczba aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych. 4. Liczba rejestrów publicznych objętych wsparciem.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A). 6. Przestrzeń dyskowa serwerowni. 7. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4-transakcja. 8. Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 9. Liczba udostępnionych on-line dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 10. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne. 11. Liczba urzędów, które wdrożyły katalog rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego. 12. Liczba utworzonych API. 13. Liczba baz danych udostępnionych on-line poprzez API. 14. Liczba podmiotów udostępniających usługi wewnątrzadministracyjne (A2A). 15. Liczba udostępnionych on-line rejestrów i baz danych przestrzennych.
10. Typy projektów	<p>1.1 <u>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji.</u></p> <p>Budowa, rozbudowa lub zakup infrastruktury informatycznej służącej zwiększeniu stopnia cyfryzacji administracji w tym aplikacji i systemów bazodanowych zapewniających poprawę efektywności zarządzania oraz upowszechnienia komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych. W tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> – uruchomienie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją, elektronicznej archiwizacji dokumentów, rejestrów publicznych, – zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, – zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, – informatyzacja procedur wewnętrznych, – zakup lub wykorzystanie podpisu elektronicznego. <p>1.2 <u>Projekty dotyczące rozwoju informatyzacji w sektorze ochrony zdrowia.</u></p> <p>Budowa, rozbudowa lub zakup infrastruktury informatycznej służącej zwiększeniu stopnia cyfryzacji w tym aplikacji i systemów bazodanowych zapewniających poprawę efektywności zarządzania oraz upowszechnienia komunikacji elektronicznej w sektorze ochrony zdrowia. W tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> – uruchomienie systemów prowadzenia i wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej, zarządzania dokumentacją, elektronicznej archiwizacji dokumentacji, w sposób spełniający wymagania ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia, – dostosowanie systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany danych z Systemem Informacji Medycznej w rozumieniu ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia, lub z systemami innych świadczeniodawców, – zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, – zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, – informatyzacja procedur wewnętrznych, wyłącznie w powiązaniu z wdrażaniem i udostępnieniem usług publicznych on-line dedykowanych na zewnątrz.

	<ul style="list-style-type: none"> – zakup lub wykorzystanie podpisu elektronicznego. <p>2. Projekty dotyczące rozwoju elektronicznych usług publicznych</p> <p>Budowa, rozbudowa lub zakup systemów teleinformatycznych zapewniających dostępność, integrację oraz cyfryzację nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie m.in. e-administracji, e-zdrowia (z wyłączeniem projektów telemedycyny), e-kultury. W tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa, rozbudowa lub modernizacja systemów teleinformatycznych rozumianych jako zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniających przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci komputerowe, – zapewnienie interoperacyjności, integracji i bezpieczeństwa systemów, – zapewnienie elektronicznej dostępności usług publicznych z uwzględnieniem dostępności dla osób z różnymi formami niepełnosprawności zgodnie ze standardami WCAG 2.0¹⁴ (koncepcja uniwersalnego projektowania). <p>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji/projekty dotyczące rozwoju informatyzacji w sektorze ochrony zdrowia i rozwoju elektronicznych usług publicznych stanowić muszą jedno przedsięwzięcie inwestycyjne tzn. muszą być realizowane w ramach jednego projektu.</p> <p>3. Projekty dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego.</p> <p>Wsparcie dotyczyć będzie projektów z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych (w tym bibliotecznych), obejmujących co najmniej:<ul style="list-style-type: none"> – budowę, rozbudowę systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów, – prowadzenie prac digitalizacyjnych, – tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych oraz – tworzenie i rozwijanie platform służących udostępnianiu zasobów cyfrowych w sposób otwarty i zapewniających możliwość ponownego wykorzystania w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych. ➤ tworzenia, modernizacji, integracji baz danych i geodezyjnych zasobów cyfrowych tworzących infrastrukturę informacji przestrzennej, ich udostępnienia w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych. <p>Przez informację sektora publicznego rozumie się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informacje publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, – informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE
--	---

¹⁴ Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) - wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych stworzone przez organizację World Wide Web Consortium (W3C).

	<p>dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego oraz ustawy z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania, – zasoby archiwalne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby kultury, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Szkoły wyższe – Jednostki naukowe – Organizacje pozarządowe – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych – Publiczne podmioty lecznicze działające w publicznym systemie ochrony zdrowia¹⁵ – Administracja rządowa zespolona i niezespolona
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 71 394 674
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geo-

¹⁵ W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej .

	<p>graficznym.</p> <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów, – Zespół ds. koordynacji powołany przez MAiC w ramach POPC, – Projekty w obszarze e-zdrowia polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz niedublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1, P2, P4).
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Warunkiem uzyskania wsparcia na digitalizację będzie udostępnianie jej efektów do ponownego wykorzystywania. 3. Inwestowanie w twardą infrastrukturę (dostosowanie techniczne niezbędne do prawidłowego działania instalacji informatycznej) możliwe będzie jedynie, o ile warunkuje to realizacja celów projektu, zaś przeprowadzona analiza wykazuje niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej. 4. Zakup sprzętu informatycznego jest dopuszczalny wyłącznie jako element uzupełniający, niezbędny do budowy, rozbudowy lub modernizacji systemu informatycznego. 5. Priorytetowo traktowane będą inwestycje wykazujące komplementarność z inwestycjami realizowanymi w perspektywie 2007-2013. 6. Projekty zarządzane przez jednostkę administracji rządowej zespolej i niezespolej będą mogły uzyskać wsparcie w RPO wyłącznie w sytuacji, w której projekt nie będzie miał zasięgu krajowego. 7. W ramach interwencji w obszarze informacji przestrzennej mogą być kwali-

	<p>fikowane wydatki związane z pomiarami terenowymi (maksymalnie do 15% kosztów kwalifikowalnych).</p> <p>8. W ramach interwencji w obszarze rozwoju e – usług publicznych wsparciem objęte będą usługi publiczne na poziomie dojrzałości co najmniej 3 - dwustronna interakcja.</p> <p>9. Inwestycje dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego muszą zagwarantować dostosowanie informacji do formatów umożliwiających odczyt maszynowy.</p> <p>10. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>Dodatkowe zasady wsparcia projektów w obszarze e-zdrowia:</p> <p>12. Warunkiem wsparcia będzie zapewnienie interoperacyjności wynikającej z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.</p> <p>13. Wsparciem objęte zostaną projekty wpisujące się w narzędzie nr 26 Upowszechnienie wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej zdefiniowanym w „Krajowych ramach strategicznych. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020”.</p> <p>14. Projekty polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemami Informacji Medycznej lub systemami innych świadczeniodawców będą weryfikowane pod kątem kompletności, interoperacyjności oraz niedublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach P1 lub P2 lub P4.</p> <p>15. Wprowadzane rozwiązania technologiczne powinny zapewniać podłączenie produktów wytworzonych w projekcie z Platformą P1 oraz zgodność ze standardami wymiany informacji opracowanymi przez Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia, jeśli projekt obejmuje obszary wspierane w P1. W przypadku gdy w regionie funkcjonuje platforma regionalna, produkty wytworzone w ramach projektu powinny zostać zintegrowane z Platformą P1 za pomocą platformy regionalnej.</p> <p>16. Projekty dotyczące regionalnej platformy powinny zapewnić skalowalność platformy poprzez możliwość zwiększenia liczby użytkowników, tj. podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych bez względu na typ – opieka szpitalna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna (zwana dalej: AOS), podstawowa opieka zdrowotna (POZ) oraz bez względu na podmiot tworzący.</p>
--	---

	<p>17. Projekty dotyczące prowadzenia lub wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej w rozumieniu ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia (EDM), w tym indywidualnej dokumentacji medycznej (wewnętrznej lub zewnętrznej), powinny uwzględniać rozwiązania umożliwiające zbieranie przez podmiot udzielający świadczeń opieki zdrowotnej jednostkowych danych medycznych w elektronicznym rekordzie pacjenta oraz tworzenie EDM zgodnej ze standardami HL7 CDA, opracowanym i opublikowanym przez Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia.</p> <p>18. W ramach projektów możliwe jest wdrożenie systemów usprawniających organizację wewnętrzną jednostki (back-office) wraz z usługami wewnątrzadministracyjnymi A2A, wyłącznie w powiązaniu z wdrożeniem i udostępnieniem usług publicznych on-line dedykowanych na zewnątrz (front office), tj. A2C i A2B (maksymalnie do 20% kosztów kwalifikowalnych).</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10 % współfinansowania unijnego</p> <p>W ramach Działania przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Możliwość ta dotyczy działań z obszaru interwencji EFS i jest ograniczona do zadań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz bezpośrednio powiązane z projektem (działania ukierunkowane na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji, niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu i osiągnięcia jego celów, jak np. szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji i usług, wykorzystania narzędzi ICT, rozwoju platform e-usług i baz danych). Realizacja powyższych działań umożliwi beneficjentom właściwą i kompleksową realizację projektów z uwzględnieniem odpowiedniego przygotowania kadr zarządzających i pracowników.</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art.

	<p>107 i 108 Traktatu),</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu. – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu. – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>

(jeśli dotyczy)	
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

OPIS DZIAŁANIA 2.2 <i>Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	<p>Celem działania jest zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez organy administracji publicznej.</p> <p>Powyższe uzyskane zostanie poprzez działania ukierunkowane na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie zakresu informacji i zasobów sektora publicznego udostępnionych w postaci cyfrowej, – wzmocnienie stopnia cyfryzacji administracji, – rozwój elektronicznych usług publicznych w zakresie tworzenia i cyfryzacji nowych, – poprawę funkcjonalności istniejących usług, – zwiększenie stopnia dostępności dla obywateli.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obszaru województwa objęta cyfrową ewidencją gruntów i budynków. 2. Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną. 3. Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje

	<p>sektora publicznego.</p> <p>4. Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych.</p>
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3-dwustronna interakcja. 2. Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego. 3. Liczba aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych. 4. Liczba rejestrów publicznych objętych wsparciem. 5. Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A). 6. Przestrzeń dyskowa serwerowni. 7. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4-transakcja. 8. Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 9. Liczba udostępnionych on-line dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 10. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne 11. Liczba urzędów, które wdrożyły katalog rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego. 12. Liczba utworzonych API. 13. Liczba baz danych udostępnionych on-line poprzez API. 14. Liczba podmiotów udostępniających usługi wewnątrzadministracyjne (A2A) 15. Liczba udostępnionych on-line rejestrów i baz danych przestrzennych
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji.</u> <p>Budowa, rozbudowa lub zakup infrastruktury informatycznej służącej zwiększeniu stopnia cyfryzacji administracji LOF w tym aplikacji i systemów bazodanowych zapewniających poprawę efektywności zarządzania oraz upowszechnienia komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych.</p> <p>W tym m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> –uruchomienie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją, elektronicznej archiwizacji dokumentów, rejestrów publicznych, –zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, –zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, –informatyzacja procedur wewnętrznych, –zakup lub wykorzystanie podpisu elektronicznego. 2. <u>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznych usług publicznych</u> <p>Budowa, rozbudowa lub zakup systemów teleinformatycznych zapewniających dostępność, integrację oraz cyfryzację nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie m.in. e-administracji, e-zdrowia (z wyłączeniem projektów telemedycyny), e-kultury.</p> <p>W tym m.in.:</p>

- budowa, rozbudowa lub modernizacja systemów teleinformatycznych rozumianych jako zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniających przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci komputerowe,
- zapewnienie interoperacyjności, integracji i bezpieczeństwa systemów,
- zapewnienie elektronicznej dostępności usług publicznych z uwzględnieniem dostępności dla osób z różnymi formami niepełnosprawności zgodnie ze standardami WCAG 2.0¹⁶ (koncepcja uniwersalnego projektowania),
- stworzenie systemu powiadamiania mieszkańców, w tym SMS-owego, mailowego itp.,
- stworzenie systemu elektronicznych tablic informacyjnych na terenie LOF,
- tworzenie portali turystycznych promujących walory turystyczne LOF.

Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji i rozwoju elektronicznych usług publicznych stanowią jedno przedsięwzięcie inwestycyjne tzn. muszą być realizowane w ramach jednego projektu.

3. Projekty dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego.

Wsparcie dotyczyć będzie projektów z zakresu:

- digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych (w tym bibliotecznych), obejmujących co najmniej:
  - budowę, rozbudowę systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów,
  - prowadzenie prac digitalizacyjnych,
  - tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych oraz
  - tworzenie i rozwijanie platform służących udostępnianiu zasobów cyfrowych w sposób otwarty i zapewniających możliwość ponownego wykorzystania w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych,
- tworzenia, modernizacji, integracji baz danych i geodezyjnych zasobów cyfrowych tworzących infrastrukturę informacji przestrzennej, ich udostępnienia w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych.

Przez informację sektora publicznego rozumie się:

- Informacje publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
- informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego oraz ustawy z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego,

¹⁶ Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) - wytyczne dotyczące dostępności treści internetowych stworzone przez organizację World Wide Web Consortium (W3C).

	<ul style="list-style-type: none"> – zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania, – zasoby archiwalne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby kultury, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania. <p>4. <u>Projekty dotyczące zarządzania bezpieczeństwem w LOF.</u> Wsparcie będzie dotyczyć projektów z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – implementacji systemów geodezyjno-kartograficznych informacji przestrzennej (GIS) do tworzonego systemu zarządzania bezpieczeństwem, – utworzenia systemu monitoringu środowiska.
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 861 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów, – Zespół ds. koordynacji powołany przez MAiC w ramach POPC,

	<p>– Projekty w obszarze e-zdrowia polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz niedublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1 i P2).</p>
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Zintegrowane Inwestycje Terytorialne</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i>. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Warunkiem uzyskania wsparcia na digitalizację będzie udostępnianie jej efektów do ponownego wykorzystywania. 5. Inwestowanie w twardą infrastrukturę (dostosowanie techniczne niezbędne do prawidłowego działania instalacji informatycznej) możliwe będzie jedynie, o ile warunkuje to realizacja celów projektu, zaś przeprowadzona analiza wykazuje niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej. 6. Zakup sprzętu informatycznego jest dopuszczalny wyłącznie jako element uzupełniający, niezbędny do budowy, rozbudowy lub modernizacji systemu informatycznego. 7. W ramach interwencji w obszarze informacji przestrzennej mogą być kwalifikowane wydatki związane z pomiarami terenowymi (maksymalnie do 15% kosztów kwalifikowalnych). 8. W ramach interwencji w obszarze rozwoju e – usług publicznych wsparciem objęte będą usługi publiczne na poziomie dojrzałości co najmniej 3 - dwustronna interakcja. 9. Inwestycje dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego muszą zagwarantować dostosowanie informacji do formatów umożliwiających odczyt maszynowy. 10. Projekty powinny wykazywać komplementarność z projektami realizowanymi w perspektywie 2007-2013. 11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w

	<p><i>sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</i></p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego</p> <p>W ramach Działania przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Możliwość ta dotyczy działań z obszaru interwencji EFS i jest ograniczona do zadań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz bezpośrednio powiązane z projektem (działania ukierunkowane na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji, niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu i osiągnięcia jego celów, jak np. szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji i usług, wykorzystania narzędzi ICT, rozwoju platform e-usług i baz danych). Realizacja powyższych działań umożliwi beneficjentom właściwą i kompleksową realizację projektów z uwzględnieniem odpowiedniego przygotowania kadr zarządzających i pracowników.</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyj-

	<p>nych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną : zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Brak ograniczeń kwotowych
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Brak ograniczeń kwotowych
<p>30. Kwota alokacji UE</p>	Nie dotyczy

na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.3 Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Lepsze warunki do rozwoju MŚP

Cel szczegółowy 2: Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP

Cel szczegółowy 3: Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	291 639 451
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 3.1 Tereny inwestycyjne

OPIS DZIAŁANIA 3.1 Tereny inwestycyjne	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Tereny inwestycyjne</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększony potencjał inwestycyjny województwa lubelskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć w zakresie organizacji terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojkowych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania. Dzięki wspieranym w ramach Działania przedsięwzięciom zwiększy się wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej oraz lokowaniu inwestycji. Kompleksowo wyposażone tereny inwestycyjne stworzą dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym do rozwoju MŚP w regionie, czyniąc go atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych. 2. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych udostępnionych inwestorom. 3. Poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych.

10. Typy projektów	<p>Projekty dotyczące organizacji terenów inwestycyjnych¹⁷ m. in. na obszarach powojaskowych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania¹⁸ (tereny typu „greenfield”¹⁹ oraz „brownfield”²⁰) obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace studyjno-koncepcyjne – wyłącznie jako element projektu infrastrukturalnego. 2. Kompleksowe wyposażenie/doposażenie terenu inwestycyjnego w media, tj.: <ul style="list-style-type: none"> – Budowa / modernizacja²¹ sieci zaopatrzenia w wodę, – Budowa / modernizacja sieci kanalizacyjnej, – Budowa / modernizacja sieci gazowej, – Budowa / modernizacja sieci energetycznej, – Budowa / modernizacja sieci ciepłowniczej, – Budowa / modernizacja lokalnej sieci teleinformatycznej. 3. Budowa lub modernizacja wewnętrznego układu komunikacyjnego²² terenu inwestycyjnego – wyłącznie jako uzupełniający element projektu. 4. Budowa, modernizacja i adaptacja budynków na cele gospodarcze. <p>Dopuszczalna jest realizacja działań związanych z zagospodarowaniem otoczenia, wyłącznie jako uzupełniający element kompleksowego projektu (m.in. parkingi, zieleni).</p>
11. Typ beneficjenta	– Jednostki samorządu terytorialnego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdraża-	Nie dotyczy

¹⁷**Teren inwestycyjny** – teren przygotowany pod działalność gospodarczą, zarówno produkcyjną jak i usługową, z wyłączeniem terenu przeznaczonego pod zabudowę mieszkaniową, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich. Teren, którego dotyczy projekt musi być przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (lub innym równoważnym dokumencie, o którym mowa w art. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 poz. 199) pod inwestycje, z wyłączeniem inwestycji mieszkaniowych i inwestycji w sport.

¹⁸**Organizacja terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie** – ogół czynności, których celem jest doprowadzenie przeznaczonego obszaru pod cele inwestycyjne do stanu umożliwiającego ulokowanie się tam przedsiębiorstw. Za organizację terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie należy uznać działania na obszarze, na którym nie istnieją żadne elementy infrastruktury technicznej niezbędne do podjęcia działalności gospodarczej, jak również działania polegające na dobrojeniu danego terenu.

¹⁹**Teren typu "greenfield"** - teren nieużywany dotychczas przez przemysł lub usługi, posiadający, co najwyżej, podstawową infrastrukturę. W ramach RPO WL zagospodarowaniem takiego terenu będzie uzbrojenie takiego obszaru w podstawową infrastrukturę lub modernizacja infrastruktury już istniejącej, np. drogi wewnętrzne, kanalizacja, sieć teleinformatyczna. Dodatkowo możliwe jest też zagospodarowanie otoczenia.

²⁰**Teren typu "brownfield"** - teren zabudowany, na którym znajdują się już, często zdegradowane, budynki i infrastruktura poprzemysłowa. W RPO WL dofinansowaniem może być objęte zagospodarowanie terenów "brownfield" związane z budową brakujących elementów infrastruktury (ew. modernizacją istniejących), a także modernizacją i adaptacją budynków na cele planowanej działalności gospodarczej.

²¹**Modernizacja** – na potrzeby działania 3.1 poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

²²**Wewnętrzny układ komunikacyjny** – zgodnie z ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. 2015 poz. 460) to tzw. drogi, drogi rowerowe, parkingi oraz place przeznaczone do ruchu pojazdów, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Do dróg wewnętrznych zalicza się np. drogi dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Przedmiotowe drogi muszą być zlokalizowane w granicach terenu inwestycyjnego.

jąca (jeśli dotyczy)	
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 49 484 594
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wnioskodawca zobowiązany będzie do osiągnięcia maksymalnego wykorzystania terenów inwestycyjnych. IZ RPO WL weryfikować będzie poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych, a w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta zakładanych w umowie o dofinansowanie wskaźników IZ dokona proporcjonalnie obniżenia wysokości wsparcia. Deklarowany poziom wykorzystania terenów inwestycyjnych wspartych w ramach Działania będzie weryfikowany przez IZ na zakończenie trwałości projektu. 3. Przedsięwzięcia w zakresie wsparcia terenów inwestycyjnych mogą zostać

	<p>sfinansowane pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. W związku z powyższym, warunkiem ubiegania się o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć związanych z terenami inwestycyjnymi jest dostarczenie wiarygodnych analiz świadczących o wykorzystaniu przez beneficjenta dotychczas dostępnej na jego terenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw oraz udokumentowanie zapotrzebowania przedsiębiorców poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności na danym terenie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Wydatki w zakresie budowy lub modernizacji wewnętrznego układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego mogą stanowić maksymalnie 40% kosztów kwalifikowalnych projektu. 5. Wnioskodawca zobowiązany jest, w przypadku wyboru projektu do dofinansowania, do zapewnienia właściwego dostępu komunikacyjnego do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9. 6. W odniesieniu do lokalizacji dużych firm na wspartych terenach inwestycyjnych IZ obniży dotację z EFRR proporcjonalnie do powierzchni terenów inwestycyjnych przeznaczonej dla dużego przedsiębiorstwa. 7. Teren, którego dotyczy projekt, nie może być przeznaczony wyłącznie pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe. 8. Teren, którego dotyczy projekt nie może być przeznaczony pod inwestycje mieszkaniowe, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, i ogrodniczych. 9. Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach²³, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. 10. JST realizujące projekty dotyczące wsparcia terenów inwestycyjnych będą zobowiązane do stosowania preferencyjnych warunków dla sektora MŚP (np. ulgi w podatkach i opłatach lokalnych dla MŚP lokalizujących swoją działalność na udostępnionych terenach inwestycyjnych). 11. Preferencje uzyskają projekty realizujące tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców, których działalność wpisuje się w inteligentne specjalizacje określone w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (weryfikacja przeznaczenia terenów inwestycyjnych pod tego typu działalność dokonywana będzie na podstawie deklaracji od potencjalnych inwestorów, w oparciu o indykatorywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 12. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie rea-</i>
--	--

²³**Nieużytek** – obszar gruntu, który z powodu naturalnych warunków siedliskowych lub na skutek działalności rolniczej, przemysłowej, leśnej lub innej nie posiada lub utracił wartość użytkową. Do nieużytków zaliczane są bagna, wydmy, tereny o niekorzystnym ukształtowaniu powierzchni, składowiska odpadów oraz grunty zdegradowane przez przemysł.

	<i>lizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z bu-	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

dżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.2 Instrumenty kapitałowe

OPIS DZIAŁANIA 3.2 Instrumenty kapitałowe

6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Instrumenty kapitałowe</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest ułatwienie komercyjnego wykorzystania nowych pomysłów przedsiębiorstw przy wykorzystaniu kapitałowych mechanizmów wsparcia. Jednym z najważniejszych czynników warunkujących przedsiębiorstwom wejście na rynek z nowym produktem są zasoby finansowe umożliwiające zrealizowanie odpowiednich inwestycji. Bariera ta dotyczy w szczególności przedsiębiorstw znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju, które ze względu na nieugruntowaną pozycję na rynku oraz ograniczoną płynność finansową napotyka na istotne problemy z uzyskaniem kapitału niezbędnego do uruchomienia produkcji lub usług na bazie innowacyjnych pomysłów. Wsparcie ma na celu umożliwienie wejścia na rynek przedsiębiorstwom o wysokim potencjale gospodarczym, które ze względu na utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania nie są w stanie same skomercjalizować własnych innowacyjnych pomysłów. Działanie skierowane jest do podmiotów spełniających kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014 z przeznaczeniem na wsparcie przedsiębiorstw z sektora MSP w formie wejść kapitałowych. Zadania tych podmiotów obejmują, m.in. poszukiwanie i selekcję innowacyjnych pomysłów, pomoc w utworzeniu na bazie wybranych pomysłów nowego przedsiębiorstwa, a następnie inwestycję kapitałową w nowopowstałe przedsiębiorstwo poprzez objęcie w nim określonej wielkości udziałów.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8). 2. Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI3). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI7). 4. Liczba wspartych funduszy kapitału podwyższonego ryzyka²⁴. 5. Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka²⁵. 6. Wartość inwestycji kapitałowych ogółem w przedsiębiorstwa wsparte przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka²⁶. 7. Wartość inwestycji kapitałowych w części UE w przedsiębiorstwa wsparte przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka²⁷.
10. Typy projektów	<p>Dokapitalizowanie podmiotów spełniających kryteria wymienione w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 480/2014 w celu inwestowania w MŚP, w tym w szczególności w MŚP znajdujących się na początkowych etapach rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw innowacyjnych.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>

²⁴ Wskaźnik o charakterze informacyjnym, obligatoryjny przy monitorowaniu IF.

²⁵ Jw.

²⁶ Jw.

²⁷ Jw.

11.	Typ beneficjenta	Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.
12.	Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13.	Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14.	Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 11 500 000
16.	Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17.	Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18.	Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.</p>

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i>. 2. Beneficjent zobligowany jest do stworzenia preferencji dla projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o in-dykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubel-skiego). 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie rea-lizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ra-mach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projekto-wania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i plano-wany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna mak-symalna wartość zaku-pionych środków trwa-łych jako % wydatków kwal-ifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzglę-dniania dochodu w pro-jekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowa-nia uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres sys-temu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 grudnia 2016 r. w <i>sprawie udzielania pomocy na dostęp mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020</i> (na podstawie art. 22 <i>Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność</i> Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p>

25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Minimalna wartość projektu: 5 000 000,00 PLN – Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 5 000 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	<p>11 500 000</p>
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	<p>Z udziałem funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.</p>
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	<p>Wejście kapitałowe. Projekty związane z poszukiwaniem i oceną innowacyjnych pomysłów przedsiębiorców. Najważniejsze warunki przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.</p>

33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
--	---

OPIS DZIAŁANIA 3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe

OPIS DZIAŁANIA 3.3 <i>Przedsiębiorstwa odpryskowe</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Przedsiębiorstwa odpryskowe</i>
7. Cel/e szczegóły/e działania/ poddziałania	Celem szczegółowym Działania jest stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza przedsiębiorczości technologicznej opartej na badaniach i kapitale intelektualnym z przeznaczeniem na tworzenie innowacji, wzrost zatrudnienia, rozwój gospodarki oraz przekształcenie wyników badań w towary i usługi. Interwencje w ramach Działania mają na celu ułatwienie procesu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii opartych na wynikach badań naukowych i rozwojowych poprzez tworzenie firm spin-off i spin-out.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8). 2. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – kobiety. 3. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – mężczyźni. 4. Liczba wdrożonych wyników prac B+R. 5. Przychód z wdrożonych wyników prac B+R. 6. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI 28). 7. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI 29). 8. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych. 9. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw (CI5). 5. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R.
10. Typy projektów	<p>Stworzenie infrastruktury przedsiębiorstw odpryskowych poprzez zakup niezbędnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii opartych na wynikach badań naukowych i rozwojowych.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>

11. Typ beneficjenta	<p>Spółki typu spin-off i spin-out zgodnie z poniższą definicją:</p> <p>Spin-off to przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika naukowego instytucji naukowej lub badawczej w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii. Spółka typu Spin-off jest zależna od organizacji macierzystej (np. uczelni wyższej) oraz formowanie z nią związana (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo itp.).</p> <p>Spin-out to przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika naukowego instytucji naukowej lub badawczej w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii. Spółka typu spin-out jest niezależna pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej (np. uczelni) oraz posiada niezależne źródła finansowania.</p> <p>UWAGA: W terminologii funkcjonującej w Polsce pojęcia „spin-off” i „spin-out” używane są zamiennie (w zależności od publikacji/autora). Na potrzeby Działania 3.3 przyjmuje się powyżej wskazaną terminologię.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 5 000 000

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.</p>

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu. 2. Preferencje uzyskują projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 5. Wsparcie nie może zostać przyznane na projekty z zakresu wdrożenia wyników prac B+R, polegające na budowie sieci szerokopasmowej.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Pomoc udzielana w ramach Działania stanowi pomoc publiczną, do której zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p>

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 1 000 000,00 PLN</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 1 000 000,00 PLN</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 30% – Średnie przedsiębiorstwa: 40%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: 13 000 000,00 PLN</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych: 10 000 000,00 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante</p>

33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
---	---

OPIS DZIAŁANIA 3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku

OPIS DZIAŁANIA 3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku</i>
7. Cel/e szczegóły/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstwom z sektora MŚP prowadzących działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego do wysokospecjalistycznych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu (IOB). Wsparcie ze środków RPO WL 2007-2013 pozwoliło na stworzenie odpowiedniej infrastruktury IOB działających na terenie województwa lubelskiego. Okres programowania 2007-2013 stanowi fundament do rozwoju usług około biznesowych w okresie programowania 2014-2020. Istnieje zidentyfikowana potrzeba dodatkowego pobudzenia współpracy pomiędzy IOB a MŚP oraz efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury IOB w nowej perspektywie finansowej. Wsparcie instytucji otoczenia biznesu zostanie w szczególności ukierunkowane na dostosowanie świadczonych usług do potrzeb przedsiębiorców, a także na zmianę podejścia IOB i przeniesienia wsparcia na stronę popytową, tak aby usługa oferowana przez IOB była ściśle powiązana z zainteresowaniem odbiorców oraz skoncentrowana na osiągniętych wynikach.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu. 2. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego. 3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 4. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług. 2. Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu.
10. Typy projektów	<p>Wsparcie w ramach Działania obejmuje następujące rodzaje inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Profesjonalizację usług doradczych instytucji otoczenia biznesu. Wsparcie obejmuje koszty podniesienia jakości tych usług do określonych standardów międzynarodowych. – Wsparcie doradcze udzielane przedsiębiorstwom przez IOB na tzw. drugim poziomie.

	<p>– Dostosowanie infrastruktury IOB do potrzeb przedsiębiorstw, w tym zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Instytucje otoczenia biznesu (IOB) - podmiot, bez względu na formę prawną, który co do zasady nie działa dla zysku lub przeznaczają zysk na cele statutowe, a prowadzona przez niego działalność służy tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.</p> <p>Możliwe są m.in. następujące formy prawne działalności instytucji otoczenia biznesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, 2) izby i stowarzyszenia zrzeszające przedsiębiorców, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe, 3) instytucje wspierające przedsiębiorczość, m.in. inkubatory i akceleratory przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>, parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne, centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii (działające jako instytucje wspierające zaplecze badawczo – rozwojowe), ośrodki innowacyjności, 4) jednostki organizacyjne administracji publicznej nastawione na wspieranie rozwoju gospodarki regionalnej/lokalnej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 13 500 000

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspieranie Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Warunki wsparcia IOB: <ul style="list-style-type: none"> – Posiadanie strategii biznesowej, która wyraźnie wskazuje różne źródła jej przychodów i potwierdza jej zdolność do działania w warunkach rynkowych i samodzielność finansową w zakresie prowadzenia działalności (lub zdolność do stopniowego uzyskania owej samodzielności do końca okresu kwalifikowalności); – Posiadanie planu działalności zawierającego: indykatywną listę projektów / usług, które planuje udzielić/dostarczyć, dostępne zasoby, niezbędne szkolenia, wymagany budżet oraz źródła finansowania. – Zobowiązanie do stosowania <u>istniejących standardów w zakresie dostarczania usług</u> opracowane na poziomie krajowym / europejskim / międzynarodowym; – Ukierunkowanie projektu na świadczenie specjalistycznych usług przez

	<p>IOB;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie podejścia popytowego w zakresie świadczonych usług. – Zapewnienie monitorowania poziomu <u>świadczenia różnych usług</u> i przeprowadzanie badań satysfakcji klientów w celu oceny swoich wyników oraz przygotowania lepszych opartych o dane statystyczne prognoz ich skuteczności (badania zadowolenia klientów, liczba świadczonych usług, follow-up itp.); <p>3. Przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury IOB wspierane będą w bardzo ograniczonym zakresie i przy spełnieniu dodatkowych warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia; – Przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych; – Przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany. <p>4. Preferencje uzyskują projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego).</p> <p>5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie <i>stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis</i>.</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Wsparcie profesjonalizacji IOB oraz doradztwa na rzecz MŚP (na drugim poziomie) stanowi pomoc <i>de minimis</i> na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>70%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>70%</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>30%</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 250 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>

29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu wydatków kwalifikowalnych: 200 000 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych: 3 000 000 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.5 Bon na doradztwo

OPIS DZIAŁANIA 3.5 <i>Bon na doradztwo</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Bon na doradztwo</i>
7. Cel/e szczególne/ działanie/ poddziałania	Celem Działania jest wzrost konkurencyjności oraz podniesienie jakości i efektywności zarządzania przedsiębiorstwami z sektora MŚP poprzez ułatwienie dostępu do wysokiej jakości zewnętrznych usług doradczych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba przedsiębiorstw, które poprawiły swoją konkurencyjność, jakość i efektywność zarządzania w wyniku realizacji projektu.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4). 3. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego.
10. Typy projektów	Udzielane wsparcie będzie polegało na przyznaniu przedsiębiorcom bezgotówkowej pomocy w postaci bonów, które przedsiębiorca wykorzysta do uzyskania wybranego przez siebie doradztwa specjalistycznego. Usługa doradcza będzie związana z charakterem prowadzonej przez przedsiębiorcę

	<p>działalności gospodarczej.</p> <p>Wsparcie projektów w ramach specjalistycznego doradztwa, polegającego na zakupie usług od podmiotów zewnętrznych w zakresie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prawa własności intelektualnej – zarządzania wzornictwem przemysłowym – prawa zamówień publicznych – optymalizacji kosztów prowadzenia działalności gospodarczej – procesów przekształceniowych spółek – jakości. <p>Podmioty uprawnione do świadczenia usług doradczych oraz szczegółowy zakres doradztwa specjalistycznego możliwego do dofinansowania zostaną określone w regulaminie konkursu.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 6 072 608
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego,

	<ul style="list-style-type: none"> – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Preferencje uzyskują projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	Nie dotyczy
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 18 Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	50%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	50%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	50%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 10 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: 80 000,00 PLN</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 60 000,00 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finan-</p>	Nie dotyczy

sowe (EUR) (jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.6 Marketing gospodarczy

OPIS DZIAŁANIA 3.6 Marketing gospodarczy	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Marketing gospodarczy
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>W ramach Działania zaplanowano wsparcie związane z promocją przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych mające na celu podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw z sektora MŚP oraz stopnia ich ekspansywności na inne rynki.</p> <p>W Działaniu 3.6 przewidziane zostało również wsparcie działań marketingowych, mających na celu kreowanie dobrego wizerunku regionu pod kątem potencjalnych inwestorów i kontrahentów, w tym tworzenie sieci centrów obsługi inwestorów.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki. 2. Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji. 3. Przychody ze sprzedaży produktów na eksport.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4). 3. Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe. 4. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym. 5. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze krajowym. 6. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności. 7. Liczba projektów międzynarodowych.

10. Typy projektów	<p>W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udział przedsiębiorstw z sektora MŚP w targach, wystawach, misjach gospodarczych (w tym zagranicznych) wynikających ze strategii/planów rozwoju danego podmiotu. 2. Promocja gospodarcza regionu oraz działania związane z tworzeniem przyjaznych warunków do inwestowania
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). Projekty muszą być realizowane przez podmioty z terenu województwa lubelskiego. – samorząd województwa lubelskiego. – Instytucje otoczenia biznesu (IOB) - podmiot, bez względu na formę prawną, który co do zasady nie działa dla zysku lub przeznacza zysk na cele statutowe, a prowadzona przez niego działalność służy tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. IOB musi prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego. <p>Możliwe są m.in. następujące formy prawne działalności instytucji otoczenia biznesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, 2) izby i stowarzyszenia zrzeszające przedsiębiorców, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe, 3) instytucje wspierające przedsiębiorczość, m.in. inkubatory i akceleratory przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>, parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne, centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii (działające jako instytucje wspierające zaplecze badawczo – rozwojowe), ośrodki innowacyjności, 4) jednostki organizacyjne administracji publicznej nastawione na wspieranie rozwoju gospodarki regionalnej/lokalnej. <p>Wsparcie kierowane jest zarówno do przedsiębiorstw z sektora MŚP, samorządu województwa lubelskiego oraz IOB, przy czym możliwe jest organizowanie naborów dedykowanych wyłącznie jednej z ww. grup.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 20 000 000

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Działania prowadzone w ramach projektu realizowanego przez Samorząd Województwa Lubelskiego muszą być zgodne z polityką inwestycyjną regionu, która wskazuje cele i narzędzia właściwej realizacji marketingu gospodarczego. 3. Udział przedsiębiorstw z sektora MŚP w targach, wystawach i misjach gospodarczych musi wynikać ze strategii/planów rozwoju danego podmiotu. 4. Preferencje uzyskują projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o

	<p><i>funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz w art. 3 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289).</i></p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i></p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsiębiorstwa z sektora MŚP: 80 % – Instytucje otoczenia biznesu: 80 % – Samorząd województwa lubelskiego: 85 %

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsiębiorstwa z sektora MŚP: 80 % – Instytucje otoczenia biznesu: 80 % – Samorząd województwa lubelskiego: 85 %
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Przedsiębiorstwa z sektora MŚP: 20 % 2) Instytucje otoczenia biznesu: 20 % 3) Samorząd województwa lubelskiego: 15 %
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Tryb pozakonkursowy: brak ograniczeń kwotowych</p> <p>Tryb konkursowy: Minimalna wartość projektu: 20 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: 100 000,00 PLN</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Tryb pozakonkursowy: brak ograniczeń kwotowych</p> <p>Tryb konkursowy: Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 20 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 100 000,00 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

OPIS DZIAŁANIA 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP

OPIS DZIAŁANIA 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Wzrost konkurencyjności MŚP
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Wsparcie zaplanowane w ramach Działania ma na celu przełamanie barier związanych z dostępem do finansowania, know – how, a także pobudzenie działań tworzących wspólny łańcuch wartości przedsiębiorstwa.</p> <p>Analiza sektora MŚP działającego na terenie województwa lubelskiego wskazuje na niską konkurencyjność przedsiębiorstw, wynikającą przede wszystkim z małej ekspansywności sektora MŚP na inne rynki oraz niskiej skali wdrażanych innowacji.</p> <p>Dzięki wsparciu inwestycyjnemu nastąpi zwiększenie konkurencyjności, podniesienie produktywności, wydajności pracy oraz skali prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw z województwa lubelskiego przede wszystkim dzięki wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań. Wzrost innowacji zostanie zapewniony m.in. poprzez wsparcie inwestycyjne przeznaczone na realizację wyników prac badawczych.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośrednio	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8). 2. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych. 3. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych. 4. Liczba wprowadzonych innowacji nie technologicznych. 5. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów. 6. Liczba wdrożonych wyników prac B+R. 7. Przychód z wdrożonych wyników prac B+R. 8. Liczba utworzonych miejsc pracy u ostatecznych odbiorców IF²⁸. 9. Wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców IF²⁹. 10. Wartość udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji³⁰. 11. Liczba udzielonych pożyczek/kredytów w wyniku wcześniej udzielonych poręczeń/gwarancji³¹.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI29). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 4. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI3). 5. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 6. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw

²⁸ Wskaźnik o charakterze informacyjnym, obligatoryjny przy monitorowaniu IF.

²⁹ jw.

³⁰ jw.

³¹ jw.

	<p>(inne niż dotacje) (CI7).</p> <p>7. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI28).</p> <p>8. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie inwestycji.</p> <p>9. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R.</p> <p>10. Liczba wspartych funduszy pożyczkowych³².</p> <p>11. Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze pożyczkowe³³.</p> <p>12. Wartość udzielonych pożyczek ogółem³⁴.</p> <p>13. Wartość udzielonych pożyczek w części UE³⁵.</p> <p>14. Liczba wspartych funduszy poręczeniowych/gwarancyjnych³⁶.</p> <p>15. Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze poręczeniowe/gwarancyjne³⁷.</p> <p>16. Wartość udzielonych poręczeń/gwarancji ogółem³⁸.</p> <p>17. Wartość udzielonych poręczeń/gwarancji w części UE³⁹.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>Pomoc może być przyznawana na inwestycję początkową, tj. inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – założeniem nowego zakładu lub; – zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu lub; – dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w zakładzie lub; – zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu. <p>W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie/doposażenie infrastruktury przedsiębiorstw w celu wprowadzenia nowych lub ulepszonych produktów/usług; 2. Zastosowanie nowoczesnych technologii - rozwój produktów i usług opartych na TIK (np. optymalizacja procesów zarządzania przedsiębiorstwem, współpraca pomiędzy przedsiębiorcami poprzez nowe rozwiązania informatyczne); 3. Wsparcie działań inwestycyjnych, związanych z rozszerzeniem działalności eksportowej np. zakup linii produkcyjnych dostosowanych do potrzeb nowego rynku zbytu; 4. Wdrażanie w przedsiębiorstwach wyników badań naukowych i rozwojowych oraz innowacyjnych rozwiązań poprzez wsparcie działań związanych z nabyciem praw do własności intelektualnej oraz wsparcie działań mających na celu dostosowanie istniejących aktywów firmy do

³² jw.³³ jw.³⁴ jw.³⁵ jw.³⁶ jw.³⁷ jw.³⁸ jw.³⁹ jw.

	<p>potrzeb wdrożenia nowego procesu, produktu, bądź usługi, a także pobudzanie innowacji marketingowej i organizacyjnej.</p> <p>W ramach Działania przewiduje się również możliwość zastosowania instrumentów finansowych mających zapewnić finansowanie zewnętrzne dla przedsiębiorców związane z rozwojem prowadzonej działalności gospodarczej.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy (w przypadku instrumentów finansowych). <p>Wsparcie kierowane jest zarówno do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, przy czym możliwe jest organizowanie naborów dedykowanych konkretnej grupie przedsiębiorstw określonej w Regulaminie danego konkursu.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 186 082 249

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Tryb pozakonkursowy - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie dotacyjne w ramach Działania przewidziane jest wyłącznie dla innowacyjnych projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje określone w "Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r." (w oparciu o inدىkatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego) lub polegających na wdrożeniu wyników prac badawczo-rozwojowych. 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób</i>

	<p>z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</p> <p>5. Wsparcie nie może być udzielone na projekty z zakresu budowy sieci szerokopasmowych.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Pomoc udzielana w ramach Działania stanowi pomoc publiczną, do której zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020</p> <p>(na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Średnie przedsiębiorstwa: 60% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Podmiot wdrażający instrument finansowy: 85 %. <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla mikro i małych przedsiębiorstw: 2 000 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla średnich przedsiębiorstw: 3 000 000,00 PLN</p>

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Średnie przedsiębiorstwa: 60% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Podmiot wdrażający instrument finansowy: 95 %. <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia dla mikro i małych przedsiębiorstw: 2 000 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla średnich przedsiębiorstw: 3 000 000,00 PLN</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 30% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej) – Średnie przedsiębiorstwa: 40% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej) – Podmiot wdrażający instrument finansowy: 5%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: 13 000 000,00 PLN</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000 000,00 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>67 926 500,00</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Z udziałem funduszu funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>1)Pożyczka; 2)Poręczenie. Szczegółowe zasady dotyczące rodzaju instrumentów finansowych oraz najważniejszych warunków przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.</p>

OPIS DZIAŁANIA 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększony potencjał inwestycyjny województwa lubelskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć w zakresie organizacji terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojсковych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania. Dzięki wspieranym w ramach Działania przedsięwzięciom zwiększy się wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej oraz lokowaniu inwestycji. Kompleksowo wyposażone tereny inwestycyjne stworzą dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym do rozwoju MŚP w regionie, czyniąc go atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych. 2. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych udostępnionych inwestorom 3. Poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych.
10. Typy projektów	<p>Projekty dotyczące organizacji terenów inwestycyjnych⁴⁰ m. in. na obszarach powojсковych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania⁴¹ (tereny typu „greenfield”⁴² oraz „brownfield”⁴³) obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace studyjno-koncepcyjne – wyłącznie jako element projektu infrastrukturalnego.

⁴⁰ **Terem inwestycyjny** – teren przygotowany pod działalność gospodarczą, zarówno produkcyjną jak i usługową, z wyłączeniem terenu przeznaczonego pod zabudowę mieszkaniową, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych.. Teren, którego dotyczy projekt musi być przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (lub innym równoważnym dokumencie, o którym mowa w art. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 poz. 199) pod inwestycje, z wyłączeniem inwestycji mieszkaniowych i inwestycji w sport.

⁴¹ **Organizacja terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie** – ogół czynności, których celem jest doprowadzenie przeznaczonego obszaru pod cele inwestycyjne do stanu umożliwiającego ulokowanie się tam przedsiębiorstw. Za organizację terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie należy uznać działania na obszarze, na którym nie istnieją żadne elementy infrastruktury technicznej niezbędne do podjęcia działalności gospodarczej, jak również działania polegające na dozbudowaniu danego terenu.

⁴² **Terem typu "greenfield"** - teren nieużywany dotychczas przez przemysł lub usługi, posiadający, co najwyżej, podstawową infrastrukturę. W ramach RPO WL zagospodarowaniem takiego terenu będzie uzbrojenie takiego obszaru w podstawową infrastrukturę lub modernizacja infrastruktury już istniejącej, np. drogi wewnętrzne, kanalizacja, sieć teleinformatyczna. Dodatkowo możliwe jest też zagospodarowanie otoczenia.

⁴³ **Terem typu "brownfield"** - teren zabudowany, na którym znajdują się już, często zdegradowane, budynki i infrastruktura poprzemysłowa. W RPO WL dofinansowaniem może być objęte zagospodarowanie terenów "brownfield" związane z budową brakujących elementów infrastruktury (ew. modernizacją istniejących), a także modernizacją i adaptacją budynków na cele planowanej działalności gospodarczej.

	<p>2. Kompleksowe wyposażenie/doposażenie terenu inwestycyjnego w media, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Budowa / modernizacja⁴⁴ sieci zaopatrzenia w wodę, – Budowa / modernizacja sieci kanalizacyjnej, – Budowa / modernizacja sieci gazowej, – Budowa / modernizacja sieci energetycznej, – Budowa / modernizacja sieci ciepłowniczej, – Budowa / modernizacja lokalnej sieci teleinformatycznej. <p>3. Budowa lub modernizacja wewnętrznego układu komunikacyjnego⁴⁵ terenu inwestycyjnego – wyłącznie jako uzupełniający element projektu.</p> <p>4. Modernizacja i adaptacja budynków na cele gospodarcze.</p> <p>Dopuszczalna jest realizacja działań związanych z zagospodarowaniem otoczenia, wyłącznie jako uzupełniający element kompleksowego projektu (m.in. parkingi, zieleń).</p>
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP działających na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Progra-</i></p>

⁴⁴ **Modernizacja** – na potrzeby działania poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁴⁵ **Wewnętrzny układ komunikacyjny** – zgodnie z ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. 2015 poz. 460) to tzw. drogi, drogi rowerowe, parkingi oraz place przeznaczone do ruchu pojazdów, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Do dróg wewnętrznych zalicza się np. drogi dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Przedmiotowe drogi muszą być zlokalizowane w granicach terenu inwestycyjnego.

	<p><i>mami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i> 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Wnioskodawca zobowiązany będzie do osiągnięcia maksymalnego wykorzystania terenów inwestycyjnych. IZ RPO WL weryfikować będzie poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych, a w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta zakładanych w umowie o dofinansowanie wskaźników IZ dokona proporcjonalnie obniżenia wysokości wsparcia. Deklarowany poziom wykorzystania terenów inwestycyjnych wspartych w ramach Działania będzie weryfikowany przez IZ na zakończenie trwałości projektu. 5. Przedsięwzięcia w zakresie wsparcia terenów inwestycyjnych mogą zostać sfinansowane pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. W związku z powyższym, warunkiem ubiegania się o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć związanych z terenami inwestycyjnymi jest dostarczenie wiarygodnych analiz świadczących o wykorzystaniu przez beneficjenta dotychczas dostępnej na jego terenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw oraz udokumentowanie zapotrzebowania przedsiębiorców poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności na danym terenie. 6. W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Wydatki w zakresie

	<p>budowy lub modernizacji wewnętrznego układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego mogą stanowić maksymalnie 40% kosztów kwalifikowalnych projektu.</p> <p>7. Wnioskodawca zobowiązany jest, w przypadku wyboru projektu do dofinansowania, do zapewnienia właściwego dostępu komunikacyjnego do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9.</p> <p>8. W odniesieniu do lokalizacji dużych firm na wspartych terenach inwestycyjnych IZ obniży dotację z EFRR proporcjonalnie do powierzchni terenów inwestycyjnych przeznaczonej dla dużego przedsiębiorstwa.</p> <p>9. Teren, którego dotyczy projekt, nie może być przeznaczony wyłącznie pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe.</p> <p>10. Teren, którego dotyczy projekt nie może być przeznaczony pod inwestycje mieszkaniowe, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnictwach.</p> <p>11. Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach⁴⁶, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności.</p> <p>12. JST realizujące projekty dotyczące wsparcia terenów inwestycyjnych będą zobowiązane do stosowania preferencyjnych warunków dla sektora MŚP (np. ulgi w podatkach i opłatach lokalnych dla MŚP lokalizujących swoją działalność na udostępnionych terenach inwestycyjnych).</p> <p>13. Preferencje uzyskają projekty realizujące tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców, których działalność wpisuje się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (weryfikacja przeznaczenia terenów inwestycyjnych pod działalność przyszłych inwestorów wpisującą się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” dokonywana będzie na podstawie deklaracji od potencjalnych inwestorów, w oparciu o indykatorywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego).</p> <p>14. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksy-</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁴⁶

Nieúżytek – obszar gruntu, który z powodu naturalnych warunków siedliskowych lub na skutek działalności rolniczej, przemysłowej, leśnej lub innej nie posiada lub utracił wartość użytkową. Do nieużytków zaliczane są bagna, wydmy, tereny o niekorzystnym ukształtowaniu powierzchni, składowiska odpadów oraz grunty zdegradowane przez przemysł.

malna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna	Brak ograniczeń kwotowych

i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.4 Oś priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	150 866 891
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE

OPIS DZIAŁANIA 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE		
6. Nazwa działania/ poddziałania	Wsparcie wykorzystania OZE	
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest realizacja zadań przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Działanie ukierunkowane jest na stworzenie konkurencyjnego rynku energii odnawialnej, który stać się ma jednym z elementów zrównoważonego rozwoju regionu oraz zaspokojenia rosnących potrzeb energetycznych lokalnej gospodarki. Wspierane działania mają zapewnić dywersyfikację dostaw energii, oraz zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne regionu, przy wykorzystaniu jego naturalnych uwarunkowań i potencjałów, zgodnie z programem wojewódzkim dot. wsparcia OZE, realizującym założenia Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.	
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30). 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 5. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 6. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 	

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 2. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 4. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 7. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 8. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 9. Długość nowo wybudowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii. 10. Długość zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i przebudowa instalacji służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych⁴⁷. 2. Budowa i modernizacja dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE, w tym budowa przyłączy dedykowanych planowanym do przyłączenia nowym jednostkom wytwarzania energii z OZE (w ramach budowy i modernizacji sieci). 3. Budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło z OZE na potrzeby lokalne, niewymagająca przesyłania jej na duże odległości. 4. Poprawa sprawności wytwarzania ciepła poprzez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji z OZE dzięki budowie nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji z OZE lub przebudowie istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację z OZE (kogeneracja rozproszona oparta na zidentyfikowanych lokalnych zasobach).

⁴⁷ *Instalacja odnawialnego źródła energii* – instalacja stanowiąca wyodrębniony zespół: a) urządzeń służących do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, przyłączonych w jednym miejscu przyłączenia, w których energia elektryczna lub ciepło są wytwarzane z jednego rodzaju odnawialnych źródeł energii, a także magazyn energii elektrycznej przechowujący wytworzoną energię elektryczną, połączony z tym zespołem urządzeń lub b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego, a także połączony z nimi magazyn biogazu rolniczego (zgodnie z art. 2, ust. 22 Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii).

11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną z wyłączeniem spółek prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 100 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p> <p>W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez zastosowanie pre-</p>

	ferencji dla projektów realizowanych na terenach wiejskich.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Potencjalne inwestycje powinny być zgodne z opracowanymi programami dotyczącymi ochrony powietrza (tam gdzie istnieje konieczność opracowania takich programów z uwagi na stwierdzone przekroczenie choćby jednego poziomu dopuszczalnego lub docelowego w odniesieniu do substancji podlegających ocenie jakości powietrza), aby zapewnić zgodność z wymogami Dyrektywy 2008/50/EC z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy. 3. Inwestycje w OZE muszą uwzględniać wymogi wynikające z planowania przestrzennego (realizację inwestycji w OZE w określonej lokalizacji umożliwiają obowiązujące gminne dokumenty planistyczne lub ważna decyzja lokalizacyjna) oraz niezbędna będzie analiza, zgodnie z prawem krajowym, potencjalnego oddziaływania na środowisko. Podczas procesu inwestycyjnego należy uwzględniać ograniczenia występujące dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, takie jak: występowanie na danym obszarze form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, występowanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym miejsc cennych dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki, występowanie korytarzy migracji zwierząt, warunki hydrologiczne, wymogi ochrony zabytków i krajobrazu, ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności oraz ochroną akustyczną. 4. W ramach Działania brak jest możliwości budowy nowych obiektów – małych elektrowni wodnych - dopuszczona jest jedynie modernizacja już istniejących. Projekty dotyczące wyłącznie modernizacji⁴⁸ źródeł opartych o energię wody kwalifikują się do wsparcia, jeśli są usytuowane wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących lub wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej. W tym przypadku, zastosowanie będą miały warunki dotyczące projektów, mogących mieć wpływ na stan wód zgodnie z Działaniem 6.2.⁴⁹ 5. Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do plano-

⁴⁸ Przez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie prowadzące do zwiększenia wartości użytkowej (np. remont, rozbudowa, przebudowa).

⁴⁹ Wszystkie projekty będą musiały wykazać zgodność z Dyrektywą Powodziową 2007/60/WE, RDW, Dyrektywą Siedliskową, Dyrektywą Ptasią oraz być komplementarne do planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

	<p>wanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK.</p> <p>6. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza (dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłów węglowych, pyłów zawieszonych), a w szczególności PM 10. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji.</p> <p>7. Projekty powinny w stosownych przypadkach tj. związanych ze wsparciem instalacji kogeneracyjnych przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.</p> <p>8. Projekty dotyczące wsparcia instalacji kogeneracyjnych są uwarunkowane wykonaniem inwestycji, które charakteryzują się zwiększoną efektywnością energetyczną (minimalny poziom zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną w stanie docelowym na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej określony w audycie energetycznym wynosi $EPH+W < 65 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \times \text{rok})$ dla budynków użyteczności publicznej lub $EPH+W < 105 \text{ kWh}/(\text{m}^2 \times \text{rok})$ dla budynków mieszkalnych wielorodzinnych⁵⁰) i ograniczonym zapotrzebowaniem na energię (lub takie inwestycje realizowane są jednocześnie z podłączeniem do instalacji kogeneracyjnej).</p> <p>9. Do wsparcia kwalifikują się inwestycje w jednostki, których moc mieści się w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – energia wodna (do 5 MWe), – energia wiatru (do 5 MWe), – energia słoneczna (do 2 MWe/MWt), – energia geotermalna, aerotermalna (do 2 MWt), – energia biogazu (do 1 MWe), – energia biomasy (do 5 MWt/MWe), – energia z instalacji wysokosprawnej kogeneracji (do 1 MW). <p>10. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie</p>
--	--

⁵⁰ Powyższe progi efektywności energetycznej budynków określone zostały w §329 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2015 poz. 1422 z późn. zm.).

	jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i> .
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (jeśli dotyczy) (%)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 40 <i>Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji</i>, art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i>, art. 48 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 48 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporzą-</p>

	dzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach

OPIS DZIAŁANIA 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Celem Działania jest realizacja zadań przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Działanie ukierunkowane jest na stworzenie konkurencyjnego rynku energii odnawialnej, który stać się ma jednym z elementów zrównoważonego rozwoju regionu oraz zaspokojenia rosnących potrzeb energetycznych lokalnej gospodarki. Wspierane działania mają zapewnić dywersyfikację dostaw energii, oraz zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne regionu, przy wykorzystaniu jego naturalnych uwarunkowań i potencjałów, zgodnie z programem wojewódzkim dot. wsparcia OZE, realizującym założenia Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30). 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 5. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 6. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 11. Objętość wyprodukowanych biokomponentów II i III generacji. 12. Objętość wyprodukowanych biopaliw II i III generacji.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 2. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 4. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 7. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 8. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 9. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 10. Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biokomponentów. 11. Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biopaliw. 12. Długość nowo wybudowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii. 13. Długość zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i przebudowa instalacji służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych⁵¹. 2. Budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw drugiej i trzeciej generacji. 3. Budowa i modernizacja dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE, w tym budowa przyłączy dedykowanych planowanym do przyłączenia nowym jednostkom wytwarzania energii z OZE (w ramach budowy i modernizacji sieci). 4. Budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło z OZE na potrzeby lokalne, niewymagająca przesyłania jej na duże odległości. 5. Poprawa sprawności wytwarzania ciepła poprzez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji z OZE dzięki budowie nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji z OZE lub przebudowie istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację z OZE (kogeneracja rozproszona oparta na zidentyfikowanych lokalnych zasobach). <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego

⁵¹ *Instalacja odnawialnego źródła energii* – instalacja stanowiąca wyodrębniony zespół: a) urządzeń służących do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy, przyłączonych w jednym miejscu przyłączenia, w których energia elektryczna lub ciepło są wytwarzane z jednego rodzaju odnawialnych źródeł energii, a także magazyn energii elektrycznej przechowujący wytworzoną energię elektryczną, połączony z tym zespołem urządzeń lub b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego, a także połączony z nimi magazyn biogazu rolniczego (zgodnie z art. 2, ust. 22 Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii).

	niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 50 866 891
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p> <p>W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez zastosowanie preferencji dla projektów realizowanych na terenach wiejskich.</p>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>

protestów	
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Potencjalne inwestycje powinny być zgodne z opracowanymi programami dotyczącymi ochrony powietrza, aby zapewnić zgodność z wymogami Dyrektywy 2008/50/EC z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy. 3. Inwestycje w OZE muszą uwzględniać wymogi wynikające z planowania przestrzennego oraz niezbędna będzie analiza, zgodnie z prawem krajowym, potencjalnego oddziaływania na środowisko. Podczas procesu inwestycyjnego należy uwzględniać ograniczenia występujące dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, takie jak: występowanie na danym obszarze form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, występowanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym miejsc cennych dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki, występowanie korytarzy migracji zwierząt, warunki hydrologiczne, wymogi ochrony zabytków i krajobrazu, ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności oraz ochronę akustyczną. 4. Projekty dotyczące wsparcia wykorzystania energii wodnej będą dotyczyły wyłącznie modernizacji małych elektrowni wodnych (brak jest możliwości budowy nowych obiektów w tym zakresie tj. małych elektrowni wodnych). W tym przypadku, zastosowanie będą miały warunki dotyczące projektów, mogących mieć wpływ na stan wód zgodnie z Działaniem 6.2⁵² 5. Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK. 6. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM 10. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielnej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Wsparcie otrzymają projekty o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej do 1 MW włącznie. 7. W przypadku pomocy udzielonej z EFSI dużemu przedsiębiorcy Instytucja Pośrednicząca uzyska zapewnienie od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w zakresie ta-

⁵² Wszystkie projekty będą musiały wykazać zgodność z Dyrektywą Powodziową 2007/60/WE, RDW, Dyrektywą Siedliskową oraz być komplementarne do planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

	<p>kiej samej lub podobnej działalności w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowanego projektu.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>9. Do wsparcia kwalifikują się inwestycje w jednostki, których moc mieści się w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna (do 5 MWe), - energia wiatru (do 5 MWe), - energia słoneczna (do 2 MWe/MWt), - energia geotermalna (do 2 MWt), - energia biogazu (do 1 MWe), - energia biomasy (do 5 MWt/MWe), - energia z instalacji wysokosprawnej kogeneracji (do 1 MW). <p>10. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>11. W ramach Działania przewiduje się zastosowanie preferencji dla projektów realizowanych na terenach wiejskich.</p> <p>12. Projekty dotyczące budowy/modernizacji sieci dystrybucyjnej muszą przyczynić się do zwiększenia zdolności przyłączenia nowych instalacji odnawialnych źródeł energii do sieci.</p> <p>13. W przypadku projektów z zakresu budowy instalacji do produkcji biopaliw/biokomponentów produkowane biokomponenty i biopaliwa muszą spełniać kryterium ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz pozostałe kryteria zrównoważonego rozwoju zgodnie z art. 28b – 28bd Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych</p> <p>14. W przypadku projektów z zakresu budowy instalacji do produkcji biopaliw/biokomponentów do produkcji biopaliw lub biokomponentów w ww. instalacjach nie mogą być wykorzystywane wyłącznie surowce spożywcze i/lub drewno pełnowartościowe.</p> <p>15. W przypadku projektów z zakresu budowy instalacji do produkcji biopaliw/biokomponentów do produkcji biopaliw lub biokomponentów w ww. instalacjach nie mogą być wykorzystywane mieszanki z paliwami ropopochodnymi.</p> <p>16. W przypadku projektów z zakresu produkcji energii z biomasy sprawność wytwarzania energii brutto musi wynosić co najmniej 85% w zastosowaniach komercyjnych i/lub co najmniej 70% w zastosowaniu przemysłowym.</p> <p>17. W przypadku budowy nowych instalacji OZE oraz budowy/modernizacji</p>
--	---

	<p>instalacji wysokosprawnej kogeneracji do produkcji energii z biomasy lub biogazu w ww. instalacjach nie może być wykorzystywane pełnowartościowe drewno i zboże do produkcji energii.</p> <p>18. W przypadku projektów z zakresu budowy nowych instalacji OZE oraz budowy/modernizacji instalacji wysokosprawnej kogeneracji projekty nie mogą dotyczyć budowy instalacji współspalania biomasy/biogazu z paliwami kopalnymi.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 40 Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji, art. 41 Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, art. 48 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP: 2 500 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw spoza sektora MŚP: 3 000 000 PLN</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP: 2 500 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw spoza sektora MŚP: 3 000 000 PLN</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instru-</p>	<p>Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-</p>

mentów finansowych	ante.
--------------------	-------

II.5 Oś priorytetowa 5 *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna*

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 5 *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna*

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Cel szczegółowy 3: Poprawiona jakość powietrza

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	258 939 368
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 5.1 *Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw*

OPIS DZIAŁANIA 5.1 <i>Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej przedsiębiorstw poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych. Inwestycje służą pokryciu zapotrzebowania na ciepło lub na ciepło i energię elektryczną w przedsiębiorstwach. Celem jest stworzenie we wspartych przedsiębiorstwach systemu produkcji, uwzględniającego zasady zrównoważonego wykorzystywania zasobów, a poprawa efektywności energetycznej wpłynie na bardziej efektywny system produkcji, a w konsekwencji na wzrost konkurencyjności gospodarki. Identyfikacja zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym przedsiębiorstwie dokonywana jest na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego obligatoryjny element projektu).
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej. 3. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30). 6. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 7. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 8. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE 10. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE 11. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 12. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 13. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną. 3. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. 4. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 7. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 8. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 9. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji. 10. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji. 11. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 12. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 13. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 14. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Głęboka termomodernizacja⁵³ obiektów w przedsiębiorstwach,⁵⁴

⁵³ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest: a) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Technologie odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa, 3. Zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwach, w tym przebudowa lub wymiana na energooszczędne urządzenia i instalacje technologiczne, oświetlenie oraz ciągi transportowe linii produkcyjnych. 4. Budowa i przebudowa/wymiana źródeł ciepła, w tym zastosowanie systemów grzewczych opartych na odnawialnych źródłach energii (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego), 5. Przebudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie. <p>W ramach ww. typów projektów polegających na poprawie efektywności energetycznej możliwa jest budowa/rozbudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej⁵⁵ kogeneracji oraz budowa i przebudowa instalacji OZE (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego).</p> <p>Ponadto jednym z elementów projektu może być wprowadzenie systemów zarządzania energią w przedsiębiorstwie (o ile wynika to z audytu energetycznego).</p> <p>Jako element powyższych typów projektów możliwa będzie realizacja działań zakładających ograniczenie wytwarzania odpadów w celu ich ponownego wykorzystania w procesie produkcyjnym.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznawanej

energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, b) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

W przypadku tzw. Głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowany, a także termostatów i zaworów podpionowych, które również stanowią koszt kwalifikowany.

⁵⁴ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz.690, z późn.zm.); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpionowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

⁵⁵ Zgodnie definicją „wysokosprawnej kogeneracji” w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE.

	<p>jącego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 45 787 659
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020 – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>. 3. Wszystkie projekty wspierane w ramach Działania będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10, zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Powyższy zakres inwestycji musi wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. 4. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie, będą musiały wykazać efektywność kosztową. Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. 5. Projekty z zakresu budowy wyłącznie nowych instalacji kogeneracji zwiększające efektywność energetyczną poniżej 10% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. Warunek ten będzie spełniony, gdy Wnioskodawca wykaże, że osiągnięty zostanie wzrost efektywności energetycznej o co najmniej 10% w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. 6. W przypadku projektów, w których planowana jest wymiana źródła ciepła, w tym zmiana stosowanego paliwa w piecach indywidualnych, wprowadzenie mikrokogeneracji lub wysokosprawnej kogeneracji (wyłącznie w zakresie przebudowy istniejących instalacji) wsparcie może zostać udzielone wyłącznie jeżeli w wyniku realizacji inwestycji osiągnięta zostanie redukcja emisji CO₂ o co najmniej 30% (warunek ma zastosowanie również w przypadku wprowadzania odnawialnego źródła energii do przebudowy istniejących instalacji). 7. W przypadku projektu dotyczącego wymiany/likwidacji starego źródła ciepła (jako element projektu) wnioskodawca może albo zastosować system grzewczy oparty o odnawialne źródła energii albo może nabyć nowe urządzenia grzewcze spalające wyłącznie biomasę lub wykorzystujące paliwa gazowe. Urządzenia te muszą spełniać normy obowiązujące od 2020 r. dotyczące emisji zanieczyszczeń oraz minimalny wymagany od 2020 r. poziom efektywności energetycznej (określone w środkach wykonawczych do Dyrektywy 2009/125/WE z 21.10.2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią). 8. Dodatkowo w przypadku projektów dotyczących wymiany/likwidacji starego źródła ciepła w budynku wsparcie możliwe jest wyłącznie gdy wnio-
--	--

	<p>skodawca przeprowadza jednocześnie termomodernizację (rozumianą jako poprawa izolacyjności przegród budowlanych w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię) lub taka termomodernizacja została już wykonana.</p> <p>9. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna, jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. sieci.</p> <p>10. Wnioskodawca w projekcie ma obowiązek uwzględnić urządzenia służące do rozliczania ciepła (indywidualne liczniki ciepła, ciepłej wody) oraz chłodu oraz urządzenia utrzymujące zadaną temperaturę poprzez aktywne działanie (termostaty) i/lub regulatory różnicy ciśnień (zawory podpionowe) jeżeli konieczność wprowadzenia ww. instalacji będzie wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego</p> <p>11. W przypadku pomocy udzielonej z EFSI dużemu przedsiębiorcy Instytucja Pośrednicząca uzyska zapewnienie od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w zakresie takiej samej lub podobnej działalności w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.</p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa</p>	<p>Do pomocy mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 38 Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność</p>

prawna)	energetyczną) Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektów: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektów (z zastrzeżeniem poniżej): brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektów realizowanych przez duże przedsiębiorstwa, w których większość udziałów lub akcji posiada jednostka samorządu terytorialnego: 2 mln euro ⁵⁶
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych

⁵⁶ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

	Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP: 1 500 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw spoza sektora MŚP: 3 000 000 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego

OPIS DZIAŁANIA 5.2 <i>Efektywność energetyczna sektora publicznego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Efektywność energetyczna sektora publicznego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w sektorze budownictwa, w budynkach użyteczności publicznej poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych.</p> <p>W związku z powyższym działania związane z modernizacją energetyczną budynków (użyteczności publicznej, w tym będących w zasobie JST) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka kompleksowa modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią). Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego kluczowy element projektu).</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32). 3. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34).

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30). 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 6. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 11. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 12. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 13. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. 2. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 3. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 6. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. 7. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 8. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 9. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 10. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Głęboka termomodernizacja⁵⁷ obiektów użyteczności publicznej⁵⁸, w tym będących w zasobie JST (m.in. szpitali, szkół).

⁵⁷ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest: a) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, b) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach techniczno-budowlanych, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

	<p>2. Zmiana wyposażania ww. obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła na zasilane OZE (z wyłączeniem indywidualnych źródeł ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji), włącznie z systemami zarządzania energią.</p> <p>3. Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła m.in. na jednostki wysokosprawnej kogeneracji⁵⁹ (w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków).</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną z wyłączeniem spółek prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Jednostki naukowe – Szkoły wyższe – Organizacje pozarządowe – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną z wyłączeniem podmiotów określonych jako beneficjenci Działania 1.3.1 PO IŚ (zgodnie z kodami form prawnych ujętych w SZOOP PO IŚ) – Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdraża-	Nie dotyczy

W przypadku tzw. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowalny, a także termostatów i zaworów podpiwnowych, które również stanowią koszt kwalifikowalny.

⁵⁸ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywnie energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz.690, z późn.zm.); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpiwnowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

⁵⁹ Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji opartej na OZE o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że instalacje te nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

jąca (jeśli dotyczy)	
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 97 970 663
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Komitet Monitorujący RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Komitet na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągnięcia oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planu działań na cele Policy Paper w zakresie ochrony zdrowia (dokument stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020) oraz cele Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wszystkie projekty wspierane w ramach Działania będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedst. w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO2 i pyłu PM 10 (w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy), zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmos-

	<p>fery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z preferencją dla tych źródeł.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego⁶⁰ lub audytu efektywności energetycznej⁶¹ (stanowiącego kluczowy element projektu). 4. W przypadku budynków zajmowanych przez władze publiczne będących ich własnością należy przyjąć normy w zakresie zastosowanych rozwiązań energooszczędnych obowiązujące od 1 stycznia 2019 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (z późniejszymi zmianami). 5. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać efektywność kosztową. Działania będą musiały wynikać z audytów energetycznych oraz być zgodne z zaleceniami KE z „Przewodnika technicznego finansowania modernizacji energetycznej budynków finansowanych w ramach Polityki Spójności”. 6. Dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej będzie opierało się o założenia wynikające z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków”, czyli „długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych” w związku z art. 4 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej oraz Krajowego Planu Działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, w związku z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE. 7. Projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie, którego nowelizacja, przewidująca zwiększenie wymagań w zakresie efektywności energetycznej, weszła w życie 1 stycznia 2014 r. oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej. 8. W przypadku realizacji projektów z zakresu głębokiej termomodernizacji konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32 / EC w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową dyrektywą Energy Efficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła. Dopuszcza się zastosowanie podzielników kosztów ogrzewania zamontowanych na każdym grzejniku w przypadkach wymienionych w dyrektywie 2012/27/EU. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła
--	---

⁶⁰ Audyt energetyczny przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (z późniejszymi zmianami)

⁶¹ Audyt efektywności energetycznej przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej, wzoru karty audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii.

	<p>powinno mieć miejsce zawsze w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane. Preferowane będą projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania.</p> <p>9. Projekty z zakresu termomodernizacji szpitali mogą dotyczyć jedynie obiektów, których funkcjonowanie w publicznym systemie ochrony zdrowia będzie wynikało z map potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia. Zastrzeżenie powyższe nie dotyczy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, które powyższymi mapami nie jest objęte.</p> <p>10. W odniesieniu do placówek ochrony zdrowia (POZ oraz AOS) zlokalizowanych w budynkach użyteczności publicznej pozostających własnością gminy zasadność wsparcia projektów z zakresu termomodernizacji będzie oceniana w kontekście realizacji celu publicznego i zgodnie z właściwością beneficjenta (tj. właściciela budynku użyteczności publicznej), dodatkowo w okresie trwałości projektu konieczne będzie utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia pomieszczeń w budynku poddawanych termomodernizacji.</p> <p>11. W zakresie kogeneracji w ramach Programu wsparte mogą zostać jedynie projekty dotyczące budowy, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji (poniżej 20 MW) oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznych spalania (tj. lokalne kotłownie) o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza a w szczególności PM 10. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznych spalania musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji oraz zwiększeniem efektywności energetycznej.</p> <p>12. Projekty powinny przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.</p> <p>13. Priorytetowo powinny być wspierane projekty kogeneracyjne wykorzystujące odnawialne źródła energii, natomiast wymiana/modernizacja innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania będzie ograniczona do wsparcia instalacji do spalania paliw OZE.</p> <p>14. W przypadku wsparcia indywidualnych urządzeń do ogrzewania wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.</p> <p>15. Preferowane będzie wsparcie udzielane przez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO).⁶²</p> <p>16. W budynkach mogą być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynika z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego), które będą zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebo-</p>
--	--

⁶² W rozumieniu Dyrektywy PE i Rady 2012/227/UE z dnia 25 października 2012 r.

	<p>wania na energię w tych budynkach. W ramach realizowanych projektów instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej.</p> <p>17. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna, jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. sieci.</p> <p>18. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>19. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	Nie dotyczy
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020

	<p>(na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 <p>(na podstawie art. 40 <i>Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji</i> oraz art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15%

	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego

OPIS DZIAŁANIA 5.3 <i>Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w sektorze budownictwa, w wielorodzinnych budynkach mieszkaniowych poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych.</p> <p>W związku z powyższym działania związane z modernizacją energetyczną budynków (wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w tym także będących w zasobie JST) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka kompleksowa modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią).</p>

	Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego kluczowy element projektu).
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30). 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 6. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 11. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 12. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. 2. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI31). 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 4. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 7. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. 8. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 9. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 10. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 11. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.
10. Typy projektów	1. Głęboka termomodernizacja ⁶³ wielorodzinnych budynków mieszkalnych, ⁶⁴

⁶³ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako kompleksowa termomodernizacja, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2014 r., poz. 712), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest: a) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię końcową dostarczaną do budynku na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, b) ulepszenie w wyniku, którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii i izolacyjności cieplnej, określone w przepisach

	<p>2. Zmiana wyposażania ww. obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła na zasilane OZE⁶⁵ (z wyłączeniem indywidualnych źródeł ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji),⁶⁶ włącznie z systemami zarządzania energią.</p> <p>3. Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła m.in. na jednostki wysokosprawnej kogeneracji⁶⁷ (w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków).</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki, samorządu terytorialnego lub ich związki – Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe (z wyłączeniem zlokalizowanych na obszarze ZIT LOF) – Towarzystwa Budownictwa Społecznego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca	Nie dotyczy

techniczno-budowlanych, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynku, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.).

W przypadku tzw. Głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowany, a także termostatów i zaworów podpijonowych, które również stanowią koszt kwalifikowany.

⁶⁴ Przez budynek mieszkalny należy rozumieć budynek przeznaczony na cele mieszkalne zajęty przez lokale mieszkalne.

⁶⁵ Inwestycje w muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Inwestycje dotyczące innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

⁶⁶ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75, poz.690, z późn.zm.); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpijonowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

⁶⁷ Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji opartej na OZE o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że instalacje te nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

(jeśli dotyczy)	
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabej Rozwinięty 25 444 737
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Komitet Monitorujący RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu. 2. Wszystkie projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedst. w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO2 i pyłu PM 10 (w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy), zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z preferencją dla tych źródeł. 3. Wsparcie skierowane będzie na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków wielorodzinnych budynków mieszkalnych . 4. Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność

	<p>energetyczną w danym budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego⁶⁸ lub audytu efektywności energetycznej⁶⁹ (stanowiącego kluczowy element projektu). Działania będą musiały być zgodne z zaleceniami KE z „Przewodnika technicznego finansowania modernizacji energetycznej budynków finansowanych w ramach Polityki Spójności”.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. W przypadku budynków wielorodzinnych należy przyjąć normy w zakresie zastosowanych rozwiązań energooszczędnych obowiązujące od 1 stycznia 2021 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (z późniejszymi zmianami). 6. Dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej będzie opierało się o założenia wynikające z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków”, czyli „długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych” w związku z art. 4 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej oraz Krajowego Planu Działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, w związku z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE. 7. W przypadku realizacji projektów z zakresu głębokiej termomodernizacji konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32 / EC, w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową dyrektywą Energy Efficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła. Dopuszcza się zastosowanie podzielników kosztów ogrzewania zamontowanych na każdym grzejniku w przypadkach wymienionych w dyrektywie 2012/27/EU. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła powinno mieć miejsce zawsze w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane. Preferowane będą projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. 8. W zakresie kogeneracji w ramach Programu wsparte mogą zostać jedynie projekty dotyczące budowy, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji (poniżej 20 MW) oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznej spalania (tj. lokalne kotłownie) o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza a w szczególności PM 10. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznej spalania musi skutkować redukcją CO₂ o co naj-
--	--

⁶⁸ Audyt energetyczny przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (z późniejszymi zmianami)

⁶⁹ Audyt efektywności energetycznej przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej, wzoru karty audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii.

	<p>mniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji oraz zwiększeniem efektywności energetycznej.</p> <p>9. Projekty powinny przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.</p> <p>10. Priorytetowo powinny być wspierane projekty kogeneracyjne wykorzystujące odnawialne źródła energii, natomiast wymiana/modernizacja innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania będzie ograniczona do wsparcia instalacji do spalania paliw OZE.</p> <p>11. W przypadku wsparcia indywidualnych urządzeń do ogrzewania wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.</p> <p>12. W budynkach mogą być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynika z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego), które będą zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach. W ramach realizowanych projektów instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej.</p> <p>13. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna, jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. sieci.</p> <p>14. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>15. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 40 <i>Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji</i> oraz art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>:

<p>% poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>95%</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.</p>

OPIS DZIAŁANIA 5.4 Transport niskoemisyjny

OPIS DZIAŁANIA 5.4 <i>Transport niskoemisyjny</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Transport niskoemisyjny</i>
7. Cel szczegółowy działania	Celem Działania jest osiągnięcie niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach prowadzące do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnych. Cel ten będzie osiągnięty poprzez wspieranie działań, dążących do stworzenia efektywnych systemów zrównoważonej mobilności miejskiej.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej. 3. Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 4. Liczba rowerzystów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride".
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych. 3. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych. 4. Całkowita długość wybudowanych lub przebudowanych linii trolejbusowych. 5. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii autobusowych komunikacji miejskiej. 6. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 7. Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 8. Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 9. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej. 10. Liczba wybudowanych obiektów "parkuj i jedź". 11. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 12. Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 13. Liczba wybudowanych obiektów "Bike&Ride". 14. Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride". 15. Długość ciągów transportowych, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe. 16. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.

<p>10. Typy projektów</p>	<p>W ramach działania będą realizowane następujące typy projektów <i>wynikające z planów zrównoważonej mobilności miejskiej, planów gospodarki niskoemisyjnej</i>⁷⁰:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane i modernizacja⁷¹ sieci trolejbusowych i autobusowych (w tym zakup sprzętu) w ramach: <ol style="list-style-type: none"> a) tworzenia nowej sieci systemu / linii transportu publicznego, b) przedłużenia istniejącej sieci systemu / linii transportu publicznego, c) modernizacji istniejącej sieci systemu / linii transportu publicznego, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane i modernizacja dróg i ulic w zakresie infrastruktury służącej obsłudze transportu publicznego (np. zatoczki, zjazdy, podjazdy, bocznice pętle, wydzielenia pasów ruchu dla autobusów i/lub trolejbusów) oraz pasażerów (np. przystanki, wysepki) – roboty budowlane i modernizacja zajezdni autobusowych i/lub trolejbusowych – tj. obiektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (z wyłączeniem działalności usługowo - gospodarczej otwartej na inne podmioty) – roboty budowlane i modernizacja sieci energetycznej i podstacji trakcyjnych trolejbusowych – wyposażenie dróg i ulic w obiekty inżynierskie i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego – budowa kanalizacji teletechnicznej <p>W ramach powyższego typu projektów kwalifikowalny jest zakup środków transportu zbiorowego o napędzie przyjaznym dla środowiska (prąd, gaz, biopaliwa, pojazdy spełniające normę emisji spalin co najmniej EURO VI lub inną, wyższą normę obowiązującą w danym czasie, itd.), tj. taboru autobusowego i/lub taboru trolejbusowego⁷² oraz zakup rowerów w ramach tworzenia lub rozbudowy systemu roweru miejskiego, jako elementu uzupełniającego miejski system transportowy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Roboty budowlane i modernizacja dworców intermodalnych, przystanków, stacji i węzłów przesiadkowych – zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportu, w tym systemy parkingów dla samochodów „Parkuj i Jedź” („Park & Ride”) oraz dla rowerów („Bike & Park”) wraz z towarzyszącą infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów i zagospodarowaniem terenu. Budowa lub montaż nowych punktów wypożyczania rowerów w ramach systemu roweru miejskiego. 3. Zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematyki, mający na celu usprawnienie/ustanowienie priorytetu dla transportu zbiorowego, rowerowego lub ruchu pieszego w tym m. in.: <ul style="list-style-type: none"> – systemy centralnego sterowania sygnalizacją, – systemy sygnalizacji akustycznej, – systemy sygnalizacji świetlnej wzbudzonej przez autobusy i trolejbusy
----------------------------------	--

⁷⁰ W przypadku, gdy w planie gospodarki niskoemisyjnej zawarte zostały elementy zw. z rozwojem transportu niskoemisyjnego nie ma konieczności tworzenia odrębnego dokumentu w postaci planu zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁷¹ Modernizacja trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁷² Zakup pojazdów o normie co najmniej EURO VI lub innej, wyższej normie obowiązującej w danym czasie dozwolony jest jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów.

	<p>(sygnalizacja akomodacyjna),</p> <ul style="list-style-type: none"> – systemy monitorowania ruchu na kluczowych trasach, w tunelach, w newralgicznych punktach miasta wraz z informowaniem o aktualnej sytuacji ruchowej, – systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, – system nawigacji satelitarnej dla usprawnienia ruchu i podniesienia bezpieczeństwa transportu publicznego, – system informacji dla podróżnych – elektroniczne tablice informacyjne, w tym systemy on-line, – systemy monitorowania bezpieczeństwa montowane na przystankach, węzłach przesiadkowych, parkingach oraz w taborze, <p>4. System obsługi roweru miejskiego</p> <p>5. Projekty z obszaru transportu miejskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekty realizowane w granicach administracyjnych miast wraz z obszarami podmiejskimi i miejskimi obszarami funkcjonalnymi. – zakup taboru – tylko w przypadku wymiany starego na nowy tj. taki który będzie spełniać standardy techniczne i ekologiczne (pojazdy spełniające normę emisji spalin co najmniej EURO VI lub inną, wyższą normę obowiązującą w danym czasie)⁷³ – zakup taboru zgodnie z procedurą opisaną w Wytycznych ministra właściwego d.s. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym. – modernizacja taboru – modernizacja rozumiana jako ulepszenie, polegające na przebudowie, rozbudowie obiektu lub powodujące, iż jego wartość po zakończeniu ulepszania przewyższy pierwotną wartość użytkową mierzoną kosztami eksploatacyjnymi, wielkością emisji lub innymi miernikami. Remont główny, zmierzający do odtworzenia stanu pierwotnego, nie będzie mieścić się w katalogu możliwych do dofinansowania wydatków.
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<p>Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 30 tys. oraz obszary powiązane z nimi funkcjonalnie i działające na ich obszarze:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – podmioty świadczące usługi transportu publicznego na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na terenie miast objętych działaniem wyłonione do świadczenia tych usług zgodnie z Prawem zamówień publicznych <p>w zakresie projektów dotyczących rozwoju zbiorowego transportu miejskiego.</p>
<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.</p>

⁷³ Zakup pojazdów o normie co najmniej EURO VI lub innej, wyższej normie obowiązującej w danym czasie dozwolony jest jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów.

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 12 216 678
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie nieujętych w Strategii ZIT LOF. 3. Warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie planów gospodarki

	<p>niskoemisyjnej/ planów mobilności miejskiej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 5. Projekty uzyskujące wsparcie, będą musiały wykazać efektywność kosztową. 6. Projekty związane z transportem miejskim powinny spełniać łącznie wszystkie następujące przesłanki:<ul style="list-style-type: none"> – kryterium celowościowe 1: szersze wykorzystanie bardziej efektywnego transportu publicznego oraz niezmotoryzowanego indywidualnego, – kryterium celowościowe 2: zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych, – kryterium celowościowe 3: lepsza integracja gałęzi transportu, – kryterium celowościowe 4: niższa emisja zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz niższe zatłoczenie, – kryterium celowościowe 5: poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. W efekcie, podejmowane działania muszą być zintegrowane i kompleksowe.<p><u>Warunki bezwzględnie obowiązujące</u></p><p>W ramach Działania kwalifikowane będą projekty kompleksowe, związane z transportem miejskim, które:</p><ul style="list-style-type: none"> – realizują rozwój transportu publicznego w sposób kompleksowy, obejmując zestaw właściwych elementów: tabor, infrastrukturę, Inteligentne Systemy Transportowe, o ile jest to uzasadnione, w jednym lub w kilku projektach. W żadnym przypadku elementy drogowe, o których mowa w pkt 4c) poniżej, nie mogą stanowić samodzielnego projektu – muszą być częścią kompleksowego projektu, bezpośrednio związanego z transportem publicznym. – spełniają wszystkie wyżej określone kryteria celowościowe, od 1 do 5, a zwłaszcza czynią transport publiczny bardziej atrakcyjnym a jednocześnie transport indywidualny zmotoryzowany - mniej atrakcyjnym dla użytkowników, przez nadanie transportowi publicznemu priorytetu w ruchu na głównych miejskich trasach i skrzyżowaniach. <p><u>Przykłady projektów dotyczących infrastruktury transportu publicznego w ramach Działania</u></p><p>Zintegrowane i kompleksowe projekty w ramach Działania mogą zawierać następujące elementy:</p><ol style="list-style-type: none"> 1. tabor niskoemisyjny – typ taboru powinien wynikać z wielokryterialnej analizy przechodzenia na czystszy tabor, liczba pojazdów powinna wynikać z analizy zrównoważonej mobilności miejskiej (wchodzącej w skład Strategii ZIT, PGN lub równoważnego dokumentu); 2. infrastruktura nie-drogowego transportu publicznego (np. tramwaj, metro, P&R) lub infrastruktura niezmotoryzowanego transportu indywidualnego, w tym elementy drogowe niezbędne do poprawy funkcjonowania tego transportu, w tym łańcuchy EkoMobilności - bezpieczne ciągi ruchu pieszego lub rowerowego służące poprawie dostępności transportu publicznego;
--	---

	<p>3. Inteligentne Systemy Transportowe – powinny zapewniać lepszą dostępność transportu publicznego w zakresie planowania podróży, informacji zarządzania ruchem, zarządzania popytem, zintegrowanego biletu, zintegrowanych systemów bazodanowych, itp.,</p> <p>4. infrastruktura drogowego transportu publicznego (autobus, trolejbus, P&R):</p> <p>a) elementy drogowe przeznaczone wyłącznie dla transportu publicznego lub nadające priorytet transportowi publicznemu, np.: buspasy, obiekty przeznaczone dla transportu autobusowego (tunele, wiadukty), (wydatki poza limitem mniejszości),</p> <p>b) przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia i/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu, np.: pasy skreśtu dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, itp., (wydatki poza limitem mniejszości),</p> <p>c) infrastruktura drogowa nienadająca priorytetu transportowi publicznemu z uwagi na brak ekonomicznego uzasadnienia dla nadania takiego priorytetu, ale poprawiająca jakość funkcjonowania systemu miejskiego transportu publicznego, np. odcinki dróg zapewniające dostęp do miejskich centrów przesiadkowych, pętli autobusowych/ tramwajowych, stacji kolejowych lub parkingów P&R, itp. – łączące takie terminale z siecią dróg miejskich; odcinki dróg służące uruchomieniu transportu publicznego (na obszarach wcześniej nieobsługiwanych) / przebudowie sieci transportu publicznego (wydatki w limicie mniejszości).</p> <p>Inwestycje w odcinki dróg, o których mowa w ppkt. c) nie mogą stanowić samodzielnych projektów.</p> <p>W przypadku pkt. 2, 4a i 4b, inwestycje w inne elementy drogowe (np. jezdnia, nawierzchnia, obiekty inżynierskie, odwodnienie, bariery dźwiękochłonne, itp. mogą być współfinansowane wyłącznie w zakresie niezbędnym dla właściwego wykonywania robot drogowych dotyczących infrastruktury transportu publicznego jako całości i uzasadnionych z punktu widzenia technologicznego. W szczególności, bez wykonania takich robot budowlanych nie jest możliwe wykonanie większości inwestycji transportu publicznego (np. buspasa, parkingu P&R) zgodnie z zasadami sztuki budowlanej oraz/lub inżynierskiej i jej odbiór przez odpowiedni urząd wydający zgodę na użytkowanie.</p> <p>7. Projekty będą musiały wykazać się wzrostem udziału transportu publicznego.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>9. Inwestycje powinny ponadto spełniać poniższe warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – inwestycje z RPO będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. – inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty doty-
--	--

	<p>czące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach Działania. Wydatki w ww. zakresie mogą stanowić maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnego projektu.</p> <p>10. Priorytetowo będzie traktowany zakup pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp). Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p><i>Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym.</i></p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i</p>

	108 Traktatu). Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	15 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 5.5 Promocja niskoemisyjności

OPIS DZIAŁANIA 5.5 Promocja niskoemisyjności	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Promocja niskoemisyjności</i>
7. Cel szczegółowy działania	Celem Działania jest promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich. Wsparcie skierowane jest do obszarów posiadających uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej. Nadrzędnym celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia PM10. Inwestycje mają przyczynić się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, zmniejszenia emisji CO2 i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła. 2. Liczba wybudowanych budynków z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego. 3. Liczba przebudowanych budynków z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego. 4. Liczba wspartych energooszczędnych punktów świetlnych. 5. Liczba nowych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii cieplnej.⁷⁴ 2. Budowa lub modernizacja instalacji energooszczędnego oświetlenia, w tym

⁷⁴ Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby.

	<p>oświetlenia ulicznego (budowa lub modernizacja oświetlenia ulicznego finansowanego przez JST zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.) będzie możliwa do realizacji bez względu kto jest jego właścicielem).</p> <p>3. Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń.</p> <p>4. Budowa, rozbudowa lub modernizacja budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego NF 15⁷⁵.</p> <p>Dopuszcza się realizację działań promocyjno-informacyjnych jako uzupełnienie projektów wymienionych w pkt 1 i 2.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>W ramach projektów wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów, do głównych grup beneficjentów należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego) – służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 13 770 238
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/	<i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i>

⁷⁵ Standard energetyczny budynku NF15 oznacza, że wskaźnik zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji tego budynku utrzymany jest na poziomie nieprzekraczającym 15 kWh/m²rok. Opis dobrych praktyk w zakresie budynków pasywnych znajduje się w podręczniku „Domy energooszczędne” przygotowany na podstawie opracowania KRAJOWEJ AGENCJI POSZANOWANIA ENERGII S.A. dostępnym na portalu www.nfosigw.gov.pl. Zakres projektu oraz optymalny zestaw działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku wynika z wcześniej przygotowanego audytu energetycznego (audyt przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (z późniejszymi zmianami) oraz zawierający elementy opracowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej, wzoru karty audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. 2012 poz. 962)) i/lub projektu budowlanego (projekt budowlany przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego) gwarantującego/potwierdzającego osiągnięcie standardu NF 15.

<p>poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020 – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu. 2. Projekty mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO)⁷⁶ oraz instrumenty finansowe. Możliwość użycia instrumentów finansowych na tego typu projekty będzie przedmiotem oceny ex-ante zgodnie z wymaganiami artykułu 37 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013. 3. Zakres interwencji musi wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej. 4. Projekty powinny przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. 5. Wsparte projekty muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji. 6. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczysz-

⁷⁶ W rozumieniu Dyrektywy PE i Rady 2012/227/UE z dnia 25 października 2012 r.

	<p>czeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Priorytetowo wspierane będą projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. 8. W przypadku indywidualnych urządzeń do ogrzewania wykorzystujących paliwa stałe, Program może wspierać jedynie inwestycje w urządzenia grzewcze spełniające wymagania klasy 5 według normy EN 303-5:2012⁷⁷. 9. Projekty dotyczące szpitali muszą wynikać z map potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia. Zastrzeżenie powyższe nie dotyczy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, które powyższymi mapami nie jest objęte. 10. W odniesieniu do placówek ochrony zdrowia (POZ oraz AOS) zlokalizowanych w budynkach użyteczności publicznej pozostających własnością gminy zasadność wsparcia projektów będzie oceniana w kontekście realizacji celu publicznego z uwzględnieniem potrzeb zdrowotnych w regionie i zgodnie z właściwością beneficjenta (tj. właściciela budynku użyteczności publicznej), dodatkowo w okresie trwałości projektu konieczne będzie utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia pomieszczeń w budynku będącym przedmiotem projektu. 11. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok], ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej będą monitorowane na etapie wdrażania i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym. 12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>. 13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁷⁷ Norma PN EN 303-5:2012 Kotły grzewcze. Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 300 kW - Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie.

<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	Nie dotyczy
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysoko-sprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę

	<p>energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 48 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 5.6 <i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel szczegółowy działania	<p>Celem Działania jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach prowadzące do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnych - promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez wpieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej oraz budowę inteligentnych systemów transportowych. Nadrzędnym celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych

	dla jakości życia ludzi czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia PM10. Inwestycje mają przyczynić się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, zmniejszenia emisji CO2 i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery. Cel ten będzie osiągnięty poprzez wspieranie działań, dążących do stworzenia efektywnych systemów zrównoważonej mobilności miejskiej.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej. 3. Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 4. Liczba rowerzystów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych. 3. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych. 4. Całkowita długość wybudowanych lub przebudowanych linii trolejbusowych. 5. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii autobusowych komunikacji miejskiej. 6. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 7. Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 8. Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 9. Liczba wybudowanych obiektów "parkuj i jedź". 10. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 11. Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 12. Liczba wybudowanych obiektów "Bike&Ride". 13. Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride". 14. Długość ciągów transportowych, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe. 15. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 16. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej. 17. Liczba wspartych energooszczędnych punktów świetlnych. 18. Liczba nowych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska.

<p>10. Typy projektów</p>	<p>W ramach działania będą realizowane następujące typy projektów <i>wynikające z planów zrównoważonej mobilności miejskiej, planów gospodarki niskoemisyjnej</i>⁷⁸:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane i modernizacja⁷⁹ sieci trolejbusowych oraz autobusowych (w tym zakup sprzętu) w ramach: <ol style="list-style-type: none"> a) tworzenia nowej sieci systemu / linii transportu publicznego, b) przedłużenia istniejącej sieci systemu / linii transportu publicznego, c) modernizacji istniejącej lub utworzenie nowej sieci systemu / linii transportu zbiorowego, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane i modernizacja dróg i ulic w zakresie infrastruktury służącej obsłudze transportu publicznego (np. zatoczki, zjazdy, podjazdy, bocznicę pętle, ciągi piesze oraz wydzielenia pasów ruchu dla autobusów i/lub trolejbusów oraz pasażerów (np. przystanki, wysepki), – roboty budowlane i modernizacja zajezdni autobusowych i/lub trolejbusowych – tj. obiektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (z wyłączeniem działalności usługowo - gospodarczej otwartej na inne podmioty), – roboty budowlane i modernizacja sieci energetycznej i podstacji trakcyjnych trolejbusowych - wyposażenie dróg i ulic w obiekty inżynierskie i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego, – budowa, montaż stacji do ładowania pojazdów elektrycznych, – budowa kanalizacji teletechnicznej, – zakup środków transportu zbiorowego, – zakup rowerów, – zakup pojazdów elektrycznych typu melex, rowerów elektrycznych i skuterów elektrycznych. <p>W ramach powyższego typu projektów kwalifikowalny jest zakup środków transportu zbiorowego o napędzie przyjaznym dla środowiska (prąd, gaz, biopaliwa, pojazdy spełniające normę emisji spalin co najmniej EURO VI lub inną, wyższą normę obowiązującą w danym czasie, itd.), tj. taboru autobusowego i/lub taboru trolejbusowego⁸⁰ oraz zakup rowerów w ramach tworzenia lub rozbudowy systemu roweru miejskiego/gminnego, jako elementu uzupełniającego system transportowy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja: dworców intermodalnych, przystanków, stacji, poczekalni i węzłów przesiadkowych – zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportu, w tym systemów parkingów dla samochodów „Parkuj i Jedź” („Park&Ride”) oraz dla rowerów („Bike&Ride) wraz z towarzyszącą infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów (w tym m. in. niezbędna budowa/przebudowa dróg, ścieżek rowerowych/dróg dla rowerów, chodników, ciągów pieszo-rowerowych, energo-
----------------------------------	---

⁷⁸ W przypadku, gdy w planie gospodarki niskoemisyjnej zawarte zostały elementy zw. z rozwojem transportu niskoemisyjnego nie ma konieczności tworzenia odrębnego dokumentu w postaci planu zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁷⁹ Modernizacja trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁸⁰ Zakup pojazdów o normie co najmniej EURO VI lub innej, wyższej normie obowiązującej w danym czasie dozwolony jest jeżeli z planów lub dokumentów strategicznych albo z analizy kosztów i korzyści odnoszących się do zrównoważonej mobilności miejskiej wynika potrzeba zakupu autobusów.

	<p>oszczędnego oświetlenia ulicznego, wiat przystankowych)” oraz zagospodarowaniem terenu. Budowa lub montaż nowych punktów wypożyczania rowerów w ramach systemu roweru miejskiego/gminnego.</p> <p>3. Budowa, modernizacja centrów komunikacyjnych integrujących różne rodzaje transportu zbiorowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</p> <p>4. Zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematyki, mający na celu usprawnienie/ustanowienie priorytetu dla transportu zbiorowego, rowerowego lub ruchu pieszego w tym m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – systemy centralnego sterowania sygnalizacją, – systemy sygnalizacji akustycznej, – systemy sygnalizacji świetlnej wzbudzanej przez autobusy i trolejbusy (sygnalizacja akomodacyjna), – systemy monitorowania ruchu na kluczowych trasach, w tunelach, w newralgicznych punktach miasta wraz z informowaniem o aktualnej sytuacji ruchowej, – systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, – system biletu elektronicznego (np. zakup, wymiana kart biletu elektronicznego), – doposażenie pojazdów w urządzenia niezbędne do systemu informacji pasażerskiej, – system nawigacji satelitarnej dla usprawnienia ruchu i podniesienia bezpieczeństwa transportu publicznego, – system informacji dla podróżnych – elektroniczne tablice informacyjne, w tym systemy on-line, – systemy monitorowania bezpieczeństwa montowane na przystankach, węzłach przesiadkowych, parkingach oraz w taborze. <p>5. Projekty z obszaru transportu miejskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekty realizowane w granicach administracyjnych miast wraz z obszarami podmiejskimi, – zakup taboru – tylko w przypadku wymiany starego na nowy tj. taki który będzie spełniać standardy techniczne i ekologiczne (pojazdy spełniające normę emisji spalin co najmniej EURO VI lub inną, wyższą normę obowiązującą w danym czasie) – zakup taboru zgodnie z procedurą opisaną w Wytycznych ministra właściwego d.s. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym. – modernizacja taboru – modernizacja rozumiana jako ulepszenie, polegające na przebudowie, rozbudowie obiektu lub powodujące, iż jego wartość po zakończeniu ulepszania przewyższy pierwotną wartość użytkową mierzoną kosztami eksploatacyjnymi, wielkością emisji lub innymi miernikami. Remont główny, zmierzający do odtworzenia stanu pierwotnego, nie będzie mieścić się w katalogu możliwych do dofinansowania wydatków. <p>6. Budowa lub modernizacja instalacji energooszczędnego oświetlenia, w tym oświetlenia ulicznego (budowa lub modernizacja oświetlenia ulicznego finansowanego przez JST zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.) będzie możliwa do realizacji bez względu kto jest jego właścicielem).</p>
--	--

	7. Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń.
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 63 749 393
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020 – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytocznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i> 2. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 3. Warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie planów gospodarki niskoemisyjnej/ planów mobilności miejskiej. Zakres interwencji musi wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej. 4. Projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 5. Projekty uzyskujące wsparcie, będą musiały wykazać efektywność kosztową. 6. Projekty związane z transportem miejskim powinny spełniać łącznie wszystkie następujące przesłanki: <ul style="list-style-type: none"> – kryterium celowościowe 1: szersze wykorzystanie bardziej efektywnego transportu publicznego oraz niezmotoryzowanego indywidualnego, – kryterium celowościowe 2: zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych, – kryterium celowościowe 3: lepsza integracja gałęzi transportu, – kryterium celowościowe 4: niższa emisja zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz niższe zatłoczenie, – kryterium celowościowe 5: poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. <p>W efekcie, podejmowane działania muszą być zintegrowane i kompleksowe.</p> <p><u>Warunki bezwzględnie obowiązujące</u></p> <p>W ramach Działania kwalifikowane będą projekty kompleksowe, związane z transportem miejskim, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizują rozwój transportu publicznego w sposób kompleksowy, obejmując zestaw właściwych elementów: tabor, infrastrukturę, Inteligentne Systemy Transportowe, o ile jest to uzasadnione, w jednym lub w kilku projektach. W żadnym przypadku elementy drogowe, o których mowa w pkt 4c) poniżej, nie mogą stanowić samodzielnego projektu – muszą być częścią kompleksowego projektu, bezpośrednio związanego z transportem publicznym. – spełniają wszystkie wyżej określone kryteria celowościowe, od 1 do 5, a zwłaszcza czynią transport publiczny bardziej atrakcyjnym a jednocześnie transport indywidualny zmotoryzowany - mniej atrakcyjnym dla użytkowników, przez nadanie transportowi publicznemu priorytetu w ruchu

	<p>na głównych miejskich trasach i skrzyżowaniach.</p> <p><u>Przykłady projektów dotyczących infrastruktury transportu publicznego w ramach Działania</u></p> <p>Zintegrowane i kompleksowe projekty w ramach Działania mogą zawierać następujące elementy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tabor niskoemisyjny – typ taboru powinien wynikać z wielokryterialnej analizy przechodzenia na czystszy tabor, liczba pojazdów powinna wynikać z analizy zrównoważonej mobilności miejskiej (wchodzącej w skład Strategii ZIT, PGN lub równoważnego dokumentu); 2. infrastruktura nie-drogowego transportu publicznego (np. tramwaj, metro, P&R) lub infrastruktura niezmotoryzowanego transportu indywidualnego, w tym elementy drogowe niezbędne do poprawy funkcjonowania tego transportu, w tym łańcuchy EkoMobilności - bezpieczne ciągi ruchu pieszego lub rowerowego służące poprawie dostępności transportu publicznego; 3. Inteligentne Systemy Transportowe – powinny zapewniać lepszą dostępność transportu publicznego w zakresie planowania podróży, informacji zarządzania ruchem, zarządzania popytem, zintegrowanego biletu, zintegrowanych systemów bazodanowych, itp., 4. infrastruktura drogowego transportu publicznego (autobus, trolejbus, P&R): <ol style="list-style-type: none"> a) elementy drogowe przeznaczone wyłącznie dla transportu publicznego lub nadające priorytet transportowi publicznemu, np.: buspasy, obiekty przeznaczone dla transportu autobusowego (tunele, wiadukty), (wydatki poza limitem mniejszości), b) przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia i/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu, np.: pasy skrętu dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, itp., (wydatki poza limitem mniejszości), c) infrastruktura drogowa nienadająca priorytetu transportowi publicznemu z uwagi na brak ekonomicznego uzasadnienia dla nadania takiego priorytetu, ale poprawiająca jakość funkcjonowania systemu miejskiego transportu publicznego, np. odcinki dróg zapewniające dostęp do miejskich centrów przesiadkowych, pętli autobusowych/ tramwajowych, stacji kolejowych lub parkingów P&R, itp. – łączące takie terminale z siecią dróg miejskich; odcinki dróg służące uruchomieniu transportu publicznego (na obszarach wcześniej nieobsługiwanych) / przebudowie sieci transportu publicznego (wydatki w limicie mniejszości). <p>Inwestycje w odcinki dróg, o których mowa w ppkt. c) nie mogą stanowić samodzielnych projektów.</p> <p>W przypadku pkt. 2, 4a i 4b, inwestycje w inne elementy drogowe (np. jezdnia, nawierzchnia, obiekty inżynierskie, odwodnienie, bariery dźwiękochłonne, itp. mogą być współfinansowane wyłącznie w zakresie niezbędnym dla właściwego wykonywania robot drogowych dotyczących infrastruktury transportu publicznego jako całości i uzasadnionych z punktu widzenia technologicznego. W szczególności, bez wykonania takich robot budowlanych nie jest możliwe wykonanie</p>
--	--

	<p>większości inwestycji transportu publicznego (np. buspasa, parkingu P&R) zgodnie z zasadami sztuki budowlanej oraz/lub inżynierskiej i jej odbiór przez odpowiedni urząd wydający zgodę na użytkowanie</p> <p>7. Projekty będą musiały wykazać się wzrostem udziału transportu publicznego.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>9. Inwestycje powinny ponadto spełniać poniższe warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – inwestycje z RPO będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. – inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach Działania. W ramach Działania brak jest możliwości finansowania dróg krajowych (z wyłączeniem odcinków dróg krajowych, niezbędnych do osiągnięcia celu projektu związanego z priorytetyzacją transportu publicznego, które zostały przejęte w zarządzanie przez JST na podstawie ustawy o drogach publicznych). Wydatki w ww. zakresie mogą stanowić maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu. <p>10. Zakup pojazdów w ramach projektu powinien dotyczyć pojazdów o alternatywnych systemach napędowych (elektrycznych, hybrydowych, biopaliwa, napędzanych wodorem, itp).</p> <p>Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p><i>Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym.</i></p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 48 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca</p>

	2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

II.6 Oś priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego w regionie

Cel szczegółowy 2: Sprawny system selektywnej zbiórki odpadów w oparciu o instalacje regionalne

Cel szczegółowy 3: Realizacja zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej w aglomeracjach 2 – 10 tys. RLM

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	154 615 611
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne

OPIS DZIAŁANIA 6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Bezpieczeństwo ekologiczne</i>
7. Cel/e szczegó- wy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest ochrona zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, w tym ochrona dóbr materialnych na obszarach zabudowanych poprzez wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośrednie- go	<ol style="list-style-type: none"> Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasów (CI21). Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed skutkami katastrof innych niż pożary i powodzie.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> Liczba jednostek służb ratowniczych doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof. Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.
10. Typy projektów	Zakupy specjalistycznego sprzętu i wyposażenia obiektów dla OSP, niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii w tym zakup samochodów ratownictwa chemicznego, ratownictwa ekologicznego, samochodów ratowniczo-gaśniczych, pomp, łodzi, sprzętu zaplecza socjalnego dla ewakuowanych, nośników kontenerów z innym sprzętem specjalistycznym z wyłączeniem samochodów ratow-

	nictwa medycznego.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 4 427 784
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Komitet Monitorujący RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie	Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

protestów	
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020. 2. Alokacja przeznaczona na wyposażenie dla OSP nie przekroczy 10% alokacji na priorytet inwestycyjny 5b. 3. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki IZ oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny	95%

<p>% poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	5%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Brak ograniczeń kwotowych
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Brak ograniczeń kwotowych
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	Nie dotyczy
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 6.2 *Mała retencja*

OPIS DZIAŁANIA 6.2 <i>Mała retencja</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Mała retencja</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem działania jest zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego w regionie poprzez zastosowanie odpowiedniej infrastruktury małej retencji służącej do zwiększenia ilości retencjonowanej wody oraz infrastruktury przeciwpowodziowej
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (CI20). 2. Objętość retencjonowanej wody.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojemność obiektów małej retencji. 2. Liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania. 3. Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej. 4. Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej. 5. Liczba wyremontowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej. 6. Liczba nowych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska. 7. Liczba zmodernizowanych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska. 8. Długość cieków poddanych renaturyzacji.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty w zakresie małej retencji⁸¹, wpisujące się w kompleksową realizację zadań dotyczących danej zlewni, z uwzględnieniem zapisów Ramowej Dyrektywy Wodnej⁸², Dyrektywy Siedliskowej⁸³, Dyrektywy Ptasiej⁸⁴ zgodnych z dokumentami dotyczącymi zagospodarowania przestrzennego (studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego), w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane, modernizacja⁸⁵ i poprawa stanu technicznego urządzeń przeciwpowodziowych (m.in.: wały przeciwpowodziowe, przepompownie, poldery, suche zbiorniki) wraz z niezbędnymi dro-

⁸¹ Pod pojęciem *małej retencji* rozumie się wszelkie działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych. Realizowane będą działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne oraz inne najlepsze praktyki przedstawione w Wytocznych do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach.

⁸² Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

⁸³ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

⁸⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

⁸⁵ Modernizacja trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

	<p>gami dojazdowymi, przy uwzględnieniu powyższych wymogów,</p> <ul style="list-style-type: none"> – renaturyzacja cieków wodnych w ramach systemów małej retencji i określenie terenów kompensacyjnych⁸⁶ – roboty budowlane i modernizacja zbiorników retencyjnych w ramach systemów małej retencji, <p>2. Rozwój systemów zarządzania ryzykiem powodziowym z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań (jako uzupełniający element wsparcia), w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie systemów informacji przeciwpowodziowej, – rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 39 850 053
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.

⁸⁶ Art.35 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2013.0.627).

17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wszystkie projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych, związanych z ekstremalnymi zjawiskami klimatycznymi i pogodowymi zgodnie ze <i>Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i>. 3. Realizowane przedsięwzięcia będą miały na celu minimalizowanie ryzyka powodziowego na obszarach o wyższym niż średnie ryzyko powodziowe (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego). 4. Wsparcie zostanie skierowane na realizację kompleksowych projektów z zakresu budowy regionalnego systemu małej retencji (projekty realizowane tylko na terenie województwa lubelskiego). 5. Projekty będą musiały wykazać zgodność z Dyrektywą Powodziową 2007/60/WE, RDW, Dyrektywą Siedliskową, Dyrektywą Ptasią oraz być komplementarne do planów zarządzania ryzykiem powodziowym. 6. Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na liście nr 1, będącej załącznikiem do Masterplanu dla dorzecza Wisły. (ograniczenie dotyczy projektów infrastrukturalnych). 7. Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 RDW, znajdujących się na liście nr 2 będącej załącznikiem do Masterplanu dla dorzecza Wisły, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 RDW w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską (ograniczenie dotyczy projektów infrastrukturalnych). 8. Ponadto, projekty związane z małą retencją będą także musiały być zgodne z dokumentami związanymi z zagospodarowaniem przestrzennym z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań. 9. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie rea-</i>

	<i>lizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą	95% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	5% ⁸⁷ W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 6.3 Gospodarka odpadami

OPIS DZIAŁANIA 6.3 Gospodarka odpadami	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Gospodarka odpadami</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ podziałania	Celem Działania jest zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska. W ramach Działania wspierane będą również działania informacyjno-

⁸⁷ Środki finansowe beneficjenta przeznaczone na zapewnienie wkładu własnego muszą przynajmniej częściowo (5% wydatków kwalifikowanych) pochodzić ze środków własnych lub nie podlegających umorzeniu pożyczek. Nie dotyczy to jednostek samorządu terytorialnego, w imieniu których wojewódzki zarząd melioracji i urzędzeń wodnych realizuje zadania Skarbu Państwa.

	<p>promocyjne związane z gospodarką odpadami i promocją segregacji. Podjęte działania przełożą się na objęcie wszystkich mieszkańców województwa zorganizowanym i selektywnym systemem zbiórki odpadów. Interwencja przyczyni się także do zwiększenia ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych, występujących w strumieniu odpadów komunalnych, wyeliminuje praktyki nielegalnego składowania odpadów i pozwoli na osiągnięcie zakładanych wskaźników ponownego użycia i recyklingu. Docelowo cały system gospodarowania odpadami na terenie województwa lubelskiego będzie oparty i prowadzony z wykorzystaniem instalacji regionalnych.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (CI17). 2. Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów. 3. Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów. 4. Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku dzięki realizacji projektu. 5. Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów. 6. Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów. 2. Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów. 3. Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów. 4. Pojemność wybudowanych składowisk odpadów niebezpiecznych. 5. Dodatkowa pojemność przebudowanych składowisk odpadów niebezpiecznych. 6. Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest. 7. Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk. 8. Liczba przebudowanych składowisk odpadów. 9. Liczba zamkniętych lub zrehabilitowanych składowisk odpadów. 10. Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. 11. Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami.
<p>10. Typy projektów</p>	<p>Kompleksowe projekty, obejmujące infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów komunalnych (w tym papieru, metalu, plastiku, szkła oraz odpadów biodegradowalnych). 2. Infrastruktura do odzysku i recyklingu odpadów (w tym kompostownie dla odpadów organicznych). 3. Instalacje do odzysku energii z biogazu składowiskowego lub mechaniczno-biologiczne instalacje do utylizacji dla pozostałych odpadów z wyłączeniem termicznej utylizacji odpadów. 4. Likwidacja nielegalnych wysypisk składowisk odpadów oraz rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów

	<p>5. Gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi, w szczególności w zakresie unieszkodliwiania azbestu poprzez zorganizowanie i wdrożenie kompleksowego systemu unieszkodliwiania azbestu z nieruchomości należących do osób fizycznych, budowę, rozbudowę i dostosowanie istniejących składowisk odpadów niebezpiecznych, w tym budowę kwater przy istniejących składowiskach.</p> <p>6. Kampanie informacyjne, dotyczące segregacji odpadów, selektywnej zbiórki oraz negatywnego wpływu na środowisko i zdrowie mieszkańców dzikich składowisk i nielegalnych wysypisk odpadów (jako uzupełnienie kompleksowych projektów infrastrukturalnych).</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 34 365 345
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – Mapa projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego

	<p>go,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wyłącznym warunkiem wsparcia inwestycji infrastrukturalnych będzie ich ujęcie w planie inwestycyjnym dotyczącym gospodarowania odpadami komunalnymi opracowanym przez samorząd województwa lubelskiego, który będzie stanowił załącznik do planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego. 3. Projekty będą zaplanowane w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów u źródła w wyznaczonych na terenie województwa lubelskiego regionach. 4. Brak możliwości wsparcia dla projektów związanych z termicznym przetwarzaniem odpadów. 5. Wsparcie działań nieinwestycyjnych musi być zgodne z zaktualizowanym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego. 6. W przypadku projektów dotyczących tworzenia PSZOK (Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) do wsparcia kwalifikują się projekty o wartości do 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych i obsługujące do 20 000 mieszkańców. Warunki powyższe należy spełnić łącznie, tj. w przypadku gdy jeden z ww. parametrów zostanie przekroczony, inwestycja kwalifikuje się do PO IS. 7. System wyboru projektów: <ul style="list-style-type: none"> – będzie koncentrował się na zapewnieniu efektywności procesu selekcji, przejrzystości, bezstronności, równego dostępu oraz sprawności proceduralnej, – będzie premiował projekty realizowane w partnerstwie, obszarowo rozwiązujące problem odpadów, będzie gwarantował wybór projektów wysokiej jakości, zgodnych z celami priorytetu inwestycyjnego 6a oraz z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w zakresie osiągnięcia celów ujętych w Dyrektywie 2008/98/WE i sposobów postępowania z odpadami. 8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie

	jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 20%
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<i>Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w gospodarce odpadami.</i>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	15% Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	W przypadku projektów dotyczących tworzenia PSZOK (Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) do wsparcia kwalifikują się projekty o wartości do 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych i obsługujące do 20 000 mieszkańców. W przypadku pozostałych projektów wspierane będą inwestycje, których wartość kosztów kwalifikowalnych będzie mniejsza niż 8 mln zł (nie dotyczy projektów z zakresu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi tj. utylizacji azbestu).
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	W przypadku projektów dotyczących tworzenia PSZOK (Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) do wsparcia kwalifikują się projekty o wartości do 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych i obsługujące do 20 000 mieszkańców. W przypadku pozostałych projektów wspierane będą inwestycje, których wartość kosztów kwalifikowalnych będzie mniejsza niż 8 mln zł (nie dotyczy projektów z zakresu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi tj. utylizacji azbestu).
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 6.4 Gospodarka wodno-ściekowa

OPIS DZIAŁANIA 6.4 <i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Celem Działania jest realizacja zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej w aglomeracjach 2 – 10 tys. RLM wpływająca na poprawę jakości wód na terenie województwa poprzez inwestycje prowadzące do rozwoju infrastruktury związanej z gospodarowaniem ściekami bytowymi zmierzają-

	cymi do zwiększenia udziału osób objętych zbiorczymi systemami ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich i terenów atrakcyjnych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (CI19). 2. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków. 3. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę. 4. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (CI18). 5. Wydajność dobową wybudowanych ujęć wody. 6. Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu. 7. Powierzchnia terenów objęta działaniem zakupionego sprzętu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej. 2. Długość wybudowanej sieci wodociągowej. 3. Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych. 4. Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych. 5. Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych. 6. Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej. 7. Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej. 8. Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków. 9. Długość przebudowanej sieci wodociągowej. 10. Długość wyremontowanej sieci wodociągowej. 11. Liczba wybudowanych ujęć wody. 12. Liczba wspartych stacji uzdatniania wody. 13. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej. 14. Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej. 15. Długość wyremontowanej sieci kanalizacji deszczowej. 16. Liczba wspartych stanowisk monitoringu środowiska.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa budowa i modernizacja komunalnych sieci kanalizacyjnych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM⁸⁸ wraz z zagospodarowaniem osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków, z możliwością lokalizowania oczyszczalni dla wyznaczonej aglomeracji poza jej granicami, w przypadku braku odpowiednich terenów pod inwestycję, pod warunkiem, że przedmiotowa

⁸⁸ W ramach Działania dofinansowane mogą być projekty, dla których:

- wielkość aglomeracji w RLM rzeczywistych wskazana w Master Planie wynosi co najmniej 10 000, ale zgodnie z aktualnym rozporządzeniem wojewody lub uchwałą sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, obowiązującej w momencie złożenia wniosku wynika, że wielkość aglomeracji zmniejszyła się i wynosi mniej niż 10 000 RLM;
- wielkość aglomeracji w RLM rzeczywistych wskazana w Master Planie wynosi mniej niż 10 000, ale zgodnie z aktualnym rozporządzeniem wojewody lub uchwałą sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, obowiązującej w momencie złożenia wniosku wynika, że wielkość aglomeracji zwiększyła się i wynosi więcej niż 10 000 RLM - w takich sytuacjach zgodnie z zapisami dyrektywy ściekowej wszelkie inwestycje w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM będą musiały zapewnić oczyszczanie ścieków w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów;
- wielkość aglomeracji w RLM rzeczywistych wskazana w Master Planie wynosi mniej niż 10 000 i zgodnie z rozporządzeniem wojewody lub uchwałą sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, obowiązującej w momencie złożenia wniosku wynika, że wielkość aglomeracji również wynosi mniej niż 10 000 RLM.

	<p>oczyszczalnia ścieków będzie służyła wyłącznie wyznaczonej aglomeracji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Projekty w zakresie gospodarki ściekowej na obszarach osadnictwa rozproszonego (przydomowe oczyszczalnie ścieków) w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM wraz z zagospodarowaniem osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków, 3. Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę, w tym również wyposażenia w systemy zmniejszające straty w dostawach i zmniejszające ryzyko wystąpienia awarii: <ul style="list-style-type: none"> – jako element kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową lub, – gdy na danym terenie jest zapewniona sieć kanalizacyjna lub, – kiedy projekt jest realizowany na obszarach osadnictwa rozproszonego, na terenach wiejskich, obszarach atrakcyjnych turystycznie, obszarach chronionych i w bliskim sąsiedztwie obszarów chronionych pod warunkiem zapewnienia ekonomicznie uzasadnionych i trwałych finansowo rozwiązań (np. przydomowych oczyszczalni ścieków) gwarantujących prawidłowe zagospodarowanie powstałych nieczystości. <p>W przypadku budowy lub modernizacji infrastruktury uzdatniania lub poboru i przesyłu wody znajdującej się poza terenami opisanymi powyżej, wsparcie tej infrastruktury jest możliwe pod warunkiem spełnienia wymogów związanych z prawidłowym zagospodarowaniem powstałych nieczystości. W przypadku braku infrastruktury gwarantującej prawidłowe zagospodarowanie nieczystości przyłączenie nowych odbiorców nie będzie możliwe.</p> 4. Wyposażenie w odpowiedni sprzęt służb, zajmujących się monitoringiem jakości oczyszczonych ścieków i wody przeznaczonej do celów konsumpcyjnych. <p>Dodatkowo jako element projektu mogą być także realizowane projekty dotyczące kanalizacji deszczowej.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Spółki wodne – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)	
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 75 972 429
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG, zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. W przypadku aglomeracji, które nie zostały ujęte w obowiązującym Master Planie ani w IV AKPOŚK, a zostały utworzone po 28 lutego 2015 r., nie mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków UE⁸⁹. Możliwość taka zaistnieje w momencie ich ujęcia w V AKPOŚK, a następnie kolejnej aktualizacji Master Planu. 3. Wsparcie będą mogły uzyskać projekty zapewniające, w jak największym

⁸⁹ Dotyczy to również takich aglomeracji (powstałych w wyniku podziału/likwidacji bądź połączenia aglomeracji ujętych w IV AKPOŚK/Master Planie), które przestały funkcjonować w ww. dokumentach pod dotychczas istniejącą nazwą.

	<p>stopniu, realizację zobowiązań wynikających z dyrektywy 91/271/EWG, w tym również w zakresie zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych (w odniesieniu do nowo budowanych bądź modernizowanych oczyszczalni ścieków) z uwzględnieniem hierarchii postępowania z osadami ściekowymi.</p> <p>4. Wsparcie projektów w zakresie oczyszczania ścieków w ramach przedsięwzięć wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zaopatrzenia w wodę będzie realizowane z preferowaniem zadań z zakresu gospodarki ściekowej na terenach wiejskich, obszarach atrakcyjnych turystycznie, obszarach chronionych i w bliskim sąsiedztwie obszarów chronionych.</p> <p>5. Realizacja projektów związanych ze wsparciem systemów zaopatrzenia w wodę, będzie możliwa tylko w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową lub gdy na danym terenie jest zapewniona sieć kanalizacyjna lub jest realizowana na obszarach osadnictwa rozproszonego, na terenach wiejskich, obszarach atrakcyjnych turystycznie, obszarach chronionych i w bliskim sąsiedztwie obszarów chronionych, pod warunkiem zapewnienia ekonomicznie uzasadnionych i trwałych finansowo rozwiązań (np. przydomowych oczyszczalni ścieków) gwarantujących prawidłowe zagospodarowanie powstałych nieczystości. W przypadku budowy lub modernizacji infrastruktury uzdatniania lub poboru i przesyłu wody znajdującej się poza terenami opisanymi powyżej, wsparcie tej infrastruktury jest możliwe pod warunkiem spełnienia wymogów związanych z prawidłowym zagospodarowaniem powstałych nieczystości. W przypadku braku infrastruktury gwarantującej prawidłowe zagospodarowanie nieczystości przyłączenie nowych odbiorców nie będzie możliwe.</p> <p>6. Premiowane będą projekty, które w znacznym stopniu przyczyniają się do realizacji zapisów SUE RMB z uwagi na położenie województwa w zlewni rzeki Wisły.</p> <p>7. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 25%</p>

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Dofinansowanie, co do zasady nie będzie stanowiło pomocy publicznej. W uzasadnionych przypadkach, dofinansowanie zostanie udzielone w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>85% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>15% Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

(jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.7 Oś priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu

Cel szczegółowy 2: Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	70 707 126
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne

OPIS DZIAŁANIA 7.1 <i>Dziedzictwo kulturowe i naturalne</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Dziedzictwo kulturowe i naturalne</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	<p>Celem Działania jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnego, jak i niematerialnego <p>Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych, zarówno w wymiarze regionalnym, jak i lokalnym. Dziedzictwo kulturowe oraz zasoby kultury są ważnym czynnikiem tworzenia postaw kreatywnych w społeczeństwie, wpływają na wspieranie działań innowacyjnych, a tym samym pozytywnie oddziałują na rozwój gospodarczy. Jednocześnie wywierając istotny wpływ m.in. na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, determinując rozwój turystyki, tworzą rynek pracy, wpływają na rozwój przemysłów kultury i kreatywnych. Co więcej, dziedzictwo kulturowe i zasoby kultury mają wpływ na rozwój społeczny, przyczyniając się do rozwoju kompetencji społecznych i wzrostu integracji społecznej. Dziedzictwo kulturowe i zasoby kultury należy więc widzieć w szerokim kontekście czynników wspierających rozwój zrównoważony: gospodarczy, społeczny i środowiskowy, tak z uwagi na konieczność zachowania i rozwoju jego tkanki material-</p>

	<p>nej, komplementarnej wobec dziedzictwa naturalnego i przyrodniczego, jak również w kontekście związków kultury z celami rozwoju ekonomicznego i społecznego, do których wnosi znaczący wkład.</p> <ul style="list-style-type: none"> – zrównoważone wykorzystanie i zachowanie dziedzictwa naturalnego⁹⁰ <p>Zachowanie dziedzictwa naturalnego i zrównoważone jego wykorzystanie wywiera istotny wpływ m.in. na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, determinuje rozwój turystyki i tworzy rynek pracy. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa naturalnego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych, przy powstrzymaniu procesu degradacji.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI9). 2. Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem. 3. Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem. 2. Liczba instytucji kultury objętych wsparciem. 3. Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem. 4. Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem. 5. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 6. Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego. 7. Liczba wspartych instytucji paramuzealnych.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prace konserwatorskie, prace restauratorskie, modernizacja i roboty budowlane (z wyłączeniem rozbiórki) dotyczące zabytków i zespołów tych zabytków wraz z otoczeniem i/lub przystosowanie ich na cele kulturalne. 2. Roboty budowlane i modernizacja infrastruktury kultury (w szczególności ośrodki kultury, biblioteki publiczne itp.) przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze. 3. Projekty z zakresu ochrony dziedzictwa niematerialnego. 4. Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń. 5. Zakup i modernizacja wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w obiektach będących celem projektu (wyłącznie jako jeden z elementów projektu), roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) – wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt. 1 i 2. <p>Dopuszcza się realizację działań związanych z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochroną zabytków ruchomych jedynie jako element projektu, – zagospodarowaniem terenu wokół obiektów (m.in. budowa miejsc parkingowych) wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt. 1 i 2. <ol style="list-style-type: none"> 6. Ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków. 7. Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów atrakcyjnych turystycznie, m.in. infrastruktura zlokalizowana wokół istniejących zbiorników wodnych (kąpieliska, plaże,

⁹⁰ Zgodnie z zapisami art. 2 Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z dnia 16 listopada 1972 r.

	<p>pomosty, mola, przystanie wodne, bulwary, promenady), itp.</p> <p>Dopuszcza się roboty budowlane i modernizację infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m.in. budowa miejsc parkingowych) wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt. 6 i 7.</p> <p>W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Parki narodowe i krajobrazowe – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – Organizacje pozarządowe – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska, kultury, turystyki – W przypadku jednostek współprowadzonych z ministrem właściwym ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dofinansowanie projektów będzie możliwe w ramach PO IŚ.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 50 268 208
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Progra-</i></p>

	<p><i>mami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie dla powyższych inwestycji z podziałem środków finansowych na projekty o charakterze lokalnym i regionalnym.</p> <p>Preferowane będą projekty realizowane na obszarach wiejskich, na które będzie przeznaczona 50% alokacji w ramach działania.</p> <p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu. 2. W ramach Działania wspierane będą wyłącznie projekty do 5 mln euro kosztów całkowitych projektu. 3. W ramach Działania brak wsparcia dla budowy nowych obiektów kubaturowych - budynków. 4. Promowane będą projekty, których jednym z elementów są zmiany techniczne istniejącej infrastruktury, poprawiające dostępność dla osób niepełnosprawnych. 5. Finansowanie przewidziane w ramach Działania nie będzie obejmować samodzielnych projektów, mających na celu organizowanie imprez kulturalnych, takich jak wystawy i festiwale oraz kampanii promocyjnych, które nie mają wpływu na realizację jego celów w dłuższej perspektywie. 6. Przedmiotem projektów realizowanych w ramach wsparcia sektora kultury i turystyki będą obiekty związane wyłącznie z funkcją kulturalną lub turystyczną. 7. Kompleksowe projekty związane z digitalizacją zasobów kultury będą realizowane w ramach Działania 2.1. Natomiast w ramach projektów finansowanych w ramach przedmiotowego Działania będą mogły być realizowane elementy związane z wykorzystaniem ICT np. multimedia, instalacje multimedialne, wystawy interaktywne itp.

	<p>8. Koszty budowy, modernizacji, nabycia konserwacji lub poprawy infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego kwalifikują się do wsparcia, jeżeli w skali roku przynajmniej 80% czasu lub powierzchni tej infrastruktury jest wykorzystywane do celów związanych z kulturą.</p> <p>9. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>10. W przypadku typów projektów 1- 5: Przy wyborze projektów do dofinansowania, obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka, odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów znajdują m.in. następujące aspekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analiza popytu - wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowanej liczby odwiedzających; ➤ realizacja priorytetów rozwoju kultury:<ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności do kultury - tj. w wymiarze fizycznym udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej, jak również budowanie świadomości i edukacja kulturalna; – zachowanie dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń; – umożliwienie nowych form uczestnictwa w kulturze - tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej wynikające z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce; – podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju lub regionu. ➤ zapewnienie trwałości efektów, w tym generowane efekty mnożnikowe - promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na:<ul style="list-style-type: none"> – obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz na działalność kulturalną; – zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych - zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji budynków; – dywersyfikację źródeł finansowania działalności - pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania; – dodatnie efekty ekonomiczne - oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji; – tworzenie nowych miejsc pracy. <p>11. W przypadku typów projektów 6 i 7: Przy wyborze projektów do dofinansowania, obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka, odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów znajdują m.in. następujące aspekty:</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ analiza popytu - wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowanej liczby odwiedzających; ➤ zapewnienie trwałości efektów, w tym generowane efekty mnożnikowe - promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na: <ul style="list-style-type: none"> – obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych; – zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych - zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji; – dywersyfikację źródeł finansowania działalności - pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania; – dodatnie efekty ekonomiczne - oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji; – tworzenie nowych miejsc pracy. <p>12. Wyłączeniu ze wsparcia w ramach Działania podlegają projekty:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dotyczące obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii lub zlokalizowanych na obszarach objętych wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub położonych na obszarach uznanych za Pomniki Prezydenta RP, 2) mieszczące się w zakresie obszarów tematycznych: <ul style="list-style-type: none"> – dotyczące konserwacji, restauracji, rewaloryzacji zabytków drewnianych (zarówno nieruchomości, jak i ruchomych); – dotyczące rozwoju czytelnictwa w miastach wojewódzkich; – dotyczące rozwoju sztuki współczesnej w miastach wojewódzkich; – dotyczące konserwacji, restauracji, rewaloryzacji, adaptacji na cele kulturalne oraz zabezpieczenia przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych i nieruchomości zabytków techniki; 3) projekty wynikające z Kontraktu Terytorialnego, których wartość całkowita przekracza 2 mln euro kosztów całkowitych. <p>13. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Typy projektów nr 1 - 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Minimalna wartość projektu o zasięgu regionalnym: 4 mln PLN całkowitych kosztów projektu. – Maksymalna wartość projektu o zasięgu lokalnym: poniżej 4 mln PLN całkowitych kosztów projektu. <p>W przypadku projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dotyczących obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii lub zlokalizowanych na obszarach objętych wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub położonych na obszarach uznanych za Pomniki Prezydenta RP, 2) mieszczących się w zakresie obszarów tematycznych: <ul style="list-style-type: none"> ✓ dotyczących konserwacji, restauracji, rewaloryzacji zabytków drewnianych (zarówno nieruchomości, jak i ruchomych); ✓ dotyczących rozwoju czytelnictwa w miastach wojewódzkich; ✓ dotyczących rozwoju sztuki współczesnej w miastach wojewódzkich; ✓ dotyczących konserwacji, restauracji, rewaloryzacji, adaptacji na cele kulturalne oraz zabezpieczenia przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych i nieruchomości zabytków techniki; 3) wynikających z Kontraktów Terytorialnych, <p>w ramach RPO WL mogą być realizowane projekty, których wartość całkowita nie przekracza 2 mln euro kosztów całkowitych.</p> <p>W ramach ww. typów projektów możliwy jest zakup wyposażenia a wartość takich wydatków nie może przekroczyć 0,5mln euro.</p> <p>Typ projektu nr 6 i 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Minimalna wartość projektu o zasięgu regionalnym: 2 mln PLN całkowitych kosztów projektu. – Maksymalna wartość projektu o zasięgu lokalnym: poniżej 2 mln PLN całkowitych kosztów projektu.
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej

OPIS DZIAŁANIA 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Ochrona różnorodności przyrodniczej</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywną ochronę różnorodności biologicznej. Działania te skupią się na przeciwdziałaniu czynnikom powodującym spadek powierzchni obszarów cennych przyrodniczo, odpowiednie zarządzanie tymi obszarami oraz ograniczenie presji na te obszary.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia siedlisk wspartych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI23). 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI9). 3. Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów (CI22).

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody. 2. Liczba wspartych form ochrony przyrody. 3. Liczba terenów zdegradowanych działalnością człowieka poddanych rekultywacji w ramach projektu. 4. Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody. 5. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem. 6. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno - edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną. 7. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 8. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem. 9. Liczba wspartych instytucji paramuzealnych.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie zagrożonych wyginięciem gatunków i siedlisk przyrodniczych⁹¹, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie sieci NATURA 2000, 2. Odbudowa zdegradowanych siedlisk, przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych, 3. Ochrona in situ i ex situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych w ramach kompleksowych projektów o zasięgu regionalnym na obszarach parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody (w tym na obszarach Natura 2000 będących częścią parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody) i ogrodów botanicznych, 4. Przygotowanie dokumentacji technicznej oraz przyrodniczej (w tym m.in. opracowanie planów ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji), opracowanie planów ochrony, 5. Kampanie informacyjne i promocyjne dotyczące promocji różnorodności biologicznej w ramach edukacji ekologicznej jako element projektu związanego z ochroną różnorodności biologicznej, 6. Wyposażenie, rozbudowa i modernizacja centrów edukacji ekologicznej wraz z komplementarnymi do krajowych kampaniami promocyjnymi i edukacyjnymi dotyczącymi bioróżnorodności oraz szeroko rozumianą edukację ekologiczną jak element powyższego typu projektu, 7. Budowa, rozbudowa, modernizacja obiektów dla zwierząt i roślin w ogrodach zoologicznych lub w ogrodach botanicznych, 8. Projekty dotyczące zwiększenia zieleni w miastach (m.in. zieleńców i terenów zieleni osiedlowej) w ramach rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością człowieka.
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Parki narodowe i krajobrazowe – Podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – Jednostki naukowe – Szkoły wyższe

⁹¹ Obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne zgodnie z art. 5 pkt 15 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880).

	<ul style="list-style-type: none"> – Organizacje pozarządowe – Instytucje oświatowe – Ośrodki edukacji ekologicznej – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 4 975 567
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, sprzyjające kształtowaniu postaw proekologicznych i warunkujące wysoką aktywność mieszkańców, redukujące negatywne oddziaływanie działalności ludzkiej i maksymalizujące działania, zmierzające do poprawy stanu środowiska, kompleksowe np. łączące różne formy ochrony z ukierunkowaniem ruchu turystycznego i elementami edukacyjnymi. W zakresie działań podejmowanych na obszarze sieci Natura 2000 działania te będą zgodne z „Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020”. 3. Ze wsparcia na poziomie regionalnym wyłączone są obszary Natura 2000, nie znajdujące się na obszarze parków narodowych, krajobrazowych i rezerwatów przyrody. Obszary takie będą mogły uzyskać wsparcie w ramach PO IŚ. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 95% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 5% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 7.3 Turystyka przyrodnicza

OPIS DZIAŁANIA 7.3 Turystyka przyrodnicza	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Turystyka przyrodnicza</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	Celem działania jest racjonalne udostępnianie zasobów środowiska przy zachowaniu mechanizmów służących ochronie przyrody. Realizowane projekty będą wzmacniać wykorzystanie potencjału walorów środowiska przyrodniczego a tym samym będą przyczyniały się do kreowania rozwoju gospodarczego w oparciu o nowe formy aktywności gospodarczej. Zostanie to osiągnięte m.in. poprzez zwiększenie liczby osób odwiedzających obszary stanowiące miejsca atrakcyjne turystycznie. Zwiększenie liczby odwiedzających przełoży się na kreowanie nowych źródeł dochodów mieszkańców regionu.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI9).
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 2. Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 3. Długość utworzonych szlaków turystycznych. 4. Długość odnowionych szlaków turystycznych. 5. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych. 6. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 7. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.
10. Typy projektów	1. Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów chronionych oraz służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym głównie obiektów służących zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów m.in: budowa lub modernizacja ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń). 2. Roboty budowlane i modernizacja zintegrowanych szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę. 3. Tworzenie i poprawa funkcjonowania istniejących geoparków, parków krajobrazowych, centrów ochrony bioróżnorodności parków botanicznych, arbo-

	<p>retów, ostoj zwierząt, mini zoo, woliery i innych form prezentacji przyrody także na terenach miejskich i wiejskich.</p> <p>Dopuszcza się realizację następujących działań wyłącznie jako element powyższych typów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury turystycznej na wypadek zagrożeń. – Zakup i modernizacja wyposażenia do prowadzenia działalności turystycznej w obiektach będących przedmiotem projektu. – Roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych). – Zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m.in. budowa miejsc parkingowych). <p>W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Parki narodowe i krajobrazowe – Podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – Jednostki naukowe – Szkoły wyższe – Organizacje pozarządowe – Instytucje oświatowe – Ośrodki edukacji ekologicznej – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 7 463 351

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, sprzyjające kształtowaniu postaw proekologicznych i warunkujące wysoką aktywność mieszkańców, redukujące negatywne oddziaływanie działalności ludzkiej i maksymalizujące działania, zmierzające do poprawy stanu środowiska, kompleksowe np. łączące różne formy ochrony z ukierunkowaniem ruchu turystycznego i elementami edukacyjnymi. W zakresie działań podejmowanych na obszarze sieci Natura 2000 działania te będą zgodne z „Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020”. 3. Warunkiem koniecznym otrzymania dofinansowania w ramach działania będzie stworzenie nowych produktów oferty turystycznej w wyniku realizacji projektu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach</i>

	<i>funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i> , udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>

33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy
---	-------------

OPIS DZIAŁANIA 7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów ochrony bioróżnorodności przyrody w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywną ochronę różnorodności biologicznej. Działania te skupią się na przeciwdziałaniu czynnikom powodującym spadek powierzchni obszarów cennych przyrodniczo, odpowiednie zarządzanie tymi obszarami oraz ograniczenie presji na te obszary.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia siedlisk wspartych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI23). 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9). 3. Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów (CI22).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody. 2. Liczba wspartych form ochrony przyrody. 3. Liczba terenów zdegradowanych działalnością człowieka poddanych rekultywacji w ramach projektu. 4. Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody. 5. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem. 6. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno - edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną. 7. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 8. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem. 9. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 10. Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 11. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę min. w 2 językach.

	<p>12. Długość utworzonych szlaków turystycznych. 13. Długość odnowionych szlaków turystycznych. 14. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Ochrona i regeneracja obszarów NATURA 2000. 2. Ochrona siedlisk i gatunków w parkach krajobrazowych i jego otulinach. 3. Projekty dotyczące zwiększenia zieleni w miastach (w tym parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej) m.in. w ramach rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością człowieka. 4. Kampanie informacyjne i promocyjne dotyczące promocji różnorodności biologicznej w ramach edukacji ekologicznej jako element projektu związanego z ochroną różnorodności biologicznej. 5. Wyposażenie, rozbudowa i modernizacja centrów edukacji ekologicznej wraz z komplementarnymi do krajowych kampaniami promocyjnymi i edukacyjnymi dotyczącymi bioróżnorodności oraz szeroko rozumianą edukację ekologiczną jak element powyższego typu projektu. 6. Przygotowanie dokumentacji technicznej oraz przyrodniczej (w tym m.in. Opracowywanie planów ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji), opracowywanie planów ochrony. 7. Ochrona in situ i ex situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych w ramach kompleksowych projektów na obszarach parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody (w tym na obszarach Natura 2000 będących częścią parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody), ogrodów botanicznych, stref ochronnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. 8. Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów chronionych oraz służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym głównie obiektów służących zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów m.in.: budowa lub modernizacja ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń.</p> <p>Dopuszcza się realizację następujących działań wyłącznie jako element wyżej wymienionych typów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury turystycznej na wypadek zagrożeń. – Roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych). – Zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m. in. budowa miejsc parkingowych). <p>W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<p>Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-</p>

	2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 8 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, sprzyjające kształtowaniu postaw proekologicznych i warunkujące wysoką aktywność mieszkańców, redukujące negatywne oddziaływanie działalności ludzkiej i maksymalizujące działania, zmierzające do poprawy stanu środowiska, kompleksowe np. łączące różne formy ochrony z ukierunkowaniem ruchu turystycznego i elementami edukacyjnymi. W zakresie działań podejmowanych na obszarze sieci Natura 2000 działania te będą zgodne z „Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020”. 5. Ze wsparcia na poziomie regionalnym wyłączone są obszary Natura 2000, nie znajdujące się na obszarze parków narodowych, krajobrazowych i rezerwatów przyrody. Obszary takie będą mogły uzyskać wsparcie w ramach PO IŚ. 6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	Nie dotyczy
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 95% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 5% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 15% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.8 Oś priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność drogowa w regionie

Cel szczegółowy 2: Zwiększona dostępność kolejowa w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	271 031 040
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 8.1 Regionalny układ transportowy

OPIS DZIAŁANIA 8.1 Regionalny układ transportowy	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Regionalny układ transportowy</i>
7. Cel szczegółowy działania	<p>Celem działania jest tworzenie nowoczesnego regionalnego systemu transportowego, efektywnie zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego oraz adekwatnego do potrzeb mobilnego społeczeństwa poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Łączenie węzłów drugorzędowych i trzeciorzędowych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi, – Rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<i>Brak.</i>
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI14). 2. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. 3. Całkowita długość nowych dróg (CI13). 4. Długość wybudowanych dróg wojewódzkich. 5. Długość przebudowanych dróg wojewódzkich. 6. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeń-

	<p>stwa/ochrony uczestników ruchu drogowego.</p> <p>8. Liczba wybudowanych obwodnic.</p> <p>9. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.</p> <p>10. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń ochrony środowiska.</p> <p>11. Długość wybudowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.</p>
10. Typy projektów	<p>Budowa⁹²/przebudowa/rozbudowa dróg wojewódzkich (w tym mostów, wiaduktów, tuneli, obwodnic i innych obiektów inżynierskich w ciągach tych dróg) wraz z infrastrukturą towarzyszącą, polegająca głównie na przebudowie dróg istniejących, prowadząca do wzrostu ich nośności, poprawiająca dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T.</p> <p>W połączeniu z ww. typem projektów możliwa jest realizacja infrastruktury towarzyszącej w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in.: chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, osłony przeciwoślśnieniowe, bariery ochronne, nawierzchnie antypoślizgowe, zatoki dla autobusów, – ochrony środowiska: ogrodzenia, ekrany akustyczne, pasy zieleni, przejścia dla zwierząt, urządzenia odwadniające, kanalizacja deszczowa, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, – turystyki: ciągi pieszo-rowerowe, parkingi dla podróżnych – infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: kanalizacja teletechniczna.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego – Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 191 772 142
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów,

⁹² Budowa nowych dróg będzie możliwa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

	<ul style="list-style-type: none"> – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i> 2. Projekty: <ul style="list-style-type: none"> – będą realizowane zgodnie z Programem Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego, przedstawiającym rozwój sieci drogowej zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. – muszą wykazać się pozytywnym wpływem na zmniejszenie zatorów i usunięcie wąskich gardeł oraz uwzględniać elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego (projekty wykazują większą od zera oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zmniejszenie kosztów wypadków i/lub zwiększenie minimalnej prędkości przejazdu (jeżeli występuje) – muszą obejmować inwestycje w drogi regionalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia⁹³ z siecią TEN-T⁹⁴ (z wyłączeniem dróg

⁹³ Poprzez „bezpośrednie połączenie” należy rozumieć drogi regionalne łączące się fizycznie bezpośrednio z istniejącą, budowaną lub planowaną do budowy w obecnej perspektywie finansowej siecią TEN-T. Dlatego też o spełnieniu tego warunku w przypadku drogowej sieci TEN-T można mówić, jeżeli budowany lub przebudowany odcinek drogi regionalnej fizycznie połączy się z węzłem autostrady lub drogi ekspresowej. W praktyce może wystąpić przypadek, gdy taki odcinek drogi regionalnej został już przebudowany i spełnia wymagane parametry techniczne – w takim przypadku można realizować bezpośrednio przylegający do niego odcinek tej samej drogi regionalnej (o tej samej kategorii i numerze), jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia efektu sieciowego – w żadnym przypadku jednak nie dalej niż do najbliższego skrzyżowania z drogą krajową lub wojewódzką. Takie same zasady mają zastosowanie do bezpośrednich połączeń dróg z: 1) innymi sieciami TEN-T: kolejowymi, portami lotniczymi, portami morskimi, portami rzecznyymi; 2) przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi zlokalizowanymi poza siecią TEN-T; 3) istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi (fizycznie istniejącymi, budowanymi lub planowanymi lub do budowy w obecnej perspektywie finansowej).

	<p>zarządzanych przez zarząd województwa (na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o drogach publicznych) ujętych w Programie Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego)</p> <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi regionalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi z wyłączeniem dróg zarządzanych przez zarząd województwa (na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o drogach publicznych) ujętych w Programie Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego)</p> <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi regionalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi⁹⁵ z wyłączeniem dróg zarządzanych przez zarząd województwa (na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o drogach publicznych) ujętych w Programie Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego).</p> <p>3. Preferowane do wsparcia będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania przekładającym się na gotowość do ich realizacji.</p> <p>4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>5. W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektu polegającego na prostym włączeniu⁹⁶ drogi wojewódzkiej w drogę krajową. W przypadku projektów dotyczących połączenia wykraczającego poza proste włączenie drogi wojewódzkiej w drogę krajową np. polegającego na budowie węzła autostradowego – budowa drogi wojewódzkiej możliwa jest do wsparcia w ramach RPO natomiast sam węzeł autostradowy jest kwalifikowalny do wsparcia w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zakres interwencji w obrębie pasa drogi krajowej w ramach projektu współfinansowanego z RPO powinien ograniczać się jedynie do ściśle niezbędnej przebudowy istniejącej drogi krajowej w miejscu połączenia z drogą wojewódzką.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁹⁴ Przez sieć TEN-T należy rozumieć sieć bazową i kompleksową wyznaczoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE.

⁹⁵ Pod pojęciem istniejących terenów inwestycyjnych, należy rozumieć tereny inwestycyjne, które powstały w ramach PI 3a w obecnej perspektywie, objęte zostały analogicznym wsparciem w perspektywie 2007-2013 lub które powstały z innych środków i funkcjonują jako tereny inwestycyjne. Natomiast pod pojęciem przyszłych terenów inwestycyjnych należy rozumieć zarówno tereny utworzone w ramach projektu w CT3 jak i teren inwestycyjny sfinansowany z innych źródeł (np. ze środków własnych beneficjenta). Jeżeli teren inwestycyjny nie powstanie, projekt dotyczący drogi regionalnej w ramach CT 7 automatycznie staje się niekwalifikowalny.

⁹⁶ Poprzez proste włączenie drogi wojewódzkiej w drogę krajową należy rozumieć skrzyżowanie jednopoziomowe.

<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	Nie dotyczy
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	Nie dotyczy
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	85 %
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	95%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	5 %
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość</p>	Brak ograniczeń kwotowych

projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 8.2 Lokalny układ transportowy

OPIS DZIAŁANIA 8.2 <i>Lokalny układ transportowy</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Lokalny układ transportowy</i>
7. Cel szczegółowy działania/ poddziałania	<p>Celem działania jest tworzenie nowoczesnego lokalnego systemu transportowego, efektywnie zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego oraz adekwatnego do potrzeb mobilnego społeczeństwa poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – łączenie węzłów drugorzędowych i trzeciorzędowych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi, – Rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<i>Brak.</i>

9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI14). 2. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. 3. Całkowita długość nowych dróg (CI13). 4. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 5. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 6. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego. 8. Liczba wybudowanych obwodnic. 9. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 10. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń ochrony środowiska. 11. Długość wybudowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa⁹⁷/przebudowa/rozbudowa dróg powiatowych, w tym mostów, wiaduktów, tuneli, obwodnic i innych obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych (z wyłączeniem dróg wewnętrznych), prowadząca do wzrostu ich nośności, w szczególności poprawiająca dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T. <p>W połączeniu z ww. typem projektów możliwa jest realizacja infrastruktury towarzyszącej, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in.: chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, osłony przeciwolśnieniowe, bariery ochronne, nawierzchnie antypoślizgowe, zatoki dla autobusów, – ochrony środowiska: ogrodzenia, ekrany akustyczne, pasy zieleni, przejścia dla zwierząt, urządzenia odwadniające, kanalizacja deszczowa, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, – turystyki: ciągi pieszo-rowerowe, parkingi dla podróżnych – infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: kanalizacja teletechniczna.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego – Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (z wyłączeniem samorządu województwa)
12. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

⁹⁷ Budowa nowych dróg będzie możliwa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 29 842 143
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i> 2. Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, inwestycje w drogi lokalne (jedynie drogi powiatowe) w ramach Osi Priorytetowej 8 nie mogą stanowić więcej niż 15% alokacji Programu przeznaczonej na transport drogowy. 3. W ramach Działania możliwa jest realizacja projektów dotyczących jedynie dróg powiatowych. 4. Projekty: <ul style="list-style-type: none"> – będą realizowane zgodnie z Programem Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego, przedstawiającym rozwój sieci drogowej zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. – muszą wykazać się pozytywnym wpływem na zmniejszenie zatorów i usunięcie wąskich gardeł oraz uwzględniać elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego (projekty wykazują większą od zera oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zmniejszenie kosztów

	<p>wypadków i/lub zwiększenie minimalnej prędkości przejazdu (jeżeli występuje)</p> <ul style="list-style-type: none"> – muszą obejmować inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia⁹⁸ z siecią TEN-T⁹⁹ <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi</p> <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi.¹⁰⁰</p> <p>5. Preferowane do wsparcia będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania przekładającym się na gotowość do ich realizacji.</p> <p>6. W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektu polegającego na prostym włączeniu¹⁰¹ drogi lokalnej w drogę krajową. W przypadku projektów dotyczących połączenia wykraczającego poza proste włączenie drogi lokalnej w drogę krajową np. polegającego na budowie węzła autostradowego – budowa drogi lokalnej możliwa jest do wsparcia w ramach RPO natomiast sam węzeł autostradowy jest kwalifikowalny do wsparcia w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zakres interwencji w obrębie pasa drogi krajowej w ramach projektu współfinansowanego z RPO powinien ograniczać się jedynie do ściśle niezbędnej przebudowy istniejącej drogi krajowej w miejscu połączenia z drogą lokalną.</p> <p>7. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁹⁸ Poprzez „bezpośrednie połączenie” należy rozumieć drogi lokalne łączące się fizycznie bezpośrednio z istniejącą, budowaną lub planowaną do budowy w obecnej perspektywie finansowej siecią TEN-T. Dlatego też o spełnieniu tego warunku w przypadku drogowej sieci TEN-T można mówić, jeżeli budowany lub przebudowany odcinek drogi lokalnej fizycznie łączy się z węzłem autostrady lub drogi ekspresowej. W praktyce może wystąpić przypadek, gdy taki odcinek drogi lokalnej został już przebudowany i spełnia wymagane parametry techniczne – w takim przypadku można realizować bezpośrednio przylegający do niego odcinek tej samej drogi lokalnej (o tej samej kategorii i numerze), jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia efektu sieciowego – w żadnym przypadku jednak nie dalej niż do najbliższego skrzyżowania z drogą krajową lub wojewódzką. Takie same zasady mają zastosowanie do bezpośrednich połączeń dróg z: 1) innymi sieciami TEN-T: kolejowymi, portami lotniczymi, portami morskimi, portami rzecznyymi; 2) przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi zlokalizowanymi poza siecią TEN-T; 3) istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi (fizycznie istniejącymi, budowanymi lub planowanymi lub do budowy w obecnej perspektywie finansowej).

⁹⁹ Przez sieć TEN-T należy rozumieć sieć bazową i kompleksową wyznaczoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE.

¹⁰⁰ Pod pojęciem istniejących terenów inwestycyjnych, należy rozumieć tereny inwestycyjne, które powstały w ramach PI 3a w obecnej perspektywie, objęte zostały analogicznym wsparciem w perspektywie 2007-2013 lub które powstały z innych środków i funkcjonują jako tereny inwestycyjne. Natomiast pod pojęciem przyszłych terenów inwestycyjnych należy rozumieć zarówno tereny utworzone w ramach projektu w CT3 jak i teren inwestycyjny sfinansowany z innych źródeł (np. ze środków własnych beneficjenta). Jeżeli teren inwestycyjny nie powstanie, projekt dotyczący drogi lokalnej w ramach CT 7 automatycznie staje się niekwalifikowalny.

¹⁰¹ Poprzez proste włączenie drogi lokalnej w drogę krajową należy rozumieć skrzyżowanie jednopoziomowe.

<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	Nie dotyczy
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	Nie dotyczy
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	85 %
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	95%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	5%

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 8.3 Transport kolejowy

OPIS DZIAŁANIA 8.3 <i>Transport kolejowy</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Transport kolejowy</i>
7. Cel szczegółowy działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększona dostępność kolejowa w regionie poprzez realizację inwestycji w zakresie modernizacji istniejących odcinków sieci kolejowej, jak również zakup nowoczesnych i niskoemisyjnych środków transportu kolejowego. Powyższe wpłynie pozytywnie na zwiększenie konkurencyjności tego rodzaju transportu. Działania te pozwolą na poprawę sprawności i efektywności systemu transportu kolejowego, zwiększenie bezpieczeństwa podróżowania, przystosowanie infrastruktury kolejowej do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz poprawę wewnętrznej spójności regionu. Sprawnie działający system transportu kolejowego stanowić będzie konkurencję dla transportu indywidualnego oraz spowoduje wzrost mobilności mieszkańców województwa.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przewozów pasażerskich na przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych. 2. Liczba osób korzystających z zakupionego taboru pasażerskiego komunikacji pozamiejskiej w ciągu roku.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CI12). 2. Liczba zakupionych jednostek taboru kolejowego. 3. Liczba wspartych dworców kolejowych. 4. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego. 5. Pojemność zakupionych jednostek taboru kolejowego. 6. Pojemność zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu kolejowego. 8. Liczba wspartych osobowych przystanków kolejowych. 9. Długość linii kolejowych wyposażonych w system ERTMS. 10. Liczba przejść kolejowych przystosowanych do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się. 11. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja, rewitalizacja¹⁰² oraz rehabilitacja¹⁰³ sieci kolejowej stanowiącej połączenie regionalnej sieci transportowej z siecią TEN-T zarówno na potrzeby transportu towarowego oraz pasażerskiego, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane i modernizacja nawierzchni kolejowej (tory, rozjazdy, podsypka) wraz z układami stacyjnymi, – roboty budowlane i modernizacja podtorza kolejowego (rowy odwadniające, ławy, skarpy), – roboty budowlane i modernizacja obiektów inżynierskich, budynków i budowli wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, – roboty budowlane i modernizacja punktów przeładunkowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, – roboty budowlane i modernizacja przejazdów kolejowych z ewentualną budową skrzyżowań bezkolizyjnych lub zmianą bądź likwidacją kategorii przejazdu kolejowego, – roboty budowlane i modernizacja urządzeń sterowania ruchem kolejowym (SRK), a w szczególności: budowie, przebudowie blokady liniowej, zabudowie nowoczesnych urządzeń komputerowych na stacjach i posterunkach wraz ze zdalnym sterowaniem ruchu kolejowego oraz dostosowaniu urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego na przejazdach do zwiększonej prędkości z likwidacją bądź zmianą kategorii przejazdów kolejowych, – roboty budowlane i modernizacja urządzeń telekomunikacji kolejowej, – roboty budowlane i modernizacja urządzeń elektroenergetycznych (zasilanie, trasy kablowe, sieć trakcyjna z podstacjami, kabinami sekcyjnymi), – roboty budowlane i modernizacja urządzeń towarzyszących i likwidacji barier dla przemieszczania się zwierząt (np. przejść dla zwierząt nad i pod liniami kolejowymi) w przypadku lokalizacji projektu na obszarach chronio-

¹⁰² W ramach rewitalizacji sieci kolejowej i infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym będą realizowane działania kompleksowe, skutkujące długotrwałą poprawą stanu technicznego oraz dostosowujące infrastrukturę do potrzeb rynku przewoźników (np. wzrost dopuszczalnych nacisków na oś, modernizacja peronów) oraz pasażerów (dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych).

¹⁰³ Rehabilitację należy pojmować, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu 1315/2013, jako proces prowadzący do osiągnięcia przez istniejącą infrastrukturę transportową pierwotnych parametrów konstrukcyjnych połączony z długoterminową poprawą jakości tej infrastruktury w porównaniu ze stanem obecnym zgodnie z wymogami i przepisami ustanowionymi niniejszym rozporządzeniem.

	<p>nich lub w systemie korytarzy ekologicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja kolejowych obiektów dworcowych (w tym przystosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) – jako element realizacji powyższych typów projektów, <p>2. Zakup i modernizacja pojazdów szynowych do obsługi ruchu regionalnego, pasażerskiego w zakresie wymiany taboru na niskoemisyjny oraz dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego – Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego – Zarządcy infrastruktury kolejowej <p>Obowiązek świadczenia usług publicznych (PSO) regulować będą umowy zawierane przez jednostki samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami publicznymi lub prywatnymi eksploatującymi urządzenia do publicznego transportu pasażerskiego ("operatorami") o świadczenie usług w zakresie transportu publicznego (PSC). Umowy te stanowią ramy finansowania i korzystania z ulepszonej infrastruktury i taboru w celu zapewnienia wyższego poziomu świadczenia usług w zakresie transportu publicznego. Umowy przewidywać będą wypłacenie operatorowi rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, gdy uzyskiwane przez wpływy ze sprzedaży biletów nie wystarczają do pokrycia kosztów świadczenia usługi o poziomie jakości wymaganym przez wspomniane umowy.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 45 416 755 ¹⁰⁴
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Progra-</i></p>

¹⁰⁴ Zgodnie z zapisami RPO WL 2014-2020 alokacja na Działanie 8.3 nie może być niższa niż 45 mln euro.

	<p><i>mami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i> 2. Inwestycje w zakresie zakupu taboru kolejowego muszą spełniać kryterium energooszczędności i ograniczonej emisji CO₂. Planowane przedsięwzięcia powinny, charakteryzować się efektywnością środowiskową oraz bezpieczeństwem sieci kolejowej. Ponadto inwestycje te powinny przyczynić się do usuwania „wąskich gardeł”, a także prowadzić do zwiększenia dostępności do terenów przemysłowych oraz innych ośrodków gospodarczych i przyczynić się do promowania integracji systemu transportu. 3. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać efektywność kosztową. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w pro-	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)

jencie (jeśli dotyczy)	
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie znajdą odpowiednie przepisy unijne i krajowe.</p> <p>Pomoc publiczna w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych udzielana zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1370/2007 z 23 października 2007 r. dotyczącym usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.Urz. UE L 315/1).</p> <p>Pomoc publiczna nie wystąpi w przypadku rekompensat spełniających warunki określone w orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE z 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00 Altmark Trans GmbH (Zb. Orz. 2003, s. I 7747).</p> <p>Przy ocenie występowania i zgodności pomocy z zasadami rynku wewnętrznego UE należy kierować się postanowieniami <i>Wytycznych w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym</i>.</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	15 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 8.4 <i>Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel szczegółowy działania/ poddziałania	Celem działania jest tworzenie nowoczesnego lokalnego systemu transportowego, efektywnie zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego oraz adekwatnego do potrzeb mobilnego społeczeństwa poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – łączenie węzłów drugorzędowych i trzeciorzędowych z infrastrukturą

	TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi, – Rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<i>Brak.</i>
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych/zmodernizowanych dróg (CI14). 2. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. 3. Całkowita długość nowych dróg (CI13). 4. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 5. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 6. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego. 8. Liczba wybudowanych obwodnic. 9. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 10. Długość wybudowanych dróg wojewódzkich. 11. Długość przebudowanych dróg wojewódzkich. 12. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń ochrony środowiska. 13. Długość wybudowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa¹⁰⁵/przebudowa/rozbudowa dróg powiatowych/wojewódzkich, w tym mostów, wiaduktów, tuneli, obwodnic i innych obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych/wojewódzkich (z wyłączeniem dróg wewnętrznych), prowadząca do wzrostu ich nośności, w szczególności poprawiająca dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T. <p>W połączeniu z ww. typem projektów możliwa jest realizacja infrastruktury towarzyszącej, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in.: chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, osłony przeciwolśnieniowe, bariery ochronne, nawierzchnie antypoślizgowe, zatoki dla autobusów, – ochrony środowiska: ogrodzenia, ekrany akustyczne, pasy zieleni, przejścia dla zwierząt, urządzenia odwadniające, kanalizacja deszczowa, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, – turystyki: ciągi pieszo-rowerowe, parkingi dla podróżnych, – infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: kanalizacja teletechniczna.
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.

¹⁰⁵ Budowa nowych dróg będzie możliwa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Ślabiej Rozwinięty 4 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</i> 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Projekty: <ul style="list-style-type: none"> – będą realizowane zgodnie z Programem Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego, przedstawiającym rozwój sieci drogowej

	<p>zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> – muszą wykazać się pozytywnym wpływem na zmniejszenie zatorów i usunięcie wąskich gardeł oraz uwzględniać elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego (projekty wykazują większą od zera oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zmniejszenie kosztów wypadków i/lub zwiększenie minimalnej prędkości przejazdu (jeżeli występuje) – muszą obejmować inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia¹⁰⁶ z siecią TEN-T¹⁰⁷ <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi</p> <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi¹⁰⁸.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Preferowane do wsparcia będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania przekładającym się na gotowość do ich realizacji. 6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 7. W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektu polegającego na prostym włączeniu¹⁰⁹ drogi lokalnej lub wojewódzkiej w drogę krajową. W przypadku projektów dotyczących połączenia wykraczającego poza proste włączenie drogi lokalnej lub wojewódzkiej w drogę krajową np. polegającego na budowie węzła autostradowego – budowa drogi lokalnej lub wojewódzkiej możliwa jest do wsparcia w ramach RPO natomiast sam węzeł autostradowy jest kwalifikowalny do wsparcia w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zakres interwencji w obrębie pasa drogi krajowej w ramach
--	---

¹⁰⁶ Poprzez „bezpośrednie połączenie” należy rozumieć drogi lokalne łączące się fizycznie bezpośrednio z istniejącą, budowaną lub planowaną do budowy w obecnej perspektywie finansowej siecią TEN-T. Dlatego też o spełnieniu tego warunku w przypadku drogowej sieci TEN-T można mówić, jeżeli budowany lub przebudowany odcinek drogi lokalnej fizycznie łączy się z węzłem autostrady lub drogi ekspresowej. W praktyce może wystąpić przypadek, gdy taki odcinek drogi lokalnej został już przebudowany i spełnia wymagane parametry techniczne – w takim przypadku można realizować bezpośrednio przylegający do niego odcinek tej samej drogi lokalnej (o tej samej kategorii i numerze), jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia efektu sieciowego – w żadnym przypadku jednak nie dalej niż do najbliższego skrzyżowania z drogą krajową lub wojewódzką. Takie same zasady mają zastosowanie do bezpośrednich połączeń dróg z: 1) innymi sieciami TEN-T: kolejowymi, portami lotniczymi, portami morskimi, portami rzeczno-jeziornymi; 2) przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi zlokalizowanymi poza siecią TEN-T; 3) istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi (fizycznie istniejącymi, budowanymi lub planowanymi lub do budowy w obecnej perspektywie finansowej).

¹⁰⁷ Przez **sieć TEN-T** należy rozumieć sieć bazową i kompleksową wyznaczoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE.

¹⁰⁸ Pod pojęciem istniejących terenów inwestycyjnych, należy rozumieć tereny inwestycyjne, które powstały w ramach PI 3a w obecnej perspektywie, objęte zostały analogicznym wsparciem w perspektywie 2007-2013 lub które powstały z innych środków i funkcjonują jako tereny inwestycyjne. Natomiast pod pojęciem przyszłych terenów inwestycyjnych należy rozumieć zarówno tereny utworzone w ramach projektu w CT3 jak i tereny inwestycyjne sfinansowane z innych źródeł (np. ze środków własnych beneficjenta). Jeżeli teren inwestycyjny nie powstanie, projekt dotyczący drogi lokalnej w ramach CT 7 automatycznie staje się niekwalifikowalny.

¹⁰⁹ Poprzez proste włączenie drogi lokalnej lub wojewódzkiej w drogę krajową należy rozumieć skrzyżowanie jednopoziomowe.

	projektu współfinansowanego z RPO powinien ograniczać się jedynie do ściśle niezbędnej przebudowy istniejącej drogi krajowej w miejscu połączenia z drogą wojewódzką/lokalną.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85 %
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytu-	95%

cję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	5 %
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.9 Oś priorytetowa 9 Rynek pracy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 9 Rynek pracy

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskowyzkwalifikowanych)

Cel szczegółowy 2: Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby nowych i trwałych miejsc pracy w regionie

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do 3 lat

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	197 944 462
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 9.1 Aktywizacja zawodowa

OPIS DZIAŁANIA 9.1 Aktywizacja zawodowa	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Aktywizacja zawodowa
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 8i:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskowyzkwalifikowanych). 2. Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa. <p>Działanie ma na celu wsparcie poprzez skuteczną aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo. Przedsięwzięcia będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskowyzkwalifikowanych w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na</p>

	okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób pracujących w sektorze pozarolniczym po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia: <ol style="list-style-type: none"> a) poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, b) staże i/lub praktyki zawodowe, c) szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy), d) subsydiowane zatrudnienie z możliwością połączenia z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, e) wsparcie adaptacyjne¹¹⁰ pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy, f) wspieranie mobilności zawodowej poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, w tym poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie. 2. Działania sieci EURES w zakresie realizacji ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno - gospodarczych regionu (<i>Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania</i>

¹¹⁰ Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnościami oraz doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

	<i>branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT).</i>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, niepubliczne agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Pracodawcy.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby w wieku 30 lat i więcej bezrobotne¹¹¹ oraz bierne zawodowo¹¹² z terenu woj. lubelskiego¹¹³, należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ol style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) kobiety, c) osoby z niepełnosprawnościami¹¹⁴, d) osoby długotrwale bezrobotne¹¹⁵, e) osoby o niskich kwalifikacjach¹¹⁶; 2. rolnicy i członkowie ich rodzin¹¹⁷ w wieku 30 lat i więcej zarejestrowani w PUP/MUP jako osoby bezrobotne z terenu woj. lubelskiego¹¹⁸ należące co najmniej do jednej z następujących grup:

¹¹¹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby bezrobotne** to osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi w rozumieniu Wytycznych, o których mowa powyżej.

¹¹² Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie, tj. **bierni zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

¹¹³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹¹⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹¹⁵ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹¹⁶ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹¹⁷ Tj. współmałżonek lub domownik.

	<p>a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) osoby długotrwale bezrobotne, c) kobiety, d) osoby z niepełnosprawnościami, e) osoby o niskich kwalifikacjach prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha przeliczeniowych, zamierzający odejść z rolnictwa.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 23 309 752
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>

¹¹⁸ Projekt powinien być skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. 2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej¹¹⁹ jest ustalany przez Ministerstwo Rozwoju i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MR: http://www.mr.gov.pl oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok jego obowiązywania. 3. W przypadku osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy - wsparcie skierowane będzie do osób bezrobotnych, które należą do I lub II profilu pomocy (tzw. bezrobotni aktywni lub tzw. wymagający wsparcia) w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. 4. Nie będą realizowane działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. 5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną

¹¹⁹ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Udzielenie wsparcia musi zostać poprzedzone pogłębioną analizą umiejętności, predyspozycji i problemów zawodowych danego uczestnika projektu, m. in. poprzez opracowanie/aktualizację Indywidualnego Planu Działania, zgodnie ze standardem określonym w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 8. Wsparcie w przypadku osób będących właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub osób będących współmałżonkami tych osób, a także osób będących domownikami, podlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu stałej pracy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe, które posiadają status osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i ma na celu przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych. 9. Warunki dotyczące identyfikacji potrzeb uczestników projektu:<ol style="list-style-type: none"> a) Udzielenie wsparcia w ramach projektów aktywizacji zawodowej każdorazowo jest poprzedzone identyfikacją potrzeb uczestnika projektu (w tym m.in. poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, możliwości doskonalenia zawodowego) oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 10a i art. 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub innego dokumentu pełniącego analogiczną funkcję. b) Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i predyspozycji do wykonywania danego zawodu. c) PUP-y realizują projekty w zakresie aktywizacji zawodowej przewidujące działania skierowane wyłącznie dla bezrobotnych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w sposób i na zasadach określonych w tej ustawie. d) W przypadku projektów realizowanych przez PUP narzędziem identyfikacji potrzeb uczestników projektów oprócz opracowania Indywidualnego Planu Działania jest również profilowanie wsparcia dla
--	--

	<p>uczestników projektów zgodnie z art. 33 i 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>e) Uczestnikami projektów PUP w zakresie aktywizacji zawodowej mogą być wyłącznie osoby, którym w wyniku profilowania wsparcia został ustalony profil pomocy I lub II. Osoby, którym został ustalony profil pomocy III, zostają skierowane do odpowiedniej instytucji w celu udzielenia im pomocy w zakresie integracji społecznej i aktywizacji zawodowej zgodnie z procedurami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>10. Warunki i procedury udzielania poszczególnych form wsparcia przez podmioty inne niż PUP-y:</p> <p>a) Wsparcie oferowane uczestnikom w ramach projektu obejmuje instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub inne działania zatrudnieniowe, które przyczyniają się do aktywizacji zawodowej.</p> <p>b) Każdy z uczestników projektu w zakresie aktywizacji zawodowej otrzymuje ofertę wsparcia, obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p> <p>c) Szkolenia realizowane w projekcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – są zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami i potencjałem uczestnika projektu oraz zdiagnozowanymi potrzebami właściwego lokalnego i regionalnego rynku pracy, – usługi szkoleniowe są realizowane przez instytucje posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy właściwy ze względu na siedzibę instytucji szkoleniowej, – IZ RPO określa minimalne wymagania jakościowe oraz określają zasady dotyczące realizacji i finansowania szkoleń otwartych lub szkoleń zamkniętych, – efektem szkolenia będzie nabycie kwalifikacji zawodowych lub nabycie kompetencji (konkretnych efektów uczenia się uzyskiwanych w toku szkolenia) potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), który powinien zawierać informacje na temat uzyskanych przez uczestnika efektów uczenia się w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, – nabycie kwalifikacji¹²⁰ lub kompetencji¹²¹ jest weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu), – osobom uczestniczącym w szkoleniach przysługuje stypendium szkoleniowe, które miesięcznie wynosi 120% zasiłku¹²², o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku¹²³, jeżeli miesięczny wymiar godzin szkolenia
--	---

¹²⁰ Zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

¹²¹ Jak wyżej.

¹²² Kwota stypendium jest kwotą brutto nieuwzględniającą składek na ubezpieczenie społeczne płaconych przez płatnika tj. Beneficjenta.

¹²³ Z uwzględnieniem waloryzacji, o której mowa w art. 72 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

	<p>wynosi co najmniej 150 godzin; w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin szkolenia, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, z tym, że stypendium to nie może być niższe niż 20% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby uczestniczące w szkoleniu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu, jeśli nie mają innych tytułów powodujących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a w związku z art. 9 ust. 6a oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.). Płatnikiem składek za te osoby jest beneficjent realizujący projekt, w którym uczestniczy dana osoba, – koszt składek ponoszonych przez beneficjenta jest wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie, który nie zawiera się w kwocie stypendium, – osobom uczestniczącym w szkoleniu, w trakcie jego trwania, można pokryć koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 oraz osobami zależnymi w wysokości uzgodnionej, nie wyższej jednak niż połowa zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. <p>d) Staże w projekcie są realizowane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz. Urz. UE C 88 z 27.03.2014, str. 1) oraz z Polskimi Ramami Jakości Praktyk i Staży oraz spełniają następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – staż odbywa się na podstawie umowy, której stroną jest co najmniej stażysta oraz podmiot przyjmujący na staż, która zawiera podstawowe warunki przebiegu stażu, w tym okres trwania stażu, wysokość przewidywanego stypendium, miejsce wykonywania prac, zakres obowiązków oraz dane opiekuna stażu; – zadania w ramach stażu są wykonywane zgodnie z programem stażu, który jest przygotowany przez podmiot przyjmujący na staż we współpracy z organizatorem stażu i przedkładany do podpisu stażysty. Program stażu jest opracowywany indywidualnie, z uwzględnieniem potrzeb i potencjału stażysty; – stażysta wykonuje swoje obowiązki pod nadzorem opiekuna stażu, wyznaczonego na etapie przygotowań do realizacji programu stażu, który wprowadza stażystę w zakres obowiązków oraz zapoznaje z zasadami i procedurami obowiązującymi w organizacji, w której odbywa staż, a także monitoruje realizację przydzielonego w programie stażu zakresu obowiązków i celów edukacyjno-zawodowych oraz udziela informacji zwrotnej stażystce na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań. Na jednego opiekuna stażu nie może przypadać więcej niż 3 stażystów. Opiekun stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego na staż; – po zakończeniu stażu jest opracowywana ocena, uwzględniająca osiągnięte rezultaty oraz efekty stażu. Ocena jest opracowywana przez podmiot przyjmujący na staż w formie pisemnej;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – staż trwa nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 12 miesięcy kalendarzowych; – osobie odbywającej staż przysługują 2 dni wolne za każde 30 dni kalendarzowych odbytego stażu, za które przysługuje stypendium, – osoba zachowuje prawo do stypendium stażowego za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, przypadający w okresie odbywania stażu, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, – w okresie odbywania stażu stażyście przysługuje stypendium stażowe, które miesięcznie wynosi 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹²⁴, jeżeli miesięczna liczba godzin stażu wynosi nie mniej niż 160 godzin miesięcznie¹²⁵ – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie¹²⁶; – stażyści pobierający stypendium stażowe w okresie odbywania stażu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu, jeśli nie mają innych tytułów powodujących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a w związku z art. 9 ust. 6a oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Płatnikiem składek za te osoby jest beneficjent realizujący projekt, w którym uczestniczy dana osoba, – koszt składek ponoszonych przez beneficjenta jest wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie, który nie zawiera się w kwocie stypendium, – osobom uczestniczącym w stażu, w okresie jego trwania, można pokryć koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 oraz osobami zależnymi w wysokości uzgodnionej, nie wyższej jednak niż połowa zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, – koszty wynagrodzenia opiekuna stażysty powinny uwzględniać jedną z opcji: <ul style="list-style-type: none"> ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż wynagrodzenia opiekuna stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą stażystów, o której mowa w pkt 10 lit. d tiret 3, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy, ale nie więcej niż 5000 zł brutto. Refundacja wynagrodzenia ustala się proporcjonalnie do liczby rzeczywi-
--	---

¹²⁴ Z uwzględnieniem waloryzacji, o której mowa w art. 72 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹²⁵ W przypadku osób z niepełnosprawnością zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności miesięczne stypendium przysługuje pod warunkiem, że miesięczna liczba godzin stażu wynosi nie mniej niż 140 godzin miesięcznie.

¹²⁶ Kwota stypendium stażowego jest kwotą brutto nieuwzględniającą składek na ubezpieczenia społeczne płaconych przez płatnika tj. beneficjenta.

	<p>stych godzin opieki nad grupą stażystów zrealizowanych przez opiekuna¹²⁷;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż dodatku do wynagrodzenia opiekuna stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 500 zł brutto miesięcznie; <ul style="list-style-type: none"> – katalog wydatków przewidzianych w ramach projektu może uwzględniać koszty inne niż wskazane powyżej związane z odbywaniem stażu (np. koszty dojazdu, koszty wyposażenia stanowiska pracy, koszty eksploatacji materiałów i narzędzi, szkolenia BHP stażysty itp.) w wysokości nieprzekraczającej 5 000 zł brutto na 1 stażystę; – wynagrodzenie przysługujące opiekunowi stażysty jest wypłacane z tytułu wypełnienia obowiązków, o których mowa powyżej, nie zależy natomiast od liczby stażystów, wobec których te obowiązki świadczy. <p>11. Warunki wspierania mobilności geograficznej¹²⁸:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) dodatek relokacyjny przeznaczony jest na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem stałego zamieszkania; b) maksymalna wysokość dodatku relokacyjnego jest nie wyższa niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania dodatku, przy czym możliwa jest wypłata dodatku relokacyjnego w transzach, w zależności od okresu trwania stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego uczestnika projektu, bądź też od okresu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu; c) dodatek relokacyjny jest przyznawany w przypadku gdy łącznie zostaną spełnione następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> – odległość od miejsca stałego zamieszkania do miejsca podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub miejsca prowadzenia działalności gospodarczej wynosi co najmniej 50 km lub czas dojazdu do tego miejsca i powrotu do miejsca stałego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie; – osoba będzie pozostawała w zatrudnieniu lub wykonywała inną pracę zarobkową przez okres co najmniej 6 miesięcy od dnia powstania stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego lub będzie prowadziła działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej, zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS; d) weryfikacja spełnienia warunków, o których mowa w lit. c, jest dokonywana na podstawie oświadczeń i dokumentów przedkładanych przez uczestnika projektu.
--	---

¹²⁷ Taka forma refundacji nie przysługuje osobom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą.

¹²⁸ Nie dotyczy wsparcia mobilności geograficznej realizowanego w ramach sieci EURES.

	<p>12. IZ RPO określa warunki, na jakich jest udzielane wsparcie mobilności geograficznej realizowane w ramach sieci EURES, które może obejmować wyłącznie:</p> <p>a) usługi wymienione w rozdziale IV rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 492/2011 i (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 107 z 22.04.2016, str. 1), do których świadczenia zobowiązane są, na mocy tego rozporządzenia, podmioty posiadające status członków EURES lub partnerów;</p> <p>b) wsparcie na rzecz mobilności geograficznej, o którym mowa w pkt 11.</p> <p>13. Wsparcie mobilności geograficznej realizowane w ramach sieci EURES powinno być wsparciem kompleksowym, łączącym wybrane usługi, o których mowa w pkt 12 lit. a, z wybranym wsparciem, o którym mowa w pkt 12 lit. b.</p> <p>14. Warunki wsparcia, o którym mowa w pkt 12, określone przez IZ RPO muszą posiadać pozytywną opinię Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres sys-</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiąz-</p>

temu zaliczek	jących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ¹²⁹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.

¹²⁹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulacjami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulacjami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP

OPIS DZIAŁANIA 9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Aktywizacja zawodowa - projekty PUP
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 8i:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskow-kwalifikowanych). Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa. <p>Działanie ma na celu wsparcie osób bezrobotnych, tj. ich skuteczną aktywi-</p>

	<p>zaczę zawodową. Przedsięwzięcia będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych od 50 roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskokwalifikowanych w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób pracujących w sektorze pozarolniczym po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	Instrumenty i usługi rynku pracy , wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z wyłączeniem robót publicznych.
11. Typ beneficjenta	Powiatowe Urzędy Pracy/ Miejski Urząd Pracy z terenu województwa lubelskiego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby w wieku 30 lat i więcej zarejestrowane w PUP/MUP jako osoby bezrobotne, dla których został ustalony I (tzw. bezrobotni aktywni) lub II (tzw. wymagający wsparcia) profil pomocy¹³⁰, należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ol style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) osoby długotrwale bezrobotne¹³¹, c) kobiety, d) osoby z niepełnosprawnościami¹³², e) osoby o niskich kwalifikacjach¹³³.

¹³⁰ W rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹³¹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹³² Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

	<p>2. Rolnicy i członkowie ich rodzin¹³⁴ w wieku 30 lat i więcej zarejestrowani w PUP/MUP jako osoby bezrobotne dla których został ustalony I (tzw. bezrobotni aktywni) lub II (tzw. wymagający wsparcia) profil pomocy¹³⁵ należące co najmniej do jednej z następujących grup:</p> <p>a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) osoby długotrwale bezrobotne, c) kobiety, d) osoby z niepełnosprawnościami, e) osoby o niskich kwalifikacjach</p> <p>prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha przeliczeniowych, zamierzający odejść z rolnictwa.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 69 929 257
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

¹³³ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹³⁴ Tj. współmałżonek lub domownik

¹³⁵ W rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*.

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w przypadku objęcia wszystkich powiatowych urzędów pracy, w przypadku braku takiej możliwości stosowany będzie tryb konkursowy.</p> <p>Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. (w przypadku zdiagnozowanych potrzeb w regionie). 2. Koszty zarządzania do wysokości 3% kwoty przyznanej ze środków Funduszu Pracy (FP) będących w dyspozycji samorządu województwa na realizację zadań współfinansowanych z EFS i FP. 3. Koszty zarządzania stanowią wyłącznie koszty pośrednie rozliczane ryczałtem. 4. W ramach projektu usługi rynku pracy, tj. pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe mogą być udzielane uczestnikom, natomiast nie są finansowane w ramach projektów ze środków FP. 5. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej¹³⁶ jest ustalany przez Ministerstwo Rozwoju i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MR: http://www.mr.gov.pl oraz

¹³⁶ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok jego obowiązywania.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Udzielenie wsparcia musi zostać poprzedzone pogłębioną analizą umiejętności, predyspozycji i problemów zawodowych danego uczestnika projektu, m. in. poprzez opracowanie/aktualizację Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 34a ww. ustawy. 7. Nie będą realizowane działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. 8. Wsparcie w przypadku osób będących właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub osób będących współmałżonkami tych osób, a także osób będących domownikami, podlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu stałej pracy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe, które posiadają status osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i ma na celu przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych. 9. Warunki dotyczące identyfikacji potrzeb uczestników projektu: <ol style="list-style-type: none"> a) Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i predyspozycji do wykonywania danego zawodu. b) PUP-y realizują projekty w zakresie aktywizacji zawodowej przewidujące działania skierowane wyłącznie dla bezrobotnych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w sposób i na zasadach określonych w tej ustawie oraz na zasadach określonych w Wytycznych w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. c) W przypadku projektów realizowanych przez PUP narzędziem identyfikacji potrzeb uczestników projektów oprócz opracowania Indywidualnego Planu Działania jest również profilowanie wsparcia dla uczestników projektów zgodnie z art. 33 i 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-

	<p>2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy zastosowanie mają: <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, – Odpowiednie rozporządzenia wykonawcze wydane do ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyzna-	100% Projekty prefinansowane w całości ze środków Funduszu Pracy przeznaczonych w roku budżetowym na realizację przez samorządy powiatowe programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

wane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Brak możliwości wnoszenia wkładu własnego zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 9.3 Rozwój przedsiębiorczości

OPIS DZIAŁANIA 9.3 <i>Rozwój przedsiębiorczości</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rozwój przedsiębiorczości</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iii: Zwiększenie liczby nowych i trwałych miejsc pracy w regionie Rozwój przedsiębiorczości stanowi jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu.

	<p>Wsparcie w ramach Działania zostanie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, jak również zwiększenie przeżywalności nowopowstałych przedsiębiorstw. Typy projektów realizowane w ramach Działania mają również na celu optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich tkwiących w rolnictwie poprzez reorientację zawodową tych osób w kierunku podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej. Działanie ma również na celu zwiększenie liczby nowych miejsc pracy w nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstwach w regionie. Kompleksowe wsparcie dla grup docelowych w zakresie rozpoczynania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy w regionie, w tym dla osób odchodzących z rolnictwa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie.
10. Typy projektów	1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> a) szkolenia oraz doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, b) przyznanie środków finansowych w postaci dotacji bezzwrotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, c) wsparcie pomostowe (niefinansowe oraz finansowe). 2. Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> a) szkolenia oraz doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, b) przyznanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci: <ul style="list-style-type: none"> i. instrumentów finansowych, ii. instrumentów finansowych połączonych z dotacją na spłatę odsetek, iii. instrumentów finansowych w połączeniu z dotacjami.
11. Typ beneficjenta	1. W przypadku form wsparcia: dotacji bezzwrotnych, szkoleń/ doradztwa/ mentoringu w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none"> a) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy, b) osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, c) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. 2. W przypadku instrumentów finansowych: Bank Gospodarstwa Krajowe-

	go jako Menadżer Funduszu Funduszy
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby fizyczne w wieku 30 lat i więcej z terenu woj. lubelskiego¹³⁷, pozostające bez pracy (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu¹³⁸. Ww. osoby należą co najmniej do jednej z następujących grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku powyżej 50 roku życia, b) kobiety, c) osoby z niepełnosprawnościami¹³⁹, d) osoby długotrwale bezrobotne¹⁴⁰, e) osoby o niskich kwalifikacjach¹⁴¹. <p>Tylko ww. grupy priorytetowe mogą otrzymać wsparcie w postaci dotacji bezwrotnych.</p> <p>W przypadku instrumentów finansowych dopuszcza się możliwość przeznaczenia maksymalnie 20% alokacji w ramach Działania 9.3 na wsparcie osób spoza grup priorytetowych, ale należących do grupy wyłącznie bezrobotnych i biernych zawodowo¹⁴².</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów)	Region Słabiej Rozwinięty

¹³⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹³⁸ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 9.3 jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innych środków publicznych, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

¹³⁹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹⁴⁰ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁴¹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹⁴² Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby biernie zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie, tj. **biernie zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	53 443 406
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1, nr 2 lit. a oraz b tiret drugi i trzeci</p> <p>Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 2 lit. b tiret pierwszy - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata

	<p>2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. <ol style="list-style-type: none"> 2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 4. Maksymalna kwota wsparcia bezzwrotnego nie przekracza 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania wsparcia rozumianym jako dzień podpisania umowy o przyznaniu wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 5. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu, o ile:<ol style="list-style-type: none"> a) realizacja biznesplanu przygotowanego przez uczestnika projektu tego wymaga oraz, b) uczestnik projektu złożył oświadczenie o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków oferowanych w ramach PO WER, RPO oraz środków oferowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem i prowadzeniem działalności gospodarczej. 6. Warunki udzielania wsparcia w zakresie przedsiębiorczości:<ol style="list-style-type: none"> a) obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej; b) wsparcie nie jest udzielane osobom, które posiadały wpis do CEIDG, były zarejestrowane jako przedsiębiorcy w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu; c) w celu zapewnienia większej trwałości udzielanego wsparcia IZ RPO może zobowiązać beneficjenta do zapewnienia przez uczestnika projektu części środków własnych na pokrycie wydatków związanych z założeniem i prowadzeniem przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS w wysokości określonej przez IZ RPO; d) wsparcie bezzwrotne lub zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci
--	--

	<p>indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym udzielanych w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej (pomoc w efektywnym wykorzystaniu wsparcia finansowego wspomagająca rozwój działalności gospodarczej);</p> <p>e) wsparcie bezwrotne lub zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień przyznania wsparcia bezwrotnego lub zwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej;</p> <p>f) wsparcie finansowe bezwrotne lub zwrotne na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może być również uzupełnione o wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) udzielanych na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej);</p> <p>g) działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu jest prowadzona co najmniej przez okres 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS), lub począwszy od innego terminu wskazanego przez IZ w wytycznych programowych, przy czym do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p>

rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ¹⁴³ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Typ projektu nr 1: Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 5% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%. Typ projektu nr 2: Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 15% wartości projektu Projekty nieobjęte pomocą publiczną i niegenerujące dochodu: 5%

¹⁴³ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 500 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	3 626 000,00
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Z udziałem funduszu funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Pożyczka. Najważniejsze warunki przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Osoby fizyczne w wieku 30 lat i więcej z terenu woj. lubelskiego ¹⁴⁴ , pozostające bez pracy (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu ¹⁴⁵ . Ww. osoby należą co najmniej do jednej z następujących grup: a) osoby w wieku powyżej 50 roku życia, b) kobiety, c) osoby z niepełnosprawnościami ¹⁴⁶ , d) osoby długotrwale bezrobotne ¹⁴⁷ , e) osoby o niskich kwalifikacjach ¹⁴⁸ .

¹⁴⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁴⁵ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 9.3 jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

¹⁴⁶ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹⁴⁷ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁴⁸ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

	<p>Tylko ww. grupy priorytetowe mogą otrzymać wsparcie w postaci dotacji bezzwrotnych.</p> <p>W przypadku instrumentów finansowych dopuszcza się możliwość przeznaczenia maksymalnie 20% alokacji w ramach Działania 9.3 na wsparcie osób spoza grup priorytetowych, ale należących do grupy wyłącznie bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo¹⁴⁹.</p>
--	--

OPIS DZIAŁANIA 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego

OPIS DZIAŁANIA 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Godzenie życia zawodowego i prywatnego
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iv: Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do 3 lat.</p> <p>W Działaniu przewidziano upowszechnienie usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie ilościowym, jak i jakościowym. Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 poprawia szanse na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze. Działanie ma na celu zwiększenie szans na utrzymanie pracy osobom, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dzieckiem do lat 3. W ramach Działania przewidziana jest również interwencja w zakresie aktywizacji zawodowej, która umożliwi grupom docelowym nabycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych oraz zdobycie doświadczenia zawodowego, co przyczyni się do zwiększenia ich szans na powrót na rynek pracy. Działanie ma na celu zwiększenie aktywności zawodowej kobiet powracających na rynek pracy w związku z przerwą związaną z macierzyństwem.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 2. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsięwzięcia zwiększające dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3¹⁵⁰ w formie:

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹⁴⁹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytucznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby nieaktywne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie, tj. **bierni zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

¹⁵⁰ W tym:

	<p>a) żłobków, b) klubów dziecięcych, c) usług dziennych opiekunów¹⁵¹, d) usług niani.</p> <p>2. Programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia:</p> <p>a) poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, b) staże i praktyki zawodowe, c) szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy), d) subsydiowane zatrudnienie z możliwością połączenia z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, e) wsparcie adaptacyjne¹⁵² pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na

- a) tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, tj. w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna;
- b) dostosowanie miejsc opieki na dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- c) sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3.

W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych oraz u dziennego opiekuna możliwe są m.in. następujące kategorie działań:

- a) dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci, w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania itp. (wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- b) zakup i montaż wyposażenia (w tym m. in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, zabawki), wyłącznie w sytuacji, gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna;
- c) zakup pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania;
- d) wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem (wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- e) modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci (wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- f) zapewnienie bieżącego funkcjonowania utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym: koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty opłat za wyżywienie i pobyt dziecka;
- g) przeszkolenie w zawodzie dziennego opiekuna, odbycie szkolenia uzupełniającego,
- h) inne wydatki, o ile są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

Wydatki powyższe mogą być ponoszone również na dostosowanie istniejących miejsc opieki na dziećmi w wieku do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennego opiekuna (za wyjątkiem działań wykluczonych dla tej formy opieki) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, jednak wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z diagnozy potrzeb konkretnych dzieci i stopnia niedostosowania placówki.

¹⁵¹ W tym sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna.

¹⁵² Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnością oraz doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

	podstawie przepisów odrębnych. – Organizacje pozarządowe.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Rodzice i pełnoprawni opiekunowie dzieci do lat 3 z terenu woj. lubelskiego ¹⁵³ , o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i> ¹⁵⁴ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 46 186 508
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi: <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wnio-	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego

¹⁵³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych *pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego* w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁵⁴ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* wsparcie udzielone w ramach projektów w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest skierowane do:

a) osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy;
b) osób pracujących opiekujących się dzieckiem do lat 3, będących w trakcie przerwy związanej z urodzeniem lub wychowaniem dziecka i przebywających na urlopie macierzyńskim lub rodzicielskim w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

sków oraz przyjmowanie pro- testów	
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. <p>2. Przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej¹⁵⁵ jest ustalany przez Ministerstwo Rozwoju i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MR: http://www.mr.gov.pl oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok jego obowiązywania.</p> <p>3. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej będą realizowane w odniesieniu do osób bezrobotnych i biernych zawodowo¹⁵⁶. Typ projektu nr 2 jest skierowany do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy.</p> <p>4. Aktywizacja zawodowa opiekunów dzieci do lat 3 (typ projektu nr 2) jest realizowana wyłącznie jako element projektu wskazanego w typie nr 1.</p> <p>5. Wymagane jest zapewnienie trwałości funkcjonowania nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w okresie 2 lat po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość powinna być rozumiana, jako gotowość podmiotu do świadczenia usług w ramach</p>

¹⁵⁵ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.

¹⁵⁶ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby biernie zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie, tj. bierni zawodowo to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

	<p>utworzonych w projekcie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 8. Wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest realizowane w formach i zgodnie ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna. 9. Projekty mające na celu upowszechnianie opieki nad dziećmi do lat 3 mogą obejmować tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenach, gdzie liczba dostępnych miejsc opieki jest niższa niż zidentyfikowane zapotrzebowanie na miejsca. IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań przeprowadzoną na podstawie m.in. odsetka dzieci objętych opieką w żłobkach, liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do miejsc opieki oraz potencjału i prognoz demograficznych. 10. Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna gwarantuje zwiększenie liczby miejsc opieki prowadzonych przez daną instytucję publiczną lub niepubliczną. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku dostosowania istniejących miejsc do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. 11. Pokrycie kosztów związanych z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi, tj. sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3 obejmuje:<ol style="list-style-type: none"> a) opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, do zapłaty których jest zobowiązany rodzic, b) wynagrodzenie oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, zgodnie z umową o świadczenie usług oraz zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad
--	--

	<p>dziećmi w wieku do lat 3. Koszty składek na ubezpieczenia społeczne pokrywane w stosownych przypadkach przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę nie są objęte dofinansowaniem w ramach projektu. W ramach projektu można sfinansować wyłącznie te składki na ubezpieczenia społeczne które są opłacane przez rodzica.</p> <p>Koszty wymienione w lit. a-b względem konkretnego dziecka i opiekuna są finansowane ze środków EFS przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Koszty te nie są realizowane w ramach projektów ukierunkowanych tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych oraz u dziennego opiekuna, o których mowa w pkt 12, w trakcie trwania ich finansowania ze środków EFS i okresu trwałości, o którym mowa w pkt 5.</p> <p>12. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS jest możliwe przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące.</p> <p>13. W celu upowszechnienia dostępu do form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 dzieciom z niepełnosprawnościami, zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i> jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień¹⁵⁷, w tym np. zatrudnienie Asystenta osoby niepełnosprawnej dla dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.</p> <p>14. Wkład własny beneficjenta nie powinien pochodzić z opłat pobieranych od opiekunów prawnych dzieci do lat 3 korzystających ze wsparcia.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata

¹⁵⁷ Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.

2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3 500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ¹⁵⁸ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład włą-	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%.

¹⁵⁸ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

sny beneficjenta jako % wydatków kwalifiko- walnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 9.5 <i>Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 8i: 1. Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób niepełnosprawnych, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskow-kwalifikowanych).

	<p>2. Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa.</p> <p>Działanie ma na celu wsparcie poprzez skuteczną aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz nieaktywnych zawodowo. Przedsięwzięcia będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych po 50 roku życia, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz niskokwalifikowanych w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób pracujących w sektorze pozarolniczym po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia: <ol style="list-style-type: none"> a) poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, b) staże i/lub praktyki zawodowe, c) szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy), d) subsydiowane zatrudnienie z możliwością połączenia z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, e) wsparcie adaptacyjne¹⁵⁹ pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy,

¹⁵⁹ Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnościami oraz doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

	f) wspieranie mobilności zawodowej poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, w tym poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, niepubliczne agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Pracodawcy.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby w wieku 30 lat i więcej bezrobotne¹⁶⁰ oraz bierne zawodowo¹⁶¹ z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁶², należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ol style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) kobiety, c) osoby z niepełnosprawnościami¹⁶³, d) osoby długotrwale bezrobotne¹⁶⁴, e) osoby o niskich kwalifikacjach¹⁶⁵; 2. rolnicy i członkowie ich rodzin¹⁶⁶ w wieku 30 lat i więcej zarejestrowani w PUP/MUP jako osoby bezrobotne z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁶⁷ należące co najmniej do jednej z następujących grup:

¹⁶⁰Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby bezrobotne** to osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi.

¹⁶¹Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie, tj. **bierni zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

¹⁶²Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁶³Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹⁶⁴Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁶⁵Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹⁶⁶Tj. współmałżonek lub domownik.

	<p>a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) osoby długotrwale bezrobotne, c) kobiety, d) osoby z niepełnosprawnościami, e) osoby o niskich kwalifikacjach</p> <p>prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha przeliczeniowych, zamierzający odejść z rolnictwa.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Gmina Lublin (reprezentująca Stowarzyszenie Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

¹⁶⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.</p> <p>Ocena wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. <p>2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej¹⁶⁸ jest ustalany przez Ministerstwo Rozwoju i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MR: http://www.mr.gov.pl oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok jego obowiązywania.</p> <p>3. W przypadku osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy - wsparcie skierowane będzie do osób bezrobotnych, które należą do I lub II profilu pomocy (tzw. bezrobotni aktywni lub tzw. wymagający wsparcia) w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>4. Nie będą realizowane działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.</p> <p>5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną</p>

¹⁶⁸ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁶⁹ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Udzielenie wsparcia musi zostać poprzedzone pogłębioną analizą umiejętności, predyspozycji i problemów zawodowych danego uczestnika projektu, m. in. poprzez opracowanie/aktualizację Indywidualnego Planu Działania, zgodnie ze standardem określonym w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 8. Wsparcie w przypadku osób będących właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub osób będących współmałżonkami tych osób, a także osób będących domownikami, podlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu stałej pracy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe, które posiadają status osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i ma na celu przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych. 9. Warunki dotyczące identyfikacji potrzeb uczestników projektu: <ol style="list-style-type: none"> a) Udzielenie wsparcia w ramach projektów aktywizacji zawodowej każdorazowo jest poprzedzone identyfikacją potrzeb uczestnika projektu (w tym m.in. poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, możliwości doskonalenia zawodowego) oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 10a i art. 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub innego dokumentu pełniącego analogiczną funkcję. b) Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i predyspozycji do wykonywania danego zawodu. c) PUP-y realizują projekty w zakresie aktywizacji zawodowej przewidujące działania skierowane wyłącznie dla bezrobotnych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w sposób i na zasadach określonych w tej ustawie.
--	---

¹⁶⁹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>d) W przypadku projektów realizowanych przez PUP narzędziem identyfikacji potrzeb uczestników projektów oprócz opracowania Indywidualnego Planu Działania jest również profilowanie wsparcia dla uczestników projektów zgodnie z art. 33 i 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>e) Uczestnikami projektów PUP w zakresie aktywizacji zawodowej mogą być wyłącznie osoby, którym w wyniku profilowania wsparcia został ustalony profil pomocy I lub II. Osoby, którym został ustalony profil pomocy III, zostają skierowane do odpowiedniej instytucji w celu udzielenia im pomocy w zakresie integracji społecznej i aktywizacji zawodowej zgodnie z procedurami określonymi w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>10. Warunki i procedury udzielania poszczególnych form wsparcia przez podmioty inne niż PUP-y:</p> <p>a) Wsparcie oferowane uczestnikom w ramach projektu obejmuje instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub inne działania zatrudnieniowe, które przyczyniają się do aktywizacji zawodowej.</p> <p>b) Każdy z uczestników projektu w zakresie aktywizacji zawodowej otrzymuje ofertę wsparcia, obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p> <p>c) Szkolenia realizowane w projekcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – są zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami i potencjałem uczestnika projektu oraz zdiagnozowanymi potrzebami właściwego lokalnego i regionalnego na rynku pracy, – usługi szkoleniowe są realizowane przez instytucje posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy właściwy ze względu na siedzibę instytucji szkoleniowej, – IZ RPO określa minimalne wymagania jakościowe oraz określają zasady dotyczące realizacji i finansowania szkoleń otwartych lub szkoleń zamkniętych, – efektem szkolenia będzie nabycie kwalifikacji zawodowych lub nabycie kompetencji (konkretnych efektów uczenia się uzyskiwanych w toku szkolenia) potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), który powinien zawierać informacje na temat uzyskanych przez uczestnika efektów uczenia się w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, – nabycie kwalifikacji¹⁷⁰ lub kompetencji¹⁷¹ jest weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu), – osobom uczestniczącym w szkoleniach przysługuje stypendium szkoleniowe, które miesięcznie wynosi 120% zasiłku¹⁷², o którym mowa w
--	--

¹⁷⁰ Zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020

¹⁷¹ Jak wyżej

¹⁷² Kwota stypendium jest kwotą brutto nieuwzględniającą składek na ubezpieczenie społeczne płaconych przez płatnika tj. Beneficjenta.

	<p>art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁷³, jeżeli miesięczny wymiar godzin szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin; w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin szkolenia, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, z tym, że stypendium to nie może być niższe niż 20% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoby uczestniczące w szkoleniu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu, jeśli nie mają innych tytułów powodujących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a w związku z art. 9 ust. 6a oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych - Dz. U. z 2016 r. poz. 963, z późn. zm.). Płatnikiem składek za te osoby jest beneficjent realizujący projekt, w którym uczestniczy dana osoba, – koszt składek ponoszonych przez beneficjenta jest wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie, który nie zawiera się w kwocie stypendium, – osobom uczestniczącym w szkoleniu, w trakcie jego trwania, można pokryć koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 oraz osobami zależnymi w wysokości uzgodnionej, nie wyższej jednak niż połowa zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. <p>d) Staże w projekcie są realizowane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz. Urz. UE C 88 z 27.03.2014, str. 1) oraz z Polskimi Ramami Jakości Praktyk i Staży oraz spełniają następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – staż odbywa się na podstawie umowy, której stroną jest co najmniej stażysta oraz podmiot przyjmujący na staż, która zawiera podstawowe warunki przebiegu stażu, w tym okres trwania stażu, wysokość przewidywanego stypendium, miejsce wykonywania prac, zakres obowiązków oraz dane opiekuna stażu; – zadania wykonywane w ramach stażu są wykonywane zgodnie z programem stażu, który jest przygotowany przez podmiot przyjmujący na staż we współpracy z organizatorem stażu i przedkładany do podpisu stażysty. Program stażu jest opracowywany indywidualnie, z uwzględnieniem potrzeb i potencjału stażysty; – stażysta wykonuje swoje obowiązki pod nadzorem opiekuna stażu, wyznaczonego na etapie przygotowań do realizacji programu stażu, który wprowadza stażystę w zakres obowiązków oraz zapoznaje z zasadami i procedurami obowiązującymi w organizacji, w której odbywa staż, a także monitoruje realizację przydzielonego w programie stażu zakresu obowiązków i celów edukacyjno-zawodowych oraz udziela informacji zwrotnej stażystce na temat osiągniętych wyników i stopnia realizacji zadań. Na jednego opiekuna stażu nie może przypadać więcej niż 3 stażystów. Opiekun stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego na staż; – po zakończeniu stażu jest opracowywana ocena, uwzględniająca osiągnięte rezultaty oraz efekty stażu. Ocena jest opracowywana
--	---

¹⁷³ Z uwzględnieniem waloryzacji, o której mowa w art. 72 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

	<p>przez podmiot przyjmujący na staż w formie pisemnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – staż trwa nie krócej niż 3 miesiące i nie dłużej niż 12 miesięcy kalendarzowych; – osobie odbywającej staż przysługują 2 dni wolne za każde 30 dni kalendarzowych odbytego stażu, za które przysługuje stypendium, – osoba zachowuje prawo do stypendium stażowego za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, przypadający w okresie odbywania stażu, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, – w okresie odbywania stażu stażyście przysługuje stypendium stażowe, które miesięcznie wynosi 120% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁷⁴, jeżeli miesięczna liczba godzin stażu wynosi nie mniej niż 160 godzin miesięcznie¹⁷⁵ – w przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie¹⁷⁶; – stażyści pobierający stypendium stażowe w okresie odbywania stażu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym i wypadkowemu, jeśli nie mają innych tytułów powodujących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a w związku z art. 9 ust. 6a oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Płatnikiem składek za te osoby jest beneficjent realizujący projekt, w którym uczestniczy dana osoba, – koszt składek ponoszonych przez beneficjenta jest wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie, który nie zawiera się w kwocie stypendium, – osobom uczestniczącym w stażu, w okresie jego trwania, można pokryć koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 oraz osobami zależnymi w wysokości uzgodnionej, nie wyższej jednak niż połowa zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, – koszty wynagrodzenia opiekuna stażysty powinny uwzględniać jedną z opcji: <ul style="list-style-type: none"> ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż wynagrodzenia opiekuna stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą stażystów, o której mowa powyżej, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy, ale nie więcej niż 5000 zł brutto. Refundacja wynagrodzenia ustala się proporcjonalnie do liczby rzeczywistych godzin opieki nad grupą stażystów zrealizowanych przez opiekuna¹⁷⁷; ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż dodatku do wynagrodzenia opiekuna stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 500 zł brutto miesięcznie. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonal-
--	---

¹⁷⁴ Z uwzględnieniem waloryzacji, o której mowa w art. 72 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹⁷⁵ W przypadku osób z niepełnosprawnością zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności miesięczne stypendium przysługuje pod warunkiem, że miesięczna liczba godzin stażu wynosi nie mniej niż 140 godzin miesięcznie.

¹⁷⁶ Kwota stypendium stażowego jest kwotą brutto nieuwzględniającą składek na ubezpieczenia społeczne płaconych przez płatnika tj. beneficjenta.

¹⁷⁷ Taka forma refundacji nie przysługuje osobom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą.

	<p>nie do liczby godzin stażu zrealizowanych przez stażystów);</p> <ul style="list-style-type: none"> – katalog wydatków przewidzianych w ramach projektu może uwzględniać koszty inne niż wskazane powyżej związane z odbywaniem stażu (np. koszty dojazdu, koszty wyposażenia stanowiska pracy, koszty eksploatacji materiałów i narzędzi, szkolenia BHP stażysty itp.) w wysokości nieprzekraczającej 5 000 zł brutto na 1 stażystę; – wynagrodzenie przysługujące opiekunowi stażysty jest wypłacane z tytułu wypełnienia obowiązków, o których mowa powyżej, nie zależy natomiast od liczby stażystów, wobec których te obowiązki świadczy. <p>11. Warunki wspierania mobilności geograficznej¹⁷⁸:</p> <p>a) dodatek relokacyjny przeznaczony jest na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem stałego zamieszkania;</p> <p>b) maksymalna wysokość dodatku relokacyjnego jest nie wyższa niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania dodatku, przy czym możliwa jest wypłata dodatku relokacyjnego w transzach, w zależności od okresu trwania stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego uczestnika projektu, bądź też od okresu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu;</p> <p>c) dodatek relokacyjny jest przyznawany w przypadku gdy łącznie zostaną spełnione następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odległość od miejsca stałego zamieszkania do miejsca podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub miejsca prowadzenia działalności gospodarczej wynosi co najmniej 50 km lub czas dojazdu do tego miejsca i powrotu do miejsca stałego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie; – osoba będzie pozostawała w zatrudnieniu lub wykonywała inną pracę zarobkową przez okres co najmniej 6 miesięcy od dnia powstania stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego lub będzie prowadziła działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej, zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS; <p>d) weryfikacja spełnienia warunków, o których mowa w lit. c, jest dokonywana na podstawie oświadczeń i dokumentów przedkładanych przez uczestnika projektu.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskry-

¹⁷⁸ Nie dotyczy wsparcia mobilności geograficznej realizowanego w ramach sieci EURES.

	<p>minacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>95%¹⁷⁹</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

¹⁷⁹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 9.6 <i>Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iii: Zwiększenie liczby nowych i trwałych miejsc pracy w regionie</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości stanowi jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Wsparcie w ramach Działania zostanie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, jak również zwiększenie przeżywalności nowopowstałych przedsiębiorstw. Typy projektów realizowane w ramach Działania mają również na celu optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich tkwiących w rolnictwie poprzez reorientację zawodową tych osób w kierunku podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej. Działanie ma również na celu zwiększenie liczby nowych miejsc pracy w nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstwach w regionie. Kompleksowe wsparcie dla grup docelowych w zakresie rozpoczynania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy w regionie, w tym dla osób odchodzących z rolnictwa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a) szkolenia oraz doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowa-

	<p>dzenia działalności gospodarczej,</p> <p>b) przyznanie środków finansowych w postaci dotacji bezzwrotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,</p> <p>c) wsparcie pomostowe (niefinansowe oraz finansowe).</p>
11. Typ beneficjenta	<p>1. W przypadku form wsparcia: dotacji bezzwrotnych, szkoleń/ doradztwa/ mentoringu w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej:</p> <p>a) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy,</p> <p>b) osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy,</p> <p>c) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby fizyczne w wieku 30 lat i więcej z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁸⁰, pozostające bez pracy (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu¹⁸¹. Ww. osoby należą co najmniej do jednej z następujących grup:</p> <p>a) osoby w wieku powyżej 50 roku życia,</p> <p>b) kobiety,</p> <p>c) osoby z niepełnosprawnościami¹⁸²,</p> <p>d) osoby długotrwale bezrobotne¹⁸³,</p> <p>e) osoby o niskich kwalifikacjach¹⁸⁴.</p> <p>Tylko ww. grupy priorytetowe mogą otrzymać wsparcie w postaci dotacji bezzwrotnych.</p>
13. Instytucja pośrednicząca	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)

¹⁸⁰ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁸¹ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 9.6 jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni społecznej.

¹⁸² Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹⁸³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁸⁴ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabywania umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

ca (jeśli dotyczy)	
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 2 500 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i za-

	<p>sady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. <p>2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁸⁵ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>4. Maksymalna kwota wsparcia bezzwrotnego nie przekracza 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania wsparcia rozumianym jako dzień podpisania umowy o przyznaniu wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p> <p>5. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu, o ile:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) realizacja biznesplanu przygotowanego przez uczestnika projektu tego wymaga oraz, b) uczestnik projektu złożył oświadczenie o niekorzystaniu równolegle z innych środków publicznych, w tym zwłaszcza środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków oferowanych w ramach PO WER, RPO oraz środków oferowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem i prowadzeniem działalności gospodarczej. <p>6. Warunki udzielania wsparcia w zakresie przedsiębiorczości:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej; b) wsparcie nie jest udzielane osobom, które posiadały aktywny wpis
--	--

¹⁸⁵ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>do CEIDG, były zarejestrowane jako przedsiębiorcy w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu;</p> <p>c) w celu zapewnienia większej trwałości udzielanego wsparcia IZ RPO może zobowiązać beneficjenta projektu do zapewnienia przez uczestnika projektu części środków własnych na pokrycie wydatków związanych z założeniem i prowadzeniem przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS w wysokości określonej przez IZ RPO;</p> <p>d) wsparcie bezzwrotne lub zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym udzielanych w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej (pomoc w efektywnym wykorzystaniu wsparcia finansowego wspomagająca rozwój działalności gospodarczej);</p> <p>e) wsparcie bezzwrotne lub zwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego na dzień przyznania wsparcia bezzwrotnego lub zwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej;</p> <p>f) wsparcie finansowe bezzwrotne lub zwrotne na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może być również uzupełnione o wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) udzielanych na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej);</p> <p>g) działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu jest prowadzona co najmniej przez okres 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS), lub począwszy od innego terminu wskazanego przez IZ w wytycznych programowych, przy czym do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata

2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ¹⁸⁶ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład włą-	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym po-

¹⁸⁶ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

sny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	mocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 500 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy.

OPIS DZIAŁANIA 9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 9.7 <i>Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iv: Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do 3 lat. W Działaniu przewidziano upowszechnienie usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie ilościowym, jak i jakościowym. Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 poprawia szanse na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze. Działanie ma na celu zwiększenie szans na utrzymanie pracy osobom, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dzieckiem do lat 3. W ramach Działania przewidziana jest rów-

	niez interwencja w zakresie aktywizacji zawodowej, która umożliwi grupom docelowym nabycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych oraz zdobycie doświadczenia zawodowego, co przyczyni się do zwiększenia ich szans na powrót na rynek pracy. Działanie ma na celu zwiększenie aktywności zawodowej kobiet powracających na rynek pracy w związku z przerwą związaną z macierzyństwem.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 2. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsięwzięcia zwiększające dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3¹⁸⁷ w formie: <ol style="list-style-type: none"> a) żłobków, b) klubów dziecięcych, c) usług dziennych opiekunów¹⁸⁸, d) usług niani. 2. Programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia: <ol style="list-style-type: none"> a) poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, b) staże i praktyki zawodowe,

¹⁸⁷ W tym:

- a) tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, tj. w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna;
- b) dostosowanie miejsc opieki na dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- c) sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3.

W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych oraz u dziennego opiekuna możliwe są m.in. następujące kategorie działań:

- a) dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci, w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowtp.a itp. (wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- b) zakup i montaż wyposażenia (w tym m. in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, zabawki), wyłącznie w sytuacji, gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna;
- c) zakup pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania;
- d) wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem (wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- e) modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci (wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępnia lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- f) zapewnienie bieżącego funkcjonowania utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym: koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty opłat za wyżywienie i pobyt dziecka;
- g) przeszkolenie w zawodzie dziennego opiekuna, odbycie szkolenia uzupełniającego,
- h) inne wydatki, o ile są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

Wydatki powyższe mogą być ponoszone również na dostosowanie istniejących miejsc opieki na dziećmi w wieku do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennego opiekuna (za wyjątkiem działań wykluczonych dla tej formy opieki) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, jednak wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z diagnozy potrzeb konkretnych dzieci i stopnia niedostosowania placówki.

¹⁸⁸ W tym sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna.

	<p>c) szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączone z praktyką zawodową u pracodawcy),</p> <p>d) subsydiowane zatrudnienie z możliwością połączenia z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,</p> <p>e) wsparcie adaptacyjne¹⁸⁹ pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Organizacje pozarządowe.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Rodzice i pełnoprawni opiekunowie dzieci do lat 3 z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ¹⁹⁰ , o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i> ¹⁹¹ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 2 575 539
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne,

¹⁸⁹ Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnościami oraz doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

¹⁹⁰ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Natęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkujących one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁹¹ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* wsparcie udzielone w ramach projektów w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest skierowane do:

a) osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy;

b) osób pracujących opiekujących się dzieckiem do lat 3, będących w trakcie przerwy związanej z urodzeniem lub wychowaniem dziecka i przebywających na urlopie macierzyńskim lub rodzicielskim w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

	<ul style="list-style-type: none"> – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. <p>2. Przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej¹⁹² jest ustalany przez Ministerstwo Rozwoju i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MR: http://www.mr.gov.pl oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzają-</p>

¹⁹²Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>cego rok jego obowiązywania.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej będą realizowane w odniesieniu do osób bezrobotnych i biernych zawodowo¹⁹³. Typ projektu nr 2 jest skierowany do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy. 4. Aktywizacja zawodowa opiekunów dzieci do lat 3 (typ projektu nr 2) jest realizowana wyłącznie jako element projektu wskazanego w typie nr 1. 5. Wymagane jest zapewnienie trwałości funkcjonowania nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w okresie 2 lat po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość powinna być rozumiana, jako gotowość podmiotu do świadczenia usług w ramach utworzonych w projekcie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego¹⁹⁴ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 8. Wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest realizowane w formach i zgodnie ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna. 9. Projekty mające na celu upowszechnianie opieki nad dziećmi do lat 3
--	--

¹⁹³ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytucznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby biernie zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika *liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie*, tj. bierni zawodowo to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

¹⁹⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>mogą obejmować tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenach, gdzie liczba dostępnych miejsc opieki jest niższa niż zidentyfikowane zapotrzebowanie na miejsca. IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań przeprowadzoną na podstawie m.in. odsetka dzieci objętych opieką w żłobkach, liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do miejsc opieki oraz potencjału i prognoz demograficznych.</p> <p>10. Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna gwarantuje zwiększenie liczby miejsc opieki prowadzonych przez daną instytucję publiczną lub niepubliczną. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku dostosowania istniejących miejsc do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.</p> <p>11. Pokrycie kosztów związanych z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi, tj. sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3 obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, do zapłaty których jest zobowiązany rodzic, b) wynagrodzenie oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, zgodnie z umową o świadczenie usług oraz zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3. Koszty składek na ubezpieczenia społeczne pokrywane w stosownych przypadkach przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę nie są objęte dofinansowaniem w ramach projektu. W ramach projektu można sfinansować wyłącznie te składki na ubezpieczenia społeczne które są opłacane przez rodzica. <p>Koszty wymienione w lit. a-b względem konkretnego dziecka i opiekuna są finansowane ze środków EFS przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Koszty te są realizowane w ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych oraz u dziennego opiekuna, o których mowa w pkt 12, w trakcie trwania ich finansowania ze środków EFS i okresu trwałości, o którym mowa w pkt 5.</p> <p>12. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS jest możliwe przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące.</p> <p>13. W celu upowszechnienia dostępu do form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 dzieciom z niepełnosprawnościami, zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans ko-</i></p>
--	---

	<p><i>biet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień¹⁹⁵, w tym np. zatrudnienie Asystenta osoby niepełnosprawnej dla dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.</i></p> <p>14. Wkład własny beneficjenta nie powinien pochodzić z opłat pobieranych od opiekunów prawnych dzieci do lat 3 korzystających ze wsparcia.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>

¹⁹⁵ Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.

25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ¹⁹⁶ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych	Nie dotyczy

¹⁹⁶ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

oraz najważniejsze warunki przyznawania	
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.10 Oś priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Wzrost liczby przedsiębiorstw sektora MŚP, które skorzystały z usług rozwojowych

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia lub jego kontynuacji osób objętych działaniami typu outplacement

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby realizowanych programów zdrowotnych w zakresie chorób negatywnie wpływających na rynek pracy

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	55 943 406
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP

OPIS DZIAŁANIA 10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	
6. Nazwa działania/poddziałania	Usługi rozwojowe dla MŚP
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8v: Wzrost liczby przedsiębiorstw sektora MŚP, które skorzystały z usług rozwojowych.</p> <p>Działanie ma na celu poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw sektora MŚP oraz przystosowanie pracodawców i pracowników do koniecznych zmian związanych z globalnymi trendami, np. upowszechnianiem nowoczesnych technologii, starzeniem się społeczeństwa i innymi kwestiami demograficznymi. Trwała zmiana w zakresie poziomu zatrudnienia i rozwoju kompetencji pracowników wymaga działań mających na celu poprawę jakości zarządzania przedsiębiorstwami. Wsparcie w ramach Działania przyczyni się do poprawy adaptacyjności przedsiębiorstw sektora MŚP i ich pracowników.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały

	swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 4. Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie.
10. Typy projektów	<p>Usługi rozwojowe¹⁹⁷ adekwatne do potrzeb oraz możliwości rozwojowych firm sektora MŚP, w tym m. in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) analiza potrzeb rozwojowych¹⁹⁸, b) szkolenia, c) doradztwo.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorcy sektora MŚP¹⁹⁹ prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego oraz ich pracownicy/kadra zarządzająca, 2. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 20 885 538
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne,

¹⁹⁷ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 usługa rozwojowa to „usługa mająca na celu nabycie, potwierdzenie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych przedsiębiorców i ich pracowników, w tym mająca na celu zdobycie kwalifikacji, o których mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, lub pozwalająca na ich rozwój”.

¹⁹⁸ Z wyłączeniem wsparcia w zakresie analizy potrzeb rozwojowych przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie w postaci analizy potrzeb rozwojowych lub planów rozwoju w ramach Działania 2.2 PO WER.

¹⁹⁹ Spełniający kryteria określone dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w art. 2 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 oraz ich pracowników.

	<ul style="list-style-type: none"> – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. <p>2. Regionalny system dystrybucji środków przeznaczonych na usługi rozwojowe w zakresie podnoszenia kompetencji/ kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw (tzw. Podmiotowy System Finansowania-PSF) oparty</p>

	<p>będzie na podejściu popytowym zintegrowanym z krajowym Rejestrem Usług Rozwojowych (RUR)²⁰⁰ oraz docelowo spójnym z opracowaną Polską Ramą Kwalifikacji. Nie jest możliwe dofinansowanie ze środków EFS tworzenia regionalnych rejestrów usług rozwojowych lub innych alternatywnych baz lub rejestrów publicznych, które powielają zadania realizowane w ramach RUR.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Zostaną wskazane obszary preferencji usług rozwojowych w zakresie poziomu dofinansowania ze środków EFS m.in. w zakresie inteligentnych specjalizacji w kontekście realizacji celów strategicznych regionu. 4. Interwencja EFS zostanie skoncentrowana na firmach o najwyższym potencjale do generowania nowych miejsc pracy (tzw. firmach szybkiego wzrostu), jak również pracownikach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w szczególności osobach po 50 roku życia, pracownikach o niskich kwalifikacjach²⁰¹. 5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 7. W przypadku, gdy jeden przedsiębiorca przekroczył dozwolony limit pomocy de minimis, o którym mowa w art. 3 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013, jest mu udzielana pomoc publiczna na szkolenia (zgodnie z art. 31 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014) lub pomoc publiczna na usługi doradcze (zgodnie z art. 18 rozporządzenia Komisji
--	--

²⁰⁰ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **Rejestr Usług Rozwojowych (RUR)** to internetowa baza usług rozwojowych, obejmująca w szczególności rejestr podmiotów zapewniających należyte świadczenie usług rozwojowych współfinansowanych ze środków publicznych, prowadzona w formie systemu teleinformatycznego przez Administratora RUR. Ww. rejestr stanowi element rejestru prowadzonego pod nazwą Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw, którego szczegółowe zasady funkcjonowania określa rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 maja 2011 r. w sprawie Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw. RUR umożliwia w szczególności obsługę następujących procesów:

- publikację ofert usług rozwojowych przez podmioty świadczące usługi rozwojowe wraz z danymi identyfikującymi te podmioty,
- dokonywanie zapisów na poszczególne usługi rozwojowe,
- zamieszczanie ogłoszeń o zapotrzebowaniu na usługi rozwojowe,
- dokonywanie oceny usług rozwojowych zgodnie z Systemem Oceny Usług Rozwojowych,
- zapoznania się z wynikiem ocen usług rozwojowych dokonanych przez innych uczestników usług.

²⁰¹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

	<p>(UE) nr 651/2014).</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Poziom dofinansowania pojedynczej usługi rozwojowej²⁰² dla jednego przedsiębiorcy lub pracownika wydelegowanego przez przedsiębiorcę stanowi maksymalnie 80% kosztów tej usługi, ale nie przekracza kwoty 5 000,00 zł. 9. Do wydatków ponoszonych przez uczestników projektu PSF nie mają zastosowania <i>Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>, w tym w szczególności wymóg stosowania zasady konkurencyjności w procesie wyboru usług rozwojowych za pośrednictwem RUR. 10. Dofinansowanie usługi rozwojowej jest możliwe w przypadku, gdy zostały spełnione łącznie co najmniej poniższe warunki: <ol style="list-style-type: none"> a) zgłoszenie na usługę rozwojową zostało zrealizowane za pośrednictwem RUR; b) wydatek został rzeczywiście poniesiony na zakup usługi rozwojowej; c) wydatek został prawidłowo udokumentowany; d) usługa rozwojowa została zrealizowana zgodnie z założeniami, tj. zgodnie z programem, formą, na warunkach i w wymiarze czasowym określonym w Karcie Usługi; e) usługa zakończyła się wypełnieniem ankiety oceniającej usługi rozwojowe, zgodnie z Systemem Oceny Usług Rozwojowych. 11. W ramach projektu PSF nie jest możliwe kwalifikowanie kosztów usługi rozwojowej, która: <ol style="list-style-type: none"> a) polega na opracowaniu analizy potrzeb rozwojowych lub planu rozwoju przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców – w przypadku przedsiębiorców, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.2 PO WER; b) dotyczy funkcjonowania na rynku zamówień publicznych lub wdrażania strategii wejścia na zagraniczne rynki zamówień publicznych w przypadku przedsiębiorców, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.2. PO WER; c) dotyczy zasad realizacji przedsięwzięć w formule PPP oraz przygotowania oferty do przedsięwzięcia realizowanego w formule PPP lub procesu negocjacji- w przypadku przedsiębiorców, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.2. PO WER; d) jest świadczona przez podmiot, z którym przedsiębiorca jest powiązany kapitałowo lub osobowo, przy czym przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> i. udział w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej, ii. posiadanie co najmniej 20% udziałów lub akcji spółki, iii. pełnienie funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta lub pełnomocnika, iv. pozostawanie w stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności w wyborze podmiotu świadczącego usługę rozwojową, w szczególności po-
--	---

²⁰² Koszt usługi rozwojowej może uwzględniać podatek od towarów i usług (VAT) wyłącznie w przypadku, gdy został on faktycznie poniesiony przez przedsiębiorcę oraz przedsiębiorca nie ma prawnej możliwości jego odzyskania.

	<p>zostawanie w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli;</p> <p>e) obejmuje koszty niezwiązane bezpośrednio z usługą rozwojową, w szczególności koszty środków trwałych przekazywanych przedsiębiorcom lub ich pracownikom, koszty dojazdu i zakwaterowania, z wyłączeniem kosztów niezbędnych do zakwaterowania osób z niepełnosprawnościami, które mogą zostać sfinansowane w ramach projektu PSF w ramach mechanizmu racjonalnych usprawnień;</p> <p>f) dotyczy kosztów usługi rozwojowej, której obowiązek przeprowadzenia na zajmowanym stanowisku pracy wynika z odrębnych przepisów prawa (np. wstępne i okresowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, szkolenia okresowe potwierdzające kwalifikacje na zajmowanym stanowisku pracy).</p> <p>12. Koszty pojedynczej usługi rozwojowej w zakresie niedofinansowanym w ramach PSF mogą stanowić wkład własny w projekcie.</p> <p>13. Dofinansowanie kosztów realizacji usług rozwojowych ze środków EFS w ramach projektu PSF jest możliwe wyłącznie na usługi rozwojowe wpisane do RUR za pomocą Karty Usługi przez uprawnione podmioty, które uzupełniły informacje podstawowe oraz spełniają kryteria minimalne i kryteria wiarygodności zawarte w Karcie Podmiotu, a także zobowiązały się do umożliwienia realizacji wizyt monitoringowych przez IZ RPO WL w trakcie realizacji usługi rozwojowej.</p> <p>14. Maksymalna kwota wsparcia przypadająca na jedno przedsiębiorstwo w wymiarze rocznym to 15 000 PLN²⁰³.</p> <p>15. Beneficjent zapewnia, że:</p> <p>a) weryfikacja i zatwierdzenie dokumentów zgłoszeniowych oraz podpisanie umowy wsparcia z przedsiębiorcą następuje w terminie do 10 dni roboczych od dnia złożenia przez przedsiębiorcę poprawnie wypełnionych oraz kompletnych dokumentów zgłoszeniowych;</p> <p>b) weryfikacja i zatwierdzenie dokumentów rozliczeniowych przedkładanych przez przedsiębiorców następuje bez zbędnej zwłoki, tj. w możliwie najkrótszym terminie, określonym w umowie o dofinansowanie zawartej z Beneficjentem realizującym projekt PSF.</p> <p>16. Beneficjent, na podstawie umowy o dofinansowanie, prowadzi bieżącą kontrolę i monitoring realizacji wsparcia, w tym w szczególności kontroluje prawidłowość realizacji projektu zgodnie z postanowieniami rozdziału 6 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 oraz monitoruje postęp rzeczowego projektu zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
--	--

²⁰³ Limit 15 000 PLN na przedsiębiorstwo obowiązuje w danym roku kalendarzowym.

<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifiko-</p>	<p>85%</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>

<p>walnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 15%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

OPIS DZIAŁANIA 10.2 Programy typu outplacement

OPIS DZIAŁANIA 10.2 Programy typu outplacement	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Programy typu outplacement
7. Cel/e szczegółowy /e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8v: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia lub jego kontynuacji osób objętych działaniami typu outplacement.</p> <p>Działanie obejmuje wsparcie usług adresowanych do przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne oraz ich pracowników ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych. W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia wywołanego procesami restrukturyzacyjnymi interwencja EFS zakłada wsparcie zmierzające do opracowania działań zaradczych w przypadku wystąpienia niespodziewanej zmiany gospodarczej. Działanie przyczyni się do kontynuacji zatrudnienia przez osoby zagrożone utratą pracy, jak również zmniejszy ryzyko bezrobocia wśród pracowników przedsiębiorstw restrukturyzowanych.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. 2. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej²⁰⁴.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie²⁰⁵.
10. Typy projektów	<p>Programy typu outplacement²⁰⁶ obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) doradztwo zawodowe, b) poradnictwo psychologiczne, c) pośrednictwo pracy, d) szkolenia, kursy, studia podyplomowe, e) staże i/lub praktyki zawodowe, f) subsydiowane zatrudnienie, g) bony na zasiedlenie, dodatek relokacyjny, h) wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ul style="list-style-type: none"> – szkolenia oraz doradztwo (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, – przyznanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci dotacji bezzwrotnych lub instrumentów finansowych,

²⁰⁴ Dotyczy instrumentów finansowych

²⁰⁵ Dotyczy instrumentów finansowych.

²⁰⁶ **Outplacement** to zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia.

	– wsparcie pomostowe (niefinansowe oraz finansowe).
11. Typ beneficjenta	<p>W przypadku instrumentów finansowych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy, <p>W pozostałych formach wsparcia: dotacji bezwrotnych, szkoleń/ doradztwa/mentoringu w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy 3. osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, 4. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pracodawcy i ich pracownicy przechodzący procesy restrukturyzacyjne (pracownicy przewidziani do zwolnienia²⁰⁷ lub zagrożeni zwolnieniem z pracy²⁰⁸ z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu) z terenu woj. lubelskiego²⁰⁹, 2. Pracownicy dużych przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne z terenu woj. lubelskiego²¹⁰.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 14 410 066
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020,

²⁰⁷ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik przewidziany do zwolnienia** to pracownik, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracownika lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego.

²⁰⁸ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik zagrożony zwolnieniem** to pracownik zatrudniony u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2015 r. poz. 192, z późn. zm.) lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych.

²⁰⁹ Projekt powinien być skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

²¹⁰ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

z innymi PO (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy – typ wskazany w literze a – h, z wyłączeniem przyznania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci instrumentów finansowych</p> <p>Tryb pozakonkursowy – typ projektu litera h tiret drugi w zakresie przyznania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci instrumentów finansowych - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>a) Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2 lipca 2014 r. <p>b) Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z</p>

	<p>zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>c) Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>d) Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>e) W przypadku szkoleń i kursów, o których mowa w typie projektu w lit. d, uczestnikowi projektu przysługuje stypendium przyznawane na warunkach określonych w sekcji 3.5.1 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.</p> <p>f) Staże i praktyki zawodowe, o których mowa w typie projektu w lit. e, są realizowane na warunkach określonych w sekcji 3.5.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.</p> <p>g) Dodatek relokacyjny, o którym mowa w typie projektu w lit. g, jest przyznawany na warunkach określonych w sekcji 3.5.4 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.</p> <p>h) Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, o którym mowa w typie projektu w lit. h, jest skierowane w pierwszej kolejności do osób, które utraciły zatrudnienie w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu, pracowników znajdujących się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego lub osób odchodzących z rolnictwa.</p> <p>i) W przypadku pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia, wsparcie w pierwszej kolejności powinno obejmować poradnictwo zawodowe, a także szkolenia i doradztwo przygotowujące do zmiany zawodu i zdobycia nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Natomiast udzielenie wsparcia finansowego na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej dla pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia powinno zostać poprzedzone szczegółową analizą pod kątem osiągnięcia</p>
--	--

	<p>finalnego efektu zastosowania instrumentu w kontekście realizacji zakładanych celów projektu, a także efektywności kosztowej udzielonego wsparcia.</p> <p>j) Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, o którym mowa w typie projektu w lit. h, obejmuje w szczególności:</p> <p>a) wsparcie zwrotne, którego maksymalna kwota jest określana na podstawie badania luki finansowej wykonanego przez IZ PO;</p> <p>b) wsparcie bezwrotne, którego maksymalna kwota wsparcia nie przekracza 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującego w dniu przyznania wsparcia - przy czym o uzyskanie wsparcia może ubiegać się osoba, która spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków: jest osobą z niepełnosprawnością, jest osobą powyżej 50. roku życia, jest kobietą, jest osobą o niskich kwalifikacjach, jest osobą poniżej 30. roku życia.</p> <p>k) Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu jest prowadzona co najmniej przez okres 12 miesięcy od dnia faktycznego rozpoczęcia działalności gospodarczej zgodnie z aktualnym wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego lub począwszy od innego terminu wskazanego przez IZ RPO w wytycznych programowych lub w regulaminie konkursu, przy czym do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.</p> <p>l) Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu, o ile:</p> <p>a) realizacja biznesplanu przygotowanego przez uczestnika projektu tego wymaga oraz</p> <p>b) uczestnik projektu złożył oświadczenie o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków oferowanych w ramach PO WER oraz środków oferowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 na pokrycie tych samych wydatków służących podjęciu i prowadzeniu działalności gospodarczej.</p> <p>m) IZ RPO może zobowiązać Beneficjenta do zapewnienia przez uczestników projektu części środków własnych na pokrycie wydatków związanych z założeniem przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS w wysokości określonej przez IZ RPO.</p> <p>n) Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci:</p>
--	---

	<p>a) indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym udzielanych w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej (pomoc w efektywnym wykorzystaniu wsparcia finansowego wspomagająca rozwój działalności gospodarczej);</p> <p>b) pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz. 2008 z późn. zm.), obowiązującego na dzień przyznania wsparcia bezzwrotnego lub zwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>o) W ramach outplacementu są wykorzystywane narzędzia umożliwiające tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, w tym w szczególności w odniesieniu do pracowników po 50. roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami, na warunkach określonych w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, z wyłączeniem postanowień rozdziału 7 pkt 10 tych wytycznych.</p> <p>p) Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>q) Efektywność zatrudnieniowa w projektach outplacementowych jest mierzona za pomocą wskaźnika „liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie”. Definicja i sposób pomiaru ww. wskaźnika zostały określone w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupio-</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bez-</p>

ných środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	pośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²¹¹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 5%.

²¹¹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

	W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	532 000,00
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Z udziałem funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Pożyczka. Najważniejsze warunki przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	1) Pracownicy z przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne (pracownicy przewidziani do zwolnienia ²¹² lub zagrożeni zwolnieniem z pracy ²¹³ z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu) z terenu woj. lubelskiego ²¹⁴ , 2) pracownicy dużych przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne z terenu woj. lubelskiego ²¹⁵ .

²¹² Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik przewidziany do zwolnienia** to pracownik, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracownika lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego.

²¹³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik zagrożony zwolnieniem** to pracownik zatrudniony u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. z 2015 r. poz. 192, z późn. zm.) lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych.

²¹⁴ Projekt powinien być skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

²¹⁵ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

OPIS DZIAŁANIA 10.3 Programy polityki zdrowotnej

OPIS DZIAŁANIA 10.3 Programy polityki zdrowotnej	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Programy polityki zdrowotnej
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8vi: Zwiększenie liczby realizowanych programów zdrowotnych w zakresie chorób negatywnie wpływających na rynek pracy.</p> <p>Celem Działania jest oddziaływanie na rynek pracy poprzez przeciwdziałanie dezaktywacji zawodowej z przyczyn zdrowotnych. Przedsięwzięcia koncentrować się będą na przeciwdziałaniu bierności zawodowej powodowanej stanem zdrowia poprzez profilaktykę, diagnostykę i rehabilitację. Wzmocnione zostaną działania profilaktyczne pozwalające na wykrycie chorób we wczesnym ich stadium i na rozpoczęcie leczenia. Prowadzona będzie kompleksowa i specjalistyczna diagnostyka, zwłaszcza w odniesieniu do chorób o największym wpływie na przerywanie aktywności zawodowej. Ponadto, Działanie przyczyni się do wzmocnienia profilaktyki zdrowotnej, co bezpośrednio wpłynie także na wydłużenie aktywności zawodowej odbiorców wsparcia. Działanie przyczyni się także do zapewnienia warunków sprzyjających poprawie i utrzymaniu dobrego stanu zdrowia osób pracujących.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne. 2. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. 2. Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów zdrowotnych²¹⁶ opracowanych na poziomie krajowym: <ol style="list-style-type: none"> a) programy profilaktyczne w zakresie nowotworów: rak szyjki macicy, rak piersi i rak jelita grubego oraz dotyczące grup jednostek chorobowych wymienionych w Umowie Partnerstwa²¹⁷, w tym działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne, b) programy zdrowotne z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej, dotyczące grup jednostek chorobowych wymienionych w Umowie Partnerstwa²¹⁸.

²¹⁶ Określenie *program zdrowotny* używane w SZOOP RPO WL 2014-2020, należy rozumieć jako **program zdrowotny**, o którym mowa w art. 5 pkt 30 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, albo jako **program polityki zdrowotnej** – program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku ww. programów finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

²¹⁷ Tj. chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, chorób (zaburzeń) psychicznych, chorób układu kostno – stawowo - mięśniowego oraz chorób układu oddechowego.

²¹⁸ J. w.

	2. Opracowanie i realizacja regionalnych programów zdrowotnych ²¹⁹ : a) regionalne programy zdrowotne ²²⁰ (w tym tworzone i realizowane we współpracy z pracodawcą) obejmujące także działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne, b) programy zdrowotne ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy (w tym działania szkoleniowe) ²²¹ .
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, organizacje non-profit, podmioty ekonomii społecznej posiadające doświadczenie w zakresie działań profilaktycznych. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą²²² lub ich podmioty tworzące. – Pracodawcy²²³, w szczególności pracodawcy aktywnie działający w zakresie włączenia społecznego.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby z terenu woj. lubelskiego²²⁴ w wieku aktywności zawodowej²²⁵ kwalifikujące się do programów zdrowotnych. 2. Przedsiębiorcy i pracodawcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 18 647 802
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020,

²¹⁹ Regionalny program zdrowotny (RPZ) - program polityki zdrowotnej (o którym mowa w art. 5 pkt 30 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) realizowany w ramach RPO WL 2014-2020.

²²⁰ Regionalne programy zdrowotne obejmują działania w zakresie profilaktyki, diagnostyki, jak i rehabilitacji medycznej. Będą one dotyczyć chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu, tj. chorób układu nerwowego oraz chorób zakaźnych na podstawie Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

²²¹ Programy obejmują przekwalifikowania pracowników długoterwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące ich do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia.

²²² w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

²²³ Pracodawca w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy.

²²⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²²⁵ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **osoba w wieku aktywności zawodowej** to aktywna zawodowo osoba w wieku 15 lat i więcej (zgodnie z analogiczną metodologią, która jest stosowana w ramach przeprowadzanego cyklicznie przez Główny Urząd Statystyczny Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, osoba aktywna zawodowo to osoba pracująca albo pozostająca bez zatrudnienia, ale poszukująca pracy i zainteresowana jej podjęciem). O przynależności danej osoby do grupy osób w wieku aktywności zawodowej powinien – w przypadku górnej granicy – decydować nie określony w sposób sztywny wiek, ale aktywność zawodowa tej osoby lub gotowość do podjęcia zatrudnienia. Przynależność do tej grupy powinna być ustalana indywidualnie dla każdej osoby w oparciu o przesłankę, czy jest ona aktywna zawodowo lub w oparciu o deklarację gotowości podjęcia zatrudnienia (niezależnie od statystycznego faktu bycia danej osoby w wieku produkcyjnym, czy poprodukcyjnym).

z innymi PO (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący²²⁶ ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Plan działań dotyczący ochrony zdrowia (Plan Działań) uzgodniony przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regio-

²²⁶ Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

	<p>nalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Krajowe ramy strategiczne. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. – Country Specific Recommendations (CSR) dla Polski. – Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Programy zdrowotne powinny być ukierunkowane na grupy docelowe, tj. osoby w wieku aktywności zawodowej, najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych.</p> <p>3. Przedsięwzięcia będą realizowane z zachowaniem podziału, że 85% alokacji na Działanie 10.3 zostanie przeznaczony na programy opracowane na poziomie krajowym, a pozostałe 15% alokacji zostanie przeznaczony na specyficzne programy regionalne, w tym tworzone i realizowane we współpracy z pracodawcą.</p> <p>4. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Działania 10.3 są realizowane w formule regionalnych programów zdrowotnych (RPZ) za wyjątkiem działań służących rozwojowi populacyjnych programów profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka piersi, szyjki macicy i jelita grubego oraz programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy dostosowanych do potrzeb konkretnych pracodawców i ich pracowników.</p> <p>5. Warunki realizacji regionalnych programów zdrowotnych (RPZ) dotyczących profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu²²⁷:</p> <p>a) działania objęte finansowaniem w ramach projektów nie zastępują świadczeń opieki zdrowotnej, których finansowanie jest zagwarantowane ze środków publicznych, z zastrzeżeniem, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020²²⁸;</p> <p>b) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne niezbędne do realizacji celów RPZ, pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów RPZ oraz nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają one poza gwaranto-
--	--

²²⁷ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 za **istotny problem zdrowotny regionu** uznaje się ten problem, który w porównaniu z innymi regionami kraju sytuuje go w szczególnie trudnej sytuacji pod względem zapadalności i umieralności (wskaźnik wyższy niż średnia dla kraju) lub problem zdrowotny powodowany przez czynniki chorobotwórcze zidentyfikowany i wskazany przez samorząd województwa jako istotny na podstawie wiarygodnych danych.

²²⁸ Programy zdrowotne lub programy polityki zdrowotnej, które przewidują usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, ale obejmujące także usługi zdrowotne ponadstandardowe, stanowiące wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej, opracowane w logiczną całość oraz skierowane do zdefiniowanej grupy docelowej, mogą być uznane za wykraczające poza zakres świadczeń gwarantowanych i niezastępujące świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Taki program musi wносить wartość dodaną np. poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań systemowych zwiększających skuteczność usług zdrowotnych (pomimo faktu, iż analogiczne usługi zdrowotne są finansowane ze środków publicznych) i powinien gwarantować funkcjonowanie wypracowanych rezultatów (przynajmniej w zakresie rozwiązań funkcjonalnych, czyli np. koordynacji procesu badań i leczenia) po zakończeniu ich finansowania ze środków EFS.

	<p>wane świadczenia opieki zdrowotnej) albo po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna²²⁹ nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania RPZ lub danego projektu służącego realizacji RPZ albo w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe, jak i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, ale obejmujące także usługi zdrowotne ponadstandardowe);</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba korzystająca z usługi zdrowotnej w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące tematyki RPZ, w tym edukacja prozdrowotna, skierowane do odbiorców RPZ, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny; – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>6. Warunki realizacji programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) w formie regionalnych programów zdrowotnych (RPZ) są realizowane programy ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, które mają wyłącznie charakter medyczny i uniwersalny, czyli pozwalają wdrożyć przewidziane w nich rozwiązania w miejscach pracy narażonych na podobne zdrowotne czynniki ryzyka; b) RPZ mogą być realizowane łącznie lub mogą zostać uzupełnione działaniami o charakterze doradczym i szkoleniowym, skierowanymi do pracowników, pozwalającymi na przekwalifikowanie (rozumiane jako nabycie kompetencji, umiejętności lub kwalifikacji, mające na celu umożliwienie kontynuowania pracy na zmodernizowanym stanowisku lub rozpoczęcie pracy na innym stanowisku, które nie stanowi obciążenia dla zdrowia danego pracownika) i rozpoczęcie pracy poza stanowiskiem narażonym na występowanie czynników negatywnie wpływających na zdrowie; c) działania w ramach programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy dostosowane do potrzeb konkretnych pracodawców i ich pracowników, w tym przewidujące działania służące przekwalifikowaniu (rozumianemu jako nabycie kompetencji, umiejętności lub kwalifikacji, mające na celu umożliwienie kontynuowania pracy na zmodernizowanym stanowisku lub rozpoczęcie pracy na innym stanowisku, które nie stanowi obciążenia dla zdrowia danego pracownika) osób narażonych na zdrowotne czynniki ryzyka w
--	--

²²⁹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **usługa zdrowotna** to każde świadczenie opieki zdrowotnej zgodnie z definicją wskazaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

	<p>miejscu pracy nie są realizowane w formie RPZ) oraz;</p> <p>d) działania realizowane w ramach programów wskazanych w podpunkcie a) oraz c) nie zastępują obowiązkowych działań z zakresu medycyny pracy, do których realizacji jest zobowiązany pracodawca na podstawie przepisów rozdziału VI ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1184);</p> <p>e) projekty są wdrażane w oparciu o pogłębioną analizę występowania niekorzystnych czynników zdrowotnych w środowisku pracy oraz koncentrują się na wsparciu pracodawców w opracowaniu i wdrożeniu rozwiązań organizacyjnych przyczyniających się do eliminacji zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia;</p> <p>f) w ramach projektów służących wdrożeniu RPZ mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne niezbędne do realizacji RPZ, w tym rozszerzenie katalogu badań profilaktycznych, wykraczających poza obowiązkowe badania okresowe z zakresu medycyny pracy. Finansowanie usług zdrowotnych jest możliwe pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów RPZ oraz:<ul style="list-style-type: none"> i. nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo ii. po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania RPZ lub danego projektu służącego realizacji RPZ albo iii. w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe);; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby z miejsca zamieszkania lub z miejsca pracy do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba korzystająca z usługi zdrowotnej w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące tematyki RPZ, w tym edukacja prozdrowotna, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>7. Warunki realizacji programów opracowanych na poziomie krajowym z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy²³⁰:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) projekty z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy będą ukierunkowane na grupy docelowe, tj. osoby w wieku aktywności zawodowej najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskie powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych; b) świadczenia rehabilitacyjne udzielane w ramach projektów są realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w szczególności zarządzenia Nr 80/2013/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzaju rehabilitacja lecznicza; c) w ramach projektów służących realizacji programów z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy mogą być realizowane w szczególności następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów programu oraz nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają one poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo po wykazaniu (na podstawie dokumentu potwierdzającego możliwość podjęcia przez daną osobę zatrudnienia – np. porozumienia uczestnika projektu z przyszłym pracodawcą), że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana ze środków publicznych przed podjęciem zatrudnienia przez daną osobę, mimo że w okresie trwania programu lub danego projektu służącego realizacji programu finansowanie usługi byłoby możliwe albo w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – turnusy rehabilitacyjne dla uczestników projektu; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca realizacji usługi zdrowotnej i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba korzystająca z usługi zdrowotnej w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące tematyki programu, w
--	---

²³⁰ Typ projektu nr 1 lit. b) . Działania podejmowane w zakresie rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy są realizowane w szczególności w obrębie następujących grup chorób:

- a) choroby układu krążenia;
- b) choroby nowotworowe;
- c) zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania;
- d) choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego;
- e) choroby układu oddechowego.

	<p>tym edukacja prozdrowotna, skierowane do osób objętych wsparciem oraz osób z ich otoczenia, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny;</p> <ul style="list-style-type: none"> – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>8. Warunki realizacji programów profilaktycznych opracowanych na poziomie krajowym w zakresie nowotworu raka piersi :</p> <ol style="list-style-type: none"> a) działania realizowane w ramach projektu będą służyły zwiększeniu zgłaszalności do udziału w świadczeniach zdrowotnych realizowanych w ramach <i>Programu profilaktyki raka piersi</i> wykonywanych wyłącznie przez podmioty, które posiadają kontrakt z NFZ²³¹ w ramach tego programu; b) projekty koncentrują się na dotarciu do kobiet, które na podstawie SIMP nigdy nie wykonywały badań profilaktycznych w kierunku wykrycia raka piersi, a które kwalifikują się do udziału w programie. Grupa ta musi stanowić co najmniej 20% uczestników projektu, tj. osób które wzięły udział w badaniu w wyniku działań realizowanych w projekcie; c) projekty koncentrują działania na osobach zamieszkałych w miejscowościach poniżej 20 000 mieszkańców, w tym w szczególności na obszarach wiejskich (tj. terenach słabo zaludnionych zgodnie z klasyfikacją terenów wskazaną w regulaminie konkursu); d) istnieje możliwość wykorzystania mammobusów pozwalających na dotarcie do populacji kobiet z małych miejscowości oraz z terenów wiejskich; e) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> – działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym polegające na zachęcaniu kobiet do badań profilaktycznych. Tego typu działania nie mogą stanowić jedyne go działania w ramach projektu. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe jest wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim, pielęgniarskim lub położniczym lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji badania w ramach programu profilaktyki raka piersi dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia. f) ze środków dofinansowania nie może zostać sfinansowany koszt badania mammograficznego uczestnika projektu, którego finansowanie jest zagwarantowane ze środków NFZ²³². Koszt badania mammograficznego uczestnika projektu może jednak zostać wykazany w projekcie jako
--	--

²³¹ Albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

²³² Albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

	<p>wkład własny pod warunkiem, że źródłem jego sfinansowania są środki NFZ²³³ będące w dyspozycji beneficjenta lub partnera projektu.</p> <p>9. Warunki realizacji programów profilaktycznych opracowanych na poziomie krajowym w zakresie nowotworu raka szyjki macicy:</p> <p>a) działania realizowane w ramach projektu będą służyły zwiększeniu zgłaszalności do udziału w świadczeniach zdrowotnych realizowanych w ramach <i>Programu profilaktyki raka szyjki macicy</i> wykonywanych wyłącznie przez podmioty, które posiadają kontrakt z NFZ²³⁴ na co najmniej diagnostykę podstawową w ramach tego programu;</p> <p>b) projekty koncentrują się na dotarciu do kobiet, które na podstawie SIMP nigdy nie wykonywały badań profilaktycznych w kierunku raka szyjki macicy, a które kwalifikują się do udziału w programie. Grupa ta musi stanowić co najmniej 20% uczestników projektu, tj. osób, które wzięły udział w badaniu w wyniku działań realizowanych w projekcie;</p> <p>c) projekty koncentrują działania na osobach zamieszkałych w miejscowościach poniżej 20 000 mieszkańców, w tym w szczególności na obszarach wiejskich, (tj. terenach słabo zaludnionych zgodnie z klasyfikacją terenów wskazaną regulaminie konkursu);</p> <p>d) istnieje możliwość wykorzystania cytobusów, pozwalających na dotarcie do populacji kobiet z miejscowości poniżej 20 000 mieszkańców oraz z terenów wiejskich, chyba że wnioskodawca zapewni dotarcie do populacji kobiet z małych miejscowości i terenów wiejskich bez wykorzystania cytobusów;</p> <p>e) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym, polegające na zachęcaniu kobiet do badań profilaktycznych. Tego typu działania nie mogą stanowić jedyne działania w ramach projektu. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe jest wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim, pielęgniarskim lub położniczym lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji badania w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia, <p>f) ze środków dofinansowania nie może zostać sfinansowany koszt badania cytologicznego uczestnika projektu, którego finansowanie jest zagwarantowane ze środków NFZ²³⁵. Koszt badania cytologicznego uczestnika projektu może jednak zostać wykazany w projekcie jako wkład własny pod warunkiem, że źródłem jego sfinansowania są środki NFZ²³⁶ będące w dyspozycji beneficjenta lub partnera projektu.</p>
--	--

²³³ Albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

²³⁴ J.w.

²³⁵ Albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

²³⁶ Albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

	<p>10. Warunki realizacji programów profilaktycznych opracowanych na poziomie krajowym w zakresie nowotworu raka jelita grubego:</p> <p>a) w przypadku realizacji działań w projekcie przez podmioty posiadające umowę z Ministerstwem Zdrowia na realizację badań kolonoskopowych w ramach <i>Programu profilaktyki raka jelita grubego</i> środki EFS służą realizacji dodatkowych badań diagnostycznych i przyczyniają się do zwiększenia liczby badań diagnostycznych przeprowadzanych przez te podmioty;</p> <p>b) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne:<ul style="list-style-type: none"> • badanie kolonoskopowe w maksymalnej kwocie do 420 zł brutto, • koszt znieczulenia; – działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym polegające na zachęcaniu osób do badań profilaktycznych. Tego typu działania nie mogą stanowić jedyne działania w ramach projektu. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe będzie wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim lub pielęgniarstwowym lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej w ramach programu profilaktyki raka jelita grubego dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą niesamodzielną, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia. <p>11. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>W przypadku, gdy środki trwale zakupione w ramach projektu lub wydatki objęte cross-finansowaniem będą wykorzystywane częściowo lub w całości do działalności komercyjnej (w okresie realizacji projektu i/lub po jego zakończeniu), wówczas tego typu wsparcie powinno zostać zweryfikowane pod kątem wystąpienia pomocy publicznej.</p> <p>Wykorzystanie środków trwałych lub infrastruktury zakupionej w ramach projektu do działalności komercyjnej w okresie realizacji projektu nakłada na podmiot udzielający pomocy obowiązek objęcia powyższych</p>
--	---

	<p>wydatków pomocą publiczną / pomocą <i>de minimis</i> proporcjonalnie do czasu, w jakim zakupiony sprzęt lub infrastruktura będą wykorzystywane do celów komercyjnych w okresie realizacji projektu. Z kolei, w przypadku gdy beneficjent planuje wykorzystanie środków trwałych lub infrastruktury zakupionej w ramach projektu do działalności komercyjnej po zakończeniu realizacji projektu (w całości lub częściowo) wówczas wydatek ten powinien zostać objęty w całości regułami pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>Wykonywanie usług w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych wyklucza co do zasady możliwość udzielania odpłatnych świadczeń na rzecz obywateli innych Państw Członkowskich. W tym przypadku nie dochodzi zatem do naruszenia lub też groźby naruszenia konkurencji w wymiarze unijnym, a tym samym wyłączona zostaje jedna z czterech przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku, gdy środki trwałe lub infrastruktura zakupione w ramach projektu będą wykorzystywane po jego zakończeniu wyłącznie w celu świadczenia usług finansowanych z NFZ można zatem przyjąć, że powyższe wsparcie będzie wyłączone spod reguł pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i>. Analogiczne podejście można zastosować również w odniesieniu do innych źródeł finansujących świadczenia zdrowotne w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia, w tym krajowych i samorządowych programów zdrowotnych.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres sys-</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiąz-</p>

temu zaliczek	jących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²³⁷ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych

²³⁷ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 10.4 <i>Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy /e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8v: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia lub jego kontynuacji osób objętych działaniami typu outplacement.</p> <p>Działanie obejmuje wsparcie usług adresowanych do przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne oraz ich pracowników ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych. W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia wywołanego procesami restrukturyzacyjnymi interwencja EFS zakłada wsparcie zmierzające do opracowania działań zaradczych w przypadku wystąpienia niespodziewanej zmiany gospodarczej. Działanie przyczyni się do kontynuacji zatrudnienia przez osoby zagrożone utratą pracy, jak również zmniejszy ryzyko bezrobocia wśród pracowników przedsiębiorstw restrukturyzowanych.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.
9. Lista wskaźników produktu	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie.

10. Typy projektów	Programy typu <i>outplacement</i> ²³⁸ obejmujące: a) doradztwo zawodowe, b) poradnictwo psychologiczne, c) pośrednictwo pracy, d) szkolenia, kursy, studia podyplomowe, e) staże i/lub praktyki zawodowe, f) subsydiowane zatrudnienie, g) bony na zasiedlenie, dodatek relokacyjny.
11. Typ beneficjenta	W pozostałych formach wsparcia: dotacji bezwrotnych, szkoleń/ doradztwa/mentoringu w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej: 1. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy 2. osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, 3. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	1. Pracodawcy i ich pracownicy przechodzący procesy restrukturyzacyjne (pracownicy przewidziani do zwolnienia ²³⁹ lub zagrożeni zwolnieniem z pracy ²⁴⁰ z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu) z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ²⁴¹ , 2. Pracownicy dużych przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ²⁴² .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów)	Region Słabiej Rozwinięty 2 000 000

²³⁸ **Outplacement** to zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia.

²³⁹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik przewidziany do zwolnienia** to pracownik, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracownika lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego.

²⁴⁰ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik zagrożony zwolnieniem** to pracownik zatrudniony u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. z 2015 r. poz. 192, z późn. zm.) lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.), w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych.

²⁴¹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

²⁴² Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Komunikatem w sprawie zielonej inicjatywy na rzecz zatrudnienia z 2

	<p>lipca 2014 r.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie. 3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego²⁴³ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 5. W przypadku szkoleń i kursów, o których mowa w typie projektu w lit. d, uczestnikowi projektu przysługuje stypendium przyznawane na warunkach określonych w sekcji 3.5.1 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 6. Staże i praktyki zawodowe, o których mowa w typie projektu w lit. e, są realizowane na warunkach określonych w sekcji 3.5.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 7. Dodatek relokacyjny, o którym mowa w typie projektu w lit. g, jest przyznawany na warunkach określonych w sekcji 3.5.4 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 8. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, o którym mowa w typie projektu w lit. h, jest skierowane w pierwszej kolejności do osób, które utraciły zatrudnienie w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu, pracowników znajdujących się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego lub osób odchodzących z rolnictwa. 9. W przypadku pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia, wsparcie w pierwszej kolejności powinno obejmować poradnictwo zawodowe, a także szkolenia i doradztwo przygotowujące do zmiany zawodu i zdobycia nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Natomiast udzielenie wsparcia finansowego na rozpoczęcie
--	--

²⁴³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>własnej działalności gospodarczej dla pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia powinno zostać poprzedzone szczegółową analizą pod kątem osiągnięcia finalnego efektu zastosowania instrumentu w kontekście realizacji zakładanych celów projektu, a także efektywności kosztowej udzielonego wsparcia.</p> <p>10. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, o którym mowa w typie projektu w lit. h, obejmuje w szczególności:</p> <p>a) wsparcie zwrotne, którego maksymalna kwota jest określana na podstawie badania luki finansowej wykonanego przez IZ PO;</p> <p>b) wsparcie bezwrotne, którego maksymalna kwota wsparcia nie przekracza 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującego w dniu przyznania wsparcia - przy czym o uzyskanie wsparcia może ubiegać się osoba, która spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków: jest osobą z niepełnosprawnością, jest osobą powyżej 50. roku życia, jest kobietą, jest osobą o niskich kwalifikacjach, jest osobą poniżej 30. roku życia.</p> <p>11. Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu jest prowadzona co najmniej przez okres 12 miesięcy od dnia faktycznego rozpoczęcia działalności gospodarczej zgodnie z aktualnym wpisem do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego lub począwszy od innego terminu wskazanego przez IZ RPO w wytycznych programowych lub w regulaminie konkursu, przy czym do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.</p> <p>12. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu, o ile:</p> <p>a) realizacja biznesplanu przygotowanego przez uczestnika projektu tego wymaga oraz</p> <p>b) uczestnik projektu złożył oświadczenie o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków oferowanych w ramach PO WER oraz środków oferowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 na pokrycie tych samych wydatków służących podjęciu i prowadzeniu działalności gospodarczej.</p> <p>13. IZ RPO może zobowiązać Beneficjenta do zapewnienia przez uczestników projektu części środków własnych na pokrycie wydatków związanych z założeniem przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS w wysokości określonej przez IZ RPO.</p> <p>14. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci:</p>
--	--

	<p>a) indywidualnych usług doradczych o charakterze specjalistycznym udzielanych w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej (pomoc w efektywnym wykorzystaniu wsparcia finansowego wspomagająca rozwój działalności gospodarczej);</p> <p>b) pomocy finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015r. poz. 2008), obowiązującego na dzień przyznania wsparcia bezzwrotnego lub zwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>15. Szczegóły realizacji wsparcia pomostowego publikowane są w regulaminie konkursu.</p> <p>16. W ramach outplacementu są wykorzystywane narzędzia umożliwiające tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, w tym w szczególności w odniesieniu do pracowników po 50. roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami, na warunkach określonych w Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, z wyłączeniem postanowień rozdziału 7 pkt 10 tych wytycznych.</p> <p>17. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>18. Efektywność zatrudnieniowa w projektach outplacementowych jest mierzona za pomocą wskaźnika „liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie”. Definicja i sposób pomiaru ww. wskaźnika zostały określone w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksy-</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości</p>

malna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-finansingu nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²⁴⁴ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifiko-	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.

²⁴⁴ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

walnych	Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy.

II.11 Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej

Cel szczegółowy 2: Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych, dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie.

Cel szczegółowy 3: Wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie

Cel szczegółowy 4: Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	180 510 722
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 11.1 Aktywne włączenie

OPIS DZIAŁANIA 11.1 Aktywne włączenie	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Aktywne włączenie
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9i: Wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej.</p> <p>Celem Działania jest zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionie. W ramach Działania będą realizowane przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej. Wdrożenie standardów oraz wykorzystanie nowych rozwiązań w zakresie aktyw-</p>

	nej integracji przyczyni się do podniesienia jakości, skuteczności i efektywności działań instytucji pomocy i integracji na rzecz włączenia społecznego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy²⁴⁵ na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) programy na rzecz społeczności marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w tym realizacja programów aktywności lokalnej²⁴⁶, b) programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, c) kompleksowe działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów ośrodków pomocy społecznej (Program Aktywizacja i Integracja – PAI) oraz uzupełniająco działania aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej pozostałych klientów ośrodków pomocy społecznej, d) programy wychodzenia z bezdomności, e) programy aktywizacji społecznej i zawodowej wychowanków, m.in. placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, podopiecznych jednostek o charakterze opiekuńczo - wychowawczym prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, f) programy usamodzielniania wychowanków opuszczających instytucjonalne oraz rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym działania profilaktyczne przeciwdziałające wykluczeniu mieszkaniowemu i bezdomności; 2. Kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Inte-

²⁴⁵ Każdy projekt zakłada kompleksowe wsparcie grupy docelowej z wykorzystywaniem zróżnicowanych form i metod aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym stosowanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i/lub zdrowotnej, jak również realizację działań z zakresu aktywnych technik poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych spośród katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.).

Wszystkie działania dostosowane będą do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, w tym m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów (ścieżek) działania (wsparcia).

²⁴⁶ Realizowane w oparciu o lokalne programy rewitalizacji.

	gracji Społecznej, w tym m.in. rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego oraz prac społecznie użytecznych ²⁴⁷ .
11. Typ beneficjenta	<p>Typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucje pomocy i integracji społecznej. 2. Instytucje rynku pracy. 3. Instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. 4. Podmioty reintegracyjne. 5. Organizacje pozarządowe, działające w obszarze rynku pracy/ pomocy i integracji społecznej. 6. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w tym jednostki pomocy społecznej. 7. PFRON. 8. Ochotnicze Hufce Pracy. 9. Centra aktywności lokalnej. 10. Podmioty ekonomii społecznej. <p>Typ projektu nr 1 lit. c:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki pomocy społecznej z terenu województwa lubelskiego (tj. ośrodki pomocy społecznej) we współpracy z powiatowymi urzędami pracy.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby wykluczone (w tym dotknięte ubóstwem) lub osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu woj. lubelskiego²⁴⁸, w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) osoby pozostające bez zatrudnienia, b) osoby bezrobotne – wyłącznie osoby należące do trzeciej grupy osób sprofilowanych jako osoby oddalone od rynku pracy w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, c) osoby o niskich kwalifikacjach²⁴⁹, d) osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), e) dzieci i młodzież wykluczona lub zagrożona wykluczeniem społecznym, f) osoby bezdomne, g) otoczenie osób wykluczonych społecznie (w tym rodziny osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym),

²⁴⁷ Realizacja kompleksowych programów reintegracji społeczno-zawodowej przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. CIS i KIS) odbywa się wyłącznie poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących ww. podmiotach.

²⁴⁸ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²⁴⁹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabywania umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

	<p>których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym²⁵⁰,</p> <p>o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>²⁵¹.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 111 135 449
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p>

²⁵⁰ Zgodnie z definicją otoczenia osób wykluczonych społecznie zawartą w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

²⁵¹ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;
- g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby, dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.);
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby korzystające z PO PŻ.

	<ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy - typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2</p> <p>Tryb pozakonkursowy - typ projektu nr 1 lit. c: tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w przypadku objęcia wszystkich jednostek pomocy społecznej danego typu, w przypadku braku takiej możliwości stosowany będzie tryb konkursowy - jednostki pomocy społecznej z terenu województwa lubelskiego (tj. ośrodki pomocy społecznej) we współpracy z powiatowymi urzędami pracy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji²⁵². – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie powinno być skoncentrowane na osobach najbardziej oddalonych od rynku pracy, doświadczających złożonych problemów powodujących ubóstwo i wykluczenie społeczne, które w pierwszej kolejności wymagają kompleksowego wsparcia z wykorzystaniem instrumentów</p>

²⁵² W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>aktywizacji społecznej, głównie na osobach pozostających bez zatrudnienia (w tym długotrwale), osobach młodych, osobach o niskich kwalifikacjach oraz osobach bez doświadczenia zawodowego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Wsparcie może być udzielane osobom bezrobotnym, dla których ustalono I lub II profil pomocy w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, spełniającym minimum jedną przesłankę pozwalającą zaklasyfikować je do grupy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w przypadku osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej bezrobocie nie może być jedynym powodem udzielania pomocy społecznej). Osobom bezrobotnym, dla których ustalono I lub II profil pomocy mogą być świadczone jedynie usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym i zdrowotnym. 4. Działania w ramach projektów będą adekwatne do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów działania (ścieżek reintegracji) sporządzonych dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonego ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji. Usługi aktywnej integracji mogą mieć charakter wsparcia indywidualnego (adresowanego do osoby), rodzinnego (adresowanego do rodziny) oraz środowiskowego (adresowanego do określonego środowiska). 5. Projekty, w tym w szczególności realizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, będą realizowane zgodnie ze standardami i modelami opracowanymi na poziomie krajowym. 6. Wsparcie zostanie zintensyfikowane w gminach znajdujących się w najbardziej niekorzystnym położeniu w kontekście realizacji celu tematycznego 9, w tym w gminach o dużym zagrożeniu ubóstwem. 7. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 8. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>. 9. Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową. 10. Specyficzne wymogi dla projektów realizowanych przez OPS i PCPR:
--	--

	<p>a) w przypadku osób bezrobotnych wsparciem obejmowane są osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej lub bezrobotne, dla których ustalono III profil pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. W przypadku wsparcia osób bezrobotnych, dla których ustalono III profil pomocy wsparcie jest realizowane na podstawie Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w ww. ustawie,</p> <p>b) ze środków EFS nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu,</p> <p>c) na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie zlecenie realizacji określonych zadań w ramach projektu odbywa się z wykorzystaniem mechanizmu zlecenia realizacji zadań publicznych zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,</p> <p>d) OPS i PCPR nie wdrażają samodzielnie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Wdrożenie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej, w szczególności przez PUP i inne instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; CIS i KIS w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; przedsiębiorstwa społeczne; organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.</p> <p>Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym są realizowane przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – partnerów OPS lub PCPR w ramach projektów partnerskich; – PUP na podstawie porozumienia, które określa zasady współpracy w zakresie realizacji usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym lub o realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i na zasadach określonych w tej ustawie; – podmioty wybrane w ramach zlecenia zadania publicznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub zgodnie z art. 15a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych; – podmioty danej jednostki samorządu terytorialnego wyspecjalizowane w zakresie reintegracji zawodowej, o ile zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu jako realizatorzy projektu, <p>e) obowiązkowym elementem kontraktów socjalnych, indywidualnych programów, projektów socjalnych (o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz programów aktywności lokalnej w formie lokalnych programów pomocy społecznej (o których mowa w art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z</p>
--	--

	<p>dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) są usługi aktywnej integracji.</p> <p>11. W odniesieniu do typów projektów, które dotyczą aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym stosowane są kryteria wyboru projektów dotyczące efektywności społecznej²⁵³ i zatrudnieniowej²⁵⁴. Spełnienie kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej jest warunkiem dostępu do środków EFS, z zastrzeżeniem podrozdziału 4.7 pkt 9 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020. Efektywność społeczna jest mierzona wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym, a efektywność zatrudnieniowa wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Efektywność społeczna jest mierzona wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym, a efektywność zatrudnieniowa wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym.</p> <p>12. Efektywność społeczna i efektywność zatrudnieniowa są mierzone:</p>
--	--

²⁵³ Kryterium efektywności społecznej odnosi się do odsetka uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie:

- a) dokonali postępu w procesie aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia, przy czym postęp powinien być rozumiany m.in. jako:
  - i) rozpoczęcie nauki;
  - ii) wzmocnienie motywacji do pracy po projekcie;
  - iii) zwiększenie pewności siebie i własnych umiejętności;
  - iv) poprawa umiejętności rozwiązywania pojawiających się problemów;
  - v) podjęcie wolontariatu;
  - vi) poprawa stanu zdrowia;
  - vii) ograniczenie nałogów;
  - viii) doświadczenie widocznej poprawy w funkcjonowaniu (w przypadku osób z niepełnosprawnościami);
- b) lub podjęli dalszą aktywizację w formie, która:
  - i) obrazuje postęp w procesie aktywizacji społecznej i zmniejsza dystans do zatrudnienia;
  - ii) nie jest tożsama z formą aktywizacji, którą uczestnik projektu otrzymywał przed projektem;
  - iii) nie jest tożsama z formą aktywizacji, którą uczestnik projektu otrzymywał w ramach projektu, chyba że nie jest ona finansowana ze środków EFS i że stanowi postęp w stosunku do sytuacji uczestnika projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie.

²⁵⁴ Kryterium efektywności zatrudnieniowej oznacza odsetek uczestników projektu, którzy podjęli zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie (Za zakończenie udziału w projekcie należy uznać zakończenie uczestnictwa w formie lub formach wsparcia realizowanych w ramach projektu zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. Zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia zatrudnienia wcześniej niż uprzednio było to planowane można uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej). Pomiar efektywności zatrudnieniowej odbywa się zgodnie ze sposobem określonym dla efektywności zatrudnieniowej wskazanym w Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, z zastrzeżeniem, że pomiar efektywności zatrudnieniowej nie dotyczy osób biernych zawodowo lub bezrobotnych, które w ramach projektu realizowanego w ramach PI 9i lub po jego zakończeniu podjęły dalszą aktywizację w ramach PI 9v lub w ramach CT 8.

Wyłączenie z obowiązku stosowania kryterium efektywności zatrudnieniowej stosuje się do osób:

- a) wspieranych w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- b) będących w pieczy zastępczej i opuszczających tę pieczę, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- c) nieletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- d) przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- e) osób do 18. roku życia lub do zakończenia realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

	<ul style="list-style-type: none"> a) wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, rozumianego zgodnie z definicją wskazaną w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020; b) wśród uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie; za zakończenie udziału w projekcie należy uznać zakończenie uczestnictwa w formie lub formach wsparcia realizowanych w ramach projektu zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. Zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia zatrudnienia wcześniej niż uprzednio było to planowane można uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej; c) w stosunku do łącznej liczby uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie, w rozumieniu lit. b, i skorzystali w projekcie z usług aktywnej integracji, z uwzględnieniem wyżej wskazanego pkt 11 oraz wyłączeń dotyczących efektywności zatrudnieniowej określonych w podrozdziale 4.7 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. <p>13. Kryteria efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej są weryfikowane w terminie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie.</p> <p>14. Usługi aktywnej integracji mogą mieć charakter wsparcia indywidualnego (adresowanego do osoby), rodzinnego (adresowanego do rodziny) oraz środowiskowego (adresowanego do określonego środowiska)²⁵⁵.</p> <p>15. Wsparcie w postaci usług aktywnej integracji jest adresowane do:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, b) środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do społeczności lokalnych na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją <p>- biorąc pod uwagę elementy, o których mowa w podrozdziale 4.1 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, dotyczące realizacji i profilowania interwencji (ukierunkowanie wsparcia EFS), oraz postanowienia podrozdziału 4.3 ww. Wytycznych dotyczące preferowania grup docelowych.</p> <p>16. Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym dla osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji. Praca socjalna jest traktowana jako instrument aktywnej integracji o charakterze społecznym. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są wybierane do dofinansowania.</p>
--	--

²⁵⁵ Projekty nie mogą być skoncentrowane na wsparciu dzieci (osoby poniżej 18. roku życia), z wyłączeniem projektów dedykowanych osobom, o których mowa w rozdziale 4.7 pkt 9 lit. a-d Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

	<p>17. Proces wsparcia osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odbywa się w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb.</p> <p>18. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny czy środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług.</p> <p>19. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami odbywa się poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> wykorzystanie usług aktywnej integracji; możliwa jest realizacja wsparcia w zakresie przygotowania do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia realizowanego przez środowiskowe domy samopomocy, usług asystenckich, a także innych usług aktywnej integracji w szczególności takich jak usługi trenera pracy lub inne usługi umożliwiające uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, pozwalających uzyskać i utrzymać zatrudnienie, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia; usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS; wykorzystanie usług aktywnej integracji w ramach WTZ²⁵⁶ i ZAZ²⁵⁷ zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Istnieje możliwość realizacji usług asystenckich, a także innych usług aktywnej integracji, w szczególności takich jak usługi trenera pracy lub inne usługi umożliwiające uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, pozwalających uzyskać i utrzymać zatrudnienie w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia. <p>20. Turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie są traktowane jako instrument aktywnej inte-</p>
--	---

²⁵⁶ Wsparcie w ramach WTZ odbywa się poprzez:

- wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ;
- wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji obowiązkowo ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; IZ RPO tworzy możliwość wsparcia uczestników WTZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia, umożliwia także realizację praktyk lub staży dla uczestników WTZ.

²⁵⁷ Wsparcie w ramach ZAZ odbywa się poprzez:

- zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ, z możliwością objęcia tych osób usługami aktywnej integracji; okres zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w ZAZ po zakończeniu realizacji projektu jest co najmniej równy okresowi zatrudnienia w ramach projektu; okres może być krótszy, wyłącznie w sytuacji, gdy osoba z niepełnosprawnością podejmie w tym okresie zatrudnienie poza ZAZ;
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie osób zatrudnionych w ZAZ do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ: na otwartym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; IZ RPO tworzy możliwość wsparcia dla osób zatrudnionych w ZAZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia.

	<p>gracji. Kwota przeznaczona na turnus rehabilitacyjny aktywizowanej osoby z niepełnosprawnością może stanowić wkład własny do projektu.</p> <p>21. Istnieje możliwość realizacji działań wspierających pracodawców w tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością, dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Działania wspierające tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami mogą być realizowane wyłącznie jako element kompleksowych projektów obejmujących również aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>22. Beneficjent jest zobowiązany:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) do współpracy z OWES w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej, b) do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS, z uczestnikami tego projektu podpisywana jest umowa na wzór kontraktu socjalnego, c) do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ. <p>23. W odniesieniu do projektów wskazanych w typie 1 lit. e oraz typie 1 lit. f dopuszczane jest wspieranie wychowanków w okresie do roku po opuszczeniu placówki, o której mowa w typie projektu.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>

(jeśli dotyczy)	
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<p>Typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2: 95%²⁵⁸</p> <p>Typ projektu nr 1 lit. c: 85%</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5% (typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2) – 15% (typ projektu nr 1 lit. c). <p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.</p> <p>Projekty objęte pomocą de minimis: 5%.</p>

²⁵⁸ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulacjami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulacjami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

	W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Tryb konkursowy: Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Tryb pozakonkursowy: Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne

OPIS DZIAŁANIA 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Usługi społeczne i zdrowotne</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 9iv:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych, dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. 2. Wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. <p>Celem Działania jest wzrost dostępności usług społecznych</p>

	i zdrowotnych. W ramach Działania przewiduje się wsparcie procesu deinstytucjonalizacji ²⁵⁹ oraz rozwoju zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Zakłada się realizację kompleksowych działań na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny oraz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Realizacja priorytetu przyczyni się do podniesienia jakości usług społecznych i zdrowotnych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, z niepełnosprawnościami i niesamodzielnym.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu. 2. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność

²⁵⁹ Deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, realizowany w oparciu o „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, mająca zapobiegać umieszczeniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

Usługi społeczne świadczone w lokalnej społeczności – usługi świadczone w interesie ogólnym, umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i lokalnej społeczności, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Do usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:

- i) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych; do usług opiekuńczych należą także usługi krótkookresowego całonocnego i krótkookresowego dziennego pobytu, których celem jest zapewnienie opieki dla osób niesamodzielnych, w tym w zastępstwie za opiekunów faktycznych;
- ii) usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- iii) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całonocnego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30;
- iv) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30;
- v) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami, umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;
- vi) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:
  - praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”;
  - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej;
  - pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających;
- vii) rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego do 8 dzieci, a także placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-interwencyjnego do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- viii) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ix) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu jest nie większa niż 12.

	na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie. 3. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zintegrowanych usług społecznych (socjalnych) o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i interwencyjnym. 2. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania. 3. Wsparcie dla tworzenia/ funkcjonowania ośrodków wsparcia, w tym m. in.: <ol style="list-style-type: none"> a) środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, b) dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych. 4. Usługi z zakresu mieszkalnictwa²⁶⁰ chronionego²⁶¹ oraz wspomaganego, w tym treningowego²⁶² i wspieranego²⁶³. 5. Tworzenie warunków do opieki domowej, m. in. funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego. 6. Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym²⁶⁴ w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych, oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne, b) rozwój i upowszechnienie profesjonalnego i zintegrowanego poradnictwa rodzinnego oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (m.in. wsparcie tworzenia/funkcjonowania międzygminnych punktów konsultacyjno – doradczych, zapewnianie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego), c) rozwój usług wspierających i interwencyjnych (w tym usług ośrod-

²⁶⁰ Wsparcie dla mieszkańców chronionych i mieszkańców wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 12. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych, możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (w zastępstwie za opiekunów faktycznych) lub stałego. Formą mieszkania wspomaganego nie jest mieszkanie socjalne.

²⁶¹ Mieszkanie chronione, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym oraz standard lokalu przeznaczonego na mieszkanie chronione zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. poz. 305).

²⁶² Usługa mieszkania treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji. Usługa mieszkania treningowego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności (określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

²⁶³ Usługa mieszkania wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom niesamodzielnym, w szczególności osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich. Usługa mieszkania wspieranego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności (określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

²⁶⁴ Zakres usług wsparcia rodziny określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

	<p>ków wsparcia i usług pomocy całodobowej),</p> <p>d) upowszechnianie działań asystentów rodziny, działań rodzin wspierających,</p> <p>e) rozwój placówek wsparcia dziennego²⁶⁵.</p> <p>7. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej²⁶⁶, w tym:</p> <p>a) wsparcie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej²⁶⁷,</p> <p>b) upowszechnianie działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,</p> <p>c) podnoszenie jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez planowaną restrukturyzację tych placówek w celu zmniejszenia liczby dzieci oraz podwyższania wieku dzieci umieszczonych w tych placówkach.</p> <p>8. Realizacja zintegrowanych usług o charakterze opiekuńczym i zdrowotnym, adresowanych w szczególności do osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób niesamodzielnych²⁶⁸.</p> <p>9. Wsparcie usług ochrony zdrowia psychicznego²⁶⁹, w tym:</p> <p>a) organizacja i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym usług świadczonych w miejscu zamieszkania,</p> <p>b) tworzenie punktów doradczych/ konsultacyjnych zapewniających wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin, w tym centra zdrowia psychicznego, zespoły leczenia środowiskowego oraz usług interwencji kryzysowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi na obszarach deficytowych.</p> <p>10. Realizacja programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych²⁷⁰.</p> <p>11. Realizacja działań na rzecz dzieci dotkniętych problemem nadwagi, otyłości, wad postawy oraz zaburzeniami rozwoju układu ruchu²⁷¹.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również szkolenia i przekwalifikowania osób świadczących usługi w ramach realizowanych projektów (np. opiekunów, wolontariuszy, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).</p>
--	--

²⁶⁵ Wsparcie w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz w placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) obligatoryjnie uwzględnia w odniesieniu do każdego uczestnika projektu zajęcia rozwijające co najmniej dwie z kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE).

Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia.

²⁶⁶ Zakres usług wsparcia pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

²⁶⁷ W ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego realizowane jest kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach.

²⁶⁸ Działania realizowane wyłącznie, jako wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej (tj. przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, realizowany zgodnie z *Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności* i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, z drugiej - stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej).

²⁶⁹ J.w.

²⁷⁰ Realizacja programów odbywa się w formule **regionalnych programów zdrowotnych (RPZ)**, tj. programów polityki zdrowotnej realizowanych w ramach RPO WL 2014-2020. **Program polityki zdrowotnej** - program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku ww. programów finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

²⁷¹ J.w.

11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Podmioty świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej, w tym ośrodki wsparcia (w tym specjalistyczne ośrodki wsparcia), instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, jednostki specjalistycznego poradnictwa. – Centra Aktywności Lokalnej. – Organizacje pozarządowe. – Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą²⁷² lub ich podmioty tworzące. – Podmioty ekonomii społecznej²⁷³.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), osoby niesamodzielne²⁷⁴, o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>²⁷⁵. 2. Otoczenie osób wykluczonych społecznie, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. 3. Rodziny, w tym rodziny dysfunkcyjne. 4. Dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym oraz dzieci w odniesieniu do działań w zakresie ochrony zdrowia. 5. Podmioty/osoby świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej

²⁷² W rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

²⁷³ Podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

²⁷⁴ Osoba niesamodzielna – osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. W zakresie wsparcia w obszarze zdrowia do oceny stopnia niesamodzielnosci stosowana jest Skala Barthel, która pozwala na ocenę chorego pod względem jego zapotrzebowania na opiekę innych osób. Bierze się w niej pod uwagę między innymi czynności życia codziennego takie jak: spożywanie posiłków, poruszanie się, wchodzenie i schodzenie po schodach, siadanie, ubieranie i rozbieranie się, utrzymanie higieny osobistej, korzystanie z toalety oraz kontrolowanie czynności fizjologicznych. Za osobę niesamodzielną uznaje się również dzieci, nad którymi opiekę sprawuje uczestnik projektu.

²⁷⁵ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;
- g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby, dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.);
- j) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

	z terenu woj. lubelskiego ²⁷⁶ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 49 727 472
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący²⁷⁷ ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Plan działań dotyczący ochrony zdrowia (Plan Działań) uzgodniony przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmio-	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament

²⁷⁶ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

²⁷⁷ Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

tu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Krajowe ramy strategiczne. Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. – Country Specific Recommendations (CSR) dla Polski. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji²⁷⁸. – Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. – Regionalnym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2012-2016. – Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

²⁷⁸ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>2. Demarkacja usług - usługi społeczne to usługi realizowane przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej usługi społeczne lub przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej jednocześnie usługi społeczne i zdrowotne. W przypadku realizacji w ramach jednego projektu usług społecznych i zdrowotnych, Beneficjent gwarantuje możliwość monitorowania usług społecznych i zdrowotnych oddzielnie albo ustala, że usługami przewodnimi w projekcie są usługi społeczne i zapewnia ich monitorowanie. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, istnieje możliwość finansowania usług zdrowotnych, o ile usługi te nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, tj. wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo wykazane zostało, że gwarantowana usługa zdrowotna²⁷⁹ nie może zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania projektu. Usługi zdrowotne widniejące w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe mogą być finansowane tylko pod warunkiem, że jednocześnie finansowane są usługi ponadstandardowe, a cały pakiet usług tworzy logiczną całość, niezbędną do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i stanowiącą wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej.</p> <p>3. Interwencja w ramach poszczególnych typów usług społecznych spełnia minimalne wymagania świadczenia tych usług, określone w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>4. Warunki realizacji usług opiekuńczych:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnych, b) wsparcie dla usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczo-nymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych, c) wsparcie dla zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych odbywa się poprzez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi w miejscu zamieszkania lub poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych²⁸⁰ w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej w formie: <ul style="list-style-type: none"> – stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego; – stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego.
--	---

²⁷⁹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **usługa zdrowotna** to każde świadczenie opieki zdrowotnej zgodnie z definicją wskazaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

²⁸⁰ Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 4 lit. b Limitów i ograniczeń w realizacji projektów.

	<p>Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych (nieformalnych)²⁸¹. Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z litery b.</p> <ul style="list-style-type: none"> d) nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca, e) istnieje możliwość wsparcia dla osób będących w opiece instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-pobytowych w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej, f) istnieje możliwość w stosunku do podmiotów prowadzących opiekę instytucjonalną sfinansowania działań pozwalających na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej, g) w usługach opiekuńczych istnieje możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej. <p>5. Warunki realizacji usług asystenckich:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami, b) wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Możliwe jest wsparcie w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej, c) wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt b), d) wsparcie świadczone w ramach usług asystenckich jest dostosowane do indywidualnych potrzeb osób wynikających z poszczególnych rodzajów niepełnosprawności oraz zakresu czynności wykonywanych przez asystenta w ramach usługi asystenckiej, e) usługi asystenckie mogą być świadczone przez asystentów osób
--	--

²⁸¹ Opiekun faktyczny (nieformalny) – osoba pełnoletnia opiekująca się osobą niesamodzielną, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członkiem rodziny.

	<p>niepełnosprawnych, którzy ukończyli kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach lub przez asystentów osobistych posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie,</p> <p>f) istnieje możliwość sfinansowania usługi asystenckiej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym (nieformalnym) funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.</p> <p>6. Warunki realizacji usług opiekuńczych i asystenckich:</p> <p>a) finansowanie ze środków EFS w ramach danego projektu miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich ze środków EFS stworzonych przez danego beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata.</p> <p>b) wsparcie w ramach projektu nie spowoduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz – zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie. <p>c) wsparcie jest adresowane w pierwszej kolejności do osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,</p> <p>d) istnieje możliwość skorzystania z usług asystenckich lub opiekuńczych także przez inne osoby niż wskazane w pkt 6 c). Kryteria rekrutacji uwzględniają w szczególności sytuację materialną osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów faktycznych (nieformalnych) rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu osobie niesamodzielnej lub jej opiekunom usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby niesamodzielnej oraz opiekunów faktycznych tej osoby. Kryteria rekrutacji tych osób do projektów zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu i zatwierdzone przez IZ RPO na etapie oceny projektu,</p> <p>e) dopuszcza się wprowadzenie częściowej lub całkowitej odpłatności za usługi asystenckie lub opiekuńcze, dla osób innych niż wskazane w pkt 6c). Zasady odpłatności zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu i zatwierdzone przez IZ RPO na etapie oceny projektu,</p> <p>f) dopuszcza finansowanie działań pozwalających osobom, o których mowa w pkt 4 lit. a oraz w pkt 5 lit. a, na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię, bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych: np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samo-</p>
--	---

	<p>dzielność osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu zwiększającego samodzielność osób, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia. Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-financingu.</p> <p>7. W przypadku usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach projektów EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu, - nie są tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób, - usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek wsparcia dziennego lub na wsparciu istniejących placówek. <p>8. Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub b) rozszerzenia oferty wsparcia. <p>9. Zakłada się wykorzystanie potencjału organizacyjno – technicznego szkół w ramach działań wspierających tworzenie i rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym np. świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne.</p> <p>10. Intensywność wsparcia będzie najwyższa na obszarach, na których występują ograniczenia w dostępie do usług społecznych użyteczności publicznej, w tym np. terenach wiejskich, obszarach rewitalizowanych.</p> <p>11. W ramach Działania zakłada się wdrażanie wybranych standardów świadczenia usług wypracowanych na poziomie krajowym.</p> <p>12. Beneficjent zapewnia, że wynagrodzenie za pracę/stawka za godzinę pracy osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w projekcie nie mogą być niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę/minimalnej stawki godzinowej ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Zapis nie dotyczy osób świadczących usługi nieodpłatnie.</p> <p>13. Wsparcie istniejących mieszkań chronionych lub mieszkań wspomaganych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług. W mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych w ramach wsparcia zapewnia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie; b) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.
--	--

	<p>14. W przypadku mieszkań chronionych, Beneficjent zapewnia, że jest stosowany standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych. W przypadku mieszkań wspomaganych Beneficjent zapewnia, że mieszkania te spełniają definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>15. Trwałość wsparcia – beneficjent po zakończeniu realizacji projektu jest zobowiązany do zachowania trwałości co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu, w szczególności w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu, miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu, utworzonych w projekcie miejsc w placówkach wsparcia dziennego, <p>Trwałość oznacza instytucjonalną gotowość podmiotów do świadczenia usług.</p> <p>16. Beneficjent projektu realizującego cel szczegółowy nr 1 jest zobowiązany:</p> <ol style="list-style-type: none"> do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS, z uczestnikami tego projektu podpisywana jest umowa na wzór kontraktu socjalnego, do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ. <p>17. Przedsięwzięcia w obszarze zdrowia realizowane w ramach Działania 11.2 są realizowane w formule regionalnych programów zdrowotnych (RPZ)²⁸² za wyjątkiem działań służących deinstytucjonalizacji opieki medycznej.</p> <p>18. Warunki realizacji działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej:</p> <ol style="list-style-type: none"> realizacja projektów służy rozwojowi zdeinstytucjonalizowanych form opieki medycznej zapobiegających umieszczaniu osób w zakładach sta-
--	---

²⁸² Regionalny program zdrowotny (RPZ) - program polityki zdrowotnej realizowany w ramach RPO WL 2014-2020, tj. program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku ww. programów finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

	<p>cjonarnych, w szczególności na oddziałach szpitalnych;</p> <p>b) realizacja projektów służy rozwojowi różnorodnych zintegrowanych usług, pozwalających pensjonariuszom opuścić zakłady stacjonarne i żyć w społeczeństwie z zapewnieniem odpowiedniego wsparcia, zapobieganiu objęciu kolejnych osób opieką instytucjonalną, a także podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji osób zaangażowanych w opiekę medyczną nad osobami niesamodzielnymi;</p> <p>c) przedsięwzięcia w zakresie deinstytucjonalizacji, które przewidują usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego przedsięwzięcia, ale obejmujące także usługi zdrowotne ponadstandardowe, stanowiące wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej, opracowane w logiczną całość oraz skierowane do zdefiniowanej grupy docelowej, mogą być uznane za wykraczające poza zakres świadczeń gwarantowanych i niezastępujące świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Takie przedsięwzięcie musi wносить wartość dodaną np. poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań systemowych zwiększających skuteczność usług zdrowotnych (pomimo faktu, iż analogiczne usługi zdrowotne są finansowane ze środków publicznych) i powinno gwarantować funkcjonowanie wypracowanych rezultatów (przynajmniej w zakresie rozwiązań funkcjonalnych, czyli np. koordynacji procesu badań i leczenia) po zakończeniu ich finansowania ze środków EFS;</p> <p>d) działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi mogą dotyczyć w szczególności²⁸³:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcia działalności lub tworzenia nowych dziennych domów opieki medycznej, zgodnie ze standardem wypracowanym w ramach POWER lub innych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi; – wdrożenia na poziomie lokalnym rozwiązań z zakresu koordynacji realizacji usług medycznych kierowanych do osób niesamodzielnych; – wsparcia działalności lub tworzenia nowych miejsc opieki medycznej w formach zdeinstytucjonalizowanych; – długoterminowej medycznej opieki domowej nad osobą niesamodzielną, w tym pielęgniarstwa długoterminowej; – zapewniania opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi w zastępstwie za opiekunów będących członkami rodzin, w tym opieki domowej lub miejsc opieki w dziennych formach; – wsparcia psychologicznego lub szkoleń dla opiekunów, w szczególności członków rodzin, w zakresie opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi; – przygotowania i tworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
--	--

²⁸³ Beneficjent realizuje wymienione działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej nad osobami niesamodzielnymi mając na uwadze w szczególności następujące cele:

- i) umożliwienie podjęcia lub kontynuowania zatrudnienia przez opiekuna osoby niesamodzielnej;
- ii) poprawę stanu zdrowia osób niesamodzielnych i ich opiekunów;
- iii) zmniejszenie liczby i czasu trwania nieuzasadnionych medycznie hospitalizacji osób starszych;
- iv) zwiększenie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej, z których korzystają osoby niesamodzielne, poprzez skrócenie czasu oczekiwania;
- v) kompleksowe wsparcie opiekunów osób niesamodzielnych, w tym edukacja i wsparcie psychologiczne;
- vi) wypracowanie trwałych rozwiązań zapewniających wysoką jakość usług medycznych, dostosowaną do indywidualnych potrzeb osób niesamodzielnych.

	<p>pielęgniacyjnego i wspomagającego, połączonego z doradztwem w doborze sprzętu, treningami z zakresu samoobsługi wypożyczonego sprzętu oraz przygotowanie warunków do opieki domowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> – teleopieki medycznej, wykorzystywanej na potrzeby doradztwa medycznego oraz bezpośredniej pomocy personelu medycznego na wezwanie w szczególnej sytuacji; – szkoleń oraz prowadzenia doradztwa w zakresie dostosowania podmiotów leczniczych do potrzeb osób niesamodzielnych; – wsparcia zespołów środowiskowych, w szczególności na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej lub psychiatrycznej. <p>e) w ramach projektów z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej mogą być realizowane/finansowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie personelu świadczącego usługi zdrowotne lub opiekuńcze; – usługi zdrowotne, rehabilitacyjne i pielęgnacyjne pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów projektu oraz nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, to jest jeżeli wykraczają one poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie realizacji wsparcia danego uczestnika w ramach projektu albo w przypadku, o którym mowa w rozdziale 7 pkt 2 Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy projekt przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego projektu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – działania informacyjno-edukacyjne prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny, osób z ich otoczenia, opiekunów, osób świadczących usługi z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi; – zapewnienie transportu osoby niesamodzielnej lub personelu sprawującego opiekę, związane bezpośrednio z usługami zdrowotnymi świadczonymi osobie niesamodzielnej w ramach projektu; – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>19. Warunki realizacji RPZ z zakresu wczesnego wykrywania wad rozwojowych (zarówno wad wrodzonych, jak i wad nabytych) i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami:</p> <p>a) działania objęte finansowaniem w ramach projektów nie zastępują świadczeń opieki zdrowotnej, których finansowanie jest zagwarantowane ze środków publicznych, z zastrzeżeniem rozdziału 5 pkt 9 Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020;</p> <p>b) w ramach projektów z zakresu wczesnego wykrywania wad rozwojo-</p>
--	--

	<p>wych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów RPZ oraz nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania RPZ lub danego projektu służącego realizacji RPZ albo w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby oraz jej opiekuna z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania usługi zdrowotnej i z powrotem; – w przypadku gdy opiekun osoby biorącej udział w projekcie, poza uczestnikiem projektu, ma dodatkowo pod opieką inną osobę niesamodzielną, w ramach projektu możliwe jest zapewnienie opieki nad tą osobą niesamodzielną w czasie korzystania ze wsparcia przez uczestnika projektu; – działania informacyjno-edukacyjne dotyczące tematyki RPZ skierowane w szczególności do dzieci oraz osób z ich otoczenia, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny; – działania informacyjno-szkoleniowe związane z wdrażaniem RPZ skierowane w szczególności do pielęgniarek i higienistek szkolnych, pedagogów, psychologów prowadzone osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>20. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>21. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
--	--

	<p>W przypadku, gdy środki trwałe zakupione w ramach projektu lub wydatki objęte cross-finansowaniem będą wykorzystywane częściowo lub w całości do działalności komercyjnej (w okresie realizacji projektu i/lub po jego zakończeniu), wówczas tego typu wsparcie powinno zostać zweryfikowane pod kątem wystąpienia pomocy publicznej.</p> <p>Wykorzystanie środków trwałych lub infrastruktury zakupionej w ramach projektu do działalności komercyjnej w okresie realizacji projektu nakłada na podmiot udzielający pomocy obowiązek objęcia powyższych wydatków pomocą publiczną / pomocą de minimis proporcjonalnie do czasu, w jakim zakupiony sprzęt lub infrastruktura będą wykorzystywane do celów komercyjnych w okresie realizacji projektu. Z kolei, w przypadku gdy beneficjent planuje wykorzystanie środków trwałych lub infrastruktury zakupionej w ramach projektu do działalności komercyjnej po zakończeniu realizacji projektu (w całości lub częściowo) wówczas wydatek ten powinien zostać objęty w całości regułami pomocy publicznej / pomocy de minimis.</p> <p>Wykonywanie usług w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych wyklucza co do zasady możliwość udzielania odpłatnych świadczeń na rzecz obywateli innych Państw Członkowskich. W tym przypadku nie dochodzi zatem do naruszenia lub też groźby naruszenia konkurencji w wymiarze unijnym, a tym samym wyłączona zostaje jedna z czterech przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku, gdy środki trwałe lub infrastruktura zakupione w ramach projektu będą wykorzystywane po jego zakończeniu wyłącznie w celu świadczenia usług finansowanych z NFZ można zatem przyjąć, że powyższe wsparcie będzie wyłączone spod reguł pomocy publicznej / pomocy de minimis. Analogiczne podejście można zastosować również w odniesieniu do innych źródeł finansujących świadczenia zdrowotne w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia, w tym krajowych i samorządowych programów zdrowotnych.</p> <p>22. Na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie, zlecenie zadań odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dokonywanie zamówień z wykorzystaniem klauzul społecznych zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.), dokonywanie zamówień u PES w przypadku zakupów nieobjętych ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych i zasadą konkurencyjności, o której mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

	<ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub	95% ²⁸⁴ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

²⁸⁴ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.3 Ekonomia społeczna

OPIS DZIAŁANIA 11.3 <i>Ekonomia społeczna</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Ekonomia społeczna</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9v: Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w regionie.

	<p>Celem Działania jest rozwój i upowszechnienie ekonomii społecznej w regionie, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze. Realizowane będą przedsięwzięcia na rzecz budowania systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstw i współpracy w celu upowszechniania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej, w tym powstawania przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenia nowych miejsc pracy w tym sektorze, zwłaszcza w przedsiębiorstwach społecznych. Powyższe przyczyni się do wzmocnienia roli ekonomii społecznej, która zgodnie z założeniami <i>Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej</i>, powinna stanowić ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego w regionie.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 2. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych. 3. Liczba działających regionalnych sieci współpracy OWES po zakończeniu realizacji projektu.²⁸⁵ 4. Liczba działających regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.²⁸⁶ 5. Liczba działających regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym po zakończeniu realizacji projektu.²⁸⁷ 6. Liczba podmiotów, w tym podmiotów ekonomii społecznej, które kontynuują współpracę na poziomie regionalnym po zakończeniu realizacji projektu.²⁸⁸ 7. Liczba podmiotów, w tym podmiotów ekonomii społecznej, które kontynuują przedsięwzięcia służące zwiększeniu widoczności podmiotów ekonomii społecznej na poziomie regionalnym po zakończeniu realizacji projektu.²⁸⁹ 8. Liczba wdrożonych lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.²⁹⁰ 9. Liczba funkcjonujących regionalnych komitetów do spraw ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.²⁹¹ 10. Liczba wdrożonych regionalnych wieloletnich planów rozwoju ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.²⁹²
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 2. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem. 3. Liczba podmiotów, w tym podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem.²⁹³ 4. Liczba utworzonych regionalnych komitetów do spraw ekonomii spo-

²⁸⁵ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Koordinacja obszaru ekonomii społecznej w regionie*

²⁸⁶ J.w.

²⁸⁷ J.w.

²⁸⁸ J.w.

²⁸⁹ J.w.

²⁹⁰ J.w.

²⁹¹ J.w.

²⁹² J.w.

²⁹³ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Koordinacja obszaru ekonomii społecznej w regionie*

	<p>tecznej.²⁹⁴</p> <p>5. Liczba zaktualizowanych regionalnych wieloletnich planów rozwoju ekonomii społecznej.²⁹⁵</p>
10. Typy projektów	<p>1. Kompleksowe wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej²⁹⁶, w szczególności przedsiębiorstw społecznych²⁹⁷, w tym:</p> <p>a) wsparcie na założenie spółdzielni socjalnej (obejmujące m.in.</p>

²⁹⁴ J.w.

²⁹⁵ J.w.

²⁹⁶ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 **podmiot ekonomii społecznej** to:

- a) przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.);
- b) podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:
  - CIS i KIS;
  - ZAZ i WZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- c) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817);
- d) podmiot sfery gospodarczej utworzony w związku z realizacją celu społecznego bądź dla którego leżący we wspólnym interesie cel społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Grupę tę można podzielić na następujące podgrupy:
  - organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność gospodarczą, z której zyski wspierają realizację celów statutowych;
  - spółdzielnie, których celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnie pracy, inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2013 r. poz. 1443, z późn. zm.);
  - spółki non-profit, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, o ile udział sektora publicznego w spółce wynosi nie więcej niż 50%.

²⁹⁷ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 **przedsiębiorstwo społeczne** to podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- a) jest podmiotem wyodrębnionym pod względem organizacyjnym i rachunkowym, prowadzącym działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym lub działalność oświatową (działalność oświatowa rozumiana jest zgodnie z art. 83a, ust 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty tj. jako prowadzenie szkoły lub placówki, zespołu, o którym mowa w art. 90a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, oraz innej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 14a ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty o systemie oświaty) lub działalność kulturalną (działalność kulturalna rozumiana jest zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej), której celem jest:
  - integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób:
    - (1) zatrudnienie co najmniej 50%:
      - osób bezrobotnych (w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020) lub
      - osób z niepełnosprawnościami lub
      - osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym lub
      - osób, o których mowa w art. 4 ust 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych lub
    - (2) zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
  - lub realizacja usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. 2016 r. poz. 157) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, przy jednoczesnej realizacji integracji społecznej i zawodowej osób, o których mowa w pkt i wyrażonej zatrudnieniem tych osób na poziomie co najmniej 30%;
- b) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną (w przypadku przedsiębiorstw o charakterze zatrudnieniowym) lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;
- c) jest zarządzany na zasadach demokratycznych demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania przedsiębiorstwami społecznymi lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;
- d) wynagrodzenia kadry zarządzającej są ograniczone limitami tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilno-prawną co najmniej trzy osoby, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w pkt a.

	<p>wsparcie doradczo – szkoleniowe, przyznanie dotacji, wsparcie pomostowe, mentoring w zakresie prowadzenia działalności),</p> <p>b) bezwrotne wsparcie finansowe na tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym podmiotów prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego (np. spółdzielni socjalnych)²⁹⁸.</p> <p>2. Wsparcie tworzenia miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej, w szczególności w przedsiębiorstwach społecznych, w tym:</p> <p>a) subsydiowane zatrudnienie,</p> <p>b) refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem),</p> <p>c) zatrudnienie przejściowe dla osób opuszczających podmioty re-integracyjne czy placówki opiekuńczo – wychowawcze,</p> <p>d) dotacja na przystąpienie oraz zatrudnienie w spółdzielni socjalnej.</p> <p>3. Usługi wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych świadczone przez akredytowane Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES), w tym:</p> <p>a) usługi animacji lokalnej²⁹⁹,</p> <p>b) usługi rozwoju ekonomii społecznej³⁰⁰, obejmujące m.in. wsparcie przygotowawcze (w tym usługi doradcze i szkoleniowe), narzędzia inkubacji i preinkubacji,</p> <p>c) usługi wsparcia rozwoju i funkcjonowania istniejących przedsiębiorstw społecznych, w tym głównie poprzez zwiększanie kompetencji menadżerskich i zarządczych, zawodowych i społecznych, np. w formie doradztwa prawnego, finansowego i biznesowego, m.in. z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem, planowania strategicznego, marketingu.</p> <p>4. Działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza przedsiębiorstw społecznych.</p> <p>5. Koordynacja obszaru ekonomii społecznej w regionie³⁰¹.</p>
--	---

²⁹⁸ Możliwe będzie również wsparcie tworzenia podmiotów o charakterze reintegracyjnym, tj. Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej, a także Warsztatów Terapii Zajęciowej w porozumieniu z samorządem powiatu oraz Zakładów Aktywności Zawodowej w porozumieniu z samorządem województwa, o ile konieczność taka będzie wynikała z pogłębionej diagnozy potrzeb przeprowadzonej przez beneficjenta na poziomie lokalnym.

²⁹⁹ Wsparcie animacji lokalnej w celu tworzenia podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju, budowy partnerstw publiczno – społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej.

³⁰⁰ Tj. inicjowanie tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych.

³⁰¹ W ramach działań koordynacyjnych dotyczących ekonomii społecznej mogą być realizowane jedynie następujące działania:

- a) tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie, w tym w szczególności poprzez organizowanie regionalnych spotkań sieciujących dla OWES, umożliwiających wymianę informacji pomiędzy ośrodkami na temat podejmowanych działań, postępów i problemów w realizacji wsparcia, stosowanych rozwiązaniach i metodach pracy itp., a także agregowanie informacji na temat działalności OWES i wyników ich pracy na poziomie całego regionu oraz uspołnianie i synchronizowanie tych działań w regionie. Wspieranie działań OWES nakierowanych na jednostki samorządu terytorialnego;
- b) tworzenie regionalnych sieci PES (klastry, franczyzy) oraz włączanie PES w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (sieci, klastry);
- c) tworzenie regionalnych sieci kooperacji PES o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiągnięciu standardów usług;
- d) inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, PES, w tym o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z innymi podmiotami takimi jak szkoły, uczelnie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa m.in. w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w PES, czy też w typowych przedsiębiorstwach;

11. Typ beneficjenta	<p>Typy projektów nr 1-3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)³⁰². 2. Organizacje pozarządowe. 3. Podmioty ekonomii społecznej (zgodnie z definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej), w tym podmioty o charakterze reintegracyjnym (Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej). 4. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. <p>Typ projektu nr 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES). <p>Typ projektu nr 5:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podmioty ekonomii społecznej (zgodnie z definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej), w tym w szczególności przedsiębiorstwa społeczne i podmioty o charakterze reintegracyjnym (Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej). 2. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą, deklarujące chęć przekształcenia się w przedsiębiorstwo społeczne. 3. Osoby fizyczne/prawne zamierzające założyć przedsiębiorstwo społeczne. 4. Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>³⁰³.

- e) budowanie powiązań pomiędzy nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji) w celu nawiązania stałej współpracy;
- f) organizacja przedsięwzięć służących zwiększaniu widoczności PES jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez PES na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, sprzedaż produktów i usług PES za pomocą jednego regionalnego portalu);
- g) współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi, w szczególności PES, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej lub lokalnych planów udziału PES w rozwoju usług społecznych (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), stosowania klauzul społecznych lub społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, zlecania zadań PES;
- h) wspieranie realizacji przez PES usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie;
- i) zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, o którym mowa w KPRES, i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie;
- j) wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej;
- k) reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach których jest możliwy regionalny rozwój ekonomii społecznej;
- l) ewaluacja działań OWES.

³⁰² **Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES)** – podmiot lub partnerstwo posiadający akredytację, świadczący komplementarnie pakiet usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES).

Akredytacja jest przyznawana przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla podmiotów lub partnerstw świadczących łącznie wszystkie typy usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w KPRES w związku ze spełnieniem przez nie Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Systemu Akredytacji i Standardów Działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES).

³⁰³ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

	<p>5. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.</p> <p>6. Przedstawiciele administracji publicznej³⁰⁴.</p> <p>z terenu woj. lubelskiego³⁰⁵.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 18 647 801
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych,

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;
- g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby, dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.);
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby korzystające z PO PŻ.

³⁰⁴ W ramach typu projektu nr 3 lit. a oraz typu projektu nr 5.

³⁰⁵ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

	– Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy - typy projektów nr 1-4. Tryb pozakonkursowy - typ projektu nr 5 - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³⁰⁶. – Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. – Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020. <p>2. Docelowo dofinansowanie dla realizacji usług OWES zostanie skoncentrowane na akredytowanych OWES (po jednym OWES w każdym z subregionów województwa).</p> <p>3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdraża-</p>

³⁰⁶ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>nego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 5. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości podmiotów utworzonych ze środków EFS w ramach projektu (nowo utworzonych CIS i KIS, a także ZAZ lub WTZ) po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Zapis ten należy rozumieć w ten sposób, że okres trwałości utworzonych podmiotów reintegracyjnych nie jest tożsamy z okresem realizacji projektu przez Beneficjenta. Okres trwałości utworzonych CIS, KIS, ZAZ lub WTZ zostanie wskazany w zasadach udzielania wsparcia na tworzenie podmiotów reintegracyjnych, opracowanych przez Beneficjenta we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie. 6. Zakres wsparcia w projekcie dla osób, będących uczestnikami projektów w ramach Działania 11.1 oraz Działania 11.2 RPO WL 2014-2020, w komplementarny sposób uzupełnia działania dotychczas podejmowane na rzecz ww. uczestników w ramach RPO WL 2014-2020. 7. Operatorami dotacji i usług towarzyszących³⁰⁷ przyznaniu dotacji są OWES³⁰⁸. 8. Dotacje są udzielane wyłącznie na tworzenie nowych miejsc pracy dla: <ol style="list-style-type: none"> a) osób bezrobotnych, które są najbardziej oddalone od rynku pracy to jest takich, które oprócz bezrobocia doświadczają wykluczenia spo-
--	---

³⁰⁷ Przyznawanie dotacji jest powiązane z usługami towarzyszącymi przyznawaniu dotacji polegającymi na:

- a) podnoszeniu wiedzy i rozwijaniu umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstwa społecznego, w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego; wsparcie to jest dostosowane do potrzeb założycieli przedsiębiorstwa i samego przedsiębiorstwa społecznego; możliwe jest wykorzystanie różnorodnych form nabywania wiedzy i umiejętności na przykład takich jak szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne itp. – obowiązkowo dla każdego przedsiębiorstwa społecznego;
- b) dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym (adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w przedsiębiorstwie społecznym) – fakultatywnie dla poszczególnych przedsiębiorstw społecznych, w zależności od ich indywidualnych potrzeb;
- c) pomocy w uzyskaniu stabilności funkcjonowania i przygotowaniu do w pełni samodzielnego funkcjonowania. W tym celu IZ RPO zapewnia, że przedsiębiorstwom społecznym jest oferowane wsparcie pomostowe w formie finansowej lub w formie zindywidualizowanych usług, o których mowa w lit. a – obowiązkowo dla każdego przedsiębiorstwa społecznego. Zakres i intensywność wsparcia pomostowego oraz okres jego świadczenia, a także jego wysokość, w przypadku wsparcia finansowego, są dostosowane do indywidualnych potrzeb przedsiębiorstwa społecznego. Wsparcie pomostowe w formie finansowej:
  - i) jest świadczone przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy od dnia przyznania dotacji lub utworzenia stanowiska pracy, o ile termin utworzenia miejsca pracy jest późniejszy niż termin przyznania dotacji, może być przedłużone nie dłużej jednak niż do 12 miesięcy, z zachowaniem zasad trwałości, o których mowa w pkt 13.
  - ii) jest przyznawane miesięcznie w wysokości niezbędnej do sfinansowania podstawowych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego, jednak nie większej niż zwielokrotniona o liczbę utworzonych miejsc pracy kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
  - iii) przysługuje wyłącznie na miejsce pracy utworzone w oparciu o stosunek pracy powstały na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę. Wsparcie pomostowe w formie zindywidualizowanych usług jest ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych przedsiębiorstwa.

Usługi towarzyszące mogą być świadczone także niezależnie od przyznania dotacji na stworzenie miejsca pracy, z zastrzeżeniem że wsparcie pomostowe w formie finansowej, o którym mowa w lit. c, musi być powiązane ze stworzeniem miejsca pracy.

³⁰⁸ Do czasu wprowadzenia zmian w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wynikających z KPRES.

	<p>tecznego na podstawie innych przesłanek wykluczających, wskazanych w definicji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym lub</p> <p>b) osób, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych, które doświadczają wykluczenia społecznego na podstawie co najmniej jednej przesłanki wykluczającej, wskazanych w definicji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>9. Nie jest możliwe przyznanie dotacji na stworzenie miejsca pracy dla osób, które wykonują pracę na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub prowadzą działalność gospodarczą w momencie złożenia wniosku o przyznanie dotacji z wyjątkiem:</p> <p>a) osób ubogich pracujących lub</p> <p>b) osób z niepełnosprawnością zatrudnionych w ZAZ, lub</p> <p>c) osób, o których mowa w pkt 8 lit. b.</p> <p>10. Tworzenie nowych miejsc pracy, o których mowa w pkt 8 i 9, jest możliwe:</p> <p>a) poprzez tworzenie nowych przedsiębiorstw społecznych,</p> <p>b) w istniejących przedsiębiorstwach społecznych³⁰⁹,</p> <p>c) w podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwa społeczne³¹⁰.</p> <p>11. Preferowaną formą zatrudnienia w ramach miejsc pracy utworzonych z dotacji dla osób, o których mowa w pkt 8, i z uwzględnieniem pkt 9, jest umowa o pracę lub spółdzielcza umowa o pracę.</p> <p>12. W przypadku wsparcia dotacyjnego jedno przedsiębiorstwo społeczne może uzyskać:</p> <p>a) maksymalnie trzydziestokrotność przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przy tworzeniu przedsiębiorstwa społecznego lub przekształceniu PES w przedsiębiorstwo społeczne, w związku z utworzeniem miejsc pracy dla osób, o których mowa w pkt 3, lub</p> <p>b) maksymalnie trzydziestokrotność przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy na stworzenie miejsc pracy dla osób, o których mowa w pkt 8, w istniejących przedsiębiorstwach społecznych w okresie trwałości, o którym mowa w pkt 14, zaś po upływie tego okresu przedsiębiorstwo społeczne może ponownie uzyskać dotacje na utworzenie miejsc pracy,</p>
--	---

³⁰⁹ W przypadku tworzenia miejsca pracy w istniejących przedsiębiorstwach społecznych wraz z wnioskiem o przyznanie dotacji jest przekazywane pisemne oświadczenie osoby, która zostanie zatrudniona na nowo utworzonym stanowisku pracy lub odpowiednie zaświadczenie, potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w pkt 8 Limitów i ograniczeń w realizacji projektów, lub innych, bardziej szczegółowych, określonych przez IZ RPO.

³¹⁰ Za istniejące przedsiębiorstwo społeczne uznaje się:

1. w przypadku podmiotów utworzonych poza projektem OWES lub w projekcie OWES, ale bez uzyskiwania dotacji lub wsparcia pomostowego w formie finansowej – podmiot, który w momencie przystąpienia do projektu spełnia cechy przedsiębiorstwa społecznego lub
2. w przypadku podmiotów utworzonych w ramach projektu OWES przy wykorzystaniu dotacji lub wsparcia pomostowego w formie finansowej – podmiot, który spełnia cechy przedsiębiorstwa społecznego i zakończył korzystanie ze wsparcia pomostowego w formie finansowej.

	<p>- przy czym maksymalna kwota dotacji na stworzenie jednego miejsca pracy stanowi sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.</p> <p>13. Dotacja jest przyznawana na podstawie biznesplanu. OWES zapewniają konkurencyjny, transparentny i oparty na merytorycznych przesłankach sposób przyznawania dotacji. Dotacja jest przeznaczana na pokrycie wydatków niezbędnych do rozpoczęcia lub prowadzenia działalności w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przedsiębiorstwa społecznego w związku z utworzeniem miejsca pracy; b) podmiotu ekonomii społecznej w związku z przekształceniem podmiotu w przedsiębiorstwo społeczne i utworzeniem w tym przedsiębiorstwie miejsca pracy. <p>14. Beneficjent jest zobowiązany do zapewnienia 2 warunków trwałości łącznie³¹¹:</p> <ul style="list-style-type: none"> c) zapewnienia trwałości utworzonych miejsc pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia przyznania dotacji lub utworzenia stanowiska pracy, o ile termin utworzenia miejsca pracy jest późniejszy niż termin przyznania dotacji, a w przypadku przedłużenia wsparcia pomostowego w formie finansowej powyżej 6 miesięcy lub przyznania wyłącznie wsparcia pomostowego w formie finansowej (bez dotacji) – co najmniej 6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego w formie finansowej. W tym czasie zakończenie stosunku pracy z osobą zatrudnioną na nowo utworzonym stanowisku pracy może nastąpić wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika. d) zapewnienia trwałości przedsiębiorstwa społecznego tj. spełnienie łącznie wszystkich cech przedsiębiorstwa społecznego, o których mowa w rozdziale 3 pkt 26 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, przez okres, o którym mowa w lit. a. <p>15. Wymogi dotyczące OWES:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) OWES współpracuje z właściwymi terytorialnie PUP w zakresie przyznawania dotacji na tworzenie spółdzielni socjalnych i przystępowanie do spółdzielni socjalnych. b) Do dofinansowania są wybierane OWES posiadające akredytację ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla wszystkich typów usług wsparcia ekonomii społecznej³¹² w rozu-
--	---

³¹¹ Monitoring trwałości może odbywać się po zakończeniu realizacji projektu OWES. Trwałość podlega kontroli rezultatów zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu.

³¹² **Usługi wsparcia ekonomii społecznej** – pakiet, usług rozumianych zgodnie z KPRES, świadczonych komplementarnie, obejmujący: usługi animacji lokalnej (usługi animacyjne), rozwoju ekonomii społecznej (usługi inkubacyjne) usługi wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usługi biznesowe). Usługi wsparcia ekonomii społecznej są realizowane w ramach projektów wyłącznie przez OWES.

Usługi wsparcia ekonomii społecznej realizowane przez OWES są skoncentrowane na:

- a) tworzeniu miejsc pracy w:
  - i) PES innych niż przedsiębiorstwa społeczne (bez możliwości przyznawania im dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej),
  - ii) przedsiębiorstwach społecznych (z możliwością przyznawania im dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej, jeżeli spełnione są warunki przyznania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej, określone w niniejszym rozdziale);
- b) wykorzystaniu potencjału istniejących organizacji pozarządowych do ekonomizacji rozumianej jako:

	<p>mieniu KPRES. Umowa o dofinansowanie projektu nie może zostać zawarta z wnioskodawcą, który nie przedłoży IZ RPO dokumentu potwierdzającego otrzymanie akredytacji.</p> <p>c) IZ RPO ma prawo odstąpić od podpisania umowy o dofinansowanie projektu z podmiotem lub partnerstwem rekomendowanym do dofinansowania w przypadku, gdy termin uzyskania przez niego akredytacji w sposób znaczący wpłynie na realizację celów i rezultatów projektu oraz konieczności dokonania istotnych zmian w harmonogramie projektu i jego budżecie.</p> <p>d) W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu OWES utracił akredytację przed terminem, na jaki akredytacja została przyznana z przyczyn od niego niezależnych (tzn. niewynikających z niespełnienia przez OWES Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach AKSES), OWES ten może kontynuować udzielanie wsparcia w ramach projektu za zgodą IZ RPO, która podejmując decyzję bierze pod uwagę zapisy RPO i kryteria wyboru projektów oraz pod warunkiem, że OWES wystąpi z wnioskiem o przyznanie akredytacji niezwłocznie po jej utracie i ponownie ją uzyska. Wydatki poniesione przez beneficjenta od momentu utraty akredytacji przez OWES są kwalifikowalne pod warunkiem ponownego uzyskania akredytacji przez ten OWES. W przypadku nieuzyskania ponownej akredytacji za kwalifikowalne mogą być uznane wydatki uwzględnione w planie zamknięcia działań projektowych, o którym mowa w lit. e.</p> <p>e) W przypadku gdy OWES nie odzyska akredytacji, w sytuacji, o której mowa w lit. c (tzn. gdy utracił akredytację z przyczyn od niego niezależnych przed terminem, na jaki została ona przyznana), IZ RPO może wspólnie z beneficjentem przyjąć plan zamknięcia działań projektowych. Celem planu jest umożliwienie beneficjentowi dokończenia działań projektowych rozpoczętych przed utratą akredytacji, których przerwanie godzi w interes uczestników projektu. Od momentu negatywnej decyzji w sprawie przyznania ponownej akredytacji nie jest możliwe podejmowanie przez OWES nowych działań i obejmowanie wsparciem nowych uczestników. Wydatki uwzględnione w planie zamknięcia działań projektowych są kwalifikowalne. Umowa o dofinansowanie projektu jest rozwiązywana po zakończeniu realizacji planu zamknięcia działań projektowych. IZ RPO może również wymagać od OWES przekazania uczestników projektu do wsparcia w ramach innych projektów OWES mając na uwadze za-</p>
--	---

- i) w przypadku organizacji pozarządowych prowadzących nieodpłatną działalność pożytku publicznego:
- uruchomienie działalności odpłatnej pożytku publicznego lub gospodarczej lub przekształcenie organizacji w przedsiębiorstwo społeczne, ale bez tworzenia miejsc pracy (bez możliwości przyznawania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej) lub
  - przekształcenie organizacji w przedsiębiorstwo społeczne i utworzenie miejsc pracy (z możliwością przyznawania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej, jeżeli spełnione są warunki przyznawania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej, określone w niniejszym rozdziale) lub
- ii) w przypadku organizacji pozarządowych prowadzących odpłatną działalność pożytku publicznego:
- uruchomienie działalności gospodarczej lub przekształcenie organizacji w przedsiębiorstwo społeczne, ale bez tworzenia miejsc pracy (bez możliwości przyznawania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej) lub
  - przekształcenie organizacji w przedsiębiorstwo społeczne i utworzenie miejsc pracy (z możliwością przyznawania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej jeżeli spełnione są warunki przyznawania dotacji oraz wsparcia pomostowego w formie finansowej, określone w niniejszym rozdziale), lub
- c) tworzeniu przedsiębiorstw społecznych dla uczestników WTZ i CIS oraz osób zatrudnionych w ZAZ.

	<p>pewnienie ciągłości wsparcia dla uczestników.</p> <p>f) W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu OWES utracił akredytację przed terminem, na jaki akredytacja została przyznana, z przyczyn od niego zależnych (tzn. wynikających z niespełnienia przez OWES Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach AKSES), IZ RPO rozwiązuje umowę o dofinansowanie projektu.</p> <p>g) OWES jest zobowiązany do regularnego poddawania się procesowi akredytacji. Konsekwencją niepoddania się kolejnej akredytacji lub niezyskania przez OWES kolejnej akredytacji w okresie realizacji projektu jest rozwiązanie umowy o dofinansowanie projektu, z zastrzeżeniem lit. d oraz lit. e.</p> <p>h) OWES jest zobowiązany do osiągnięcia wszystkich wskaźników efektywnościowych stosowanych w ramach akredytacji ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego wymienionych <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>³¹³. Beneficjent jest zobowiązany do okresowego przedstawiania postępów w osiąganiu wymaganych wskaźników efektywnościowych.</p> <p>i) OWES jest zobowiązany do współpracy z pośrednikami finansowymi³¹⁴ oferującymi instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej. W ramach ww. współpracy OWES przekazuje do pośredników finansowych informacje o podmiotach ekonomii społecznej, u których zidentyfikowano potrzebę rozwojową, której zrealizowanie wymaga skorzystania z instrumentu finansowego oraz uzgadnia zakres doradztwa dla ww. podmiotów ekonomii społecznej niezbędny do skorzystania z instrumentu finansowego i jego spłaty.</p> <p>j) OWES współpracuje z beneficjentami projektów PI 9i i 9iv w celu wspierania tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym szczególnie osób wychodzących z WTZ, CIS, placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych i innych tego typu placówek.</p>
--	--

³¹³ Tj.:

a) dla usług animacji lokalnej (usług animacyjnych) i usług rozwoju ekonomii społecznej (usług inkubacyjnych):

- i) wskaźnik 1: liczba grup inicjatywnych, które w wyniku działalności OWES wypracowały założenia co do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej;
- ii) wskaźnik 2: liczba środowisk, które w wyniku działalności OWES przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej;
- iii) wskaźnik 3: liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES dla osób, wskazanych w definicji przedsiębiorstwa społecznego;
- iv) wskaźnik 4: liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą utworzonych w wyniku działalności OWES;

b) dla usług wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usług biznesowych):

- i) wskaźnik 5: liczba miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty utworzonych w wyniku działalności OWES we wspartych przedsiębiorstwach społecznych;
- ii) wskaźnik 6: procent wzrostu obrotów przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem.

³¹⁴ Pośrednik finansowy – podmiot wybrany przez podmiot zarządzający funduszem funduszy, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 i oferujący instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej.

	<p>k) OWES współpracują z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej (ROPS), z którym wspólnie ustalają plan i zasady współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw. Ww. podmioty określają podział zadań i obszarów kompetencji w szczególności w zakresie działań animacyjnych adresowanych do sektora publicznego, w szczególności jednostek samorządu terytorialnego, służących:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększeniu udziału podmiotów ekonomii społecznej w rynku (m.in. działania związane ze stosowaniem klauzul społecznych i społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych); – zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym (w szczególności działania zwiększające wykorzystanie mechanizmu zlecenia usług zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inne ustawy). <p>Podział ról wynika z regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej.</p> <p>l) OWES jest zobowiązany do przedstawiania kwartalnych informacji w zakresie liczby utworzonych miejsc pracy w konsekwencji wsparcia EFS w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9v z uwzględnieniem koszty utworzenia miejsca pracy.</p> <p>16. W dostępie do wsparcia w zakresie tworzenia miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw społecznych preferowane są osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z projektów w ramach PI 9i, a których ścieżka reintegracji wymaga dalszego wsparcia w ramach PI 9v.</p> <p>17. Preferowane jest tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorstw społecznych w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w Działaniu I.4 KPRES, tj. zrównoważony rozwój, solidarność pokoleń, polityka rodzinna, turystyka społeczna, budownictwo społeczne, lokalne produkty kulturowe oraz w kierunkach rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa i w regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej.</p> <p>18. OWES jest zobowiązany do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupio-</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bez-</p>

ných środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	pośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Typy projektów nr 1-4: 95% ³¹⁵ Typ projektu nr 5: 85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: – 5% (typy projektów nr 1-2), – 5% (typy projektów nr 3-4), – 15% (typ projektu nr 5).

³¹⁵ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.</p> <p>Projekty objęte pomocą de minimis: 5% (typy projektów 1-4).</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 11.4 <i>Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9i:</p> <p>Wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej.</p>

	Celem Działania jest zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionie. W ramach Działania będą realizowane przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej. Wdrożenie standardów oraz wykorzystanie nowych rozwiązań w zakresie aktywnej integracji przyczyni się do podniesienia jakości, skuteczności i efektywności działań instytucji pomocy i integracji na rzecz włączenia społecznego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy³¹⁶ na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) programy na rzecz społeczności marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w tym realizacja programów aktywności lokalnej³¹⁷, b) programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, c) programy wychodzenia z bezdomności, d) programy aktywizacji społecznej i zawodowej wychowanków, m.in. placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, podopiecznych jednostek o charakterze opiekuńczo - wychowawczym prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, e) programy usamodzielniania wychowanków opuszczających instytucjonalne oraz rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym działania profilaktyczne przeciwdziałające wykluczeniu mieszkaniowemu i bezdomności. 2. Kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji Zawodowej,

³¹⁶ Każdy projekt zakłada kompleksowe wsparcie grupy docelowej z wykorzystywaniem zróżnicowanych form i metod aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym stosowanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i/lub zdrowotnej, jak również realizację działań z zakresu aktywnych technik poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych spośród katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.).

Wszystkie działania dostosowane będą do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, w tym m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów (ścieżek) działania (wsparcia).

³¹⁷ Realizowane w oparciu o lokalne programy rewitalizacji.

	Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, w tym m.in. rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego oraz prac społecznie użytecznych ³¹⁸ .
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucje pomocy i integracji społecznej. 2. Instytucje rynku pracy. 3. Instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. 4. Podmioty reintegracyjne. 5. Organizacje pozarządowe, działające w obszarze rynku pracy/ pomocy i integracji społecznej. 6. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w tym jednostki pomocy społecznej. 7. PFRON. 8. Ochotnicze Hufce Pracy. 9. Centra aktywności lokalnej. 10. Podmioty ekonomii społecznej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby wykluczone (w tym dotknięte ubóstwem) lub osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego³¹⁹, w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) osoby pozostające bez zatrudnienia, b) osoby bezrobotne – wyłącznie osoby należące do trzeciej grupy osób sprofilowanych jako osoby oddalone od rynku pracy w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, c) osoby o niskich kwalifikacjach³²⁰, d) osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), e) dzieci i młodzież wykluczona lub zagrożona wykluczeniem społecznym, f) osoby bezdomne, g) otoczenie osób wykluczonych społecznie (w tym rodziny osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym), których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym³²¹, <p>o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie</i></p>

³¹⁸Realizacja kompleksowych programów reintegracji społeczno-zawodowej przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. CIS i KIS) odbywa się wyłącznie poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących ww. podmiotach.

³¹⁹Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

³²⁰Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: osoby o niskich kwalifikacjach* to osoby posiadające wykształcenie na poziomie *do ISCED 3 włącznie*.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

³²¹Zgodnie z definicją otoczenia osób wykluczonych społecznie zawartą w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*

	<i>realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020³²².</i>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Gmina Lublin (reprezentująca Stronę Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 1 000 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

³²²Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;
- g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby, dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.);
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby korzystające z PO PŻ.

ne (jeśli dotyczy)	
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.</p> <p>Ocena wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³²³. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie powinno być skoncentrowane na osobach najbardziej oddalonych od rynku pracy, doświadczających złożonych problemów powodujących ubóstwo i wykluczenie społeczne, które w pierwszej kolejności wymagają kompleksowego wsparcia z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, głównie na osobach pozostających bez zatrudnienia (w tym długotrwale), osobach młodych, osobach o niskich kwalifikacjach oraz osobach bez doświadczenia zawodowego.</p> <p>3. Wsparcie może być udzielane osobom bezrobotnym, dla których ustalono I lub II profil pomocy w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, spełniającym minimum jedną przesłankę pozwalającą zaklasyfikować je do grupy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w przypadku osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej bezrobocie nie może być jedynym powodem udzielania pomocy społecznej). Osobom bezrobotnym, dla których ustalono I lub II profil pomocy mogą być świadczone jedynie usługi aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyj-</p>

³²³W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>nym i zdrowotnym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Działania w ramach projektów będą adekwatne do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów działania (ścieżek reintegracji) sporządzonych dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonego ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji. Usługi aktywnej integracji mogą mieć charakter wsparcia indywidualnego (adresowanego do osoby), rodzinnego (adresowanego do rodziny) oraz środowiskowego (adresowanego do określonego środowiska). 5. Projekty, w tym w szczególności realizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, będą realizowane zgodnie ze standardami i modelami opracowanymi na poziomie krajowym. 6. Wsparcie zostanie zintensyfikowane w gminach znajdujących się w najbardziej niekorzystnym położeniu w kontekście realizacji celu tematycznego 9, w tym w gminach o dużym zagrożeniu ubóstwem. 7. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego³²⁴ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 8. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>. 9. Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową. 10. Specyficzne wymogi dla projektów realizowanych przez OPS i PCPR: <ol style="list-style-type: none"> a) w przypadku osób bezrobotnych wsparciem obejmowane są osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej lub bezrobotne, dla których ustalono III profil pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, b) ze środków EFS nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu, c) na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie zlecenie realizacji określonych zadań w ramach projektu odbywa się z wykorzystania
--	---

³²⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>niem mechanizmu zlecenia realizacji zadań publicznych zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,</p> <p>d) OPS i PCPR nie wdrażają samodzielnie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Wdrożenie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej, w szczególności przez PUP i inne instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; CIS i KIS; w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; przedsiębiorstwa społeczne; organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.</p> <p>Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym są realizowane przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – partnerów OPS lub PCPR w ramach projektów partnerskich; – podmioty wybrane w ramach zlecenia zadania publicznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub w oparciu o art. 15a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych; – podmioty danej jednostki samorządu terytorialnego wyspecjalizowane w zakresie reintegracji zawodowej, o ile zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu jako realizatorzy projektu, <p>e) obowiązkowym elementem kontraktów socjalnych, indywidualnych programów, projektów socjalnych (o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz programów aktywności lokalnej w formie lokalnych programów pomocy społecznej (o których mowa w art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) są usługi aktywnej integracji.</p> <p>11. W odniesieniu do typów projektów, które dotyczą aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym stosowane są kryteria wyboru projektów dotyczące efektywności społecznej³²⁵ i zatrudnieniowej³²⁶. Spełnienie kryterium efektywności</p>
--	--

³²⁵ Kryterium efektywności społecznej odnosi się do odsetka uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie:

- a) dokonali postępu w procesie aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia, przy czym postęp powinien być rozumiany m.in. jako:
  - ix) rozpoczęcie nauki;
  - x) wzmocnienie motywacji do pracy po projekcie;
  - xi) zwiększenie pewności siebie i własnych umiejętności;
  - xii) poprawa umiejętności rozwiązywania pojawiających się problemów;
  - xiii) podjęcie wolontariatu;
  - xiv) poprawa stanu zdrowia;
  - xv) ograniczenie nałogów;
  - xvi) doświadczenie widocznej poprawy w funkcjonowaniu (w przypadku osób z niepełnosprawnościami);
- b) lub podjęli dalszą aktywizację w formie, która:
  - iv) obrazuje postęp w procesie aktywizacji społecznej i zmniejsza dystans do zatrudnienia;
  - v) nie jest tożsama z formą aktywizacji, którą uczestnik projektu otrzymywał przed projektem;
  - vi) nie jest tożsama z formą aktywizacji, którą uczestnik projektu otrzymywał w ramach projektu, chyba że nie jest ona finansowana ze środków EFS i że stanowi postęp w stosunku do sytuacji uczestnika projektu w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie.

	<p>społecznej i efektywności zatrudnieniowej jest warunkiem dostępu do środków EFS, z zastrzeżeniem podrozdziału 4.7 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020. Efektywność społeczna jest mierzona wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym, a efektywność zatrudnieniowa wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Efektywność społeczna jest mierzona wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym, a efektywność zatrudnieniowa wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym.</p> <p>12. Efektywność społeczna i efektywność zatrudnieniowa są mierzone:</p> <ol style="list-style-type: none"> wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, rozumianego zgodnie z definicją wskazaną w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020; wśród uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie; za zakończenie udziału w projekcie należy uznać zakończenie uczestnictwa w formie lub formach wsparcia realizowanych w ramach projektu zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. Zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia zatrudnienia wcześniej niż uprzednio było to planowane można uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej; w stosunku do łącznej liczby uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie, w rozumieniu lit. b, i skorzystali w projekcie z usług aktywnej integracji, z uwzględnieniem wyżej wskazanego pkt 11 oraz wyłączeń dotyczących efektywności zatrudnieniowej określonych w podrozdziale 4.7 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubó-
--	--

³²⁶ Kryterium efektywności zatrudnieniowej oznacza odsetek uczestników projektu, którzy podjęli zatrudnienie po zakończeniu udziału w projekcie (Za zakończenie udziału w projekcie należy uznać zakończenie uczestnictwa w formie lub formach wsparcia realizowanych w ramach projektu zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. Zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia zatrudnienia wcześniej niż uprzednio było to planowane można uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej). Pomiar efektywności zatrudnieniowej odbywa się zgodnie ze sposobem określonym dla efektywności zatrudnieniowej wskazanym w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, z zastrzeżeniem, że pomiar efektywności zatrudnieniowej nie dotyczy osób biernych zawodowo lub bezrobotnych, które w ramach projektu realizowanego w ramach w PI 9i lub po jego zakończeniu podjęły dalszą aktywizację w ramach PI 9v lub w ramach CT 8.

Wyłączenie z obowiązku stosowania kryterium efektywności zatrudnieniowej stosuje się do osób:

- wspieranych w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- będących w pieczy zastępczej i opuszczających tę pieczę, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- nietletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nietletnich;
- przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- osób do 18. roku życia lub do zakończenia realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

	<p>stwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>13. Kryteria efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej są weryfikowane w terminie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie³²⁷.</p> <p>14. Usługi aktywnej integracji mogą mieć charakter wsparcia indywidualnego (adresowanego do osoby), rodzinnego (adresowanego do rodziny) oraz środowiskowego (adresowanego do określonego środowiska).</p> <p>15. Wsparcie w postaci usług aktywnej integracji jest adresowane do:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, b) środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do społeczności lokalnych na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją <p>- biorąc pod uwagę elementy, o których mowa w podrozdziale 4.1 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, dotyczące realizacji i profilowania interwencji (ukierunkowanie wsparcia EFS), oraz postanowienia podrozdziału 4.3 ww. Wytycznych dotyczące preferowania grup docelowych.</p> <p>16. Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym dla osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji. Praca socjalna jest traktowana jako instrument aktywnej integracji o charakterze społecznym. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są wybierane do dofinansowania.</p> <p>17. Proces wsparcia osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym odbywa się w oparciu o ścieżkę reintegracji, stworzoną indywidualnie dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb.</p> <p>18. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny czy środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług.</p> <p>19. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami odbywa się poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) wykorzystanie usług aktywnej integracji; możliwa jest realizacja wsparcia w zakresie przygotowania do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia realizowanego przez środowiskowe domy samopomocy, usług asystenckich, a także in-
--	--

³²⁷ Projekty nie mogą być skoncentrowane na wsparciu dzieci (osoby poniżej 18. roku życia), z wyłączeniem projektów dedykowanych osobom, o których mowa w rozdziale 4.7 pkt 9 lit. a-d Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

	<p>nych usług aktywnej integracji w szczególności takich jak usługi trenera pracy lub inne usługi umożliwiające uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, pozwalających uzyskać i utrzymać zatrudnienie, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia;</p> <p>b) usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS; wykorzystanie usług aktywnej integracji w ramach WTZ³²⁸ i ZAZ³²⁹ zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Istnieje możliwość realizacji usług asystenckich, a także innych usług aktywnej integracji, w szczególności takich jak usługi trenera pracy lub inne usługi umożliwiające uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, pozwalających uzyskać i utrzymać zatrudnienie w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia.</p> <p>20. Turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie są traktowane jako instrument aktywnej integracji. Kwota przeznaczona na turnus rehabilitacyjny aktywizowanej osoby z niepełnosprawnością może stanowić wkład własny do projektu.</p> <p>21. Istnieje możliwość realizacji działań wspierających pracodawców w tworzeniu miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością, dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Działania wspierające tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami mogą być realizowane wyłącznie jako element kompleksowych projektów obejmujących również aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>22. Beneficjent jest zobowiązany:</p> <p>a) do współpracy z OWES w zakresie tworzenia miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej,</p> <p>b) do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS, z uczestnikami tego projektu podpisywana jest</p>
--	--

³²⁸ Wsparcie w ramach WTZ odbywa się poprzez:

- wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ;
- wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji obowiązkowo ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; IZ RPO tworzy możliwość wsparcia uczestników WTZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia, umożliwia także realizację praktyk lub staży dla uczestników WTZ.

³²⁹ Wsparcie w ramach ZAZ odbywa się poprzez:

- zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ, z możliwością objęcia tych osób usługami aktywnej integracji; okres zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w ZAZ po zakończeniu realizacji projektu jest co najmniej równy okresowi zatrudnienia w ramach projektu; okres może być krótszy, wyłącznie w sytuacji, gdy osoba z niepełnosprawnością podejmie w tym okresie zatrudnienie poza ZAZ;
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie osób zatrudnionych w ZAZ do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ: na otwartym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; IZ RPO tworzy możliwość wsparcia dla osób zatrudnionych w ZAZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia.

	<p>umowa na wzór kontraktu socjalnego,</p> <p>c) do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ.</p> <p>23. W odniesieniu do projektów wskazanych w typie 1 lit. d oraz typie 1 lit. e dopuszczane jest wspieranie wychowanków w okresie do roku po opuszczeniu placówki, o której mowa w typie projektu.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinanso-</p>	<p>85%</p>

wania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ³³⁰ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: – 5% – projekty OPS/PCPR - 15% Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Tryb konkursowy: Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finanso-	Nie dotyczy

³³⁰ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

wych	
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 9iv:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych, dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. 2. Wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. <p>Celem Działania jest wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych. W ramach Działania przewiduje się wsparcie procesu deinstytucjonalizacji³³¹</p>

³³¹ Deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, realizowany w oparciu o „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, mająca zapobiegać umieszczeniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

Usługi społeczne świadczone w lokalnej społeczności – usługi świadczone w interesie ogólnym, umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny i lokalnej społeczności, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Do usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:

- i) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych; do usług opiekuńczych należą także usługi krótkookresowego

	<p>oraz rozwoju zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Zakłada się realizację kompleksowych działań na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny oraz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Realizacja priorytetu przyczyni się do podniesienia jakości usług społecznych i zdrowotnych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, z niepełnosprawnościami i niesamodzielnym.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu. 2. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie. 3. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zintegrowanych usług społecznych (socjalnych) o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i interwencyjnym. 2. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania. 3. Wsparcie dla tworzenia/ funkcjonowania ośrodków wsparcia, w tym m.

- całodobowego i krótkookresowego dziennego pobytu, których celem jest zapewnienie opieki dla osób niesamodzielnych, w tym w zastępstwie za opiekunów faktycznych;
- ii) usługi w rodzinnym domu pomocy, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
  - iii) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30;
  - iv) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30;
  - v) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami lub rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami, umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób i rodzin w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;
  - vi) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:
    - praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”;
    - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej;
    - pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających;
  - vii) rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego do 8 dzieci, a także placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-interwencyjnego do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
  - viii) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
  - ix) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu jest nie większa niż 12.

	<p>in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, b) dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych. <p>4. Usługi z zakresu mieszkalnictwa³³² chronionego³³³ oraz wspomaganego, w tym, treningowego³³⁴ i wspieranego³³⁵.</p> <p>5. Tworzenie warunków do opieki domowej, m. in. funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego.</p> <p>6. Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym³³⁶ w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych, oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne, b) rozwój i upowszechnienie profesjonalnego i zintegrowanego poradnictwa rodzinnego oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (m.in. wsparcie tworzenia/funkcjonowania międzygminnych punktów konsultacyjno – doradczych, zapewnianie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego), c) rozwój usług wspierających i interwencyjnych (w tym usług ośrodków wsparcia i usług pomocy całodobowej), d) upowszechnianie działań asystentów rodziny, działań rodzin wspierających, e) rozwój placówek wsparcia dziennego³³⁷. <p>7. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej³³⁸, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej³³⁹, b) upowszechnianie działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
--	--

³³² Wsparcie dla mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganym polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganym, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 12. W przypadku mieszkań wspomaganym w formie mieszkań wspieranych, możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (w zastępstwie za opiekunów faktycznych) lub stałego. Formą mieszkania wspomaganego nie jest mieszkanie socjalne.

³³³ Mieszkanie chronione, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym oraz standard lokalu przeznaczonego na mieszkanie chronione zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. poz. 305).

³³⁴ Usługa mieszkania treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji. Usługa mieszkania treningowego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności (określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

³³⁵ Usługa mieszkania wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom niesamodzielnym, w szczególności osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom niesamodzielnym i wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich. Usługa mieszkania wspieranego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności (określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

³³⁶ Zakres usług wsparcia rodziny określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

³³⁷ Wsparcie w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz w placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) obligatoryjnie uwzględnia w odniesieniu do każdego uczestnika projektu zajęcia rozwijające co najmniej dwie z kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE).

Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia.

³³⁸ Zakres usług wsparcia pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

³³⁹ W ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego realizowane jest kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach.

	<p>czej,</p> <p>c) podnoszenie jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez planowaną restrukturyzację tych placówek w celu zmniejszenia liczby dzieci oraz podwyższania wieku dzieci umieszczonych w tych placówkach.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również szkolenia i przekwalifikowania osób świadczących usługi w ramach realizowanych projektów (np. opiekunów, wolontariuszy, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Podmioty świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej, w tym ośrodki wsparcia (w tym specjalistyczne ośrodki wsparcia), instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, jednostki specjalistycznego poradnictwa. – Centra Aktywności Lokalnej. – Organizacje pozarządowe. – Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą³⁴⁰ lub ich podmioty tworzące. – Podmioty ekonomii społecznej³⁴¹.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>1. Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), osoby niesamodzielne³⁴², o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>³⁴³.</p>

³⁴⁰ W rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

³⁴¹ Podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

³⁴² Osoba niesamodzielna – osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. W zakresie wsparcia w obszarze zdrowia do oceny stopnia niesamodzielnosci stosowana jest Skala Barthel, która pozwala na ocenę chorego pod względem jego zapotrzebowania na opiekę innych osób. Bierze się w niej pod uwagę między innymi czynności życia codziennego takie jak: spożywanie posiłków, poruszanie się, wchodzenie i schodzenie po schodach, siadanie, ubieranie i rozbieranie się, utrzymanie higieny osobistej, korzystanie z toalety oraz kontrolowanie czynności fizjologicznych. Za osobę niesamodzielną uznaje się również dzieci, nad którymi opiekę sprawuje uczestnik projektu.

³⁴³ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby niepełnosprawne z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;
- g) rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby, dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z późn. zm.);
- j) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

	<p>2. Otoczenie osób wykluczonych społecznie, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>3. Rodziny, w tym rodziny dysfunkcyjne.</p> <p>4. Dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym oraz dzieci w odniesieniu do działań w zakresie ochrony zdrowia.</p> <p>5. Podmioty/osoby świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej.</p> <p>Powyższe osoby/podmioty są z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego³⁴⁴.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący³⁴⁵ ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Plan działań dotyczący ochrony zdrowia (Plan Działań) uzgodniony przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

³⁴⁴Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

³⁴⁵ Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

ne (jeśli dotyczy)	
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Krajowe ramy strategiczne. Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. – Country Specific Recommendations (CSR) dla Polski. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³⁴⁶. – Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

³⁴⁶ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<ul style="list-style-type: none"> – Regionalnym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2012-2016. – Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Demarkacja usług - usługi społeczne to usługi realizowane przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej usługi społeczne lub przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej jednocześnie usługi społeczne i zdrowotne. W przypadku realizacji w ramach jednego projektu usług społecznych i zdrowotnych, Beneficjent gwarantuje możliwość monitorowania usług społecznych i zdrowotnych oddzielnie albo ustala, że usługami przewodnimi w projekcie są usługi społeczne i zapewnia ich monitorowanie. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, istnieje możliwość finansowania usług zdrowotnych, o ile usługi te nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, tj. wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo wykazane zostało, że gwarantowana usługa zdrowotna³⁴⁷ nie może zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania projektu. Usługi zdrowotne widniejące w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe mogą być finansowane tylko pod warunkiem, że jednocześnie finansowane są usługi ponadstandardowe, a cały pakiet usług tworzy logiczną całość, niezbędną do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i stanowiącą wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej.</p> <p>3. Interwencja w ramach poszczególnych typów usług społecznych spełnia minimalne wymagania świadczenia tych usług, określone w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>4. Warunki realizacji usług opiekuńczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi opiekuńcze są świadczone dla osób niesamodzielnych, b) wsparcie dla usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych, c) wsparcie dla zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych odbywa się poprzez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi w miejscu zamieszkania lub poprzez tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych³⁴⁸ w społeczności lokalnej w formie:
--	---

³⁴⁷ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **usługa zdrowotna** to każde świadczenie opieki zdrowotnej zgodnie z definicją wskazaną w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

³⁴⁸ Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 4 lit. b Limitów i ograniczeń w realizacji projektów.

	<ul style="list-style-type: none"> – stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego; – stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego. <p>Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych (nieformalnych)³⁴⁹. Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z litery b.</p> <ul style="list-style-type: none"> d) nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca, e) istnieje możliwość wsparcia dla osób będących w opiece instytucjonalnej w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej, f) istnieje możliwość w stosunku do podmiotów prowadzących opiekę instytucjonalną sfinansowania działań pozwalających na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej, g) w usługach opiekuńczych istnieje możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej. <p>5. Warunki realizacji usług asystenckich:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami, b) wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Możliwe jest wsparcie w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej, c) wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 5 b), d) wsparcie świadczone w ramach usług asystenckich jest dostosowane do indywidualnych potrzeb osób wynikających z poszczególnych rodzajów niepełnosprawności oraz zakresu czynności wykonywanych przez asystenta w ramach usługi asystenckiej, e) usługi asystenckie mogą być świadczone przez asystentów osób niepełnosprawnych, którzy ukończyli kształcenie w zawodzie asystenta osoby niepełnosprawnej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształ-
--	---

³⁴⁹ Opiekun faktyczny (nieformalny) – osoba pełnoletnia opiekująca się osobą niesamodzielną, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą niesamodzielną, najczęściej członek rodziny.

	<p>cenia w zawodach lub przez asystentów osobistych posiadających doświadczenie w realizacji usług asystenckich lub odpowiednie przeszkolenie,</p> <p>f) istnieje możliwość sfinansowania usługi asystenckiej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym (nieformalnym) funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego.</p> <p>6. Warunki realizacji usług opiekuńczych i asystenckich:</p> <p>a) finansowanie ze środków EFS w ramach danego projektu miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich ze środków EFS stworzonych przez danego beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata.</p> <p>b) wsparcie w ramach projektu nie spowoduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz – zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie. <p>c) wsparcie jest adresowane w pierwszej kolejności do osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,</p> <p>d) istnieje możliwość skorzystania z usług asystenckich lub opiekuńczych także przez inne osoby niż wskazane w pkt 5 c). Kryteria rekrutacji uwzględniają w szczególności sytuację materialną osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów faktycznych (nieformalnych), rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu osobie niesamodzielnej lub jej opiekunom usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby niesamodzielnej oraz opiekunów faktycznych (nieformalnych) tej osoby. Kryteria rekrutacji tych osób do projektów zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu i zatwierdzone przez IZ RPO na etapie oceny projektu,</p> <p>e) dopuszcza się wprowadzenie częściowej lub całkowitej odpłatności za usługi asystenckie lub opiekuńcze, dla osób innych niż wskazane w pkt 5c). Zasady odpłatności zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu i zatwierdzone przez IZ RPO na etapie oceny projektu,</p> <p>f) dopuszcza finansowanie działań pozwalających osobom, o których mowa w pkt 3 lit. a oraz w pkt 4 lit. a, na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię, bezpieczeństwo osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad osobami niesamodzielnymi), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu zwiększającego samodzielność osób, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia. Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mo-</p>
--	--

	<p>gą być finansowane z EFS lub w ramach cross-financingu.</p> <p>7. W przypadku usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach projektów EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu, - nie są tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób, - usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek wsparcia dziennego lub na wsparciu istniejących placówek. Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem:<ul style="list-style-type: none"> a) zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub b) rozszerzenia oferty wsparcia. <p>8. Zakłada się wykorzystanie potencjału organizacyjno – technicznego szkół w ramach działań wspierających tworzenie i rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym np. świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne.</p> <p>9. Intensywność wsparcia będzie najwyższa na obszarach, na których występują ograniczenia w dostępie do usług społecznych użyteczności publicznej, w tym np. terenach wiejskich, obszarach rewitalizowanych.</p> <p>10. W ramach Działania zakłada się wdrażanie wybranych standardów świadczenia usług wypracowanych na poziomie krajowym.</p> <p>11. Beneficjent zapewnia, że wynagrodzenie za pracę/stawka za godzinę pracy osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w projekcie nie mogą być niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę/minimalnej stawki godzinowej ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Zapis nie dotyczy osób świadczących usługi nieodpłatnie.</p> <p>12. Wsparcie istniejących mieszkań chronionych lub mieszkań wspomaganym jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług. W mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganym w ramach wsparcia zapewnia się:<ul style="list-style-type: none"> a) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie; b) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną. </p> <p>13. W przypadku mieszkań chronionych, Beneficjent zapewnia, że jest stosowany standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych. W przypadku mieszkań wspomaganym Beneficjent zapewnia, że mieszkania te spełniają definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do Wy-</p>
--	--

	<p>tycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>14. Trwałość wsparcia – beneficjent po zakończeniu realizacji projektu jest zobowiązany do zachowania trwałości co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu, w szczególności w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu, miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu, utworzonych w projekcie miejsc w placówkach wsparcia dziennego, Trwałość oznacza instytucjonalną gotowość podmiotów do świadczenia usług. <p>15. Beneficjent projektu realizującego cel szczegółowy nr 1 jest zobowiązany:</p> <ol style="list-style-type: none"> do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ. <p>16. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego³⁵⁰ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>17. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>W przypadku, gdy środki trwale zakupione w ramach projektu lub wydatki objęte cross-finansowaniem będą wykorzystywane częściowo lub w całości do działalności komercyjnej (w okresie realizacji projektu i/lub po jego zakończeniu), wówczas tego typu wsparcie powinno zostać zweryfikowane pod kątem wystąpienia pomocy publicznej.</p> <p>Wykorzystanie środków trwałych lub infrastruktury zakupionej w ramach projektu do działalności komercyjnej w okresie realizacji projektu nakłada na podmiot udzielający pomocy obowiązek objęcia powyższych</p>
--	--

³⁵⁰ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>wydatków pomocą publiczną / pomocą <i>de minimis</i> proporcjonalnie do czasu, w jakim zakupiony sprzęt lub infrastruktura będą wykorzystywane do celów komercyjnych w okresie realizacji projektu. Z kolei, w przypadku gdy beneficjent planuje wykorzystanie środków trwałych lub infrastruktury zakupionej w ramach projektu do działalności komercyjnej po zakończeniu realizacji projektu (w całości lub częściowo) wówczas wydatek ten powinien zostać objęty w całości regułami pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>Wykonywanie usług w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych wyklucza co do zasady możliwość udzielania odpłatnych świadczeń na rzecz obywateli innych Państw Członkowskich. W tym przypadku nie dochodzi zatem do naruszenia lub też groźby naruszenia konkurencji w wymiarze unijnym, a tym samym wyłączona zostaje jedna z czterech przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku, gdy środki trwałe lub infrastruktura zakupione w ramach projektu będą wykorzystywane po jego zakończeniu wyłącznie w celu świadczenia usług finansowanych z NFZ można zatem przyjąć, że powyższe wsparcie będzie wyłączone spod reguł pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i>. Analogiczne podejście można zastosować również w odniesieniu do innych źródeł finansujących świadczenia zdrowotne w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia, w tym krajowych i samorządowych programów zdrowotnych.</p> <p>18. Na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie, zlecenie zadań odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dokonywanie zamówień z wykorzystaniem klauzul społecznych zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2164, z późn. zm.), dokonywanie zamówień u PES w przypadku zakupów nieobjętych ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych i zasadą konkurencyjności, o której mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksy-</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości</p>

malna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ³⁵¹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifiko-	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.

³⁵¹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

walnych	Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 11.6 <i>Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9v: Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w regionie.</p> <p>Celem Działania jest rozwój i upowszechnienie ekonomii społecznej w regionie, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze. Realizowane będą przedsięwzięcia na rzecz budowania systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstw i współpracy w celu upowszechniania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej, w tym powstawania przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenia nowych</p>

	miejsc pracy w tym sektorze, zwłaszcza w przedsiębiorstwach społecznych. Powyższe przyczyni się do wzmocnienia roli ekonomii społecznej, która zgodnie z założeniami <i>Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej</i> , powinna stanowić ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego w regionie.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem. 2. Liczba pracowników podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	Działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza przedsiębiorstw społecznych.
11. Typ beneficjenta	Instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Podmioty ekonomii społecznej (zgodnie z definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej), w tym w szczególności przedsiębiorstwa społeczne i podmioty o charakterze reintegracyjnym (Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej) z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ³⁵² .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020, <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów.

³⁵² Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³⁵³. – Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. – Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020.

³⁵³ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio prze-</p>

prawna)	pisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ³⁵⁴ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	– Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5% – Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5% wartości projektu W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

³⁵⁴ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.12 Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje**1. Numer i nazwa osi priorytetowej****Oś Priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje****2. Cele szczegółowe osi priorytetowej**

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej

Cel szczegółowy 2: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby osób dorosłych, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów szkół zawodowych poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego w regionie

Cel szczegółowy 5: Podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	123 735 094
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 12.1 Edukacja przedszkolna

OPIS DZIAŁANIA 12.1 Edukacja przedszkolna	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Edukacja przedszkolna</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.</p> <p>Celem Działania jest wzrost poziomu upowszechniania usług w zakresie edukacji przedszkolnej oraz podniesienie jej jakości. W ramach Działania zakłada się zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat, tj. dla dzieci które zostaną objęte prawem do korzystania z wychowania przedszkolnego w przedszkolu bądź innej formie wychowania</p>

	przedszkolnego. Wsparcie w ramach Działania ma przygotować organy prowadzące ośrodki wychowania przedszkolnego ³⁵⁵ do zapewnienia warunków realizacji tego prawa, a tym samym umożliwi wyrównanie szans edukacyjnych dzieci nieobjętych wychowaniem przedszkolnym.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Nie dotyczy
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej. 2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego³⁵⁶ dla dzieci w wieku 3 – 4 lata. 2. Rozszerzenie oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów³⁵⁷ oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych³⁵⁸.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podmioty uprawnione do prowadzenia edukacji przedszkolnej, tj. publiczne i niepubliczne przedszkola lub inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego, ich organy prowadzące lub 2. Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie o systemie oświaty. 2. Rodzice (lub opiekunowie prawni) dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie o systemie oświaty. 3. Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych funkcjonujących formach wychowania przedszkolnego. 4. Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego³⁵⁹ z terenu woj. lubelskiego³⁶⁰.

³⁵⁵ Ilekroć mowa w niniejszym dokumencie o **ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP)**, należy przez to rozumieć: publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 3 oraz w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.) oraz art. 12 ustawy z dnia 29 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 35),, w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne.

³⁵⁶ W tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

³⁵⁷ W tym realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności. Działanie określone w przypisie może być realizowane samodzielnie.

³⁵⁸ W ramach typu projektu nr 1 i 2 możliwy jest zakup **specjalistycznego sprzętu i pomocy dydaktycznych** koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju, a także prowadzenia terapii dzieci odbywających edukację przedszkolną. Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia podmiotów prowadzących edukację przedszkolną będą uzależnione od **diagnozy** zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Będą one miały **charakter pomocniczy** (wyposażenie placówek realizujących edukację przedszkolną nie stanowi priorytetu w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się także możliwość realizacji **szkoleń dla nauczycieli wychowania przedszkolnego**. Będą one miały jednak **charakter uzupełniający** do realizowanych działań (nauczyciele przedszkoli nie stanowią grupy o znaczeniu priorytetowym w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji).

³⁵⁹ Dotyczy nowo utworzonych oraz istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego.

³⁶⁰ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 11 923 875
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskry-

	<p>minacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. <ol style="list-style-type: none"> 2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. 3. Realizacja wsparcia na rzecz OWP musi zostać każdorazowo poprzedzona diagnozą. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez OWP, organ prowadzący OWP lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. 4. Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc edukacji przedszkolnej będzie odpowiadała faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w regionie z uwzględnieniem prognoz demograficznych. 5. Po zakończeniu finansowania projektowego beneficjenci są zobowiązani do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu finansowanego z RPO miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość ośrodków wychowania przedszkolnego do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego finansowana ze środków innych niż europejskie. Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie. 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>. 8. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozu-
--	---

	<p>mieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>9. Wymagania dotyczące zakresu wsparcia w projekcie:</p> <p>a) Typ projektu nr 2 (tj. rozszerzenie oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych) może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań realizowanych w konkretnym ośrodku wychowania przedszkolnego w ramach typu projektu nr 1 (tj. tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3 – 4 lata). Wyjątek stanowi realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności - działanie to może być realizowane samodzielnie.</p> <p>b) Realizacji typu projektu nr 2 każdorazowo musi towarzyszyć wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym w nowo utworzonym albo we wspartym ośrodku wychowania przedszkolnego. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami, co oznacza, że realizacja dodatkowych zajęć dla tej grupy dzieci nie musi być działaniem dodatkowym w stosunku do działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc przedszkolnych.</p> <p>c) Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, o którym mowa w typie projektu nr 1, wymaga spełnienia łącznie następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie umożliwia zakładanie nowych albo wsparcie funkcjonujących ośrodków wychowania przedszkolnego; • wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej
--	---

	<p>liwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w gminie/ na terenie miasta, w których są one tworzone. Interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego; • nowe miejsca wychowania przedszkolnego są tworzone: <ul style="list-style-type: none"> ○ w istniejącej bazie oświatowej, w tym np.: w budynkach po zlikwidowanych placówkach oświatowych, pomieszczeniach domów kultury, żłobkach, itd., albo ○ w budynkach innych niż wymienione w tirecie pierwszym powyżej, w tym np.: zlokalizowanych przy urzędach gminy, w pomieszczeniach remiz strażackich, w pomieszczeniach ośrodków zdrowia, albo ○ w funkcjonujących ośrodkach wychowania przedszkolnego, albo ○ w nowej bazie lokalowej, z uwzględnieniem warunków o których mowa w pkt 3 i 10; • w ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego możliwe są działania obejmujące następujące kategorie wydatków: <ul style="list-style-type: none"> ○ dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń (rozumiana zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020), w tym m. in. do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania; ○ dostosowanie istniejącej bazy lokalowej przedszkoli do nowo tworzonych miejsc wychowania przedszkolnego; ○ zakup i montaż wyposażenia, w tym m. in. mebli, wyposażenia wycieczkowego, sprzętu TIK³⁶¹, oprogramowania; ○ zakup pomocy dydaktycznych, specjalistycznego sprzętu lub narzędzi³⁶² dostosowanych do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy dydaktycznych, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania³⁶³; ○ budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną
--	--

³⁶¹ Ang. ICT – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

³⁶² O ile narzędzia te nie są zapewniane w sposób bezpłatny przez instytucje publiczne (np. Instytut Badań Edukacyjnych, Ośrodek Rozwoju Edukacji).

³⁶³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, koncepcja uniwersalnego projektowania to „projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne”.

	<p>nawierzchnią i ogrodzeniem;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci; ○ zapewnienie przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy działalności bieżącej nowo utworzonego miejsca wychowania przedszkolnego, w tym: koszty wynagrodzenia nauczycieli i personelu zatrudnionego w ośrodku wychowania przedszkolnego, koszty żywienia dzieci; ○ inne wydatki, o ile są niezbędne do uczestnictwa konkretnego dziecka w wychowaniu przedszkolnym oraz prawidłowego funkcjonowania ośrodka wychowania przedszkolnego³⁶⁴. <p>10. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>.</p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są ponoszone, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organ prowadzący nie dysponuje infrastrukturą, która byłaby możliwa do wykorzystania na potrzeby edukacji przedszkolnej bądź jej wykorzystanie jest nieracjonalne; • potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat); • infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>. <p>11. Standard realizacji wsparcia w ramach typu projektu nr 2 musi uwzględniać łącznie następujące warunki:</p> <p>a) zajęcia dodatkowe w publicznych OWP, o których mowa w lit. b pkt iii oraz iv są realizowane poza czasem bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, określonym w art. 6 ust. 1 pkt 2, art. 6 ust. 2 i art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty, z zastrzeżeniem lit. c i lit. d;</p> <p>b) katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; ii) zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty; iii) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korek-
--	--

³⁶⁴ W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.

	<p>cyjna;</p> <p>iv) zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne;</p> <p>c) zajęcia dodatkowe, których mowa w lit. b ppkt i oraz ii mogą być realizowane także w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki;</p> <p>d) w publicznych OWP zajęcia dodatkowe, o których mowa w lit. b ppkt iii oraz iv, mogą być realizowane w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, o ile wynikają z potrzeb wymagających rozszerzenia zakresu zajęć, o których mowa w lit. b ppkt i oraz ii;</p> <p>e) dodatkowe zajęcia dotyczą kwestii kluczowych z perspektywy wyrównywania deficytów w edukacji przedszkolnej w konkretnej gminie/mieście, z uwzględnieniem możliwości ich kontynuacji, np. przez nauczycieli wychowania przedszkolnego po zakończeniu realizacji projektu;</p> <p>f) dodatkowe zajęcia są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci objętych wsparciem w tym OWP;</p> <p>g) dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w OWP, w których w analogicznym zakresie obszarowym, co do treści i odbiorców (ogólnej liczby dzieci w OWP) nie były finansowane od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie);</p> <p>h) dodatkowe zajęcia mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP, niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc wychowania przedszkolnego. Kwota wydatków na realizację zajęć dodatkowych stanowi nie więcej niż 30% kosztów bezpośrednich projektu. Limit nie ma zastosowania w przypadku dodatkowej oferty edukacyjnej dla dzieci z niepełnosprawnościami.</p> <p>12. Finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w OWP, w których zostały utworzone nowe miejsca wychowania przedszkolnego lub dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, odbywa się przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.</p> <p>13. Korzystanie z finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego obliguje organ prowadzący OWP do złożenia zobowiązania do sfinansowania działalności bieżącej wyłącznie ze środków EFS bądź ze środków dotacji z budżetu gminy. W przypadku publicznych OWP prowadzonych przez podmioty inne niż JST oraz niepublicznych OWP, informacje dotyczące liczby dzieci korzystających z nowo utworzonych w ramach projektu EFS miejsc wychowania przedszkolnego nie będą uwzględniane przez organ prowadzący w przekazywanych comiesięcznie organowi dotującemu sprawozdaniach w okresie 12 miesięcy finansowania działalności bieżącej nowo tworzonych miejsc w ramach projektu EFS. Jedynie w stosunku do nowo utworzonych miejsc w ramach projektu podmiot nie może występować o dotację z budżetu gminy w okresie realizacji projektu, gdyż wydatki na finansowanie działalności bieżącej są pokrywane ze środków projektowych. Może to robić natomiast wobec dotychczasowej (pozostałej) liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i na tę grupę dzieci uzyskiwać nadal dotacje z budżetu gminy. Po zakończeniu finansowania projektowego możliwe jest uzyskanie dotacji także na dzieci korzystające wcześniej z miejsc przedszkolnych utworzonych z EFS.</p> <p>14. Standardy szkoleń dla nauczycieli wychowania przedszkolnego:</p>
--	---

	Zakres wsparcia udzielanego na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych, odbywa się głównie poprzez szkolenia doskonalące, w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>)
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych	85%

na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 15%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 15%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.2 Kształcenie ogólne

OPIS DZIAŁANIA 12.2 Kształcenie ogólne	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Kształcenie ogólne</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Celem działania jest zwiększenie dostępu do dobrej jakości kształcenia ogólnego, w szczególności poprzez organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa), jak również tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizację pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Podniesienie jakości usług edukacyjnych związane jest z zapewnieniem dzieciom i młodzieży, w tym w szczególności dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami, warunków kształcenia odpowiednio do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz ich możliwości psychofizycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu. 2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 5. Liczba uczniów, którzy zrealizowali swoje cele rozwojowe po opuszczeniu programu³⁶⁵.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie. 2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 4. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie. 5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie. 6. Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie³⁶⁶.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> a) organizacji zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy (ICT³⁶⁷, matematyczno-przyrodniczych, ję-

³⁶⁵ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Programy pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych*

³⁶⁶ J.w.

³⁶⁷ TIK (ang. ICT) – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

	<p>zyki obce), z uwzględnieniem rozwoju właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa)^{368 369},</p> <p>b) podnoszenia kompetencji bądź kwalifikacji nauczycieli wszystkich przedmiotów³⁷⁰ w zakresie korzystania z nowoczesnych metod³⁷¹, technologii i sprzętu³⁷²,</p> <p>c) organizowania i udzielania doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno–pedagogicznej,</p> <p>d) tworzenia warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: wyposażenie pracowni dla przedmiotów matematyczno – przyrodniczych oraz pracowni ICT³⁷³.</p> <p>2. Programy pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych.</p>
--	--

³⁶⁸ W tym tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

³⁶⁹ Wsparcie w ramach typu projektu nr 1 lit. a może objąć w szczególności:

- a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem zgodnie z następującymi warunkami:
- zakres tematyczny projektu edukacyjnego finansowanego ze środków EFS może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
  - projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin,
- b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
- c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia;
- d) wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- e) tworzenie i realizację zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy;
- g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;
- h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- i) realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

³⁷⁰ Realizowanych w ramach podstawy programowej kształcenia ogólnego.

³⁷¹ Wsparcie obejmuje:

- a) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej),
- b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu,
- c) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy.

³⁷² Wsparcie obejmuje podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego, w tym w szczególności:

- a) obsługę urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS;
- b) wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym;
- c) nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;
- d) edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera;
- e) wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie;
- f) administrację wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową);
- g) wykorzystanie w nauczaniu e-podręczników bądź e-zasobów/ e-materiałów dydaktycznych, stworzonych dzięki środkom EFS latach 2007-2013 i 2014-2020, które zostały dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.

³⁷³ Typy działań wymienione w lit. d mogą być realizowane wyłącznie, jako działania komplementarne z działaniami wymienionymi w lit. a-c.

<p>11. Typ beneficjenta</p>	<p>Typ projektu nr 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie ogólne³⁷⁴, specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe, 2. organy prowadzące podmiotów wymienionych w pkt 1 lub 3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww. <p>Typ projektu nr 2: Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Sportu.</p>
<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>Typ projektu nr 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). 2. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego – nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe³⁷⁵. 3. Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). 4. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia, realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe³⁷⁶. 5. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów, wychowanków i słuchaczy szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). <p>Typ projektu nr 2: Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych oraz dzieci w wieku przedszkolnym) oraz szkół i placówek objętych wsparciem w ramach Działania 12.4 RPO WL (PI 10iv, z wyłączeniem szkół dla dorosłych), szczególnie uzdolnieni w zakresie przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych nowożytnych, matematyki lub przedsiębiorczości, spełniający warunki udziału w programie stypendialnym zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i>.</p>

³⁷⁴ W tym szkoły zawodowe i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

³⁷⁵ Oraz szkoły zawodowe i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

³⁷⁶ Oraz uczniowie szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

	Grupa docelowa obejmuje podmioty wskazane w odniesieniu do typu projektu nr 1 i 2 z terenu woj. lubelskiego ³⁷⁷ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 26 903 910
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1. Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 2 - Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Sportu.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p>
19. Limity i ograniczenia	1. Zgodnie z:

³⁷⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 albo programów rządowych.</p> <p>3. Działania w ramach projektu, w szczególności w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. Diagnoza powinna dodatkowo obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia.</p> <p>4. Realizacja działań musi uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem.</p> <p>5. Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross – finansingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane</p>
--	--

	<p>wyłącznie jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS.</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 8. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666, z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane. 9. Warunki dotyczące realizacji programów pomocy stypendialnej, o której mowa w typie projektu nr 2:<ol style="list-style-type: none"> a) kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów lub słuchaczy powinno obejmować co najmniej oceny klasyfikacyjne uzyskane przez uczniów lub słuchaczy z przynajmniej jednego spośród przedmiotów: przyrodniczych, informatycznych, języków obcych nowożytnych, matematyki lub przedsiębiorczości. Osiągnięcia w olimpiadach, konkursach lub turniejach mogą stanowić dodatkowe kryterium premiujące. Szczegółowe kryteria naboru, uwzględniające warunki określone w <i>Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i> będą zawierać regulaminy programów stypendialnych; b) wysokość pomocy stypendialnej ustala IZ RPO, jednak kwota stypendium nie może średniomiesięcznie przekroczyć 1000 zł brutto na jednego ucznia lub słuchacza;
--	--

	<p>c) minimalny okres, na jaki jest przyznawana pomoc stypendialna wynosi 10 miesięcy i może być skrócony jedynie w przypadku naruszenia przez ucznia lub słuchacza regulaminu programu stypendialnego;</p> <p>d) w trakcie otrzymywania pomocy stypendialnej uczeń lub słuchacz podlega opiece dydaktycznej nauczyciela, pedagoga szkolnego albo doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole lub placówce systemu oświaty ucznia lub słuchacza. Celem opieki dydaktycznej jest pomoc w dalszym osiągnięciu jak najlepszych rezultatów, wsparcie ucznia lub słuchacza w wykorzystaniu stypendium na cele edukacyjne, aktywna współpraca z uczniem lub słuchaczem i monitorowanie jego osiągnięć edukacyjnych.</p> <p>10. Warunki dotyczące realizacji projektów w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu:</p> <p>a) Projekt obejmuje łącznie co najmniej 2 z następujących form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie polegające na kształtowaniu i rozwijaniu kompetencji uczniów lub słuchaczy w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki; – doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu; – wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki³⁷⁸. <p>Wymóg sformułowany w lit. a nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych w nim działań poza projektem.</p> <p>b) Katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych obejmuje³⁷⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podstawowe wyposażenie pracowni (wagi, szafy laboratoryjne itp.); – sprzęt niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów, obserwacji (przyrządy pomiarowe, przyrządy optyczne, szkło laboratoryjne, szkiełka mikroskopowe itp.), w tym narzędzia TIK³⁸⁰ wraz z odpowiednimi aplikacjami tematycznymi; – odczynniki lub substancje chemiczne; – środki czystości; – pomoce dydaktyczne (środki trwałe, mapy, atlasy, roczniki staty-
--	--

³⁷⁸ Wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych i matematyki powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności. Zakupione wyposażenie powinno być dostosowane do odpowiedniego etapu edukacyjnego i zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego). Standard wyposażenia szkolnych pracowni matematycznych określa IZ RPO.

³⁷⁹ Liczba zestawów laboratoryjnych (doświadczalnych) zakupionych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych jest zależna od wielkości szkoły lub placówki systemu oświaty, mierzonej liczbą uczniów, a także liczby grup zadaniowych, które będą realizowały doświadczenia. Co do zasady, jeden zestaw laboratoryjny jest przewidziany dla grupy zadaniowej liczącej od 2 do 5 osób.

Szczegółowy katalog wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedsiwziec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Realizacja projektu przedmiotowego powinna być zgodna z przedmiotowym katalogiem. Dopuszcza się możliwość:

- zakupu wyposażenia o parametrach wyższych niż opisane w katalogu celem realizacji programu nauczania i osiągnięcia rezultatów projektu;
- sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

³⁸⁰ Ang. ICT – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

	<p>styczne itp.).</p> <p>11. Wymogi dotyczące realizacji projektów uwzględniających wsparcie na rzecz rozwoju kompetencji w zakresie ICT (wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych (TIK))³⁸¹:</p> <p>a) Ze wsparcia w zakresie wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienia odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, mogą korzystać szkoły lub placówki systemu oświaty, w których w wyniku diagnozy, o której mowa w pkt 3, stwierdzono zasadność podjęcia takich działań jako uzupełnienia dla realizacji w projekcie typu projektu nr 1 lit. a oraz typu projektu nr 1 lit. b. IZ RPO może zrezygnować ze stosowania powyższego wymogu pod warunkiem, że beneficjent zapewni realizację pozostałych działań z katalogu wskazanego w typie projektu nr 1 lit. a lub 1 lit. b poza projektem.</p> <p>b) Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.</p> <p>c) Maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w szkole³⁸² lub placówce systemu oświaty, objętej wsparciem wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dla szkół lub placówek systemu oświaty do 300 uczniów lub słuchaczy – 140 000 zł, – dla szkół lub placówek systemu oświaty od 301 uczniów lub słuchaczy – 200 000 zł. <p>d) Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego zakup wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich poniższych funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stały dostęp do łącza internetowego użytkowników w szkole lub placówce systemu oświaty, na poziomie przepływności optymalnym dla bieżącego korzystania z cyfrowych zasobów online w trakcie lekcji i w ramach pracy zawodowej; – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co naj-
--	---

³⁸¹ Szczegółowy wykaz pomocy dydaktycznych oraz narzędzi TIK, na zakup których udziela się wsparcia finansowego został określony przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Realizacja projektu w ww. zakresie musi być zgodna z przedmiotowym katalogiem. Dopuszcza się możliwość:

- zakupu w ramach projektów, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, komputerów stacjonarnych;

- zakupu wyposażenia o parametrach wyższych niż opisane w katalogu celem realizacji programu nauczania i osiągnięcia rezultatów projektu;

- sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

³⁸² Wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w zespołach szkół lub placówek systemu oświaty, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, powinna być uzależniona od liczby szkół lub placówek systemu oświaty tworzących zespół.

	<p>mniej, jeden albo dwa zestawy przenośnych komputerów albo innych mobilnych urządzeń mających funkcje komputera oraz dedykowanego urządzenia umożliwiającego ładowanie oraz zarządzanie mobilnym sprzętem komputerowym z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zainstalowanym systemem operacyjnym; • dostępem do oprogramowania biurowego; • oprogramowaniem antywirusowym, jeżeli istnieje dla danego urządzenia – opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych; • oprogramowaniem zabezpieczającym komputer albo inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera w przypadku kradzieży; • oprogramowaniem do zarządzania zestawem przenośnych komputerów albo innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera dla potrzeb przeprowadzania zajęć lekcyjnych - w zależności od rodzaju wybranego przenośnego komputera albo innego mobilnego narzędzia mającego funkcje komputera - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych oraz oprogramowaniem do zarządzania szkolnymi urządzeniami sieciowymi; • oprogramowaniem zabezpieczającym uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju w rozumieniu art. 4a ustawy o systemie oświaty; • oprogramowaniem zabezpieczającym szkolne urządzenia sieciowe; <ul style="list-style-type: none"> – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jedno albo dwa wydzielone miejsca dostosowane do potrzeb funkcjonowania zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera z bezprzewodowym dostępem do Internetu; – w miejscach, w których uczniowie korzystają z zestawu stacjonarnych lub przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera, jest możliwa prezentacja treści edukacyjnych z wykorzystaniem wielkoformatowych, niskoemisyjnych, interaktywnych urządzeń do projekcji obrazu i emisji dźwięku umożliwiających wyświetlanie obrazu bez konieczności każdorazowego dostosowywania warunków światła i układu ławek w salach; – szkoła lub placówka systemu oświaty zapewnia komputery stacjonarne lub przenośne lub inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera do indywidualnego użytku służbowego nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem TIK; – szkoła lub placówka systemu oświaty posiada co najmniej jedno miejsce (pomieszczenie), w którym uczniowie lub słuchacze mają możliwość korzystania z dostępu do Internetu pomiędzy oraz w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych w godzinach pracy szkoły, zgodnie z organizacją roku szkolnego. <p>e) Dopuszcza się możliwość dodatkowego sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych, który może objąć³⁸³:</p>
--	--

³⁸³ Szczegółowy wykaz urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej, na zakup których udziela się wsparcia finansowego, został określony przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w->

	<ul style="list-style-type: none"> – opracowanie projektów technicznych dla każdej ze szkół lub placówek systemu oświaty uczestniczących w projekcie w zakresie instalacji sieci i urządzeń niezbędnych do stworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych; – zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej i wykonanie instalacji sieci zgodnie z opracowaną dokumentacją; – sfinansowanie usług administrowania zakupionym w ramach projektu sprzętem i urządzeniami przez okres nie dłuższy niż okres trwania projektu. <p>12. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>.</p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:nie jest możliwe lub nie jest racjonalne kosztowo wykorzystanie istniejącej infrastruktury;</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb; – infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>. <p>13. Wymogi dotyczące projektów w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego:</p> <p>a) Wsparcie jest realizowane w ramach zajęć uzupełniających ofertę pomocy psychologiczno - pedagogicznej zgodnych z zakresem określonym w typie projektu nr 1 lit. a oraz lit. c, w szczególności w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; – zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego; – warsztatów; – porad i konsultacji;
--	--

[zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/](#) . Realizacja projektu przedmiotowego ww. zakresie jest zgodna z przedmiotowym katalogiem.

	<p>b) Wsparcie uczniów zdolnych może odbywać się wyłącznie w celu kształtowania i rozwijania ich kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy (matematyczno–przyrodniczych, TIK, językowych) oraz postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej). Wsparcie uczniów zdolnych powinno być realizowane na zasadach określonych w Podrozdziale 3.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.</p> <p>c) Realizacja wsparcia odbywa się z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych.</p> <p>d) Wsparcie uwzględnia współpracę z rodzicami.</p> <p>e) Do realizacji form wsparcia wymienionych w lit. a i b jest rekomendowane wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.</p> <p>f) W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością, zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie. łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.</p> <p>g) Beneficjent zapewnia realizację kompleksowych programów wspomagających szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, obejmujących co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania³⁸⁴; - przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji
--	--

³⁸⁴ Doposażenie bazy dydaktycznej szkół i placówek systemu oświaty obejmuje zakup m.in.:

- a) specjalistycznego oprogramowania,
- b) materiałów do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo – ruchowej,
- c) materiałów do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego,
- d) sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością w szkole lub placówce,
- e) podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością.

	<p>pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy;</p> <p>- wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty³⁸⁵.</p> <p>Programy wspomagające, o których mowa powyżej, obejmują II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum). Programy wspomagające szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem z niepełnosprawnością mogą być realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych, natomiast ucznia młodszego - do etapu gimnazjum włącznie³⁸⁶.</p> <p>h) Beneficjent zapewnia, że zakupione pomoce, sprzęt specjalistyczny lub podręczniki, a także wiedza i umiejętności przeszkolonych nauczycieli będą wykorzystywane w ramach działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty, odpowiednio do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania i udzielania przez szkoły i placówki systemu oświaty pomocy psychologiczno – pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formach wymienionych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, - opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, - opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim. <p>14. Wsparcie, o którym mowa w typie projektu nr 1 lit. b, może obejmo-</p>
--	---

³⁸⁵ Działania, o których mowa w tirecie, mogą być realizowane niezależnie od etapu edukacyjnego, na którym znajduje się uczeń.

³⁸⁶ **Uczeń młodszy** to każdy uczeń (w tym szczególnie uczeń, który rozpoczął naukę jako sześciolatek) przekraczający kolejny próg edukacyjny, a tym samym rozpoczynający kolejny/nowy etap edukacyjny:

a) I etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy I szkoły podstawowej;

b) II etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy IV szkoły podstawowej;

c) III etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy I gimnazjum.

Uczeń/dziecko z niepełnosprawnością to uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na dany rodzaj niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież posiadające orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydawane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim. Orzeczenia są wydawane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

	<p>wać w szczególności:</p> <p>a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe³⁸⁷;</p> <p>b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli;</p> <p>c) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomaganie³⁸⁸;</p> <p>d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty;</p> <p>e) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np.: szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;</p> <p>f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksy-</p>	<p>30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>)</p>

³⁸⁷ W przypadku studiów podyplomowych z zakresu programowania służących podnoszeniu kompetencji cyfrowych nauczycieli, ramowy program studiów podyplomowych zostanie opracowany przez MEN i udostępniony za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>.

³⁸⁸ Program wspomaganie jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Beneficjent zapewnia zgodność interwencji w zakresie realizacji programów wspomaganie ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:

- a) program wspomaganie powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
- b) zakres wspomaganie wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów;
- c) realizacja programów wspomaganie obejmuje następujące etapy:
  - i. przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
  - ii. prowadzenie procesu wspomaganie w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
  - iii. monitorowanie i ocena procesu wspomaganie z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

malna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ³⁸⁹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład wła-	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%.

³⁸⁹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

sny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych

OPIS DZIAŁANIA 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10iii: Zwiększenie liczby osób dorosłych, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy. Celem Działania jest wzmocnienie kompetencji kluczowych osób dorosłych w zakresie ICT i języków obcych. Oferta edukacyjna dla osób dorosłych pozwoli rozwinąć ich umiejętności podstawowe oraz kompetencje przekrojowe.
8. Lista wskaźników	1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub

rezultatu bezpośredniego		<p>nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.</p> <p>2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.</p> <p>3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.</p>
9.	Lista wskaźników produktu	<p>1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie.</p> <p>2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie.</p> <p>3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie.</p>
10.	Typy projektów	<p>1. Szkolenia z zakresu ICT zakończone procesem certyfikacji³⁹⁰.</p> <p>2. Szkolenia językowe³⁹¹ zakończone procesem certyfikacji.</p>
11.	Typ beneficjenta	<p>1. Wszystkie podmioty, które mają możliwość prowadzenia oferty edukacyjnej dla osób dorosłych, w zakresie ICT bądź języków obcych.</p> <p>2. Podmioty uprawnione do potwierdzania umiejętności z zakresu ICT bądź języków obcych.</p>
12.	Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Osoby w wieku 25 lat i więcej oraz osoby nieuczące się - od 18 roku życia - ze szczególną preferencją osób w wieku 50 lat i więcej oraz osób o niskich kwalifikacjach ³⁹² i zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podnoszenia, uzupełniania potwierdzenia umiejętności z zakresu ICT bądź języków obcych z terenu woj. lubelskiego ³⁹³ .
13.	Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14.	Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15.	Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 6 278 093
16.	Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów.

³⁹⁰ Standard wymagań dla kompetencji cyfrowych został określony w załączniku nr 2 do Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

³⁹¹ W zakresie języków obcych.

³⁹² Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytucznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

³⁹³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracując lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. 2. Oferowane wsparcie projektowe uwzględnia odejście od traktowania dorosłych jak uczniów w tradycyjnych szkołach, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – odpowiadanie na udowodnione potrzeby dorosłych w zakresie podnoszenia ich kompetencji i kwalifikacji, w tym sposoby identyfikowania osób z niskimi kompetencjami kluczowymi, – stosowanie różnorodnych, w tym aktywnych form rekrutacji uczestników, – kompleksowe, zintegrowane podejście do usług na rzecz osób potrzebujących wsparcia,

	<ul style="list-style-type: none"> – zorientowanie na efekty uczenia się, w tym zintegrowanie z procedurami uznawania wcześniej nabytego doświadczenia, – zapewnianie elastyczności organizacyjnej ofert edukacyjnych. <ol style="list-style-type: none"> 3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 5. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane. 6. Szkolenia realizowane w ramach Działania 12.3:<ol style="list-style-type: none"> a) w przypadku kwalifikacji - zakończą się formalnym wynikiem oceny i walidacji oraz będą dawać możliwość uzyskania certyfikatu (nadaniem kwalifikacji) albo b) w przypadku kompetencji - będą dawać możliwość uzyskania dokumentu potwierdzającego nabycie kompetencji, zgodnie z zaplanowanymi we wniosku o dofinansowanie projektu lub regulaminie konkursu etapami, o których mowa w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. 7. Szkolenia prowadzące do uzyskiwania kwalifikacji językowych realizowane są zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego.
--	---

	<p>8. Szkolenia, o których mowa w pkt 7, są realizowane wyłącznie w formie stacjonarnej, zgodnie z zakresem określonym w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 i są rozliczane stawkami jednostkowymi wskazanymi w tym załączniku, przy czym poza stawkami jednostkowymi istnieje możliwość sfinansowania w ramach projektów wyłącznie kosztów związanych z:</p> <ol style="list-style-type: none"> zakupem podręcznika (teoretycznego i ćwiczeniowego), przeprowadzeniem egzaminu, wydaniem certyfikatu, pokryciem wydatków poniesionych w celu ułatwienia dostępu w projekcie osób z niepełnosprawnościami, koszty opieki nad dzieckiem do lat 7 albo osobą zależną, oraz kosztów pośrednich. <p>9. Obowiązek, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy szkoleń w zakresie innych języków obcych niż określone w załączniku nr 1 do Wytycznych, o ile szkolenie w tym zakresie będzie zgodne z regionalnym zapotrzebowaniem oraz IZ RPO określi dla tego szkolenia stawki jednostkowe.</p> <p>10. Stawek jednostkowych nie stosuje się do:</p> <ol style="list-style-type: none"> projektów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami; projektów realizowanych z wykorzystaniem podejścia popytowego. <p>11. Standard wymagań dla kompetencji cyfrowych, które powinni osiągnąć uczestnicy projektu został określony w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. IZ RPO zapewnia zamieszczenie tego standardu w regulaminie konkursu. Każdy projekt powinien obejmować co najmniej wszystkie kompetencje ramowe wskazane w ramach Standardu w obszarach Informacja, Komunikacja i Tworzenie treści, na dowolnym poziomie zaawansowania. Powyższy warunek nie ma zastosowania do kwalifikacji cyfrowych, a także do projektów realizowanych z wykorzystaniem podejścia popytowego.</p> <p>12. Beneficjent ma obowiązek utrwalenia i przechowywania wyników walidacji przeprowadzonej w ramach projektu na potrzeby kontroli i późniejszej ewaluacji przez okres przechowywania dokumentacji projektowej.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regio-

	nalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytu-	90% ³⁹⁴ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

³⁹⁴ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

cję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 10% Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 10% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.4 Kształcenie zawodowe

OPIS DZIAŁANIA 12.4 Kształcenie zawodowe	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Kształcenie zawodowe</i>
7. Cel/e szczegółowe/działania/poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10iv 1. Zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów szkół zawodowych poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego w regionie. 2. Podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy. Celem Działania jest z jednej strony podniesienie jakości i atrakcyjności

	kształcenia zawodowego, z drugiej zaś strony – zwiększenie upowszechnienia uczestnictwa w zawodowym kształceniu ustawicznym i nabywaniu kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe. Działanie przewiduje m.in. inicjowanie i wspieranie współpracy szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno – gospodarczym (w szczególności z pracodawcami i szkołami wyższymi). Osoby dorosłe uzyskują zaś możliwość nabywania lub uzupełniania kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych, w elastycznym systemie kształcenia ustawicznego wpisanego w system oświaty i ściśle powiązanego ze szkolnictwem zawodowym.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS. 3. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia. 4. Liczba uczniów, którzy zrealizowali swoje cele rozwojowe po opuszczeniu programu.³⁹⁵
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie. 2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie. 3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego. 4. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy. 5. Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie.³⁹⁶
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> a) zwiększenia współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami m. in. poprzez realizację działań ukierunkowanych na wspólne przygotowywanie programów nauczania, organizację wysokiej jakości zajęć praktycznych, praktyk zawodowych i staży zarówno dla uczniów, jak i dla nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, jak również wspólne prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych, b) współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego ze szkołami wyższymi w celu zwiększenia dostępu uczniów i nauczycieli do nowoczesnych technik i technologii oraz możliwość aktualizowania przez nauczycieli zawodu³⁹⁷ swojej wiedzy³⁹⁸, nabycia możliwości

³⁹⁵ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych*

³⁹⁶ J.w.

³⁹⁷ nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu.

³⁹⁸ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO w zakresie aktualizowania wiedzy przez nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu może objąć w szczególności:

a) kursy kwalifikacyjne lub szkolenia doskonalące w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem, w tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER;

	<p>uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach i obozach naukowych,</p> <p>c) wdrażania nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego,</p> <p>d) dodatkowych zajęć specjalistycznych umożliwiających uczniom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności zawodowych,</p> <p>e) wsparcia uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy,</p> <p>f) wyposażenia pracowni przedmiotów zawodowych³⁹⁹,</p> <p>g) programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych;</p> <p>2. organizacja i prowadzenie dla osób dorosłych:</p> <p>a) kwalifikacyjnych kursów zawodowych,</p> <p>b) kursów umiejętności zawodowych;</p> <p>3. możliwość potwierdzania kwalifikacji w zawodzie poprzez odpowiednie egzaminy.</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<p>Typ projektu nr 1 lit. a-f:</p> <p>1. Podmioty, które mogą realizować kształcenie zawodowe:</p> <p>a) szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie zawodowe⁴⁰⁰,</p> <p>b) publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,</p> <p>c) Ochotnicze Hufce Pracy w zakresie wspomaganie systemu oświaty poprzez aktywizację zawodową młodzieży i podejmowania działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania w zakresie nieobjętym interwencją PO WER;</p> <p>oraz</p> <p>2. ich organy prowadzące</p> <p>lub</p> <p>3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy⁴⁰¹ z ww.</p> <p>Typ projektu nr 1 lit. g: Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Sportu.</p>

b) praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym przede wszystkim w przedsiębiorstwach lub u pracodawców działających na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty;

c) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne);

d) budowanie lub moderowanie sieci współpracy i samokształcenia;

e) realizację programów wspomaganie, o których mowa w podrozdziale 3.2 pkt 8 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;

f) programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw;

g) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.

³⁹⁹ Typ działań wymieniony w pkt 1 lit. f może być realizowany wyłącznie, jako działanie komplementarne z działaniami wymienionymi w pkt 1 lit. a-e.

⁴⁰⁰ W tym szkoły specjalne przysposabiające do pracy, jeżeli cel interwencji odpowiada zakresowi określone w Działaniu 12.4.

⁴⁰¹ Tj. w partnerstwie.

	<p>Typ projektu nr 2-3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podmioty, które mogą organizować i prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe, zgodnie z ustawą o systemie oświaty: <ol style="list-style-type: none"> a) publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą, b) niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą, c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego, d) instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową, e) podmioty prowadzące działalność oświatową, tj. osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność oświatową, nieobejmującą prowadzenia szkół, placówek lub zespołu, podejmowaną na zasadach określonych w przepisach ustawy o swobodzie działalności gospodarczej; <p>oraz</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ich organy prowadzące lub 3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.
<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>Typ projektu nr 1 lit. a-f:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe⁴⁰² (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). 2. Młodociani pracownicy. 3. Nauczyciele zawodu. 4. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu. 5. Pracodawcy. <p>Typ projektu nr 1 lit. g: Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) szczególnie uzdolnieni w zakresie przedmiotów zawodowych, spełniający warunki udziału w programie stypendialnym zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i>.</p> <p>Typ projektu nr 2-3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Słuchacze kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych oraz innych kursów umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. 2. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu zawodowego. <p>z terenu woj. lubelskiego⁴⁰³.</p>

⁴⁰² W tym szkół specjalnych przysposabiających do pracy, jeżeli cel interwencji odpowiada zakresowi określone w Działaniu 12.4.

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 74 629 216
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1 lit. a-f oraz typ projektu nr 2-3 Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 1 lit. g - Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Sportu.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020

⁴⁰³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

	<ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego – Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach PO KL albo programów rządowych. W przypadku staży zawodowych obejmujących realizację kształcenia zawodowego praktycznego wsparcie kierowane jest do tych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia.</p> <p>3. Preferencje uzyskają projekty dotyczące szkół/placówek prowadzących kształcenie w zakresie zawodów wpisujących się w inteligentne specjalizacje wynikające z „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” oraz sektory szybkiego wzrostu.</p> <p>Lista ww. zawodów (w przypadku zgodności z RSI - przygotowana w oparciu o uchwałę Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie przyjęcia indykatywnej listy kodów PKD wpisujących się w Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Lubelskiego) stanowić będzie załącznik do regulaminu konkursu.</p> <p>4. Realizacja wsparcia w postaci kwalifikacyjnych kursów zawodowych musi być połączona z potwierdzaniem kwalifikacji w zawodzie poprzez odpowiednie egzaminy.</p> <p>5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim</p>
--	--

	<p>jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>7. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>8. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty albo osób obejmowanych wsparciem. W przypadku szkół lub placówek systemu oświaty diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy muszą stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. Działania w projekcie są realizowane z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów i słuchaczy objętych wsparciem. Istnieje możliwość realizacji wsparcia we współpracy z istniejącymi CKZiU albo z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół, o ile wynika to z charakteru realizowanych działań.</p> <p>9. Warunki dotyczące realizacji praktyk zawodowych i staży zawodowych dla uczniów:</p> <p>a) praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów zasadniczych szkół zawodowych w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Praktyki za-</p>
--	--

	<p>wodowe realizowane w zasadniczej szkole zawodowej nie są formą praktycznej nauki zawodu, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu. Praktyki zawodowe realizowane są zgodnie z zasadami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;</p> <p>b) staże zawodowe organizowane w ramach kształcenia zawodowego praktycznego dotyczą uczniów techników i szkół policealnych (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), w których kształcenie zawodowe praktyczne nie jest realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców ze względu na brak możliwości sfinansowania kosztów takiego kształcenia;</p> <p>c) staże zawodowe wykraczające poza zakres kształcenia zawodowego praktycznego organizuje się dla uczniów techników i szkół policealnych (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) w celu zwiększenia wymiaru praktyk zawodowych objętych podstawą programową nauczania danego zawodu;</p> <p>d) staże zawodowe organizowane są również dla uczniów lub słuchaczy innych szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych);</p> <p>e) okres realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego wynosi minimum 150 godzin i nie więcej niż 970 godzin w odniesieniu do udziału jednego ucznia lub słuchacza w ww. formach wsparcia;</p> <p>f) za udział w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym uczniowie otrzymują stypendium. Pełna kwota stypendium jest wypłacane za każde kolejne przepracowane 150 godzin. W przypadku realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w innym wymiarze, wysokość stypendium wliczana jest proporcjonalnie. Wysokość stypendium określa IZ RPO, niemniej nie może ona przekroczyć połowy średniego wynagrodzenia (brutto) za pracę w województwie lubelskim, wyliczaną na podstawie aktualnych danych GUS.</p> <p>g) w przypadku staży zawodowych realizowanych w ramach kształcenia zawodowego praktycznego, o których mowa w lit. b, wysokość stypendium nie może być niższa niż to wynika z przepisów w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania, regulujących zasady wynagradzania młodocianych w kolejnych latach nauki;</p> <p>h) na czas trwania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego jest zawierana pisemna umowa pomiędzy stronami zaangażowanymi w realizację praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Umowa powinna określać co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazanie liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, – okres realizacji i miejsce odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, – wynagrodzenie praktykanta lub stażysty, – zobowiązanie do wyznaczenia opiekuna praktykanta lub stażysty po stronie podmiotu przyjmującego na praktykę zawodową lub staż zawodowy;
--	--

	<p>i) praktyka zawodowa lub staż zawodowy są realizowane na podstawie programu opracowanego przez nauczyciela oraz dyrektora szkoły lub placówki systemu oświaty we współpracy z podmiotem przyjmującym uczniów na praktykę zawodową lub staż zawodowy. Program powinien:</p> <ul style="list-style-type: none"> – być opracowany i przygotowany w formie pisemnej oraz – wskazywać:<ul style="list-style-type: none"> • konkretne cele edukacyjne (kompetencje i umiejętności), które osiągnie praktykant lub stażysta, • treści edukacyjne, • zakres obowiązków praktykanta lub stażysty, • harmonogram realizacji praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, • szczegółowe zasady dotyczące wyposażenia stanowiska pracy praktykanta lub stażysty podczas odbywania praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz procedur wdrażania praktykanta lub stażysty do pracy i monitorowania stopnia realizacji treści i celów edukacyjnych. <p>Przy ustalaniu programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe praktykanta lub stażysty;</p> <p>j) podmiot przyjmujący na praktykę zawodową lub staż zawodowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnia odpowiednie stanowisko pracy praktykanta lub stażysty, wyposażone w niezbędne sprzęty, narzędzia i zaplecze, udostępnia warsztaty, pomieszczenia, zaplecze techniczne, zapewnia urządzenia i materiały zgodnie z programem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego i potrzebami praktykanta lub stażysty wynikającymi ze specyfiki zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, wymogów technicznych miejsca pracy, a także z niepełnosprawności lub stanu zdrowia; – szkoli praktykanta lub stażystę na zasadach przewidzianych dla pracowników w zakresie BHP, przepisów przeciwpożarowych oraz zapoznaje go z obowiązującym regulaminem pracy na stanowisku, którego dotyczy praktyka zawodowa lub staż zawodowy; – sprawuje nadzór nad odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego w postaci wyznaczenia opiekuna praktyki lub stażu; – monitoruje postępy i nabywanie nowych umiejętności przez praktykanta lub stażystę, a także stopień realizacji treści i celów edukacyjnych oraz regularnie udziela praktykantowi lub stażysty informacji zwrotnej; – wydaje praktykantowi lub stażysty - niezwłocznie po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego - dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Dokument potwierdzający odbycie praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zawiera co najmniej następujące informacje:<ul style="list-style-type: none"> • datę rozpoczęcia i zakończenia praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, • cel i program praktyki zawodowej lub stażu zawodowego,
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • opis zadań wykonywanych przez praktykanta lub stażystę, • opis kompetencji uzyskanych przez praktykanta lub stażystę w wyniku praktyki zawodowej lub stażu zawodowego oraz • ocenę praktykanta lub stażysty dokonaną przez opiekuna praktyki lub stażu; <p>k) katalog wydatków przewidzianych w ramach projektu może uwzględniać koszty związane z odbywaniem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego (np. koszty dojazdu, koszty zakupu odzieży roboczej, wyposażenie stanowiska pracy, koszty eksploatacji materiałów i narzędzi, szkolenia BHP praktykanta lub stażysty itp.) w wysokości nieprzekraczającej 5 000 zł brutto na 1 osobę odbywającą praktykę zawodową lub staż zawodowy. Powyższa kwota może zostać zwiększona jedynie w sytuacji konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z udziałem uczniów w praktyce zawodowej lub stażu zawodowym, wynikających ze zwiększonego wymiaru czasu trwania ww. form wsparcia;</p> <p>l) na etapie przygotowań do realizacji programu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego są wyznaczani opiekunowie praktykantów lub stażystów. Każdy przyjęty praktykant lub stażysta ma przydzielonego opiekuna. Na jednego opiekuna praktyki lub stażu nie może przypadać jednocześnie więcej niż 6 praktykantów lub stażystów. Opiekun praktykanta lub stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego ucznia na praktykę zawodową lub staż zawodowy;</p> <p>m) do zadań opiekuna praktykanta lub stażysty należy w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określenie celu i programu praktyki lub stażu (we współpracy z nauczycielem); – udzielenie praktykantom lub stażystom informacji zwrotnej w trakcie realizacji oraz po zakończeniu praktyki zawodowej lub stażu zawodowego; – nadzór nad prawidłową realizacją i harmonogramem praktyki zawodowej lub stażu zawodowego; <p>n) koszty wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty u pracodawcy powinny uwzględniać jedną z opcji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – refundację pracodawcy wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty w zakresie odpowiadającym częściowemu lub całkowitemu zwolnieniu go od świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad grupą praktykantów lub stażystów, przez okres 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego, w wysokości obliczonej jak za urlop wypoczynkowy, ale nie więcej niż 5000 zł brutto. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów; – refundację pracodawcy dodatku do wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od świadczenia pracy, w wysokości nieprzekraczającej 10% jego zasadniczego wynagrodzenia wraz ze wszystkimi składnikami wynagrodzenia wynikającego ze zwiększonego zakresu zadań (opieka nad grupą praktykantów lub stażystów, ale nie więcej niż 500 zł brutto, za realizację 150 godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego. Wysokość wynagrodzenia nalicza się proporcjonalnie
--	---

	<p>do liczby godzin praktyki zawodowej lub stażu zawodowego zrealizowanych przez uczniów);</p> <ul style="list-style-type: none"> – refundację pracodawcy wynagrodzenia opiekuna praktykanta lub stażysty, który będzie pełnił funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu i dla którego praca z uczniami będzie stanowić podstawowe zajęcie – do wysokości wynagrodzenia określonego w § 9 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu; <p>o) wynagrodzenie przysługujące opiekunowi praktykanta lub stażysty jest wypłacane z tytułu wypełnienia obowiązków, o których mowa w lit. m, nie zależy natomiast od liczby uczniów, wobec których te obowiązki świadczy. IZ RPO w uzasadnionych przypadkach może podjąć decyzję o innej kwocie wynagrodzenia opiekunów praktykantów lub stażystów.</p> <p>10. IZ RPO zobowiązuje się do monitorowania jakości staży i praktyk zgodnie z warunkami określonymi w pkt 9.</p> <p>11. Warunki dotyczące wsparcia dla nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zakres doskonalenia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego jest zgodny z potrzebami szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe w zakresie doskonalenia nauczycieli, z zapotrzebowania ww. podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji, umiejętności lub kompetencji oraz z zapotrzebowania rynku pracy; b) realizacja różnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym nauczycieli zawodu lub instruktorów praktycznej nauki zawodu powinna być prowadzona we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe⁴⁰⁴, w tym w szczególności z przedsiębiorcami lub pracodawcami działającymi na obszarze, na którym znajduje się dana szkoła lub placówka systemu oświaty; c) realizacja wsparcia powinna być prowadzona z wykorzystaniem doświadczenia działających na poziomie wojewódzkim i lokalnym placówek doskonalenia nauczycieli; d) praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin; e) studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne lub szkolenia powinny umożliwić uzyskanie przygotowania pedagogicznego lub kwalifikacji do zajmowania stanowiska nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu zgodnie z przepisami w sprawie kwalifikacji wymaganych od nauczycieli; f) studia podyplomowe realizowane w ramach projektów powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia
--	---

⁴⁰⁴ Ilekroć jest mowa o otoczeniu społeczno-gospodarczym szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe należy przez to rozumieć pracodawców, organizacje pracodawców, przedsiębiorców, organizacje przedsiębiorców, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, partnerów społecznych oraz innych interesariuszy zidentyfikowanych w diagnozie.

	<p>przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;</p> <p>g) programy wspomaganie są realizowane z uwzględnieniem łącznie następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> – program wspomaganie powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej); – zakres wspomaganie wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów; – realizacja programów wspomaganie obejmuje następujące etapy:<ul style="list-style-type: none"> i) przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej); ii) prowadzenie procesu wspomaganie w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli; iii) monitorowanie i ocena procesu wspomaganie z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty. <p>12. Współpraca w dostosowywaniu oferty edukacyjnej w szkołach do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy oraz opracowanie lub modyfikacja programów nauczania będą prowadzone z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz uzupełniająco informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu <i>EU Skills Panorama</i>.</p> <p>13. Warunki realizacji programów pomocy stypendialnej, o których mowa w typie projektu nr 1 lit. g:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów powinno obejmować co najmniej oceny klasyfikacyjne uzyskane przez uczniów lub słuchaczy (z wyłączeniem osób dorosłych) z przynajmniej jednego spośród przedmiotów zawodowych. Osiągnięcia w olimpiadach, konkursach lub turniejach mogą stanowić dodatkowe kryterium premiujące. Szczegółowe kryteria naboru, uwzględniające warunki określone w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i> będą zawierać regulaminy programów stypendialnych; b) wysokość pomocy stypendialnej ustala IZ RPO, jednak kwota stypendium wyliczona na bazie miesięcznej nie może przekroczyć 1000 zł
--	--

	<p>brutto na jednego ucznia lub słuchacza;</p> <p>c) minimalny okres na jaki jest przyznawana pomoc stypendialna wynosi 10 miesięcy i może być skrócony jedynie w przypadku naruszenia przez ucznia lub słuchacza (z wyłączeniem osób dorosłych) regulaminu programu stypendialnego;</p> <p>d) w trakcie otrzymywania pomocy stypendialnej uczeń lub słuchacz (z wyłączeniem osób dorosłych) podlega opiece dydaktycznej nauczyciela, pedagoga szkolnego albo doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole lub placówce systemu oświaty ucznia lub słuchacza. Celem opieki dydaktycznej jest pomoc w dalszym osiągnięciu jak najlepszych rezultatów, wsparcie ucznia lub słuchacza w wykorzystaniu stypendium na cele edukacyjne i monitorowanie jego osiągnięć edukacyjnych.</p> <p>14. Warunki dotyczące wyposażenia pracowni przedmiotów zawodowych (typ projektu nr 1 lit.f) ⁴⁰⁵:</p> <p>a) wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych jest dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia, w tym zwłaszcza powinna obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe;</p> <p>b) inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>;</p> <p>c) wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. b, są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury; – potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb; – infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>.
20. Warunki i planowany	10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w za-

⁴⁰⁵ Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezic-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Projekt jest zgodny z przedmiotowym katalogiem.

Istnieje możliwość zakupu wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych o parametrach wyższych niż opisane w katalogu celem realizacji programu nauczania i osiągnięcia rezultatów projektu. W przypadku, gdy zawód nie został ujęty w katalogu wyposażenia pracowni i warsztatów szkolnych, zakup wyposażenia pracowni dokonywany jest zgodnie z podstawą programową dla danego zawodu. IZ RPO może dopuścić możliwość sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020) na potrzeby pracowni lub warsztatów szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	łączniku Nr 4 do SZOOP Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	20% alokacji na cały PI 10iv (włączając <i>cross – financing</i>)
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny	Typ projektu nr 1: 95% ⁴⁰⁶

⁴⁰⁶ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że

<p>% poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Typy projektów nr 2-3: 90%⁴⁰⁷</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5% (typ projektu nr 1) – 10% (typ projektów nr 2-3). <p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.</p> <p>Projekty objęte pomocą de minimis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5% w przypadku typu projektu nr 1 - 10% w przypadku typów projektów nr 2-3. <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia in-</p>	<p>Nie dotyczy</p>

w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

⁴⁰⁷ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

strumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 12.5 <i>Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.</p> <p>Celem Działania jest wzrost poziomu upowszechniania usług w zakresie edukacji przedszkolnej oraz podniesienie jej jakości. W ramach Działania zakłada się zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat, tj. dla dzieci, które zostaną objęte prawem do korzystania z wychowania przedszkolnego w przedszkolu bądź innej formie wychowania przedszkolnego. Wsparcie w ramach Działania ma przygotować organy prowadzące ośrodki wychowania przedszkolnego⁴⁰⁸ do zapewnienia warunków realizacji tego prawa, a tym samym umożliwi wyrównanie szans edukacyjnych dzieci nieobjętych wychowaniem przedszkolnym.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	Nie dotyczy
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej. 2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego⁴⁰⁹ dla dzieci w wieku 3 – 4 lata. 2. Rozszerzenie oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów⁴¹⁰ oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych⁴¹¹.

⁴⁰⁸ Ilekroć mowa w niniejszym dokumencie o ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP), należy przez to rozumieć: publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 14 ust. 3 oraz w art. 2 pkt 5 ustawy o systemie oświaty, z uwzględnieniem art. 5 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827, z późn. zm.) oraz art. 12 ustawy z dnia 29 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 35),, w którym jest prowadzone wychowanie przedszkolne.

⁴⁰⁹W tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

11. Typ beneficjenta	<p>1. Podmioty uprawnione do prowadzenia edukacji przedszkolnej, tj. publiczne i niepubliczne przedszkola lub inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego, ich organy prowadzące lub</p> <p>2. Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>1. Dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie o systemie oświaty.</p> <p>2. Rodzice (lub opiekunowie prawni) dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie o systemie oświaty.</p> <p>3. Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych funkcjonujących formach wychowania przedszkolnego.</p> <p>4. Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych i inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego⁴¹²</p> <p>z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴¹³.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 924 461
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów.

⁴¹⁰ W tym realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności. Działanie określone w przepisie może być realizowane samodzielnie.

⁴¹¹ W ramach typu projektu nr 1 i 2 możliwy jest zakup **specjalistycznego sprzętu i pomocy dydaktycznych** koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju, a także prowadzenia terapii dzieci odbywających edukację przedszkolną. Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia podmiotów prowadzących edukację przedszkolną będą uzależnione od **diagnozy** zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Będą one miały **charakter pomocniczy** (wyposażenie placówek realizujących edukację przedszkolną nie stanowi priorytetu w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się także możliwość realizacji **szkoleń dla nauczycieli wychowania przedszkolnego**. Będą one miały jednak **charakter uzupełniający** do realizowanych działań (nauczyciele przedszkoli nie stanowią grupy o znaczeniu priorytetowym w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji).

⁴¹² Dotyczy nowo utworzonych oraz istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego.

⁴¹³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkujących one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. 2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. 3. Realizacja wsparcia na rzecz OWP musi zostać każdorazowo poprzedzona diagnozą. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez OWP, organ prowadzący OWP lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy OWP tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu.

4. Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc edukacji przedszkolnej będzie odpowiadała faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w regionie z uwzględnieniem prognoz demograficznych.
5. Po zakończeniu finansowania projektowego beneficjenci są zobowiązani do zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu finansowanego z RPO miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość ośrodków wychowania przedszkolnego do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego finansowana ze środków innych niż europejskie. Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie.
6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴¹⁴ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*.
8. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych

⁴¹⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>9. Wymagania dotyczące zakresu wsparcia w projekcie:</p> <p>a) Typ projektu nr 2 (tj. rozszerzenie oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych) może być realizowany wyłącznie jako uzupełnienie działań realizowanych w konkretnym ośrodku wychowania przedszkolnego w ramach typu projektu nr 1 (tj. tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3 – 4 lata). Wyjątek stanowi realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności - działanie to może być realizowane samodzielnie.</p> <p>b) Realizacji typu projektu nr 2 każdorazowo musi towarzyszyć wzrost liczby dzieci uczestniczących w wychowaniu przedszkolnym w nowo utworzonym albo we wspartym ośrodku wychowania przedszkolnego. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami, co oznacza, że realizacja dodatkowych zajęć dla tej grupy dzieci nie musi być działaniem dodatkowym w stosunku do działań ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc przedszkolnych.</p> <p>c) Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, o którym mowa w typie projektu nr 1, wymaga spełnienia łącznie następujących warunków:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie umożliwia zakładanie nowych albo wsparcie funkcjonujących ośrodków wychowania przedszkolnego; • wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku realizacji dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności; • liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w gminie/ na terenie miasta, w których są one tworzone. Interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego; • nowe miejsca wychowania przedszkolnego są tworzone:<ul style="list-style-type: none"> ○ w istniejącej bazie oświatowej, w tym np.: w budynkach po zlikwidowanych placówkach oświatowych, pomieszczeniach domów kultury, żłobkach, itd., albo ○ w budynkach innych niż wymienione w tirecie pierwszym powyżej, w tym np.: zlokalizowanych przy urzędach gminy, w pomieszcze-
--	--

	<p>niach remiz strażackich, w pomieszczeniach ośrodków zdrowia, albo</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ w funkcjonujących ośrodkach wychowania przedszkolnego, albo ○ w nowej bazie lokalowej, z uwzględnieniem warunków o których mowa w pkt 3 i 10; <ul style="list-style-type: none"> ● w ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego możliwe są działania obejmujące m.in. następujące kategorie wydatków: <ul style="list-style-type: none"> ○ dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń (rozumiana zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020), w tym m. in. do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania; ○ dostosowanie istniejącej bazy lokalowej przedszkoli do nowo tworzonych miejsc wychowania przedszkolnego; ○ zakup i montaż wyposażenia, w tym m. in. mebli, wyposażenia wypoczynkowego, sprzętu TIK⁴¹⁵, oprogramowania; ○ zakup pomocy dydaktycznych, specjalistycznego sprzętu lub narzędzi⁴¹⁶ dostosowanych do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy dydaktycznych, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania⁴¹⁷; ○ budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem; ○ modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci; ○ zapewnienie przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy działalności bieżącej nowo utworzonego miejsca wychowania przedszkolnego, z zastrzeżeniem pkt 10, w tym: koszty wynagrodzenia nauczycieli i personelu zatrudnionego w ośrodku wychowania przedszkolnego, koszty żywienia dzieci; ○ inne wydatki, o ile są niezbędne do uczestnictwa konkretnego dziecka w wychowaniu przedszkolnym oraz prawidłowego funkcjonowania ośrodka wychowania przedszkolnego⁴¹⁸. <p>10. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie</i></p>
--	---

⁴¹⁵ Ang. ICT – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

⁴¹⁶ O ile narzędzia te nie są zapewniane w sposób bezpłatny przez instytucje publiczne (np. Instytut Badań Edukacyjnych, Ośrodek Rozwoju Edukacji).

⁴¹⁷ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*, koncepcja uniwersalnego projektowania to „projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne”.

⁴¹⁸ W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji*, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.

	<p><i>kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</i></p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są ponoszone, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organ prowadzący nie dysponuje infrastrukturą, która byłaby możliwa do wykorzystania na potrzeby edukacji przedszkolnej bądź jej wykorzystanie jest nieracjonalne; • potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat); • infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</i> <p>11. Standard realizacji wsparcia w ramach typu projektu nr 2 musi uwzględniać łącznie następujące warunki:</p> <p>a) zajęcia dodatkowe w publicznych OWP, o których mowa w lit. b ppkt iii oraz iv są realizowane poza czasem bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, określonym w art. 6 ust. 1 pkt 2, art. 6 ust. 2 i art. 14 ust. 5 ustawy o systemie oświaty, z zastrzeżeniem lit. c i lit. d;</p> <p>b) katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym; ii. zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu ustawy o systemie oświaty; iii. zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna; iv. zajęcia rozwijające kompetencje społeczno-emocjonalne; <p>c) zajęcia dodatkowe, których mowa w lit. b ppkt i oraz ii mogą być realizowane także w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki;</p> <p>d) w publicznych OWP zajęcia dodatkowe, o których mowa w lit. b ppkt iii oraz iv, mogą być realizowane w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, o ile wynikają z potrzeb wymagających rozszerzenia zakresu zajęć, o których mowa w lit. b ppkt i oraz ii;</p> <p>e) dodatkowe zajęcia dotyczą kwestii kluczowych z perspektywy wyrównywania deficytów w edukacji przedszkolnej w konkretnej gminie/mieście, z uwzględnieniem możliwości ich kontynuacji, np. przez nauczycieli wychowania przedszkolnego po zakończe-</p>
--	--

	<p>niu realizacji projektu;</p> <p>f) dodatkowe zajęcia są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci objętych wsparciem w tym OWP;</p> <p>g) dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w OWP, w których w analogicznym zakresie obszarowym, co do treści i odbiorców (ogólnej liczby dzieci w OWP) nie były finansowane od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie);</p> <p>h) dodatkowe zajęcia mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP, niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc wychowania przedszkolnego. Kwota wydatków na realizację zajęć dodatkowych stanowi nie więcej niż 30% kosztów bezpośrednich projektu. Limit nie ma zastosowania w przypadku dodatkowej oferty edukacyjnej dla dzieci z niepełnosprawnościami.</p> <p>12. Finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w OWP, w których zostały utworzone nowe miejsca wychowania przedszkolnego lub dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, odbywa się przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.</p> <p>13. Korzystanie z finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego obliuguje organ prowadzący OWP do złożenia zobowiązania do sfinansowania działalności bieżącej wyłącznie ze środków EFS bądź ze środków dotacji z budżetu gminy. W przypadku publicznych OWP prowadzonych przez podmioty inne niż JST oraz niepublicznych OWP, informacje dotyczące liczby dzieci korzystających z nowo utworzonych w ramach projektu EFS miejsc wychowania przedszkolnego nie będą uwzględniane przez organ prowadzący w przekazywanych comiesięcznie organowi dotującemu sprawozdaniach w okresie 12 miesięcy finansowania działalności bieżącej nowo tworzonych miejsc w ramach projektu EFS. Jedynie w stosunku do nowo utworzonych miejsc w ramach projektu podmiot nie może występować o dotację z budżetu gminy w okresie realizacji projektu, gdyż wydatki na finansowanie działalności bieżącej są pokrywane ze środków projektowych. Może to robić natomiast wobec dotychczasowej (pozostałej) liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i na tę grupę dzieci uzyskiwać nadal dotacje z budżetu gminy. Po zakończeniu finansowania projektowego możliwe jest uzyskanie dotacji także na dzieci korzystające wcześniej z miejsc przedszkolnych utworzonych z EFS.</p> <p>14. Standardy szkoleń dla nauczycieli wychowania przedszkolnego: Zakres wsparcia udzielanego na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych, odbywa się głównie poprzez szkolenia doskonalące, w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania	10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP

<p><i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>)</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z</p>	<p>85%</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>

budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 15%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 15%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 12.6 <i>Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziała-	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umie-

nia	<p>jętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Celem działania jest zwiększenie dostępu do dobrej jakości kształcenia ogólnego, w szczególności poprzez organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy oraz właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa), jak również tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizację pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Podniesienie jakości usług edukacyjnych związane jest z zapewnieniem dzieciom i młodzieży, w tym w szczególności dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami, warunków kształcenia odpowiednio do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz ich możliwości psychofizycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu. 2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie. 2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 4. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie. 5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> a) organizacji zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy⁴¹⁹ (ICT⁴²⁰, matematyczno-przyrodniczych, języki obce), z uwzględnieniem rozwoju właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa)^{421 422},

⁴¹⁹Jako kompetencje kluczowe na rynku pracy należy rozumieć następujące kompetencje spośród katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.) w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, tj.: porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo – techniczne, kompetencje informatyczne, umiejętności uczenia się, kompetencje społeczne, inicjatywność i przedsiębiorczość.

⁴²⁰TIK (ang. ICT) – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

⁴²¹ W tym tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizacja pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

⁴²² Wsparcie w ramach typu projektu nr 1 lit. a może objąć w szczególności:

- a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem zgodnie z następującymi warunkami:
- zakres tematyczny projektu edukacyjnego finansowanego ze środków EFS może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
  - projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin,
- b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
- c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia;

	<ul style="list-style-type: none"> b) podnoszenia kompetencji bądź kwalifikacji nauczycieli wszystkich przedmiotów⁴²³ w zakresie korzystania z nowoczesnych metod⁴²⁴, technologii i sprzętu⁴²⁵, c) organizowania i udzielania doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno– pedagogicznej, d) tworzenia warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: wyposażenie pracowni dla przedmiotów matematyczno – przyrodniczych oraz pracowni ICT⁴²⁶.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie ogólne⁴²⁷, specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe, 2. organy prowadzące podmiotów wymienionych w pkt 1 lub 3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych).

d) wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty;

e) tworzenie i realizację zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;

f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy;

g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;

h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;

i) realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

⁴²³ Realizowanych w ramach podstawy programowej kształcenia ogólnego.

⁴²⁴ Wsparcie obejmuje:

a) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej),

b) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu,

c) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy.

⁴²⁵ Wsparcie obejmuje podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego, w tym w szczególności:

a) obsługę urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS;

b) wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym;

c) nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;

d) edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera;

e) wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie;

f) administrację wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową);

g) wykorzystanie w nauczaniu e-podręczników bądź e-zasobów/ e-materiałów dydaktycznych, stworzonych dzięki środkom EFS latach 2007-2013 i 2014-2020, które zostały dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.

⁴²⁶ Typy działań wymienione w lit. d mogą być realizowane wyłącznie, jako działania komplementarne z działaniami wymienionymi w lit. a-c.

⁴²⁷ W tym szkoły zawodowe i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

wsparcia	<p>2. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego – nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe⁴²⁸.</p> <p>3. Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych).</p> <p>4. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne, w tym szkoły artystyczne I i II stopnia, realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe⁴²⁹.</p> <p>5. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów, wychowanków i słuchaczy szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych).</p> <p>Grupa docelowa obejmuje podmioty z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴³⁰.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 3 075 539
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regional-

⁴²⁸ Oraz szkoły zawodowe i placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

⁴²⁹ Oraz uczniowie szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

⁴³⁰ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>nego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 albo programów rządowych.</p> <p>3. Działania w ramach projektu, w szczególności w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Realizacja wsparcia w ramach projektu jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania</p>

	<p>szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. Diagnoza powinna dodatkowo obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Realizacja działań musi uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem. 5. Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross – financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴³¹ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 8. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjodawcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materia-
--	---

⁴³¹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>łów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>9. Warunki dotyczące realizacji projektów w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu:</p> <p>a) Projekt obejmuje łącznie co najmniej 2 z następujących form wsparcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie polegające na kształtowaniu i rozwijaniu kompetencji uczniów lub słuchaczy w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki; – doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu; – wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki⁴³². <p>Wymóg sformułowany w lit. a nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych w nim działań poza projektem.</p> <p>b) Katalog wydatków kwalifikowalnych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych obejmuje⁴³³:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podstawowe wyposażenie pracowni (wagi, szafy laboratoryjne itp.); – sprzęt niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów, obserwacji (przyrządy pomiarowe, przyrządy optyczne, szkło laboratoryjne, szkiełka mikroskopowe itp.), w tym narzędzia TIK⁴³⁴ wraz z odpowiednimi aplikacjami tematycznymi; – odczynniki lub substancje chemiczne; – środki czystości; – pomoce dydaktyczne (środki trwałe, mapy, atlasy, roczniki statystyczne itp.). <p>10. Wymogi dotyczące realizacji projektów uwzględniających wsparcie na</p>
--	---

⁴³²Wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych i matematyki powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności. Zakupione wyposażenie powinno być dostosowane do odpowiedniego etapu edukacyjnego i zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego). Standard wyposażenia szkolnych pracowni matematycznych określa IZ RPO.

⁴³³ Liczba zestawów laboratoryjnych (doświadczalnych) zakupionych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych jest zależna od wielkości szkoły lub placówki systemu oświaty, mierzona liczbą uczniów, a także liczby grup zadaniowych, które będą realizowały doświadczenia. Co do zasady, jeden zestaw laboratoryjny jest przewidziany dla grupy zadaniowej liczącej od 2 do 5 osób.

Szczegółowy katalog wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedsiwziec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Realizacja projektu przedmiotowego powinna być zgodna z przedmiotowym katalogiem. Dopuszcza się możliwość:

- zakupu wyposażenia o parametrach wyższych niż opisane w katalogu celem realizacji programu nauczania i osiągnięcia rezultatów projektu;
- sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

⁴³⁴Ang. ICT – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

	<p>rzecz rozwoju kompetencji w zakresie ICT (wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych (TIK))⁴³⁵:</p> <p>a) Ze wsparcia w zakresie wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienia odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, mogą korzystać szkoły lub placówki systemu oświaty, w których w wyniku diagnozy, o której mowa w pkt 3, stwierdzono zasadność podjęcia takich działań jako uzupełnienia dla realizacji w projekcie typu projektu nr 1 lit. a oraz typu projektu nr 1 lit. b. IZ RPO może zrezygnować ze stosowania powyższego wymogu pod warunkiem, że beneficjent zapewni realizację pozostałych działań z katalogu wskazanego w typie projektu nr 1 lit. a lub 1 lit. b poza projektem.</p> <p>b) Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.</p> <p>c) Maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w szkole⁴³⁶ lub placówce systemu oświaty, objętej wsparciem wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dla szkół lub placówek systemu oświaty do 300 uczniów lub słuchaczy – 140 000 zł, – dla szkół lub placówek systemu oświaty od 301 uczniów lub słuchaczy – 200 000 zł. <p>d) Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego zakup wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich poniższych funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stały dostęp do łącza internetowego użytkowników w szkole lub placówce systemu oświaty, na poziomie przepływności optymalnym dla bieżącego korzystania z cyfrowych zasobów online w trakcie lekcji i w ramach pracy zawodowej; – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jeden albo dwa zestawy przenośnych komputerów albo innych mobilnych urządzeń mających funkcje komputera oraz dedykowane-
--	--

⁴³⁵ Szczegółowy wykaz pomocy dydaktycznych oraz narzędzi TIK, na zakup których udziela się wsparcia finansowego został określony przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Realizacja projektu w ww. zakresie musi być zgodna z przedmiotowym katalogiem. Dopuszcza się możliwość:

- zakupu w ramach projektów, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, komputerów stacjonarnych;

- zakupu wyposażenia o parametrach wyższych niż opisane w katalogu celem realizacji programu nauczania i osiągnięcia rezultatów projektu;

- sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

⁴³⁶ Wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w zespołach szkół lub placówek systemu oświaty, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, powinna być uzależniona od liczby szkół lub placówek systemu oświaty tworzących zespół.

	<p>go urządzenia umożliwiającego ładowanie oraz zarządzanie mobilnym sprzętem komputerowym z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zainstalowanym systemem operacyjnym; • dostępem do oprogramowania biurowego; • oprogramowaniem antywirusowym, jeżeli istnieje dla danego urządzenia – opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych; • oprogramowaniem zabezpieczającym komputer albo inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera w przypadku kradzieży; • oprogramowaniem do zarządzania zestawem przenośnych komputerów albo innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera dla potrzeb przeprowadzania zajęć lekcyjnych - w zależności od rodzaju wybranego przenośnego komputera albo innego mobilnego narzędzia mającego funkcje komputera - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych oraz oprogramowaniem do zarządzania szkolnymi urządzeniami sieciowymi; • oprogramowaniem zabezpieczającym uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju w rozumieniu art. 4a ustawy o systemie oświaty; • oprogramowaniem zabezpieczającym szkolne urządzenia sieciowe; <ul style="list-style-type: none"> – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jedno albo dwa wydzielone miejsca dostosowane do potrzeb funkcjonowania zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera z bezprzewodowym dostępem do Internetu; – w miejscach, w których uczniowie korzystają z zestawu stacjonarnych lub przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera, jest możliwa prezentacja treści edukacyjnych z wykorzystaniem wielkoformatowych, niskoemisyjnych, interaktywnych urządzeń do projekcji obrazu i emisji dźwięku umożliwiających wyświetlanie obrazu bez konieczności każdorazowego dostosowywania warunków światła i układu ławek w salach; – szkoła lub placówka systemu oświaty zapewnia komputery stacjonarne lub przenośne lub inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera do indywidualnego użytku służbowego nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem TIK; – szkoła lub placówka systemu oświaty posiada co najmniej jedno miejsce (pomieszczenie), w którym uczniowie lub słuchacze mają możliwość korzystania z dostępu do Internetu pomiędzy oraz w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych w godzinach pracy szkoły, zgodnie z organizacją roku szkolnego. <p>e) Dopuszcza się możliwość dodatkowego sfinansowania w ramach RPO</p>
--	--

	<p>utworzenia wewnętrzzkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych, który może objąć⁴³⁷:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie projektów technicznych dla każdej ze szkół lub placówek systemu oświaty uczestniczących w projekcie w zakresie instalacji sieci i urządzeń niezbędnych do stworzenia wewnętrzzkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych; – zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej i wykonanie instalacji sieci zgodnie z opracowaną dokumentacją; – sfinansowanie usług administrowania zakupionym w ramach projektu sprzętem i urządzeniami przez okres nie dłuższy niż okres trwania projektu. <p>11. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-financingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>.</p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nie jest możliwe lub nie jest racjonalne kosztowo wykorzystanie istniejącej infrastruktury; – potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb; – infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>. <p>12. Wymogi dotyczące projektów w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego:</p> <p>a) Wsparcie jest realizowane w ramach zajęć uzupełniających ofertę pomocy psychologiczno - pedagogicznej zgodnych z zakresem określonym w typie projektu nr 1 lit. a oraz lit. c, w szczególności w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; – zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
--	--

⁴³⁷ Szczegółowy wykaz urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej, na zakup których udziela się wsparcia finansowego, został określony przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Realizacja projektu przedmiotowego ww. zakresie jest zgodna z przedmiotowym katalogiem.

	<ul style="list-style-type: none"> – warsztatów; – porad i konsultacji; <p>b) Wsparcie uczniów zdolnych może odbywać się wyłącznie w celu kształtowania i rozwijania ich kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy (matematyczno–przyrodniczych, TIK, językowych) oraz postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej). Wsparcie uczniów zdolnych powinno być realizowane na zasadach określonych w Podrozdziale 3.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.</p> <p>c) Realizacja wsparcia odbywa się z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych.</p> <p>d) Wsparcie uwzględnia współpracę z rodzicami.</p> <p>e) Do realizacji form wsparcia wymienionych w lit. a i b jest rekomendowane wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.</p> <p>f) W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością, zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.</p> <p>g) Beneficjent zapewnia realizację kompleksowych programów wspomagających szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, obejmujących co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania⁴³⁸; - przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji
--	--

⁴³⁸ Doposażenie bazy dydaktycznej szkół i placówek systemu oświaty obejmuje zakup m.in.:

- a) specjalistycznego oprogramowania,
- b) materiałów do diagnozy, wspomagania rozwoju i korygowania deficytów takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo – ruchowej,
- c) materiałów do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego,
- d) sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością w szkole lub placówce,
- e) podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością.

	<p>pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy;</p> <p>- wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty⁴³⁹.</p> <p>Programy wspomagające, o których mowa powyżej, obejmują II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum). Programy wspomagające szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem z niepełnosprawnością mogą być realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych, natomiast ucznia młodszego - do etapu gimnazjum włącznie⁴⁴⁰.</p> <p>h) Beneficjent zapewnia, że zakupione pomoce, sprzęt specjalistyczny lub podręczniki, a także wiedza i umiejętności przeszkolonych nauczycieli będą wykorzystywane w ramach działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty, odpowiednio do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowania i udzielania przez szkoły i placówki systemu oświaty pomocy psychologiczno – pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formach wymienionych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach, - opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno – terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym , - opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno – wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim. <p>13. Wsparcie, o którym mowa w typie projektu nr 1 lit. b, może obejmo-</p>
--	--

⁴³⁹ Działania, o których mowa w tirecie, mogą być realizowane niezależnie od etapu edukacyjnego, na którym znajduje się uczeń.

⁴⁴⁰ **Uczeń młodszy** to każdy uczeń (w tym szczególnie uczeń, który rozpoczął naukę jako sześciolatek) przekraczający kolejny próg edukacyjny, a tym samym rozpoczynający kolejny/nowy etap edukacyjny:

a) I etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy I szkoły podstawowej;

b) II etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy IV szkoły podstawowej;

c) III etap edukacyjny - obejmuje uczniów klasy I gimnazjum.

Uczeń/dziecko z niepełnosprawnością to uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na dany rodzaj niepełnosprawności oraz dzieci i młodzież posiadające orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydawane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim. Orzeczenia są wydawane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej.

	<p>wać w szczególności:</p> <p>a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe⁴⁴¹;</p> <p>b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli;</p> <p>c) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania⁴⁴²;</p> <p>d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty;</p> <p>e) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np.: szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;</p> <p>f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
<p>21. Dopuszczalna maksy-</p>	<p>30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>)</p>

⁴⁴¹ W przypadku studiów podyplomowych z zakresu programowania służących podnoszeniu kompetencji cyfrowych nauczycieli, ramowy program studiów podyplomowych zostanie opracowany przez MEN i udostępniony za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>.

⁴⁴² Program wspomagania jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty. Beneficjent zapewnia zgodność interwencji w zakresie realizacji programów wspomagania ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:

- a) program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
- b) zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów;
- c) realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:
  - i. przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
  - ii. prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
  - iii. monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.

malna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ⁴⁴³ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład wła-	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%.

⁴⁴³ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

sny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10iii: Zwiększenie liczby osób dorosłych, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy. Celem Działania jest wzmocnienie kompetencji kluczowych osób dorosłych w zakresie ICT i języków obcych. Oferta edukacyjna dla osób dorosłych po-

	zwoli rozwinąć ich umiejętności podstawowe oraz kompetencje przekrojowe.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia z zakresu ICT zakończone procesem certyfikacji⁴⁴⁴. 2. Szkolenia językowe⁴⁴⁵ zakończone procesem certyfikacji.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wszystkie podmioty, które mają możliwość prowadzenia oferty edukacyjnej dla osób dorosłych, w zakresie ICT bądź języków obcych. 2. Podmioty uprawnione do potwierdzania umiejętności z zakresu ICT bądź języków obcych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Osoby w wieku 25 lat i więcej oraz osoby nieuczące się - od 18 roku życia - ze szczególną preferencją osób w wieku 50 lat i więcej oraz osób o niskich kwalifikacjach ⁴⁴⁶ i zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podnoszenia, uzupełniania potwierdzenia umiejętności z zakresu ICT bądź języków obcych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ⁴⁴⁷ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów,

⁴⁴⁴ Standard wymagań dla kompetencji cyfrowych został określony w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.

⁴⁴⁵ W zakresie języków obcych.

⁴⁴⁶ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

⁴⁴⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<ul style="list-style-type: none"> – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Ocena wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego. <p>2. Oferowane wsparcie projektowe uwzględnia odejście od traktowania dorosłych jak uczniów w tradycyjnych szkołach, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiadanie na udowodnione potrzeby dorosłych w zakresie podnoszenia ich kompetencji i kwalifikacji, w tym sposoby identyfikowania osób z niskimi kompetencjami kluczowymi, – stosowanie różnorodnych, w tym aktywnych form rekrutacji uczestników, – kompleksowe, zintegrowane podejście do usług na rzecz osób po-

	<p>trzebujących wsparcia,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zorientowanie na efekty uczenia się, w tym zintegrowanie z procedurami uznawania wcześniej nabytego doświadczenia, – zapewnianie elastyczności organizacyjnej ofert edukacyjnych. <p>3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴⁴⁸ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>5. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjodawcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>6. Szkolenia realizowane w ramach Działania 12.7:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) w przypadku kwalifikacji - zakończą się formalnym wynikiem oceny i walidacji oraz będą dawać możliwość uzyskania certyfikatu (nadaniem kwalifikacji) albo b) w przypadku kompetencji - będą dawać możliwość uzyskania dokumentu potwierdzającego nabycie kompetencji, zgodnie z zaplanowa-
--	--

⁴⁴⁸ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>nymi we wniosku o dofinansowanie projektu lub regulaminie konkursu etapami, o których mowa w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Szkolenia prowadzące do uzyskiwania kwalifikacji językowych realizowane są zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego. 8. Szkolenia, o których mowa w pkt 7, są realizowane wyłącznie w formie stacjonarnej, zgodnie z zakresem określonym w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 i są rozliczane stawkami jednostkowymi wskazanymi w tym załączniku, przy czym poza stawkami jednostkowymi istnieje możliwość sfinansowania w ramach projektów wyłącznie kosztów związanych z: <ol style="list-style-type: none"> a) zakupem podręcznika (teoretycznego i ćwiczeniowego), b) przeprowadzeniem egzaminu, c) wydaniem certyfikatu, d) pokryciem wydatków poniesionych w celu ułatwienia dostępu w projekcie osób z niepełnosprawnościami, e) koszty opieki nad dzieckiem do lat 7 albo osobą zależną, oraz f) kosztów pośrednich. 9. Obowiązek, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy szkoleń w zakresie innych języków obcych niż określone w załączniku nr 1 do Wytycznych, o ile szkolenie w tym zakresie będzie zgodne z regionalnym zapotrzebowaniem oraz IZ RPO określi dla tego szkolenia stawki jednostkowe. 10. Stawek jednostkowych nie stosuje się do: <ol style="list-style-type: none"> a) projektów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami; b) projektów realizowanych z wykorzystaniem podejścia popytowego.. 11. Standard wymagań dla kompetencji cyfrowych, które powinni osiągnąć uczestnicy projektu został określony w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. IZ RPO zapewnia zamieszczenie tego standardu w regulaminie konkursu. Każdy projekt powinien obejmować co najmniej wszystkie kompetencje ramowe wskazane w ramach Standardu w obszarach <i>Informacja, Komunikacja i Tworzenie treści</i>, na dowolnym poziomie zaawansowania. Powyższy warunek nie ma zastosowania do kwalifikacji cyfrowych, a także do projektów realizowanych z wykorzystaniem podejścia popytowego. 12. Beneficjent ma obowiązek utrwalenia i przechowywania wyników walidacji przeprowadzonej w ramach projektu na potrzeby kontroli i późniejszej ewaluacji przez okres przechowywania dokumentacji projektowej.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Eu-

	<p>ropejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi programowymi dotyczącymi systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej równej i wyższej niż 3500 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu.
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentual-	90% ⁴⁴⁹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

⁴⁴⁹ Zgodnie z art. 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

ne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 10% Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 10% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.13 Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność usług zdrowotnych

Cel szczegółowy 2: Zwiększona dostępność usług społecznych

Cel szczegółowy 3: Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego ukierunkowane na ograniczenie ubóstwa w regionie

Cel szczegółowy 4: Zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej

Cel szczegółowy 5: Lepsze warunki kształcenia zawodowego i ustawicznego

Cel szczegółowy 6: Lepsze warunki edukacji ogólnej

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	232 928 490
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

OPIS DZIAŁANIA 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Infrastruktura ochrony zdrowia</i>
7. Cel/e szczegóły/ działania/ poddziałania	<p>Celem działania jest zwiększona dostępność usług zdrowotnych poprzez wsparcie infrastruktury ochrony zdrowia przyczyniające do poprawy jakości usług i zmniejszenia dysproporcji terytorialnych w ich dostępie.</p> <p>Zakres interwencji w obszarze usług zdrowotnych odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w Krajowych ramach strategicznych polityki w obszarze ochrony zdrowia (tzw. Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020). Dokument ten stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020.</p> <p>W związku z powyższym podstawowym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest ich ukierunkowanie na:</p> <p>a) 5 grup chorób, które zostały zidentyfikowane jako istotne przyczyny dezaktywacji zawodowej (choroby układu krążenia, nowotworowe,</p>

	<p>układu kostno–stawowo–mięśniowego, układu oddechowego, psychiczne) oraz na schorzenia specyficzne dla obszaru województwa⁴⁵⁰ (zdiagnozowane na poziomie regionu, jako zjawiska szczególnie niekorzystne, a także choroby uznawane jako cywilizacyjne),</p> <p>b) opiekę nad matką i dzieckiem (położnictwo i ginekologia, neonatologia, pediatria, kardiologia i kardiochirurgia dziecięca, chirurgia dziecięca, neurologia dziecięca, psychiatria dziecięca, hematologia i onkologia dziecięca),</p> <p>c) osoby starsze (zwłaszcza w kontekście trendów demograficznych i społecznych oraz niedoborów infrastruktury ambulatoryjnej i szpitalnej, świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, niewystarczającej liczby zakładów opiekuńczo – leczniczych i opiekuńczo – pielęgnacyjnych, a także ograniczonej sieci opieki paliatywnej i terminalnej).</p> <p>d) inwestycje prowadzone w ramach działania mogą być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem zintegrowanych form opieki środowiskowej. Zakres interwencji powinien wynikać z diagnozy lub danych ujętych w dostępnych rejestrach, wskazujących na potrzeby.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CI36). 2. Liczba leczonych w podmiotach leczniczych objętych wsparciem.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych podmiotów leczniczych. 2. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej. 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
10. Typy projektów	<p>Na zasadach i w zakresie zgodnym z Policy Paper wspierane będą projekty polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – rozwiązania w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt).</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą⁴⁵¹ udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, - jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe albo instytucje gospodarki budżetowej, - fundacje, stowarzyszenia, których celem statutowym jest wykonywanie zadań z zakresu ochrony zdrowia, - kościoły i związki wyznaniowe, - przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.2)) we wszelkich formach przewidzianych dla wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej,

⁴⁵⁰ Zgodnie z Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020, czerwiec 2014 r.

⁴⁵¹ W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 nr 112 poz. 654 z późn. zm.).

	- Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Lublinie.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, pacjenci podmiotów leczniczych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 61 257 020
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Kryteria wyboru projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, - Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji	1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL</i>

projektów (jeśli dotyczy)	<p>na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Wyłączeniu z dofinansowania podlegają podmioty ponadregionalne⁴⁵², z wyłączeniem Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie. 3. Wyłączeniu z dofinansowania podlegają podmioty działające w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego. 4. Wykluczone ze wsparcia w ramach Działania będą duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych i chorych psychicznie⁴⁵³. 5. Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne), udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przy czym zarówno infrastruktura, jak i wyposażenie wsparte w ramach realizacji projektu mogą być wykorzystywane wyłącznie w ramach usług świadczonych w publicznym systemie ochrony zdrowia. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu. 6. Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia w ramach Działania jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań)⁴⁵⁴; wybór projektów dokonywany będzie w oparciu o kryteria wyboru zgodne z rekomendacjami dla kryteriów wyboru projektów uchwalonymi przez Komitet Sterujący. 7. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą być zgodne z właściwą mapą potrzeb zdrowotnych. 8. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą posiadać pozytywną opinię o celowości inwestycji, o której mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁴⁵⁵. 9. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą być zgodne z odpowiednim narzędziem zdefiniowanym w „Krajowych ramach strategicznych. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020”⁴⁵⁶
------------------------------	---

⁴⁵² Zgodnie z zapisami Policy Paper ponadregionalnym podmiotem leczniczym jest podmiot utworzony przez ministra lub centralny organ administracji rządowej, publiczną uczelnię medyczną lub publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych oraz instytuty badawcze prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych, a także podmiot powstały z przekształcenia powyższych jednostek.

⁴⁵³ Domy Pomocy Społecznej.

⁴⁵⁴ Plan działań w sektorze zdrowia – bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) – zawiera m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ, zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych.

⁴⁵⁵ Opinia o celowości inwestycji (OCI) nie jest wymagana w przypadku projektów obejmujących podstawową opiekę zdrowotną (POZ), przy czym jeżeli projekt obejmuje zakres szerszy niż POZ, opinia o celowości inwestycji będzie wymagana dla ww. szerszego zakresu projektu. OCI nie będzie wymaga także przypadku działalności leczniczej, która nie została wskazana w art. 95d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2016 poz. 1793, z późn. zm.) jako kwalifikująca się do wydania opinii o celowości inwestycji.

⁴⁵⁶ Narzędzie 13 (Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych na rzecz osób dorosłych, dedykowanych chorobom, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej (roboty budowlane, doposażenie)), Narzędzie 14 (Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych na rzecz osób dorosłych, ukierunkowanych na specyficzne dla regionu grupy chorób, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej (roboty budowlane, doposażenie)), Narzędzie 16 (Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie ginekologii, położnictwa, neonatologii, pediatrii oraz innych jednostek zajmujących się

	<ol style="list-style-type: none"> 10. Rozwiązania w zakresie ICT (oprogramowanie, sprzęt) nie mogą być związane z realizacją działań wskazanych w Narzędziu 26 Policy Paper tj. upowszechnienie wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej oraz Narzędziu 27 Policy Paper tj. upowszechnienie wykorzystania telemedycyny. 11. Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniającymi sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio zidentyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktycznym zapotrzebowaniem i dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze z wykorzystaniem map zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia. 12. Rozwój usług zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. 13. Inwestycje realizowane w ramach Działania powinny dążyć do osiągnięcia liczby miejsc opieki paliatywnej i/lub hospicyjnej wskazanych na rok 2020 we właściwych dla województwa mapach potrzeb zdrowotnych. Warunkiem realizacji wsparcia w zakresie opieki paliatywnej i/lub hospicyjnej oraz w zakresie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych wykonywanych w ramach opieki długoterminowej powinien być rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki nad pacjentem. 14. Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. 15. Promowane będą projekty:<ol style="list-style-type: none"> a) efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową, b) przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, c) a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów. 16. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 17. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypad-
--	--

leczeniem dzieci (roboty budowlane, doposażenie)), Narzędzie 17 (Wsparcie podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej (roboty budowlane, doposażenie)).

	ku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa istniejących przy zachowaniu wszystkich ww. zasad.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85% Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję)	95% Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

(jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	5 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu – brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna kwota wsparcia dla inwestycji z zakresu POZ – 100 000 PLN.
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.2 Infrastruktura usług społecznych

OPIS DZIAŁANIA 13.2 <i>Infrastruktura usług społecznych</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Infrastruktura usług społecznych</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Celem interwencji jest upowszechnienie dostępu do usług społecznych poprzez wsparcie infrastruktury niezbędnej do jej sprawnego świadczenia oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, m.in. poprzez wzrost dostępności usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeczywista liczba użytkowników infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej. 2. Rzeczywista liczba użytkowników usług aktywizacji społeczno-zawodowej świadczonych we wspartych obiektach.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno – zawodowej. 2. Liczba wybudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej. 3. Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Liczba utworzonych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia. 6. Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury opieki nad dziećmi do 3 roku życia. 7. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 8. Potencjalna liczba użytkowników usług aktywizacji społeczno-zawodowej świadczonych we wspartych obiektach. 9. Liczba wspartych instytucji świadczących środowiskowe formy wsparcia w miejscu zamieszkania.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, rozbudowa, nadbudowa⁴⁵⁷, przebudowa,, adaptacja, remont, modernizacja, wyposażenie infrastruktury usług społecznych (bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym), w tym : <ol style="list-style-type: none"> a) ośrodków wsparcia, w tym m.in. środowiskowych instytucji aktywizujących osoby z niepełnosprawnościami, dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych, b) placówek środowiskowych i dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży, c) pieczy zastępczej, d) ośrodków wsparcia w tym specjalistycznych ośrodków wsparcia, e) placówek środowiskowych form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, środowiskowych domów samopomocy, f) ośrodków interwencji kryzysowej, g) podmiotów reintegracyjnych, h) placówek instytucjonalnych form pomocy społecznej – warunkowo jedynie w przypadku objęcia wsparciem grupy osób, wobec której nie jest możliwe świadczenie usług w innej formie niż instytucjonalna ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki lub w celu przejścia od form instytucjonalnych⁴⁵⁸ do deinstytucjonalizacji⁴⁵⁹ świadczenia usług.

⁴⁵⁷ Budowa nowych obiektów jak również rozbudowa i nadbudowa istniejących możliwa jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków.

⁴⁵⁸ Opieka instytucjonalna – usługi świadczone:

- a) w placówce opiekuńczo-pobytovej, czyli placówce wieloosobowego całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 30 osób oraz w której:
  - i) usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);
  - ii) wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców;
  - iii) mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki;
  - iv) mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem;
- b) w placówce opiekuńczo-wychowawczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.) dla więcej niż 14 osób.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Modernizacja, adaptacja (do potrzeb osób potrzebujących) oraz zakup wyposażenia infrastruktury niezbędnej do świadczenia środowiskowych form wsparcia w miejscu zamieszkania. 3. Remont, przebudowa, modernizacja i wyposażenie infrastruktury szkół przysposabiających do pracy. 4. Remont, przebudowa, adaptacja (w uzasadnionych przypadkach także zakup lokali mieszkalnych) i wyposażenie infrastruktury mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i treningowego⁴⁶⁰. 5. Remont przebudowa, adaptacja i wyposażenie infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego⁴⁶¹. 6. Budowa⁴⁶², rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja i wyposażenie infrastruktury usług opieki nad dziećmi do lat 3, w tym żłobków, klubów dziecięcych i oddziałów żłobkowych m.in. w celu zwiększenia liczby miejsc w istniejących instytucjach.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, – Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, – Organizacje pozarządowe, – Organy prowadzące szkół przysposabiających do pracy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia ▪ Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, ▪ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, ▪ Organizacje pozarządowe, – Organy prowadzące żłobki, kluby dziecięce i oddziały żłobkowe: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia ▪ Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, ▪ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, ▪ Organizacje pozarządowe.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezul-

⁴⁵⁹ Deinstytucjonalizacja - proces przejścia od opieki instytucjonalnej do **usług świadczonych w lokalnej społeczności**, realizowany zgodnie z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w lokalnej społeczności, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest prewencja, mająca zapobiegać umieszczeniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci - rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

⁴⁶⁰ Interwencja może wykraczać poza części wspólne budynków. Zakup lokali mieszkalnych możliwy jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków.

⁴⁶¹ Interwencja może wykraczać poza części wspólne budynków.

⁴⁶² Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków. Dodatkowo niezbędne jest przedstawienie diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy trendów demograficznych i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury (potwierdzających zasadność realizacji inwestycji).

	tatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region słabiej Rozwinięty 29 793 182
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Inwestycje realizowane w ramach Działania służą realizacji celów dotyczących włączenia społecznego i walki z ubóstwem.

	<p>3. Wsparcie infrastruktury sektora usług społecznych możliwe jest w zakresie⁴⁶³</p> <ul style="list-style-type: none"> – infrastruktury społecznej służącej aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i/lub infrastruktury umożliwiającej realizację usług świadczonych w lokalnej społeczności, – co do zasady realizacja inwestycji powinna wspierać deinstytucjonalizację ww. usług. Dopuszcza się wsparcie form instytucjonalnych jedynie w przypadku objęcia wsparciem grupy osób, wobec której nie jest możliwe świadczenie usług w innej formie niż instytucjonalna ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki lub w celu przekształcenia placówki w formy zdeinstytucjonalizowane. Należy jednak pamiętać, iż w wyniku realizacji projektu zwiększeniu nie może ulec ilość miejsc w ramach opieki instytucjonalnej. <p>4. Ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych dla zapewnienia efektywności wsparcia, podejmowane interwencje muszą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to, iż projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, który pełni funkcję wiodącą w tym obszarze.</p> <p>5. Decyzja o realizacji danej inwestycji w sektorze usług społecznych powinna zostać poprzedzona wnikliwą analizą sytuacji wewnątrzregionalnej, obejmującą:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) diagnozę problemów, z uwzględnieniem różnicowań terytorialnych; b) diagnozę potrzeb, z uwzględnieniem różnicowań terytorialnych; c) analizę trendów demograficznych, z uwzględnieniem różnicowań terytorialnych; d) poziom dostępności usług (aktywnej integracji, usług społecznych) w ujęciu terytorialnym, z uwzględnieniem ich dostępności i barier w dostępności dla poszczególnych grup docelowych; e) degradację obszarów i potrzebę rewitalizacji; f) potrzeby i specyfikę grup docelowych (w tym dostosowanie usług do potrzeb poszczególnych grup docelowych, bariery w dostępności do usług), z uwzględnieniem różnicowań terytorialnych; g) oczekiwane rezultaty; h) określony w RPO typ operacji lub rodzaj wsparcia. <p>6. Wsparcie inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej musi służyć celom dotyczącym włączenia społecznego i walki z ubóstwem⁴⁶⁴ oraz być zgodne z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej⁴⁶⁵ oraz z kierunkami wskazanymi w KPPUIWS.</p>
--	---

⁴⁶³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁴⁶⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁴⁶⁵ *Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.*

	<p>7. Preferencyjnie traktowane będą projekty obejmujące wsparcie infrastruktury, służącej zwiększaniu dostępności do usług świadczonych w lokalnej społeczności⁴⁶⁶.</p> <p>8. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa (nadbudowa) istniejących przy zachowaniu wszystkich ww. zasad. W tym przypadku niezbędne jest przedstawienie diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy trendów demograficznych i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury (potwierdzających zasadność realizacji inwestycji). Powyższe zapisy znajdują zastosowanie w przypadku zakupu lokali mieszkalnych w ramach projektów z zakresu wsparcia mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i treningowego.</p> <p>9. Inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego, chronionego i treningowego powinny być realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w powiązaniu z procesem aktywizacji zawodowej, mając na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W powyższym zakresie preferencyjnie traktowane będą projekty dotyczące mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i treningowego.</p> <p>10. Inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego, chronionego i treningowego mogą obejmować części wspólne budynku, w którym znajdują się przedmiotowe lokale tylko pod warunkiem, że powierzchnia użytkowa ww. lokali będzie większa niż 50% powierzchni użytkowej danego budynku.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zaku-</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁴⁶⁶ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

<p>pionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich

OPIS DZIAŁANIA 13.3 Rewitalizacja ⁴⁶⁷ obszarów miejskich ⁴⁶⁸	
6. Nazwa działania/ poddziałania	Rewitalizacja obszarów miejskich
7. Cel/e szczegółowo/ działania/ poddziałania	Celem Działania jest odnowa zdegradowanych przestrzeni miejskich prowadząca do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m.in. zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni miejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 3. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 3. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (CI39). 4. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 5. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 6. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 7. Długość wybudowanych dróg gminnych. 8. Długość przebudowanych dróg gminnych. 9. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 10. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38).
10. Typy projektów	1. Przebudowa, remont lub modernizacja ⁴⁶⁹ zdegradowanych ⁴⁷⁰ budynków, w tym m.in. budynków poprzemysłowych, powojсковych w celu przywrócenia

⁴⁶⁷ Przez **rewitalizację** należy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy tego procesu, na podstawie programu rewitalizacji.

⁴⁶⁸ Działanie 13.3 skierowane jest do miast powiatowych oraz gmin miejskich i miejsko-wiejskich powyżej 5 000 mieszkańców.

⁴⁶⁹ **Modernizacja** – na potrzeby działania 13.3 poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie, obejmujące również rozbudowę, istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁴⁷⁰ **Zdegradowany budynek** – obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny, lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (awaryjność sieci wewnętrznych budynku, zużycie stolarki okiennej i drzwiowej, niedostateczne parametry termoizolacyjności), lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

	<p>lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kompleksowe projekty obejmujące rekultywację / remediację zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych, w tym obiektów przemysłowych i powojennych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji użytkowych, tj. np. gospodarczych, turystycznych, kulturalnych lub społecznych. 3. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 4. Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, remont lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. 5. Zakup wyposażenia - wyłącznie jako element projektów dotyczących adaptacji budynków na cele np. gospodarcze, społeczne, turystyczne lub kulturalne i bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu. 6. Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 7. Roboty budowlane i modernizacyjne dróg lokalnych (gminnych i powiatowych). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 8. Tworzenie stref bezpieczeństwa⁴⁷¹ i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu, wyposażenie centrum monitoringu oraz koszty robót budowlanych mających na celu przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu, itp. wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.
--	---

⁴⁷¹ **Strefa bezpieczeństwa** - przestrzeń publiczna, z wyłączeniem budynków, zagrożona przed realizacją projektu patologiami społecznymi, wyposażona i obsługiwana w wyniku realizacji projektu przez m.in. nowy lub zmodernizowany system monitoringu lub inny system służący zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

	<p>9. Rozwój miejskich terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p> <p>10. Przebudowa, remont lub modernizacja budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia niniejszej działalności.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia – Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego – przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Organizacje pozarządowe – Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej – MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego) – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne ⁴⁷² , osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 57 471 796
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020,

⁴⁷² Społeczność, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny w rewitalizacji, o której mowa w ww. wytycznych.

	<ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach Działania będzie ujęcie⁴⁷³ projektu w programie rewitalizacji i jego realizacja na obszarze rewitalizacji, prawidłowo zidentyfikowanym na podstawie wybranego zestawu wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki terytorialnej (w szczególności uwzględnione powinny być wskaźniki dotyczące ubóstwa, wykluczenia społecznego, stanu zdrowia i poziomu edukacji, np. lokalny wskaźnik rozwoju społecznego (Local Human Development Index). 3. Niezbędnym warunkiem realizacji działań inwestycyjnych w ramach Działania będzie ich podporządkowanie i ukierunkowanie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych – działania te powinny służyć głównie spełnieniu założeń Osi Priorytetowej 11 i koncentrować się m.in. na przeciwdziałaniu koncentracji ubóstwa, eliminacji czynników prowadzących do wykluczenia społecznego.

⁴⁷³ Wsparcie może uzyskać wyłącznie projekt wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych w programie rewitalizacji wpisanym do wykazu programów rewitalizacji prowadzonego przez IZ RPO WL.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia muszą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych⁴⁷⁴ muszą wykazywać zgodność z założeniami europejskich zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej (nie wykluczając stacjonarnych form opieki) oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. 6. Projekty z zakresu kultury muszą wynikać z programu rewitalizacji i powinny koncentrować się na marginalizowanych społecznościach. Muszą to być projekty o mniejszej skali, których wysokość kosztów kwalifikowalnych nie będzie przekraczać 2 mln euro. 7. Ze wsparcia wyłączone są budynki/pomieszczenia w których prowadzona jest działalność administracyjno-biurowa organów administracji publicznej. 8. Wydatki na konserwację/restaurację wyposażenia budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy prace te będą niezbędne, by nadać bądź przywrócić funkcje użytkowe (np. społeczne, gospodarcze, turystyczne lub kulturalne) niniejszym budynkom. Wyposażenie to musi być bezpośrednio związane z funkcją, jaką będzie pełnić budynek po realizacji projektu. 9. Prace w zakresie wyposażenia centrum monitoringu oraz w zakresie przystosowania pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy w ramach projektu przewidziany jest zakup i instalacja systemów monitoringu. Prace w przedmiotowym zakresie kwalifikowalne będą wyłącznie w zakresie związanym bezpośrednio z systemem monitoringu, jaki instalowany jest w ramach projektu. 10. Wysokość wydatków na zakup wyposażenia nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowanych. 11. Inwestycje dotyczące zewnętrznej infrastruktury technicznej⁴⁷⁵ oraz w zakresie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) dopuszczalne będą jedynie w sytuacjach uzasadnionych spójnością realizowanej operacji, w tym brakiem możliwości osiągnięcia założonych rezultatów bez realizacji danego elementu. Ponadto, inwestycje w drogi lokalne możliwe będą wyłącznie w sytuacji, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych. Inwestycje w zakresie dróg lokalnych muszą stanowić element programu rewitalizacji. Wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowalnych projektu.
--	--

⁴⁷⁴ Usługi społeczne to usługi świadczone w społeczności lokalnej zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁴⁷⁵ Zewnętrzna infrastruktura techniczna rozumiana jako przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe i telekomunikacyjne oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami zlokalizowane poza obrębem budynków.

	<p>12. Budowa nowych budynków, co do zasady, nie może być realizowana w ramach tego Działania. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz⁴⁷⁶ potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania.</p> <p>13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>14. Priorytetowo traktowane będą projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – generujące nowe miejsca pracy, – przyczyniające się do poprawy efektywności energetycznej, – zapewniające kompleksowe rozwiązanie problemu obszaru zdegradowanego⁴⁷⁷, – wykazujące jak największą komplementarność z inwestycjami współfinansowanymi z EFS, w szczególności z realizowanymi w ramach Działania: 9.2, 11.1, 11.2, 11.3 – <u>których całość lub elementy/moduły całości zostały przygotowane w oparciu o formułę konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego.</u> <p>15. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm.) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków EFRR i krajowych środków o specjalnym przeznaczeniu. Ponadto, zgodnie z art. 4 i 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. 2014 poz. 712) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków pochodzących z budżetu UE oraz z kredytu, do którego beneficjentowi przysługuje premia, o której mowa we wskazanych artykułach.</p> <p>16. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
--	---

⁴⁷⁶ Za wiarygodną analizę uznana będzie ekspertyza techniczna wykonana przez osobę posiadającą tytuł rzeczoznawcy budowlanego nadany przez właściwy organ samorządu zawodowego.

⁴⁷⁷ Kompleksowość działań rewitalizacyjnych wyraża się w integrowaniu różnych wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań mających na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Efektem podejmowanych działań ma być trwała gospodarcza, fizyczna, społeczna i środowiskowa poprawa sytuacji na obszarze zdegradowanym.

<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10 % współfinansowania unijnego</p> <p>Możliwość stosowania cross-financingu ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.</p> <p>Działania społeczne finansowane w ramach działania będą obejmować m.in. inwestycje na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich. Dla przedmiotowych zadań stosuje się zasady kwalifikowalności dla EFS określone we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i>.</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 36 <i>Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych</i>, art. 37 <i>Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17

	<p>czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (<i>na podstawie art. 53 Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 55 <i>Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem we-
--	---

	<p>wewnętrzny w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Brak ograniczeń kwotowych
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych.</p> <p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów z zakresu kultury: 2 mln euro⁴⁷⁸.</p>

⁴⁷⁸ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

(jeśli dotyczy)	
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich

OPIS DZIAŁANIA 13.4 Rewitalizacja ⁴⁷⁹ obszarów wiejskich ⁴⁸⁰	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rewitalizacja obszarów wiejskich</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest rozwój infrastruktury obszarów zdegradowanych małych miast a także obszarów wiejskich przyczyniający się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m.in. zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczania koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni małych miast i wiejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 3. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą.

⁴⁷⁹ Przez **rewitalizację** należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy tego procesu, na podstawie programu rewitalizacji.

⁴⁸⁰ Na potrzeby Działania 13.4 poprzez obszary wiejskie rozumie się gminy wiejskie a także gminy miejskie i miejsko-wiejskie do 5000 mieszkańców.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<p>4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 3. Budynki publiczne lub komercyjne budynki wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (CI39). 4. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 5. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 6. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 7. Długość wybudowanych dróg gminnych. 8. Długość przebudowanych dróg gminnych. 9. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 10. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38).
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, remont lub modernizacja⁴⁸¹ zdegradowanych⁴⁸² budynków, w tym m.in. budynków przemysłowych, powojkowych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 2. Kompleksowe projekty obejmujące rekultywację / remediację zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych, w tym obiektów przemysłowych i powojkowych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji użytkowych, tj. np. gospodarczych, turystycznych, kulturalnych lub społecznych. 3. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich z wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 4. Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, remont lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych.

⁴⁸¹ **Modernizacja** – na potrzeby działania 13.4 poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie, obejmujące również rozbudowę, istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁴⁸² **Zdegradowany budynek** – obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny, lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (awaryjność sieci wewnętrznych budynku, zużycie stolarki okiennej i drzwiowej, niedostateczne parametry termoizolacyjności), lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Zakup wyposażenia - wyłącznie jako element projektów dotyczących adaptacji budynków na cele np. gospodarcze, społeczne, turystyczne lub kulturalne i bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełnił budynek po realizacji projektu. 6. Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 7. Roboty budowlane i modernizacyjne dróg lokalnych (gminnych i powiatowych). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 8. Tworzenie stref bezpieczeństwa⁴⁸³ i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu, wyposażenie centrum monitoringu oraz koszty robót budowlanych mających na celu przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu, itp. wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu. 9. Rozwój terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu. 10. Przebudowa, remont lub modernizacja budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia niniejszej działalności.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, – Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego, – Przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-privatne, – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, – Organizacje pozarządowe, – Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej, – MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa)

⁴⁸³ **Strefa bezpieczeństwa** - przestrzeń publiczna, z wyłączeniem budynków, zagrożona przed realizacją projektu patologiami społecznymi, wyposażona i obsługiwana w wyniku realizacji projektu przez m.in. nowy lub zmodernizowany system monitoringu lub inny system służący zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

	stwa lubelskiego).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne ⁴⁸⁴ , osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Ślabiej Rozwinięty 41 230 484
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<p><i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i></p> <p>W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie obszarów wiejskich.</p>
18. Tryb(y) wyboru projektów	Tryb konkursowy

⁴⁸⁴ Społeczność, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny w rewitalizacji, o której mowa w ww. wytycznych.

<p>oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytocznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach Działania będzie ujęcie⁴⁸⁵ projektu w programie rewitalizacji i jego realizacja na obszarze rewitalizacji, prawidłowo zidentyfikowanym na podstawie wybranego zestawu wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki terytorialnej (w szczególności uwzględnione powinny być wskaźniki dotyczące ubóstwa, wykluczenia społecznego, stanu zdrowia i poziomu edukacji, np. lokalny wskaźnik rozwoju społecznego (Local Human Development Index). 3. Niezbędnym warunkiem realizacji działań inwestycyjnych w ramach Działania będzie ich podporządkowanie i ukierunkowanie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych – działania te powinny służyć głównie spełnieniu założeń Osi Priorytetowej 11 i koncentrować się na zagadnieniach tj. np. przeciwdziałanie koncentracji ubóstwa, eliminacja czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. 4. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia muszą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych⁴⁸⁶ muszą wykazywać zgodność z założeniami europejskich zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej (nie wykluczając stacjonarnych form opieki) oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. 6. Projekty z zakresu kultury muszą wynikać z programu rewitalizacji i powinny koncentrować się na marginalizowanych społecznościach. Muszą to być projekty o mniejszej skali, których wysokość kosztów kwalifikowalnych nie będzie przekraczać 2 mln euro. 7. Ze wsparcia wyłączone są budynki/pomieszczenia w których prowadzona jest działalność administracyjno-biurowa organów administracji publicznej. 8. Wydatki na konserwację/restaurację wyposażenia budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy prace te będą niezbędne, by nadać bądź przywrócić funkcje użytkowe (np. społeczne, gospodarcze, turystyczne lub kulturalne) niniejszym budynkom. Wyposażenie to musi być bezpośrednio związane z

⁴⁸⁵ Wsparcie może uzyskać wyłącznie projekt wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych w programie rewitalizacji wpisanym do wykazu programów rewitalizacji prowadzonego przez IZ RPO WL.

⁴⁸⁶ Usługi społeczne to usługi świadczone w społeczności lokalnej zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

	<p>funkcją, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu.</p> <p>9. Prace w zakresie wyposażenia centrum monitoringu oraz w zakresie przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy w ramach projektu przewidziany jest zakup i instalacja systemów monitoringu. Prace w przedmiotowym zakresie kwalifikowalne będą wyłącznie w zakresie związanym bezpośrednio z systemem monitoringu, jaki instalowany jest w ramach projektu.</p> <p>10. Wysokość wydatków na zakup wyposażenia nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowanych.</p> <p>11. Inwestycje dotyczące zewnętrznej infrastruktury technicznej⁴⁸⁷ oraz w zakresie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) dopuszczalne będą jedynie w sytuacjach uzasadnionych spójnością realizowanej operacji, w tym brakiem możliwości osiągnięcia założonych rezultatów bez realizacji danego elementu. Ponadto, inwestycje w drogi lokalne możliwe będą wyłącznie w sytuacji, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych. Inwestycje w zakresie dróg lokalnych muszą stanowić element programu rewitalizacji. Wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 15% kosztów kwalifikowanych projektu. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowanych projektu.</p> <p>12. Budowa nowych budynków, co do zasady, nie może być realizowana w ramach tego Działania. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz⁴⁸⁸ potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania.</p> <p>13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>14. Priorytetowo traktowane będą projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – generujące nowe miejsca pracy, – przyczyniające się do poprawy efektywności energetycznej, – zapewniające kompleksowe rozwiązanie problemu obszaru zdegradowanego⁴⁸⁹,
--	--

⁴⁸⁷ Zewnętrzna infrastruktura techniczna rozumiana jako przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe i telekomunikacyjne oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami zlokalizowane poza obrębem budynków.

⁴⁸⁸ Za wiarygodną analizę uznana będzie ekspertyza techniczna wykonana przez osobę posiadającą tytuł rzeczoznawcy budowlanego nadany przez właściwy organ samorządu zawodowego.

⁴⁸⁹ Kompleksowość działań rewitalizacyjnych wyraża się w integrowaniu różnych wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań mających na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Efektem podejmowanych działań ma być trwała gospodarcza, fizyczna, społeczna i środowiskowa poprawa sytuacji na obszarze zdegradowanym.

	<ul style="list-style-type: none"> – wykazujące jak największą komplementarność z inwestycjami współfinansowanymi z EFS, w szczególności z realizowanymi w ramach Działań: 9.2, 11.1, 11.2, 11.3 – <u>których całość lub elementy/moduły całości zostały przygotowane</u> w oparciu o formułę konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego. <p>15. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm.) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków EFRR i krajowych środków o specjalnym przeznaczeniu. Ponadto, zgodnie z art. 4 i 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. 2014 poz. 712) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków pochodzących z budżetu UE oraz z kredytu, do którego beneficjentowi przysługuje premia, o której mowa we wskazanych artykułach.</p> <p>16. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10 % współfinansowania unijnego</p> <p>Możliwość stosowania cross-financingu ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.</p> <p>Działania społeczne finansowane w ramach działania będą obejmować m.in. inwestycje na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich. Dla przedmiotowych zadań stosuje się zasady kwalifikowalności dla EFS określone we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się za-</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>pisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) 2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 36 Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych, art. 37. Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), 4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 Pomoc na
---	--

	<p><i>kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 55 <i>Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis:

beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>5%</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów: brak ograniczeń kwotowych</p> <p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów z zakresu kultury: 2 mln euro⁴⁹⁰.</p>
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 13.5 Infrastruktura przedszkolna

OPIS DZIAŁANIA 13.5 Infrastruktura przedszkolna	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Infrastruktura przedszkolna</i>

⁴⁹⁰ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

7. Cel/e szczegóły/e działania/ poddziałania	Celem interwencji jest zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie terytorialnych dysproporcji w tym zakresie (wsparcie kierowane w głównej mierze na obszary deficytowe). Zapewnienie lepszego dostępu do ww. usług pozwoli na wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, co w konsekwencji powinno doprowadzić do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich. Pośrednio interwencja przyczyni się do poprawy aktywności zawodowej osób wychowujących dzieci, poprzez stworzenie możliwości godzenia życia prywatnego i zawodowego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba użytkowników wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 4. Liczba zakupionego wyposażenia w obiektach objętych wsparciem.
10. Typy projektów	Wsparcie działań na rzecz poprawy dostępności do edukacji przedszkolnej (celem utworzenia nowych miejsc w przedszkolach lub innych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-4 lata ⁴⁹¹) na obszarach deficytowych w tym m.in.: 1. budowa ⁴⁹² , rozbudowa, adaptacja i modernizacja obiektów na potrzeby prowadzenia działalności edukacyjnej wraz z zapleczem socjalnym (m.in. place zabaw), 2. zakup niezbędnego wyposażenia ⁴⁹³ gwarantującego wysoką jakość kształcenia.
11. Typ beneficjenta	Organy prowadzące przedszkola lub inne formy wychowania przedszkolnego: <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; – Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; – Organizacje pozarządowe; – Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi przedszkola, odziały przedszkolne; – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; – Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy	Mieszkańcy województwa lubelskiego, wychowankowie placówek oświatowych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów pro-

⁴⁹¹ Nie dotyczy przedszkoli specjalnych oraz inwestycji mających na celu utrzymanie dotychczasowej ilości miejsc dla dzieci uczestniczących w edukacji przedszkolnej, w przypadku gdy zaniechanie realizacji danego projektu będzie skutkowało obniżeniem współczynnika uczestnictwa w tej formie edukacji na obszarze danej gminy poniżej 20%.

⁴⁹² Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji przedszkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego.

⁴⁹³ W ramach Działania kwalifikowane będą środki trwałe powyżej 3500 zł.

wsparcia	jektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 5 291 202
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów	1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu.

(jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 2. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa istniejących związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej w deficytowych obszarach. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji przedszkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Drugi wyjątek od powyższej zasady dotyczy odtworzenia zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania. 3. Koniecznym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest posiadanie przez wnioskodawcę jasnej wizji, w tym diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR powinno być realizowane jako uzupełnienie działań realizowanych z EFS w sytuacji gdy jest to niezbędne do osiągnięcia celów odnoszących się do całego CT10, realizowanego poprzez Działania w ramach Osi 12. 4. Działania finansowane z EFRR w obszarze edukacji przedszkolnej mają charakter pomocniczy w stosunku do działań EFS. Wsparcie infrastrukturalne będzie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach charakteryzujących się słabym dostępem do edukacji przedszkolnej. Działania te (zwłaszcza dotyczące budowy nowej infrastruktury) muszą uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, a kryteria wyboru projektów będą obejmowały m.in terytorialne deficyty w dostępie do placówek przedszkolnych. 5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%)	Nie dotyczy

(jeśli dotyczy)	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i> , udzielana jest na podstawie: Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%

współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 1 mln PLN.
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego

OPIS DZIAŁANIA 13.6 <i>Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego</i>

7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem interwencji jest poprawa warunków kształcenia zawodowego poprzez prace modernizacyjne i zakup wyposażenia ukierunkowany na realizację ww. założeń. Działania te powinny zaowocować zwiększeniem zainteresowania podejmowaniem edukacji w szkolnictwie zawodowym.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba użytkowników wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 4. Liczba zakupionego wyposażenia w obiektach objętych wsparciem.
10. Typy projektów	1. Prace modernizacyjne i dostosowawcze istniejącej infrastruktury, w szczególności rozbudowa lub przebudowa (w uzasadnionych przypadkach także budowa ⁴⁹⁴) pracowni/warsztatów kształcenia praktycznego jak również pracowni wykorzystywanych w procesie kształcenia i rozwoju kompetencji kluczowych zorientowanych na potrzeby regionalnego rynku pracy, 2. zakup wyposażenia ⁴⁹⁵ pracowni i warsztatów.
11. Typ beneficjenta	Organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe: – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; – Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; – Organizacje pozarządowe; – Osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w obszarze oświaty działające w oparciu o ustawę z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty – Dz. U. 1991 nr 95 poz. 425 z późn. zm.; – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; – Ochotnicze Hufce Pracy w zakresie wspomaganie systemu oświaty poprzez aktywizację zawodową młodzieży i podejmowania działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania w zakresie nieobjętym interwencją PO WER.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, uczniowie i wychowankowie placówek oświatowych i doskonalenia zawodowego, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca	Nie dotyczy

⁴⁹⁴ Zgodnie z zasadami określonymi w pkt. 19 *Limity i ograniczenia w realizacji projektów*.

⁴⁹⁵ Przez wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych należy rozumieć wyposażenie rekomendowane przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl). W ramach Działania kwalifikowane będą środki trwałe powyżej 3500 zł.

(jeśli dotyczy)	
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 15 873 604
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020 oraz Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa istniejących związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej w deficytowych obszarach. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uza-

	<p>sadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji szkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Drugi wyjątek od powyższej zasady dotyczy odtworzenia zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Koniecznym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest posiadanie przez wnioskodawcę jasnej wizji (w tym diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych) oraz kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury. Przedmiotowa diagnoza powinna być zatwierdzona przez organ prowadzący szkoły i placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego, objęte wsparciem. Inwestycje finansowane ze środków EFRR powinny być logicznie i tematycznie powiązane z innymi projektami/inwestycjami realizowanymi/zrealizowanymi ze środków EFS w ramach priorytetów inwestycyjnych 10 iii i 10iv. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 5. Preferencyjnie traktowane będą projekty wspierające rozwój kształcenia zawodowego przy aktywnym udziale pracodawców, gwarantującym rzeczywisty kontakt ze środowiskiem pracy w danym zawodzie. 6. Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego, szkoleń zawodowych oraz uczenia się przez całe życie powinny być skoncentrowane na dostosowaniu szkolnictwa do wymogów, jakie stawia regionalny rynek pracy oraz tworzeniu warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej. 7. Interwencja realizowana w ramach działań związanych ze wsparciem infrastruktury kształcenia ustawicznego musi być wykorzystywana w procesie organizacji i prowadzenia dla osób dorosłych: <ol style="list-style-type: none"> a) kwalifikacyjnych kursów zawodowych, b) kursów umiejętności zawodowych oraz innych kursów umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych; 8. Preferencje uzyskają projekty dotyczące szkół/placówek prowadzących kształcenie w zakresie zawodów wpisujących się w inteligentne specjalizacje wynikające z „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”, sektory szybkiego wzrostu oraz sektory ważne dla lokalnych rynków pracy. <p>Lista ww. zawodów (w przypadku zgodności z RSI - przygotowana w oparciu o uchwałę Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie przyjęcia indykatywnej listy kodów PKD wpisujących się w Regionalne Inteligentne Specjali-</p>
--	---

	<p>zacje Województwa Lubelskiego) stanowić będzie załącznik do regulaminu konkursu.</p> <p>9. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>10. W ramach konkursu dany beneficjent może aplikować o dofinansowanie tylko jednego projektu.</p> <p>11. Maksymalna kwota wsparcia wynosi 3 mln zł. (ograniczenie to dotyczy również projektów realizowanych w partnerstwie, natomiast nie dotyczy projektów realizowanych w trybie pozakonkursowym).</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020:</p> <p>(na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji</p>

	(UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdra-	Nie dotyczy

zania instrumentów finansowych	
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.7 Infrastruktura szkolna

OPIS DZIAŁANIA 13.7 Infrastruktura szkolna	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Infrastruktura szkolna</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem działania jest poprawa warunków edukacji ogólnej przyczyniająca się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języki obce), z uwzględnieniem rozwoju właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność oraz praca zespołowa).
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba użytkowników wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 4. Liczba zakupionego wyposażenia w obiektach objętych wsparciem.
10. Typy projektów	1. Modernizacja obiektów dydaktycznych, w których realizowany jest proces rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy, nauczania eksperymentalnego, indywidualizacji pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz kreowania właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej), 2. Zakup niezbędnego wyposażenia ⁴⁹⁶ gwarantującego wysoką jakość kształcenia.
11. Typ beneficjenta	Organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe: <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; – Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; – Organizacje pozarządowe;

⁴⁹⁶ Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni szkolnych zostanie określony przez MEN i będzie udostępniany za pośrednictwem strony internetowej www.men.gov.pl. W ramach Działania kwalifikowane będą środki trwałe powyżej 3500 zł.

	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe; – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; – Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, uczniowie i wychowankowie placówek oświatowych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 5 291 202
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	<i>Do ustalenia zakres wsparcia w ramach przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich innych niż obszar funkcjonalny miasta wojewódzkiego poprzez realizację projektów zintegrowanych na obszarach strategicznej interwencji (miasta subregionalne) wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego.</i>
18. Tryb(y) wyboru	Tryb konkursowy

projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych <i>Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020</i> oraz Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania może zostać skierowane na finansowanie projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie rozbudowa istniejących związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej w deficytowych obszarach. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji szkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Drugi wyjątek od powyższej zasady dotyczy odtworzenia zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania. 3. Koniecznym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest posiadanie przez wnioskodawcę jasnej wizji (w tym diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych) oraz kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury i jej powiązania z interwencją EFS w ramach Działania 12.2. 4. Należy pamiętać, iż ww. wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR powinno być realizowane jako uzupełnienie działań realizowanych z EFS w sytuacji gdy jest to niezbędne do osiągnięcia celów odnoszących się do całego CT10, realizowanego poprzez Działania w ramach Osi 12. 5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 6. Preferowane będą projekty przewidujące zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Euro-

	<i>pejskiej do pomocy de minimis.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i> , udzielana jest na podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowa-	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>:

nia całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<p>95%</p> <ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

OPIS DZIAŁANIA 13.8 <i>Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>
7. Cele szczegółowe/e działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest odnowa zdegradowanych przestrzeni położonych na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego prowadząca do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.</p> <p>Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, – likwidację izolacji obszarów problemowych, – poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. <p>Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczania koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 3. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 2. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (CI39). 3. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 4. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 5. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 6. Długość wybudowanych dróg gminnych. 7. Długość przebudowanych dróg gminnych. 8. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 9. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38).

<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, remont lub modernizacja⁴⁹⁷ zdegradowanych⁴⁹⁸ budynków, w tym m.in. budynków przemysłowych, powojkowych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 2. Kompleksowe projekty obejmujące rekultywację / remediację zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych, w tym obiektów przemysłowych i powojkowych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji użytkowych, tj. np. gospodarczych, turystycznych, kulturalnych lub społecznych. 3. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych np.: społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 4. Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, remont lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np.: społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. 5. Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (m.in. wodno-kanalizacyjna, energetyczna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 6. Roboty budowlane i modernizacyjne dróg lokalnych (gminnych i powiatowych). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 7. Tworzenie stref bezpieczeństwa⁴⁹⁹ i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu itp. wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych
---------------------------	--

⁴⁹⁷ **Modernizacja** – na potrzeby działania poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie, obejmujące również rozbudowę, istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁴⁹⁸ **Zdegradowany budynek** – obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny, lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (awaryjność sieci wewnętrznych budynku, zużycie stolarki okiennej i drzwiowej, niedostateczne parametry termoizolacyjności), lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

⁴⁹⁹ **Strefa bezpieczeństwa** - przestrzeń publiczna, z wyłączeniem budynków, zagrożona przed realizacją projektu patologiami społecznymi, wyposażona i obsługiwana w wyniku realizacji projektu przez m.in. nowy lub zmodernizowany system monitoringu lub inny system służący zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

	<p>będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p> <p>8. Rozwój miejskich terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p>
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 16 720 000
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne horyzontalne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwych Wytocznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach Działania będzie ujęcie⁵⁰⁰ projektu w programie rewitalizacji i jego realizacja na obszarze rewitalizacji, prawidłowo zidentyfikowanym na podstawie wybranego zestawu wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki terytorialnej (w szczególności uwzględnione powinny być wskaźniki dotyczące ubóstwa, wykluczenia społecznego, stanu zdrowia i poziomu edukacji, np. lokalny wskaźnik rozwoju społecznego (Local Human Development Index). 5. Niezbędnym warunkiem realizacji działań inwestycyjnych w ramach Działania będzie ich podporządkowanie i ukierunkowanie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych – działania te powinny służyć głównie spełnieniu założeń Osi Priorytetowej 11 i koncentrować się m.in. na przeciwdziałaniu koncentracji ubóstwa, eliminacji czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. 6. Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych muszą wykazywać zgodność z założeniami europejskich zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej (nie wykluczając stacjonarnych form opieki) oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. 7. Wydatki na konserwację/restaurację wyposażenia budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy prace te będą niezbędne, by nadać bądź przywrócić funkcje użytkowe (np. społeczne, gospodarcze, turystyczne lub kulturalne) niniejszym budynkom. Wyposażenie to musi być bezpośrednio związane z funkcją, jaką będzie pełnił budynek po realizacji projektu.

⁵⁰⁰ Wsparcie może uzyskać wyłącznie projekt wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych w programie rewitalizacji wpisanym do wykazu programów rewitalizacji prowadzonego przez IZ RPO WL.

8. Prace w zakresie wyposażenia centrum monitoringu oraz w zakresie przystosowania pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy w ramach projektu przewidziany jest zakup i instalacja systemów monitoringu. Prace w przedmiotowym zakresie kwalifikowalne będą wyłącznie w zakresie związanym bezpośrednio z systemem monitoringu, jaki instalowany jest w ramach projektu.
9. Inwestycje dotyczące zewnętrznej infrastruktury technicznej oraz w zakresie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) dopuszczalne będą jedynie w sytuacjach uzasadnionych spójnością realizowanej operacji, w tym brakiem możliwości osiągnięcia założonych rezultatów bez realizacji danego elementu. Ponadto, inwestycje w drogi lokalne możliwe będą wyłącznie w sytuacji, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych. Inwestycje w zakresie dróg lokalnych muszą stanowić element programu rewitalizacji. Wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowalnych projektu.
10. Budowa nowych budynków, co do zasady, nie może być realizowana w ramach tego Działania. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania.
11. Ze wsparcia wyłączone są budynki/pomieszczenia w których prowadzona jest działalność administracyjno-biurowa organów administracji publicznej.
12. Projekty z zakresu kultury muszą wynikać z programu rewitalizacji i powinny koncentrować się na marginalizowanych społecznościach. Muszą to być projekty o mniejszej skali, których wysokość kosztów kwalifikowalnych nie będzie przekraczać **2 mln euro**.
13. Projekty powinny przyczyniać się do:
  - generowania nowych miejsc pracy,
  - poprawy efektywności energetycznej,
  - kompleksowego rozwiązania problemu obszaru zdegradowanego,
  - osiągnięcia komplementarności z inwestycjami współfinansowanymi z EFS, w szczególności realizowanymi w ramach Działania: 9.2, 11.1, 11.2, 11.3
14. Preferowane będą projekty, których całość lub element/moduł, przygotowane będą w oparciu o formułę konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego.
15. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów

	<p>dla bezdomnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm.) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków EFRR i krajowych środków o specjalnym przeznaczeniu. Ponadto, zgodnie z art. 4 i 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. 2014 poz. 712) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków pochodzących z budżetu UE oraz z kredytu, do którego beneficjentowi przysługuje premia, o której mowa we wskazanych artykułach.</p> <p>16. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>17. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego.</p> <p>Możliwość stosowania cross-finansingu ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.</p> <p>Działania społeczne finansowane w ramach działania będą obejmować m. in. inwestycje na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich. Dla przedmiotowych zadań stosuje się zasady kwalifikowalności dla EFS określone we właściwych Wytycznych programowych dotyczących systemu wdrażania RPO WL na lata 2014 – 2020.</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) 2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 36 <i>Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych</i>, art. 37. <i>Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), 4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne
--	--

	<p>z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 55 <i>Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 15%

	– Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów z zakresu kultury: 2 mln euro ⁵⁰¹ .
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

⁵⁰¹ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

II.14 Oś priorytetowa 14 Pomoc techniczna**1. Numer i nazwa osi priorytetowej****Oś Priorytetowa 14 Pomoc techniczna****2. Cele szczegółowe osi priorytetowej**

Cel 1: Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków zapewniających sprawne działanie instytucji wdrażających RPO WL 2014 - 2020

Cel 2: Sprawny system wdrażania RPO WL 2014-2020

Cel 3: Rozwój potencjału beneficjentów

Cel 4: Skuteczna i efektywna informacja i promocja FE w ramach Programu

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	69 424 084
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 14.1 Pomoc techniczna

OPIS DZIAŁANIA 14.1 Pomoc techniczna	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Pomoc techniczna</i>
7. Cel/e szczegóły/ działania/ poddzia- łania	Zadania prowadzone w ramach Działania mają na celu zapewnić niezbędne warunki pracy oraz poziom zatrudnienia w instytucjach zaangażowanych w RPO WL gwarantujące skuteczną realizację Programu. Do szczegółowych celów tego Działania należy również zabezpieczenie realizacji kluczowych procesów systemu zarządzania i wdrażania RPO WL, a także wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej zaangażowanej w te procesy. Dodatkowo, zadania prowadzone w ramach niniejszego Działania mają umożliwić aktywizację mieszkańców województwa lubelskiego w ubieganiu się o wsparcie z Funduszy Europejskich w ramach Programu i pomoc beneficjentom w zakresie przygotowania i realizacji projektów, a także zapewnić ogółowi społeczeństwa informację na temat efektów wdrażania programu oraz przyczynić się do uzyskania ich szerokiej akceptacji dla działań rozwojowych realizowanych przy pomocy Funduszy Europejskich w województwie lubelskim.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej 2. Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji 3. Liczba przeprowadzonych ewaluacji 4. Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów 5. Liczba projektów objętych wsparciem 6. Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów 7. Liczba działań informacyjno - promocyjnych o szerokim zasięgu
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zatrudnienie pracowników zaangażowanych w RPO WL - w ramach tego typu projektu będą finansowane wynagrodzenia personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie RPO WL 2014-2020, zamykanie RPO WL 2007-2013 oraz przygotowanie okresu programowania po roku 2020. 2. Wsparcie wdrażania RPO WL - w ramach tego typu projektu będą finansowane, m. in. następujące działania potrzebne do wsparcia wdrażania RPO WL 2014 - 2020: <ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu zaangażowanego w realizację Programu; • zapewnienie warunków technicznych potrzebnych do realizacji Programu; • zapewnienie wsparcia eksperckiego, analiz, badań itp. oraz ewaluacji na potrzeby Programu. <p>Powyższe przedsięwzięcia mogą dotyczyć bieżącego, a także poprzednich i kolejnych okresów programowania.</p> 3. Informacja i promocja Funduszy Europejskich - w ramach tego typu projektu będą finansowane, m. in. następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> • publikacje i materiały informacyjno-promocyjne, • działania informacyjno-promocyjne o szerokim zasięgu oraz działania je wspierające, • działania informacyjno-promocyjne prowadzone w Internecie, • imprezy otwarte i inne, • działania edukacyjne dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, • wymiana doświadczeń. <p>Powyższe przedsięwzięcia mogą dotyczyć bieżącego, a także poprzednich i kolejnych okresów programowania.</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Instytucja Zarządzająca – Instytucje Pośredniczące (z wyłączeniem związku ZIT)
<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Faktyczni i potencjalni beneficjenci Programu – Faktyczni i potencjalni uczestnicy projektów realizowanych w ramach Programu – Ogół mieszkańców województwa lubelskiego

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 69 424 084
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych oraz wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>15%</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI					
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budget państwa	budget województwa	budget pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE							
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k	l		m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k										=a+e					=o/a*100%	
Oś priorytetowa 1			100 416 755	0	100 416 755	0	17 720 604	3 544 121	0	0	0	3 544 121	14 176 483	118 137 359	0,00%	94 391 750	6 025 005	6,00%	0					
1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa	1.a		10 041 676	0	10 041 676	0	1 772 061	531 618	0	0	0	531 618	1 240 443	11 813 737	0,00%				0					
1.2 Badania celowe	1.b		39 732 176	0	39 732 176	0	7 011 560	1 402 312	0	0	0	1 402 312	5 609 248	46 743 736	0,00%				0					
1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	1.b		37 732 177	0	37 732 177	0	6 658 619	1 183 352	0	0	0	1 183 352	5 475 267	44 390 796	0,00%				0					
1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	1.b		6 910 726	0	6 910 726	0	1 219 540	426 839	0	0	0	426 839	792 701	8 130 266	0,00%				0					
1.5 Bon na innowacje	1.b		6 000 000	0	6 000 000	0	1 058 824	0	0	0	0	1 058 824	7 058 824	0,00%				0						
Oś priorytetowa 2			72 255 674	0	72 255 674	0	12 751 002	6 375 501	3 863 397	508 288	1 091 493	912 323	6 375 501	85 006 676	2,60%	67 920 334	4 335 340	6,00%	0					
2.1 Cyfrowe Lubelskie	2.c		71 394 674	0	71 394 674	0	12 599 061	6 261 545	3 863 397	508 288	1 007 925	881 935	6 337 516	83 993 735	2,60%				0					
2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	2.c		861 000	0	861 000	0	151 941	113 956	0	0	83 568	30 388	37 985	1 012 941	2,60%				0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k									=a+e					=o/a*100%			
Oś priorytetowa 3			291 639 451	0	291 639 451	0	51 465 786	10 293 158	3 510 820	1 560 582	5 221 756	0	41 172 628	343 105 237	0,00%	274 141 084	17 498 367	6,00%	0						
3.1 Tereny inwestycyjne	3.a		49 484 594	0	49 484 594	0	8 732 576	8 732 576	3 510 820	0	5 221 756	0	0	58 217 170	0,00%				0						
3.2 Instrumenty kapitałowe	3.a		11 500 000	0	11 500 000	0	2 029 412	0	0	0	0	0	2 029 412	13 529 412	0,00%				0						
3.3 Przedsiębiorstwa odprysków	3.a		5 000 000	0	5 000 000	0	882 353	0	0	0	0	0	882 353	5 882 353	0,00%				0						
3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	3.a		13 500 000	0	13 500 000	0	2 382 353	0	0	0	0	0	2 382 353	15 882 353	0,00%				0						
3.5 Bon na doradztwo	3.a		6 072 608	0	6 072 608	0	1 071 636	0	0	0	0	0	1 071 636	7 144 244	0,00%				0						
3.6 Marketing gospodarczy	3.b		20 000 000	0	20 000 000	0	3 529 412	1 560 582	0	1 560 582	0	0	1 968 830	23 529 412	0,00%				0						
3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	3.c		186 082 249	0	186 082 249	0	32 838 044	0	0	0	0	0	32 838 044	218 920 293	0,00%				0						
3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	3.a		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%				0						
Oś priorytetowa 4			150 866 891	0	150 866 891	0	26 623 570	13 311 785	0	0	13 311 785	0	13 311 785	177 490 461	0,00%	141 814 878	9 052 013	6,00%	0						
4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	4.a		100 000 000	0	100 000 000	0	17 647 059	13 311 785	0	0	13 311 785	0	4 335 274	117 647 059	0,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budget państwa	budget województwa	budget pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	4.a		50 866 891	0	50 866 891	0	8 976 511	0	0	0	0	0	8 976 511	59 843 402	0,00%				0						
Oś priorytetowa 5			258 939 368	0	258 939 368	0	45 695 183	22 847 592	3 988 924	2 074 386	14 774 748	2 009 534	22 847 591	304 634 551	0,00%	243 403 006	15 536 362	6,00%	0						
5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	4.b		45 787 659	0	45 787 659	0	8 080 175	0	0	0	0	0	8 080 175	53 867 834	0,00%				0						
5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	4.c		97 970 663	0	97 970 663	0	17 288 941	9 286 888	3 377 896	2 074 386	2 580 254	1 254 352	8 002 053	115 259 604	0,00%				0						
5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	4.c		25 444 737	0	25 444 737	0	4 490 248	449 025	449 025	0	0	0	4 041 223	29 934 985	0,00%				0						
5.4 Transport niskoemisyjny	4.e		12 216 678	0	12 216 678	0	2 155 884	646 765	0	0	215 588	431 177	1 509 119	14 372 562	0,00%				0						
5.5 Promocja niskoemisyjności	4.e		13 770 238	0	13 770 238	0	2 430 042	1 215 021	162 003	0	729 013	324 005	1 215 021	16 200 280	0,00%				0						
5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	4.e		63 749 393	0	63 749 393	0	11 249 893	11 249 893	0	0	11 249 893	0	0	74 999 286	0,00%				0						
Oś priorytetowa 6			154 615 611	0	154 615 611	0	27 285 108	13 642 554	0	0	11 879 789	1 762 765	13 642 554	181 900 719	0,00%	145 338 674	9 276 937	6,00%	0						
6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	5.b		4 427 784	0	4 427 784	0	781 373	781 373	0	0	586 030	195 343	0	5 209 157	0,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
6.2 Mała retencja	5.b		39 850 053	0	39 850 053	0	7 032 363	7 032 363	0	0	7 032 363	0	0	46 882 416	0,00%				0						
6.3 Gospodarka odpadami	6.a		34 365 345	0	34 365 345	0	6 064 473	1 212 895	0	0	909 671	303 224	4 851 578	40 429 818	0,00%				0						
6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	6.b		75 972 429	0	75 972 429	0	13 406 899	4 615 923	0	0	3 351 725	1 264 198	8 790 976	89 379 328	0,00%				0						
Oś priorytetowa 7			70 707 126	0	70 707 126	0	12 477 729	8 734 411	765 124	0	4 649 498	3 319 789	3 743 318	83 184 855	0,00%	66 464 698	4 242 428	6,00%	0						
7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	6.c		50 268 208	0	50 268 208	0	8 870 861	6 102 169	765 124	0	2 675 787	2 661 258	2 768 692	59 139 069	0,00%				0						
7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	6.d		4 975 567	0	4 975 567	0	878 041	482 922	0	0	219 510	263 412	395 119	5 853 608	0,00%				0						
7.3 Turystyka przyrodnicza	6.d		7 463 351	0	7 463 351	0	1 317 062	737 555	0	0	342 436	395 119	579 507	8 780 413	0,00%				0						
7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	6.d		8 000 000	0	8 000 000	0	1 411 765	1 411 765	0	0	1 411 765	0	0	9 411 765	0,00%				0						
Oś priorytetowa 8			271 031 040	0	271 031 040	0	47 829 008	38 263 207	10 096 344	22 194 720	5 972 143	0	9 565 801	318 860 048	0,00%	254 769 178	16 261 862	6,00%	0						
8.1 Regionalny układ transportowy	7.b		191 772 142	0	191 772 142	0	33 842 144	31 489 593	10 096 344	21 393 249	0	0	2 352 551	225 614 286	0,00%				0						
8.2 Lokalny układ transportowy	7.b		29 842 143	0	29 842 143	0	5 266 261	5 266 261	0	0	5 266 261	0	0	35 108 404	0,00%				0						
8.3 Transport kolejowy	7.d		45 416 755	0	45 416 755	0	8 014 721	801 471	0	801 471	0	0	7 213 250	53 431 476	0,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budget państwa	budget województwa	budget pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k									=a+e							=o/a*100%	
8.4 Transport dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	7.b		4 000 000	0	4 000 000	0	705 882	705 882	0	0	705 882	0	0	4 705 882	0,00%				0						
Oś priorytetowa 9			197 944 462	0	197 944 462	34 931 376	29 690 297	13 341 736	0	4 008 104	12 340 457	5 241 079	232 875 838	10,00%	184 321 203	13 623 259	6,88%	0							
9.1 Aktywizacja zawodowa	8i		23 309 752	0	23 309 752	4 113 486	3 121 917	2 742 324	0	379 593	0	991 569	27 423 238	10,00%				0							
9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP	8i		69 929 257	0	69 929 257	12 340 457	12 340 457	0	0	0	12 340 457	0	82 269 714	10,00%				0							
9.3 Rozwój przedsiębiorczości	8iii		53 443 406	0	53 443 406	9 431 190	6 328 210	6 286 919	0	41 291	0	3 102 980	62 874 596	10,00%				0							
9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	8iv		46 186 508	0	46 186 508	8 150 559	7 144 572	3 715 370	0	3 429 202	0	1 005 987	54 337 067	10,00%				0							
9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8i		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,00%				0							
9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8iii		2 500 000	0	2 500 000	441 176	334 360	294 118	0	40 242	0	106 816	2 941 176	10,00%				0							

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budget państwa	budget województwa	budget pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8iv		2 575 539	0	0	2 575 539	454 508	420 781	303 005	0	117 776	0	33 727	3 030 047	10,00%				0						
Oś priorytetowa 10			55 943 406	0	0	55 943 406	9 872 366	3 795 441	3 795 441	0	0	0	6 076 925	65 815 772	10,00%	52 438 585	3 504 821	6,26%	0						
10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	8v		20 885 538	0	0	20 885 538	3 685 683	0	0	0	0	0	3 685 683	24 571 221	10,00%				0						
10.2 Programy typu outplaceme	8v		14 410 066	0	0	14 410 066	2 542 953	1 695 302	1 695 302	0	0	0	847 651	16 953 019	10,00%				0						
10.3 Programy polityki zdrowotnej	8vi		18 647 802	0	0	18 647 802	3 290 789	1 864 845	1 864 845	0	0	0	1 425 944	21 938 591	10,00%				0						
10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8v		2 000 000	0	0	2 000 000	352 941	235 294	235 294	0	0	0	117 647	2 352 941	10,00%				0						
Oś priorytetowa 11			180 510 722	0	0	180 510 722	31 854 834	31 536 286	14 358 890	291 681	15 673 325	1 212 390	318 548	212 365 556	10,00%	168 332 897	12 177 825	6,75%	0						
11.1 Aktywne włączenie	9i		111 135 449	0	0	111 135 449	19 612 140	19 418 063	7 797 796	0	10 407 877	1 212 390	194 077	130 747 589	10,00%				0						
11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	9iv		49 727 472	0	0	49 727 472	8 775 436	8 693 469	4 593 291	0	4 100 178	0	81 967	58 502 908	10,00%				0						
11.3 Ekonomia społeczna	9v		18 647 801	0	0	18 647 801	3 290 788	3 250 998	1 850 156	291 681	1 109 161	0	39 790	21 938 589	10,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k									=a+e						=o/a*100%		
11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	9i		1 000 000	0	0	1 000 000	176 470	173 756	117 647	0	56 109	0	2 714	1 176 470	10,00%				0						
11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	9iv		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,00%				0						
11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	9v		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,00%				0						
Oś priorytetowa 12			123 735 094	0	0	123 735 094	21 835 605	21 180 537	8 286 248	597 501	12 296 788	0	655 068	145 570 699	10,00%	115 387 533	8 347 561	6,75%	0						
12.1 Edukacja przedszkolna	10i		11 923 875	0	0	11 923 875	2 104 213	2 104 213	0	0	2 104 213	0	0	14 028 088	10,00%				0						
12.2 Kształcenie ogólne	10i		26 903 910	0	0	26 903 910	4 747 749	4 747 749	3 165 166	240 761	1 341 822	0	0	31 651 659	10,00%				0						
12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	10i ii		6 278 093	0	0	6 278 093	1 107 899	452 831	369 300	0	83 531	0	655 068	7 385 992	10,00%				0						
12.4 Kształcenie zawodowe	10i v		74 629 216	0	0	74 629 216	13 169 862	13 169 862	4 389 954	356 740	8 423 168	0	0	87 799 078	10,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budget państwa	budget województwa	budget pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10i		924 461	0	0	924 461	163 140	163 140	0	0	163 140	0	0	1 087 601	10,00%				0						
12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10i		3 075 539	0	0	3 075 539	542 742	542 742	361 828	0	180 914	0	0	3 618 281	10,00%				0						
12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10i ii		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,00%				0							
Oś priorytetowa 13			232 928 490	0	232 928 490	0	41 105 029	20 552 515	18 963 309	108 101	1 243 200	237 905	20 552 514	274 033 519	4,96%	218 952 780	13 975 710	6,00%	0						
13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	9.a		61 257 020	0	61 257 020	0	10 810 063	6 269 837	6 035 880	108 101	0	125 856	4 540 226	72 067 083	0,00%				0						
13.2 Infrastruktura usług społecznych	9.a		29 793 182	0	29 793 182	0	5 257 621	3 522 606	3 479 000	0	43 606	0	1 735 015	35 050 803	0,00%				0						
13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	9.b		57 471 796	0	57 471 796	0	10 142 081	4 335 236	4 183 106	0	152 130	0	5 806 845	67 613 877	10,00%				0						
13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	9.b		41 230 484	0	41 230 484	0	7 275 969	4 492 550	4 383 410	0	109 140	0	2 783 419	48 506 453	10,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k									=a+e					=o/a*100%			
13.5 Infrastruktura przedszkolna	10.a		5 291 202	0	5 291 202	0	933 742	112 049	0	0	84 037	28 012	821 693	6 224 944	0,00%				0						
13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	10.a		15 873 604	0	15 873 604	0	2 801 224	252 110	0	0	168 073	84 037	2 549 114	18 674 828	0,00%				0						
13.7 Infrastruktura szkolna	10.a		5 291 202	0	5 291 202	0	933 741	186 749	0	0	186 749	0	746 992	6 224 943	0,00%				0						
13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	9.b		16 720 000	0	16 720 000	0	2 950 588	1 381 378	881 913	0	499 465	0	1 569 210	19 670 588	10,00%				0						
Oś priorytetowa 14	nd		69 424 084	0	69 424 084	12 251 309	12 251 309	0	12 251 309	0	0	0	0	81 675 393	85,00%	69 424 084	0	0,00%	0						
Ogółem EFRR			1 603 400 406	0	1 603 400 406	282 953 019	137 564 844	41 187 918	26 446 077	58 144 412	11 786 437	145 388 175	1 886 353 425	85,00%	1 507 196 382	96 204 024	6,00%	0							
Ogółem EFS			627 557 768	0	627 557 768	110 745 490	98 453 870	39 782 315	13 140 491	31 978 217	13 552 847	12 291 620	738 303 258	85,00%	589 904 302	37 653 466	6,00%	0							
Suma całkowita			2 230 958 174	0	1 603 400 406	627 557 768	393 698 509	236 018 714	80 970 233	39 586 568	90 122 629	25 339 284	157 679 795	2 624 656 683	85,00%	2 097 100 684	133 857 490	6,00%	0						

IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji

A. Wymiar terytorialny - formy obligatoryjne

A.1 Planowane wsparcie rewitalizacji w ramach PO

A.1.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Wobec postępującej, wieloaspektowej degradacji obszarów miejskich, jak i wiejskich województwa lubelskiego pojawia się potrzeba podjęcia kompleksowych, zintegrowanych działań rewitalizacyjnych przeciwdziałających procesom degradacji związanym z kumulacją negatywnych zjawisk gospodarczych (tj. np. niski poziom przedsiębiorczości, wysokie bezrobocie, niska jakość infrastruktury technicznej) i społecznych (tj. np. niski dostęp do usług publicznych, depopulacja, ubóstwo, natężenie zjawisk patologicznych).

Działania rewitalizacyjne planowane do realizacji w ramach RPO WL 2014-2020 ukierunkowane będą na wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, celem ograniczenia ubóstwa w regionie. Działania te prowadzić mają m.in. do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego i społecznego obszaru zdegradowanego. Warunkiem powodzenia działań rewitalizacyjnych jest konieczność zwiększenia ich kompleksowości. Kompleksowość przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyrazi się w integrowaniu działań w ramach różnych Osi Priorytetowych.

System wdrażania Programu zapewni warunki, umożliwiające skuteczną realizację projektów rewitalizacyjnych poprzez:

- dedykowane rewitalizacji działania,
- premiowanie projektów realizowanych na obszarach zdegradowanych,
- realizację wsparcia dedykowanego społecznościom i osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizowanych.

Działaniami dedykowanymi obszarom wymagającym rewitalizacji będą Działania 13.3 *Rewitalizacja obszarów miejskich*, 13.4 *Rewitalizacja obszarów wiejskich* oraz 13.8 *Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych*. W ramach przedmiotowych działań zaplanowano realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych, mających na celu przywracanie bądź nadawanie nowych funkcji zdegradowanym społecznie, gospodarczo, środowiskowo obszarom, podporządkowanych i ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

W ramach Programu przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących Działań:

- Działanie 3.1 *Tereny inwestycyjne*
- Działanie 5.2 *Efektywność energetyczna sektora publicznego*
- Działanie 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*
- Działanie 5.5 *Promocja niskoemisyjności*
- Działanie 7.1 *Dziedzictwo kulturowe i naturalne*
- Działanie 9.1 *Aktywizacja zawodowa*
- Działanie 9.3 *Rozwój przedsiębiorczości*
- Działanie 9.6 *Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*
- Działanie 11.1 *Aktywne włączenie*
- Działanie 11.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*
- Działanie 11.4 *Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

- Działanie 12.6 *Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*
- Działanie 13.1 *Infrastruktura ochrony zdrowia*
- Działanie 13.2 *Infrastruktura usług społecznych.*

Dodatkowo w ramach Działania 11.1 *Aktywne włączenie* oraz Działania 11.4 *Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego* zaplanowano realizację programów ukierunkowanych na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową społeczności marginalizowanych na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w celu zwiększenia aktywności społecznej oraz gotowości do podejmowania pracy uczestników tych programów.

A.1.2 Indykatoryna alokacja UE planowana na projekty rewitalizacyjne

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Indykatoryna alokacja UE (EUR)	Metoda preferencji
3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	3.1 Tereny inwestycyjne	EFRR	34 000 000	Kryteria wyboru projektów
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	EFRR	28 712 116	Kryteria wyboru projektów
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	EFRR	3 816 713	Kryteria wyboru projektów
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.5 Promocja niskoemisyjności	EFRR	1 377 024	Kryteria wyboru projektów
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	EFRR	6 503 554	Kryteria wyboru projektów
9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	EFS	1 165 488	Kryteria wyboru projektów
9 Rynek pracy	9.3 Rozwój przedsiębiorczości	EFS	1 797 170	Kryteria wyboru projektów
9 Rynek pracy	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 000 000	Kryteria wyboru projektów
11 Włączenie społeczne	11.1 Aktywne włączenie	EFS	4 606 772	Konkurs dedykowany projektom zgodnym z programem rewitalizacji.
11 Włączenie społeczne	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	EFS	2 486 374	Kryteria wyboru projektów
11 Włączenie społeczne	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funk-	EFS	1 000 000	Kryteria wyboru projektów

	cjonalnego			
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 498 972	Kryteria wyboru projektów
13 Infrastruktura społeczna	13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	EFRR	30 778 500	Kryteria wyboru projektów
13 Infrastruktura społeczna	13.2 Infrastruktura usług społecznych	EFRR	29 571 500	Kryteria wyboru projektów
13 Infrastruktura społeczna	13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	EFRR	57 471 796	Działanie dedykowane rewitalizacji
13 Infrastruktura społeczna	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	EFRR	41 230 484	Działanie dedykowane rewitalizacji
13 Infrastruktura społeczna	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	EFRR	16 720 000	Działanie dedykowane rewitalizacji

A.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich w ramach ZIT

A.2.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

ZIT w województwie lubelskim realizowany będzie na obszarze miasta Lublin i jego obszarze funkcjonalnym. W skład Związku ZIT wchodzić będą następujące gminy: Lublin, Świdnik, Nałęczów, Konopnica, Wólka, Jastków, Niemce, Strzyżewice, Niedrzwica Duża, Lubartów, Miasto Lubartów, Głusk, Mełgiew, Piaski, Jabłonna, Spiczyn.

Celem nadrzędnym realizacji ZIT będzie poprawa spójności społecznej i gospodarczej, wzmocnienie istniejących powiązań i wykorzystanie ich dla stworzenia wspólnej zintegrowanej przestrzeni LOFu, zachowując odrębność poszczególnych gmin, wchodzących w jego skład i wykorzystując lokalne mocne strony i szanse.

Zakres powierzenia władzom miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami miejskimi i IZ RPO. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 władze miejskie realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania. Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że władze miejskie zatwierdzają razem z IZ RPO listy projektów wyłonionych w konkursie. Natomiast w przypadku trybu pozakonkursowego władze miejskie przedkładają IZ RPO listy projektów zidentyfikowanych w ramach Strategii ZIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO dotyczące stopnia zgodności z celami strategii ZIT. IZ RPO dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym dokonywana będzie przez władze miejskie lub IZ RPO, w stosownych przypadkach z udziałem ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia.

Ponadto zostaną zapewnione przejrzyste procedury wyboru projektów (m.in. w wytycznych w sprawie zasad wyboru projektów). Kryteria dotyczące niedyskryminacji będą każdorazowo brane pod uwagę. Zakłada się komplementarny wkład EFRR i EFS w realizację projektów w ramach ZIT z wydzieloną alokacją ok. 5% programu. ZIT dla miasta Lublina będzie uzupełniony projektami komplementarnymi w za-

kresie transportu, realizowanymi w ramach PO PW oraz innymi projektami współfinansowanymi w zakresie POIŚ.

A.2.2 Alokacja UE przeznaczona na ZIT wojewódzki

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE przeznaczona na ZIT (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)
2 Cyfrowe Lubelskie	2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	EFRR	861 000	1 012 941
3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	0	0
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	63 749 393	74 999 286
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	8 000 000	9 411 765
8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	4 000 000	4 705 882
9 Rynek pracy	9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	0
9 Rynek pracy	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	2 500 000	2 941 176
9 Rynek pracy	9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	2 575 539	3 030 047
10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	2 000 000	2 352 941
11 Włączenie społeczne	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 000 000	1 176 470

11 Włączenie społeczne	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	0
11 Włączenie społeczne	11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	0
12. Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	924 461	1 087 601
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	3 075 539	3 618 281
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	0
13 Infrastruktura społeczna	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	EFRR	16 720 000	19 670 588

A.3. Obszary wiejskie

A.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Województwo lubelskie cechuje się stosunkowo dużym zróżnicowaniem wewnątrzregionalnym. Znaczne różnice występują pomiędzy rozwojem obszarów wiejskich a miastami, przy czym obszary wiejskie, zgodnie z klasyfikacją Eurostatu (DEGURBA), zajmują znaczną część województwa lubelskiego - 190 gmin. W porównaniu do miast, obszary wiejskie są znacznie gorzej wyposażone w podstawową infrastrukturę społeczną i komunalną. Obszary te charakteryzują się m.in. wysokim poziomem bezrobocia długotrwałego i ukrytego, niskim wskaźnikiem upowszechnienia wychowania przedszkolnego, niskim stopniem zwodociągowania i skanalizowania oraz ograniczonym dostępem do usług społecznych i zdrowotnych. Duże dysproporcje rozwojowe występują także w zakresie dostępu i aktywności przedsiębiorców z obszarów wiejskich do usług instytucji otoczenia biznesu oraz instrumentów finansowania i wsparcia zewnętrznego.

W celu zapobieżenia trwałej marginalizacji, a w efekcie wykluczeniu znacznej grupy mieszkańców, interwencja RPO WL 2014 - 2020 koncentrować się będzie na obszarach, na których kumulują się bariery o charakterze infrastrukturalnym, społecznym i ekonomicznym. Dedykowane wsparcie dla obszarów wiejskich zostanie zastosowane w ramach PI 4a *Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*, 6c *Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego* oraz 9b *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich* i stanowić będzie ok. 8% alokacji Programu. Ponadto w ramach Programu przewidziano preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich lub których ostatecznymi odbiorcami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich. Łącznie na wsparcie obszarów wiejskich zostanie skierowane ok. 50% alokacji Programu.

A.3.2 Indykatywna alokacja UE planowana na projekty realizowane na obszarach wiejskich lub projekty, których ostatecznymi odbiorcami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich lub realizowana infrastruktura obejmuje obszary wiejskie

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundus z	Indykatorywna alokacja UE (EUR)	Metoda preferencji projektów z obszarów wiejskich
4 Energia przyjazna środowisku	4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	EFRR	80 000 000	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez konkursy dedykowane z podziałem środków finansowych na tereny wiejskie i miejskie
4 Energia przyjazna środowisku	4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	EFRR	40 693 513	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	EFRR	50 375 181	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	EFRR	25 134 104	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie z podziałem środków finansowych na projekty o charakterze lokalnym i regionalnym. Preferowane będą projekty realizowane na obszarach wiejskich
9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	EFS	14 005 851	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
9 Rynek pracy	9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP	EFS	41 985 147	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
11 Włączenie społeczne	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	EFS	28 122 384	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
11 Włączenie społeczne	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach	EFS	0	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich

	Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego			
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.2 Kształcenie ogólne	EFS	12 982 832	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.4 Kształcenie zawodowe	EFS	33 802 179	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	707 374	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
13 Infrastruktura społeczna	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	EFRR	41 230 484	Działanie dedykowane obszarom wiejskim
13 Infrastruktura społeczna	13.5 Infrastruktura przedszkolna	EFRR	2 050 962	Premiowane poprzez preferencję punktową obszarów o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. W realiach województwa lubelskiego obszary o najniższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej są to obszary wiejskie

B. Wymiar terytorialny - formy fakultatywne

B.1 RLKS

W ramach RPO nie będzie zastosowany instrument RLKS w formule bezpośredniej. W ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania (LGD) jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju. Koszty przygotowawcze, bieżące oraz koszty animacji LGD nie będą wspierane środkami EFS w ramach RPO.

B.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju innych obszarów miejskich niż obszary funkcjonalne miast wojewódzkich (w tym ZIT, instrumenty spełniające kryteria art. 36 rozporządzenia 1303/2013 oraz art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289), zwanego dalej „rozporządzeniem 1301/2013”)

Nie dotyczy

B.3 Wsparcie ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (instrumenty spełniające kryteria art. 36 rozporządzenia 1303/2013 inne niż obszary miejskie)

B.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

W ramach RPO WL 2014-2020 realizowane będą na terenie 4 miast subregionalnych (Biała Podlaska, Chełm, Puławy, Zamość) projekty zintegrowane⁵⁰², tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne, które wpisywać się będą w obszary strategicznej interwencji określone w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”. Realizacja SIT na wyodrębnionych obszarach będzie możliwa jedynie w oparciu o opracowane dokumenty strategiczne, o których mowa w art. 36 rozporządzenia ramowego. IZ nie przewiduje przekazywania funkcji zarządczych związanych z wdrażaniem funduszy UE miastom subregionalnym, które realizować będą instrument SIT.

Miasta subregionalne pełnią ważną rolę jako ośrodki koncentrujące funkcje gospodarcze i społeczne, będące ważnym miejscem dostarczania usług oraz uzupełnienia oferty i funkcji miasta Lublina w świadczeniu usług publicznych istotnych z perspektywy ich mieszkańców, jak również mieszkańców otaczających obszarów wiejskich. Planowana interwencja służyć będzie wzmocnieniu zróżnicowanych funkcji ponadlokalnych i wykorzystaniu wewnętrznego potencjału, rozbudowie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań funkcjonalnych, kompleksowej rewitalizacji oraz zwiększeniu i poprawie dostępności do podstawowych usług publicznych. W związku z powyższym interwencja będzie koncentrować się m.in. na pobudzeniu aktywności gospodarczej, wsparciu rozwoju MŚP, poprawie stanu środowiska przyrodniczego oraz adaptacji do zmian klimatycznych, a także na działaniach z zakresu podnoszenia jakości zasobów ludzkich i włączenia społecznego.

Zakłada się komplementarny wkład EFRR i EFS w realizację projektów składających się na SIT (ok. 2,9% ogólnej alokacji Programu).

B.3.2 Alokaacja i wkład krajowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Alokacja UE (EUR)
2 Cyfrowe Lubelskie	EFRR	160 000,00
3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	EFRR	32 710 000,00
4 Energia przyjazna środowisku	EFRR	220 000,00
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	EFRR	12 910 000,00
6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	EFRR	1 070 000,00
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	EFRR	6 350 000,00

⁵⁰² Projekty zintegrowane to wiązka projektów wzajemnie powiązanych, których realizacja prowadzi do osiągnięcia celów wskazanych w dokumentach strategicznych miast subregionalnych.

9 Rynek pracy	EFS	1 350 000,00
10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	EFS	1 110 000,00
11 Włączenie społeczne	EFS	2 830 000,00
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	EFS	1 477 000,00
13 Infrastruktura społeczna	EFRR	3 020 000,00

B.4 Inne instrumenty terytorialne

W procesie realizacji RPO WL 2014-2020 wykorzystany zostanie mechanizm **przedsięwzięć zintegrowanych**, mający na celu wyłonienie i uporządkowanie oddolnych inicjatyw, dla innych obszarów wymagających strategicznej interwencji (m.in. miasta powiatowe). Dla tego typu przedsięwzięć zorganizowane zostaną dedykowane konkursy i/lub stosowane będą preferencje na etapie oceny projektów konkursowych.

V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji PO

1. Wykaz rozporządzeń krajowych i UE oraz krajowych ustaw

1.1 Rozporządzenia UE

- a) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320),
- b) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/200 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 289),
- c) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 470),
- d) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 74 z 14.03.2014 r., str. 1),
- e) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) NR 288/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. ustanawiające zasady, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do wzoru dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” w odniesieniu do wzoru dla programów EWT w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz. Urz. UE L 87 z 22.03.2014 r., str. 1),
- f) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014 r., str. 1),
- g) Sprostowanie do rozporządzenia Komisji(UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 329 z 15.12.2015 r.), str. 28;
- h) Sprostowanie do rozporządzenia Komisji(UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 149 z 7.06.2016 r.), str. 10;
- i) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art.107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r., str. 1),
- j) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, EURATOM) NR 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz. Urz. UE L 298 z 26.10.2012 r., str. 1),
- k) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 74 z 14.03.2014 r., str. 1),

- l) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014 r., str. 5),
- m) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 964/2014 z dnia 11 września 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do standardowych warunków dotyczących instrumentów finansowych (Dz.U. UE L 271 z 12.09.2014, str. 16),
- n) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych (Dz.U. UE L 223 z 29.07.2014, str. 7),
- o) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz.U. UE L 69 z 8.03.2014, str. 65),
- p) Rozporządzenie wykonawcze KE nr 184/2014 z dnia 25 lutego 2014 ustanawiające, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, warunki mające zastosowanie do systemu elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją oraz przyjmujące, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, klasyfikację kategorii interwencji dla wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. UE L 57 z 27.02.2014, str. 7),
- q) Rozporządzenie wykonawcze KE nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi (Dz.U. UE L 286 z 30.09.2014, str. 1),
- r) Decyzja wykonawcza KE z 18 lutego 2014 nr 2014/99/EU ustanawiająca wykaz regionów kwalifikujących się do finansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz państw członkowskich kwalifikujących się do finansowania z Funduszu Spójności (Dz.U. UE L 50 z 20.02.2014, str. 22),
- s) Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie rocznego podziału między państwa członkowskie zasobów ogólnych przydzielonych na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” i celu „Europejska współpraca terytorialna”, a także rocznego podziału między państwa członkowskie zasobów ze szczególnej alokacji na Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, wraz z wykazem kwalifikujących się regionów oraz kwotami, które mają zostać przeniesione z alokacji Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych dla każdego państwa członkowskiego do instrumentu „Łącząc Europę” oraz na pomoc najbardziej potrzebującym na okres 2014–2020 (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 2082) (2014/190/UE).

1.2 Ustawy krajowe

- a) Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383 z późn. zm.),
- b) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217 z późn. zm.),
- c) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.),
- d) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.),
- e) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047),
- f) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2016 r., poz. 710 z późn. zm.),
- g) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.),
- h) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 922),
- i) Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1808 z późn. zm.),
- j) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.),
- k) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.),
- l) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.),
- m) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.),
- n) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1764),
- o) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r., poz. 1943 z późn. zm.),
- p) Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829 z późn. zm.),
- q) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 z późn. zm.),
- r) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.),
- s) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 z późn. zm.),
- t) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2016 r., poz. 546 z późn. zm.),
- u) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828),
- v) Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379 z późn. zm.),
- w) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 666 z późn. zm.),
- x) Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2016 r., poz. 157),
- y) Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2012 r., poz. 769),
- z) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666 z późn. zm.),
- aa) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r., poz. 380 z późn. zm.).

1.3 Rozporządzenia krajowe

- a) Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2015 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2254),
- b) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz.U. z 2016 r., poz. 657 z późn. zm.),
- c) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. 2016 r., poz. 113 z późn. zm.),
- d) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1113),

- e) Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie warunków i trybu udzielania i rozliczania zaliczek oraz zakresu i terminów składania wniosków o płatność w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2016 r., poz. 1161),
- f) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności (Dz. U. z 2016 r., poz. 75),
- g) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1264),
- h) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532),
- i) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 622),
- j) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626 z późn. zm.),
- k) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977 z późn. zm.),
- l) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184 z późn. zm.),
- m) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz.U. poz. 488),
- n) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073),
- o) Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. poz. 131),
- p) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy (Dz. U. poz. 925),
- q) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna (Dz. U. Nr 69, poz. 368),
- r) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. poz. 305),
- s) Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 899),
- t) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1075),
- u) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1416),
- v) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1377),
- w) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1417),
- x) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 2010),

- y) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1364),
- z) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1208),
- aa) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1420),
- bb) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 2011),
- cc) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1363),
- dd) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2022),
- ee) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2021),
- ff) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1756),
- gg) Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. poz. 200).

2. Wykaz krajowych wytycznych horyzontalnych⁵⁰³

- Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie procesu desygnacji na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,

⁵⁰³ W rozumieniu art. 5 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020
- Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020.

3. Wykaz wytycznych programowych

- a) Wytyczne programowe dotyczące systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Tom I - w zakresie działań wdrażanych przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- b) Wytyczne programowe dotyczące systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Tom II - w zakresie działań wdrażanych przez Lubelską Agencję Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie;
- c) Wytyczne programowe dotyczące systemu wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w zakresie Europejskiego Funduszu Społecznego.

4. Indykatorywny wykaz dokumentów towarzyszących realizacji projektu (dla beneficjentów)

- a) Formularz wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WL 2014-2020,
- b) Instrukcja do wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WL 2014-2020,
- c) Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach RPO WL 2014-2020,
- d) Wzór wniosku beneficjenta o płatność w ramach RPO WL 2014-2020,
- e) Instrukcja wypełniania wniosku beneficjenta o płatność w ramach RPO WL 2014-2020,
- f) Karty oceny projektu oraz weryfikacji wniosku/fiszki projektowej,
- g) Wzór Roczno Planu Działań Pomocy Technicznej,
- h) Strategia komunikacji Polityki Spójności na lata 2014-2020,
- i) Strategia komunikacji RPO WL na lata 2014-2020,
- j) Wzór Roczno planu działań informacyjnych i promocyjnych RPO WL na lata 2014-2020,
- k) Poradnik beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji.

5. Inne dokumenty

- a) Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020,
- b) Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- c) Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku,
- d) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego na lata 2015-2030.

VI. Spis skrótów

Spis skrótów	
CT	cel tematyczny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
IK UP	Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa
IZ	instytucja zarządzająca
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KM	Komitet Monitorujący
KOP	komisja oceny projektów
KPPUiWS	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020
MR	Ministerstwo Rozwoju
MŚP	mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MUP	Miejski Urząd Pracy
OZE	Odnawialne źródła energii
PI	priorytet inwestycyjny
PO	program operacyjny
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
PO WER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
PSF	Podmiotowy System Finansowania
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna tj. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej
RLKS	rozwój lokalny kierowany przez społeczność
RPO WL 2014 - 2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020
RSI	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku
RUR	Rejestr Usług Rozwojowych
SRWL	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SUE RMB	Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	Technologie informacyjno-komunikacyjne
UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
UP	Umowa Partnerstwa
WZPP	Wykaz Zidentyfikowanych Projektów Pozakonkursowych
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
ZIT	zintegrowane inwestycje terytorialne

VII. Załączniki

Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych

Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań

Załącznik 3 - Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań

- Załącznik 3a - Kryteria wyboru projektów dla wszystkich Działań współfinansowanych z EFS w ramach RPO WL 2014-2020
- Załącznik 3b - Kryteria wyboru Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach 14 Osi RPO WL 2014 – 2020 – Pomoc Techniczna
- Załącznik 3c - Kryteria oceny strategicznej zgodności ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (projekty pozakonkursowe dla wszystkich Działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego realizowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego)
- Załącznik 3d - Kryteria formalne oraz kryteria merytoryczne wyboru projektów dla Działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wdrażanych przez DW EFRR
- Załącznik 3e - Kryteria formalne oraz kryteria merytoryczne wyboru projektów dla Działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wdrażanych przez LAWP
- Załącznik 3f - Kryteria wyboru projektów w procedurze negocjacyjno - uzgodnieniowej przedsięwzięć priorytetowych dla realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020, które będą mogły otrzymać dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020

Załącznik 4 - Ramowe Plany Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów

- Załącznik 4a – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy
- Załącznik 4b – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian
- Załącznik 4c – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne
- Załącznik 4d – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje

Załącznik 5 - Wykaz Zidentyfikowanych Projektów Pozakonkursowych (Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego wraz z informacją o projekcie i podmiocie, który będzie wnioskodawcą)

Wykaz zawiera projekty zidentyfikowane w ramach trybu pozakonkursowego, współfinansowane ze środków EFRR. W zakresie projektów współfinansowanych z EFS, analogiczne informacje zawiera załącznik nr 4.

Załącznik 6 – Zakres interwencji realizowany w poszczególnych Działaniach RPO WL 2014-2020

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
email: drpo@lubelskie.pl, tel. 81 44 16 738, fax. 81 44 16 740
www.rpo.lubelskie.pl

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Program współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego